

Dr. Tilsch

II ddb 22

čís. 934.

Ř í z e n í s o u d n í

ve věcech sporných.

Přednáší

řád. prof. Dr. Emil Ott.

1889-90.

Uvod.

Ochrana porušených nároků soukromoprávných náleží vyhradně státu, který ji vykonává svými soudy.

Věškerost jednání čili i konání jak soudece tak i sporných stran, která spojena jsou pánědřkem sugarickým k tomu směřují, aby soukromoprávní nárok přestal býti sporným byr večen výrokem soudece, naxjvdme řízení soudní ve věcech sporných (civilgerichtliches Verfahren in Schweizern), sv. Dv. Ver. Nr. 16. Ecce 1819 č. 1549 sb. n. s.

Předpisy zákona toho se týkající naxjvdme právem processuálním a soustavný výklad těchto předpisů slove theorie práva

USTREDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
STARÝ FOND
č. inv. 044478

processualního.

Právo processualní jest částí práva veřejného, sudix ius cogens, tedy právo absolutní, pokud výslovně odchylky spisobecní vůli současné stran dopustily nejsou zákonem (úvod pat. n. ob. ř. s. k. 1. kv. 1781 č. 13 sb. z. s.)
 Kvalifikace bylo zakázáno dv. dekretem ze dne 15. ledna 1787 č. 621 lit. b. sb. z. s., aby snad soudce pořádku byo ka to od stran sporných projednával spory dle processualního práva cizího státu aneb dle předpisů processualních domácích, avšak již křížových.
 (Dv. Dek. k 18. kv. 1792 č. 16 sb. z. s. lit. c.)

Rozdělení řízení soudního.

Theorie práva processualního rozekává řízení soudní sporné:

- 1) řádné a mimořádné (ordinarius et extraordinarius processus-

ordentliches und außerordentliches Verfahren in Sreissachen)

Řádným nazýváme řízení soudní, jestliže přelčení vzebrá sporný poměr soukromoprávní v celém objemu a rozsahu, a jestliže probíhá spisobecně, který podmíněn je povahou projednávání o sporném mezi dvěma stranama nároku soukromoprávního sčítíc všech formalností, jěk kancizji důkladné objasnění a řešení sporného případu.

Ka řádné řízení v našem právu processualním pokládali dvěma řízení písemné a řízení protokolární, jěk každé straně a pravidla dvojité prohlášení dopovísti. (čl. 15. s. ř. 2 a 3 Kap. s. ř. čl. 2. s. ř.)

O řízení mimořádném mluvíme, jestliže přelčení vyhrčuje vyčerpání sporného poměru v celém objemu nebo jestliže přelčení odchyluje se od pravidelného spisobu projednávání o podstatných kusech.

Rakouské zákonodárství uznává cel-

rá řízení mimořádná a to buďto vzhle-
dem ku volášení povaze sporného ná-
roku, buďto vzhledem ku nebezpečení
své, jím a prodlení hrozí, anebo pro ne-
přesnou poměrně cenu předmětu spor-
ného.

2) Řízení petitorní a possessorní
podle toho, zdali běží ve sporu o prá-
vo samo anebo pouze o držbu (35. paragr.
ř. k. z dne 27. říj. 1849 č. 12.

Právní zákonní.

Hlavním pramenem jest obecný
soudní řád prohlášený patentem
ze dne 1. května 1781 č. 13 sb. z. s. za vlá-
dy císaře Josefa II. (Allgemeine Ge-
richtsordnung) platný v uhersko-
slavě českém, na Moravě, ve Slezsku,
v Rakousku podi nad Enáv, Štýr-
sku a po opětové republicani patentem
ze dne 20. května 1814 č. 1102 sb. z. s.
sahá v Korutanech, Krajině, Gorici,
Gradiace a Terociu.

Ustanovení čl. 437 s. r. navdalo

podněl ku četným dotazům soudní
správy výpravou a dotahu předpi-
siv tohoto zákona; poručení a vy-
svědlovky ku dotazům tímto vyda-
ní sebrány jsou jakožto dvorské de-
krety a resoluce ve sbírce zákonů
soudních (S. G. G. = Justiz-Gesetz-Sam-
lung)

Poručení tass. ačkoli prohlášena
jeu k dotazům jednotlivých soudů, ma-
jí povšechní platnost, jestliže vy-
sílána jsou ve sbírce zákonů soud-
ních, leč by z obsahu toho některého
poručení vycházelo, že na ně má
jen volášení povahy určité k němu
(uv. dv. dek. z 29. pros. 1785 č. 509 sb. z. s. a
dv. dek. z 20. list. 1818 č. 1519 sb. z. s.)

Četné dvorské dekrety prohlášené
bude v prvních letech po vydání do-
sefinského řádu navdaly přičinny
k nové recenzi zákona o řízení sou-
dním, která patentem z 19. prosin-
1796 č. 329 sb. z. s. prohlášena byla
pouze pro západní Halič, avšak již
roku 1807 platnosti nabyla též ve vý-

chodní Halici a Bukovině r. 1855, v
Kraňovsku, před tím pak již r. 1814. v
Tyrolsku; r. 1815. resp. 1816. v Toskii, Dal-
mácii a Solnohradsku.

Recenze jako v podstatě neodchyluje se
od předpisů Josefinského řádu soud-
ního a celkem přirovně se odchylují
cí předpisy nápadohaličského řádu
povážněji dvorskými dekrety již v
řízení Josefinského řádu naseřeny
byly (Kommentär Wipplow k soud. ř.
Josefinskému ve 2 dílech, na konci
obsahuje sestavení odchylek, porovná-
vají-li se s předpisy nápadohaličskými).

Při recenzi soudního řádu, výše-
dělo kodifikačních prací v oboru
řízení soudního, již konány byly v
první polovici tohoto století, prohlá-
šena byla dne 3. května 1852 v Solno-
hradsku a dne 16. září 1852. v králov-
ství uherském.

Známe politické události byly toho
příčinou, že tyto národné úkoly z
usnesení sv. inder curialní konfe-
rence dne 23. čce 1861 poskyly platno-

arch 1.)

sti své v krevních úherstých.

Plasiny v uherském království
soudní řád prohlášený jakožto člá-
nek 44. zákonu k r. 1868. byl doplněn,
pokud se týče spraven. novelami, a to
čl. 59. a 60. zákonu k r. 1881. pro-
hlášených.

Dle nákladního zákona státního a
soudní moci k 21. pros. 1867 č. 144. ř. k. čl.
10. má býti řízení ve věcech sporných
ústní a veřejné, což dosud provedeno
nebylo.

Předpisy o příslušnosti soudů ve vě-
cech sporných obsahuje zákon k 20. list.
1852. č. 251 ř. k. (byl individuální norma.)

Působnost nejvyššího soudu uprave-
na jest vládním patentem ze dne
7. srp. 1850 č. 325 ř. k.

Státní činnost při soudech řídí
se zákonem k 3. kv. 1853 č. 81 ř. z. (soud. instrukce)

Postavení advokacie upraveno je advo-
kátním řádem ze 6. čce 1868 č. 96 ř. z.

Stíbec se uznává, že co do kritiky textu
zákonů, co do inderpretace, co do analo-
gie platí ve právu procesualním ná-

sady v oboru práva občanského platno-
sti § 437 s.ř. obměnují-
cí při své volné činnosti soudcovi
co do interpretace a co do užívání obdo-
by křížen byl již patentem k.ř. 1791 a
pokud se týče podějšími předpisy
obč. zákona v § 56 a 7.

Co do práva obvyčejového platí předpis
§ 10. obč. z.

O místních obvyčejích uvádí se zá-
kon v § 29 a 34 s.ř.

O místních mexických práva processualního.

Literatura:

K obecnoprávních spisovatelů:

Bar: Das internationale Privat- und Kauf-
recht str. 417. I. vyd. 1889

Millernauer: Archiv für civilistische Praxis

Bulmering: Völkerrecht str. 229

K rakouských spisovatelů:

Veoge von Füllingen: Handbuch des in-
ternationalen Privatrechts str. 225

Burckhard: System des österreichischen

Privatrechts 2. sv.

Menger: System des öst. Civilprocessrechtes
Co do místních mexických zákonů pro-
cessualních platí také v našem právu
pravidlo, že soudce rakouský jen dle ra-
kouského práva processualního rozepře
projednává, rozsukovává a nálehy vy-
dává exekvovává mize; platí tedy lex
fori, a to i tehdy, když by cizinci byli
spornými stranami. (§ 437 s.ř., Dr.
Dok. k 15. led. 1787 č. 621 lit. b., Dr. Dok. k 18.
květ. 1792 č. 16. sb. k. s. lit. c.)

Také právo uznává, že cizinci u
rakouských soudů žalovati a žalová-
ni býti mohou, při čemž jest lhostej-
no, zda odporce jich je Rakúšan neb
příslušník jich vlasti anebo jiného
státu cizího (§ 29 s. o příslušnosti)

Processualní práva cizinci před ra-
kouskými soudy užívá se dle zásady for-
melní reciprocity (§ 33. obč. z. § 51. konv.
ř. k 25. pros. 1868, § 406 s.ř.)

Stýmžnou platí zásada materiální
reciprocity, totiž pokud jde o převod-
ní moc (dikární) knih obchodních.

(Dr. Det. ze 4. kv. 1787 č. 676. sb. z. s. 1322. úv. pal. K obchod. z.)

Spisovatelství býti subjektem sporu / Partei-fähigkeit, tj. buď žalobcem buď žalovaným, jakž i dále spisovatelství bez přispění zákonného zástupce v sporu nastupovali (Processfähigkeit, Gerichtsstandsfähigkeit), jest jen volátní stránkou spisovatelství k právním, pokud se týče k právním činům, z čehož nutně plyne, že ohledně obojí státní stran cizinců před rakouským soudem nerozhoduje lex fori, ale lex domicilii, podpírně lex originis (1834. o. z.)

Pakno jest, že obě dotčené státní stran rakouská v cizině přebývajících povždy jen dle rak. občanského práva posuzovány býti mohou (arg. § 4. obč. z.)

Rakouští soudní před rakouským soudy, třeba s cizinci co žalobci neb žalovanými co do celistvosti své jenom dle rakouského práva (posuzovati sluší) provedeno býti může, pročť také dle rakouského práva posuzovati sluší i příslušnost soudní (§ 1. §. n.) i všechny státní prvky prvotního řízení se týkající, ab se

jedná o prostředky prvotní, at o jejich sílu, at o břemeno prvotní, neb o příslušnost protidivkace.

Pouze v cizozemství řízené listiny veřejné co do prvotní moci rakouský soudce na rovnou podléhati musí cizozemským veřejným listinám předpokládajíc, že listina rakovská má veškeré náležitosti vyhledávané právem procesualním toho státu, kde řízena byla (§ 112. list. c. s. r.)

Kdali listina náležitosti tím kterým právem cizím vyhledávaných požívá čili nic, dotvorenno musí býti pověřením, jež udílí buď rakouské vyslancectví v tom kterém státě iřadující, aneb diplomatický zástupce toho státu, kde listina řízena byla, v Rakousku iřadující (Dr. D. ze 3. ún. 1838 č. 249. sb. z.)

Mezinárodními smlouvami s některými státy uzavřenými potřeba státního pověřování veřejných listin cizozemských odpadla, volátně podle smlouvy s. z. legalizační mezi Rakouskem a říší německou uzavřené

Dne 25. února 1880 č. 31 ř. k. na rok 1881; soudní listiny v náležiostech sporných i nesporných řízení některým soudem státního německého vyhledávají v Rakousku řádného pověření a vice versa, pokudli opatřeny jsou listiny s soudní pečeti, rovněž protesty směnční, jež zjedlal notář aneb písař soudní aneb soudní vykonavatel německý, vyhledávají pověření v Rakousku, pokudli jsou opatřeny pečeti soudní; jiné listiny od osob jmenovaných řízení potřebují soudního pověření.

(Dobře rozuměti sluší při listinách náležiosti přivodu či dlužní, ohledně nichž rozhoduje lex fori, od náležiosti solemních tj. těch, které hmotné právo ku platnosti některého právního úkonu formou listinnou provedeného vyhledává, o nichž arci rozhoduje lex loci actus na př. poslední pokřivení holografum (dv. dek. k 22. č. 1812 č. 997 sb. k. s. tit. 6.), směnční prohlášení (585 sm. ř.), protest směnční (586 sm. ř.)

Mezi dávného obyčejového práva mezinárodního poskytují sobě soudové úřady států navzájem pomoci v civilním řízení soudním (Rechtshilfe). Dohaduje-li se cizí soud pomoci soudu rakouského ku provedení určitého některého úkonu procesního, nebyť rakouský soud pomoci poskytl, může jen ve formách rakouským řízením soudním předepsaných; notáře sice doručení konduku civilního soudem vyřezaného straně v Rakousku přebývající jen soudem státním se smí (dv. dek. k 22. dub. 1843. č. 697 sb. k. s.)

Exekuce konduktu cizích soudů připouští se v Rakousku na jistých podmínkách, lečby mezinárodními smlouvami byla karována bezvýnimčně. Podmínky pak jsou tyto:

a) jestliže cizí stát řekne vzájemnosti (reciprocitě) dv. dek. k 15. ún. 1805 č. 711 sb. k. s. 2298a
Ohledně Německa hleděti dlužno ku § 661 civ. ř. soud. k 20. listopadu 1864/30. ledna 1877; stran Ruska k § 1273 násl. civ. ř. s. k 20. list. 1864; stran Švédska smlouvou mezinárodní k 6. kv. 1881 č. 87 ř. z. 1882.

Něsedi-li cizí stát reciprocity, sluší se ka-
chovati dle přísného práva odvěty.

1) jestliže rozhodek v cizině soudem vy-
nesený dle tamníhoho processualního prá-
va nabyl již právní moci (res iudicata),
což dovozeno budiž processualním soudem
budiž doložkou stvrzovací na originále
rozsvětu aneb koláčovním listinným
výkazem (Dv. dek. z 18. led. 1799 č. 452 sb. z. s.)

2) na jisto postaveno býti musí, že
cizí soud příslušným byl k řešení toho
středního sporu (Dv. dek. z 15. února 1805 č. 452
sb. z. s.); sporné jest, zdali příslušnost
posouzena býti má dle cizího práva sou-
du rozhodčivního, aneb dle rakouského, či
dle práva mezinárodního.

Provedení exekuce řídí se opět dle lex fori.
Ačkoli země království uherského v
soukromoprávním ohledu na cizozem-
sko postládala sluší, kamčena byla
beuvýmivěčná vázenná vykonatel-
nost rozhodků soudů v obou polovicích
říše dle min. nař. z 23. káří 1862. č. 9627.

Konvenční příporosti uherský zákon o
exekuci ze dne 1. června 1881 34 výkon soud-

ních narovnání soudů rakouských.

V Bosně a Hercegovině vykonávají se
rozhodky rakouských soudů, jestliže
soudce byl příslušným a právní soudní
náleka právní moci nabyl; necht' soudce
na řízení jen podmíněně povoluje sou-
dové rakouské exekuci soudů tamněj-
ších (nař. z 7. pros. 1879? 18271.)

O časových mezích
zákona processualního.

Weber: Rückanwendung positiver Gesetze.

Mittermaier: Archiv für civilistische Praxis 1020.

Herwe: über das positive Rechtsgesetz in
seiner zeitlichen Ausdehnung.

Menger: System des österreichischen Civil-
Process-Rechtes str 188

Barre: Lois de procedure civile (620)

Právo processualní jakožto ius cogens
vyhlácuje dohodnutí se stran o to, aby spor
za platnosti nového zákona processual-
ního (práva) seprio nahájený projednán
byl dle processualního práva tímto

zákonem již existujícího (zv. dek. k 15. ledna 1787 č. 621 lit. b. sb. k. s.)

Výnimkou připouští se zákon o řízení soudním ve věcech nepatrných (589. zák. o říz. ve věcech nepatrných k 27. dub. 1873 č. 66 ř. z.)

Prohlášením nového zákona o řízení soudním nastávají ve sporech před pří-
sobností nového zákona nahájených
šetrně o tom pochybnosti. Ale kvůli
procesualního práva spor do konce pro-
vésti sluší, vzhledem k tomu k pravidla
nový zákon o řízení soudním obsahem
je přechodní ustanovení; není-li jich,
sluší o toho vycházeti, že spor jakožto
jedinný organizační celek korelativních
inverzí sporných stran podroben ú-
stavě tím předpisům procesualním,
které platily tehdy, kdy rozpru kolo-
bou byla nahájena (zv. na př. § 24. ná-
jem. říz. k 16. list. 1858 č. 213 ř. z.) (princip
jednoty celého sporu.)

Tímto nemůže procesualní zákon
nový nabývajících práv procesualních
se dotýkati.

To platí i o případnosti listin (zv.

U. č. 211, Právník k. r. 1872 č. 494)

Z pravidla, že spor kolobou nahájený
podroben ústavě předpisům proces-
ualním, na jichžto vlády byl v minul.,
vystaveni sluší bylo výnimky:

1) Procesualní předpisy nového zá-
kona oběma spornými stranám těch-
že výhod poskytující nabývají pří-
sobnosti i ve sporu prve nahájeném.
(Novela svaťojanská k 16. kv. 1874 č. 69 ř. z.
§ 24 a 25.)

2) Nový zákon procesualní, jenž se
týká jen jednotlivých formalností ve-
cího i k tomu procesualního nabývá
přisobnosti i v rozpru před přísobností
 tohoto zákona zavedení na př. svědění
i práva kádrosti na listinu v řízení pří-
senném aneb přísenná formule (sv. nov.
svaťojan z 23. kv. 1868 č. 32.)

3) Absolutních kátek novým záko-
nem procesualním starověkých kátek
šetiti služno ve sporech před přísob-
ností tohoto zákona nahájených, na
př. kátek obědvky na předněby svědění
ní novelou vyřadí (sv. z 3. kv. 1887 č. 74 ř. z.)

4) Exekuce rozsudku právoplatného není podstatnou částí sporu, nýbrž jen nahodilou dohrou a konsekvencí jeho. Proč exekuce provedena buď pováždy dle předpisů nového zákona o řízení, nebo třeba spor nahájen byl ještě na platnosti staršího práva.

Literatura sporů řízení soudního.

I. Obecnoprávní:

Soustavné výklady řízení soudního, jimiž se obírali kanonisté církve k pramenům práva církevního, pokud se týkají předmětu tohoto, tvoří základ obecnoprávní literatury soudního řízení.

Nejstarší práce z druhé polovice 12. stol. jest nadepsána: „Summa iudiciorum“, již napsal známý legista Bulgarus (+ 1164); ze sklonku téhož století pocházejí práce Filbia a Richarda Angličana.

Na počátku 13. století pokusil se o

soustavný výklad soudního řízení Damasus kvaný Boënnus (v Bononii) ve svém „Ordo iudicarius“ (1210)

Archiepiskop Jancredus v Bononii r. 1214 vydal také „Ordo iudicarius“. Další práce jsou: proslavené velení, vč. dilekté a potřebné k práci předchůdci následující, Wiléma Durantis, „Speculum aureum (iudiciale)“ r. 1272 a druhá recenze r. 1292; dilektijmi jeho doplňky a opravami jsou Joannis Andreae: „Additiones ad speculum aureum“.

Ve století 14. věda processuální vlašské také v naší české vlasti značně se pěstila. Uvěsti sluší tu zejména dva kanonisty, kteří o církevním právu na Pražské universitě brzo po řízení její přednášeli, totiž Mikuláše Tuchvina a Jiřího v Bora (Sergius de Bora)

V době pokřesťení r. 1707 „Dábelové procesy“ (boj mezi spasitelem a ďáblem) českých vydání překladem se u nás dočkaly a podporovaly recepci obecnoprávního řízení u soudů světských, která dříve byla u městských

soudní holdinovými městskými právy (1579) a 1610, také u Litoměřické kmešci stolicí přijatými a u soudu kmešského ob-
noveným křivením kmešským Ferdinand-
da II. r. 1627 (na Moravě r. 1628.)

Od dobí novější od stlonku minulého
století rokemávají dlužno následující
4 školy obecnoprávního processualního
práva:

1) Škola práva přirozeného, která ku
konci 18. století počala pátratí po zá-
kladních pojmech sporu snažíc se z pod-
staty sporu vyvozovati pravidla.

nejčelnějšími zastupci jsou:
Günther: Erörterung über den gemeinen
Civilprocess r. 1799.

Grolmann: Theorie des Verfahrens in bür-
gerlichen Rechtsachen (1800)
Harscher von Abmündigern: Metaphysik
des Civilprocesses (1806)

2) Škola přesně dogmatická snažila
se stavovati theorii na základě daných
pramenů obecného práva a říšských
zákonů processualních; ji reprezentují:

Prof. Martin: Lehrbuch des gemeinrechtli-

chen Processes auf Grundlage der
Quellen des gemeinen Rechtes (r. 1862 je-
žik 13. vydání této knihy.)

Prof. Linde: Lehrbuch des gemeinrechtli-
chen Processes.

Kácí jeho vydali podrobnější výklady:
Morstadt: Civilprocess - Schlüssel zu
Lindes Lehrbuch

Brackenhöft: Erörterungen über die
Materien des allgemeinen Theiles von
Lindes Lehrbuch.

Linderis: Erläuterungen über verschie-
dene Lehren des Civilprocesses.

3) Škola moderního práva processual-
ního jest legislativně porovnávací.
zastupci této školy jsou:

Mittermaier (+ 1867) a jeho káci; vložte
uvěřitřoval práce své v časopise: „Ar-
chiv für civilistische Praxis“:

4) Škola konečně jest histo-
ricko-dogmatická, která nevěřovala
si pouze pramenů, nýbrž i vývoje
práva processualního, kterýž stědo-
věkou právi, uveden byl.

Hlavní zastupci su jsou:

Briegleb: jená obal si speciálné řízení
minorádní. Osvěto jsou tyto spisý:
über den Executio-Process
" summarische Verfahrensarten
nach gemeinem Rechte.

Planck: Über das Beweisurtheil

Bestmann-Hollweg: Der Civilprocess
des gemeinen Rechtes in gesellschaftli-
cher Entwicklung (br. - nedokonalno).

Wessell: System des gemeinrechtlichen
Civilprocesses (práce nejdokonaljší
III. vyd. r. r. 1878.)

Wach: Geschichte des italienischen Recht-
processes.

z příručích knih, které ubírají se
sběracím směrem a vedou se přesně
zádní školy, uvésti jest tyto:

Bayer: Vorträge über den gemeinen Ci-
vilprocess.

Renard: Der gemeine Civilprocess.

Obi postéře dotčení nejlépe poslouní k
uvězení v obecnopravní process.

II. Ruská literatura
práva processualního.

nejstarší pokusy literární jsou práce

poru sběrací, material nákona shr-
nujíci, tak na př.

Schepfel: Handbuch des gerichtlichen
Verfahrens nach der Josephinischen
Gerichtsordnung.

Zimmerl: Handbuch der Josephinischen
Gerichtsordnung.

Füger: Handbuch der Josephinischen
Gerichtsordnung.

Курсъ Комментариі предписі по
нѣмъ праву:

Dworin-Kees: Kommentar zur allge-
meinen Gerichtsordnung (an d. 5. 108-
nejslarší r. r. 1859.)

Scheidlin: Erläuterungen über die all-
gemeine Gerichtsordnung (práce ce-
ny relativně podílkové)

Kippel: Kommentar zur allgemeinen
Gerichtsordnung (2. vyd. r. r. 1847; práce
svého času pro praxi velmi dobrá)

Systematické práce:

nejstarší jest:

Beidtel: Systematisches Handbuch des
österreichischen Civilverfahrens (prá-
ce zcela nejdávila 1863)

Styborne' dilo jest:

Mezger: System des österr. Civilprocesses
(Lond 1. sv. / m. 1876.

Kaban baron von Karstein: Lehrbuch
der Geschichte und Theorie der Entwi-
ckelung des österr. Civilprocesses.

Učebné knihy z 1885 vyšlo:

Kaban sv. pán z Karsteinu: Das österr.
Civil-Process-Recht (Dortl Dobré)

Ullmann: Das österr. Civilprocessrecht
2. vyd. (přehledná, stručná)

Monografická literatura jest velmi bo-
hata. Vynikající monografie podali:
Prasobvera, Kiska, Riny (Hauptst.),
Fischer, Haimert, Heysler, Glaser, Haras
von Harassowsky.

Polská literatura:

Prof. Kabát: vydal 2 svazky (nedokonče-
no) o řízení civilním vůbec a při-
vodním řízení, mimo to komentář
o řízení bagatelním.

Dále práce Fiericha, Balásitse, Louis-Wa-
wela aj.

Sasopisecro

Wagner: Zeitschrift für österreichische

Rechtsgelahrtheit

Haimert: Magazin für Rechts- und
Staatswissenschaften; par. Viertel-
jahrschrift.

Grünert: Zeitschrift für Privat- und
öffentliches Recht (Wien vdr 1873)

" Die allgemeine österr. Gerichtszeitung"
provi' primácela jurikásky, které
vyví ve "Verordnungsblatt des Ju-
stizministeriums" se podávají.

Gerichtshalle (Prakt. případy)

Juristische Blätter

" Právník" v Praxe, ve Lvově, Káhlbeu

" Vierteljahrschrift" des Deutschen Juri-
stervereines v Praxe

" Przeгляд судови"

z obecního práva:

Mittermaier: Archiv für civil. Praxis.

Zanitzky: Zeitschrift für Civilprocess
(Lind 2 1860 zanitzk.)

" Zeitschrift für Deutschen Civil-
process (Bruch)

časopisy nejvyššího soudu: Spisovna Gla-
ser-Unger-Waller.

Omimoprocesenalnim odsklikovani porušenijeh prav sovok.

Z pravidla porušení oprávnění soukromého napraveno býti má pořadem práva čili cestou procesní (§ 19 obč. z. Dr. dek. k S. l. d. 1795 § 212 sb. k. s.)

Stýmžímou nestane se porušení soukromého práva předněm sporu v těchto případech:

1) učinili poškozený vlastní obrany s. svépomocí k odražení útočen v meších zákonom vyloučených, totiž při porušení důvěry, jestliže by pomoc soudní přispěla příliš pozdě (§ 344 obč. z.)

Arbitr, kdo ve sporu již zúčastil, nemá v káždě pravoplatného rozhodnutí vlastní moci dopomáhati si k nároku platným rozhodnutím ukvapením, nýbrž žádati musí o pomoc soudní exekucí. To platí také in processu in mutuo.

2) Jestliže sporné strany vznesly řešení sporu na rozhodnutí třídruhých (§ 27 Cap. s. k.).

Smlouva stran, kterou se bylo učiněno řešení sporu ohledně věci, s kterou volně nakládali mohou (§ 1382 obč. z.) rozhodím (arbitr), naxjvámé kompromisem; smlouva ta právea býti musí povída písemně (§ 1391 obč. z. § 270. s. k.); s rozhodích jedná § 1056 a 1057 obč. z.

Před kompromisem potřebí jest ještě druhé smlouvy, již uzavírají obě sporné strany s rozhodím, totiž osobou, resp. osobami, kterých spor řešiti mají býti receptum arbitri; smlouva postěž. dále má učítou formou vázána ve- ni (§ 883 obč. z.)

Je-li strany kompromisem uzavírající úplně spůsobilé a právním činním, vyhledává se uzavření kompromisu zákonými jejich zástupci a při porušení a opakovancích pak ještě schválení poručenského resp. opatrovnického soudu (§ 233. 282 s. k., Dr. dek. ze 6. pros. 1822 § 1911 sb. k. s.)

Zmocněnec potřebí má ku zvolení rozhodího speciální plné moci svědčící soudu kterému učitelému případu (§ 1008 s. k.)

zákonny naše pokračují nevěily kvalifikace. Jané miki musí posudí; vzhledem k § 1018 ob. z. posudí nemusi býti zletilým. Zadááno bylo, aby soudce státní vůbec, avláste však ten, který by dle zákona o příslušnosti byl povolán ku řešení korepře, přijímal rozhodování tohoto sporu jako posudí (Dv. Dek. a 2. list. 1790 č. 73 ob. z. s., Dv. Dek. a 27. břez. 1800 č. 498 ob. p. s.) Odkládání zákona však nepřisobí neplatnost výroku soudcového posudího.

(Zákonem ze dne 10. února 1843 č. 12 a sice § 20. bylo prohlášeno, že smícká komise obecní může se rovnatě vůle stran převzít funkci rozhodčího)

Středo není kavákán, aby přijímal rozhodování sporu jako posudí.

Uvádá-li se však v povinnosti posudí, sčá vyčevría a rozhodnutí sporný případ (čl. 271 s. ř.). Posudí, jenž váhá se splněním povinnosti smlouvanou rozhodčími zvěkatých, nemíke sice disciplinárně eson od soudu bydliště svého býti k soudu doháven, avšak k ustaveno

jest kompromisentim, aby jej v příslušného soudu ex recepto žalovali a na základě příkrmivého rozhodku exekuci ad factum praestandum nastoupili (arg § 919 ob. z. a § 310 s. ř.)

Jestliže kompromisenti nepředsali rozhodímú spisob a pořádek, jakým vyhledávají má spornou stránku, zachováti se musí posudí při rozhodování a vyřizování sporu dle rakouského práva procesualního (§ 272 s. ř.)

O smlouvanu rozhodčí (kompromiss) opírali lze obranu nepřislušnosti soudu, jestliže oprávněný, jenž byl s od-pircem svým kompromiss uzavřel, nevyčkal nálehu posudího a tímž nároku žalobou u příslušného státního soudu nastupuje (arg. post. věsa § 270 a ind. č. 26); námítka tato nakývá se exceptio de expectando arbitris a jest druhem exceptionis fori incompetensio.

Posudí není soudcem státem dosazujm, výbrá jen soudcem stranami zvoleným. Základ pravomoci jeho

je to spočívá tudíž jen v právu souvro-
vném; důsledkem toho pokračá se na
rozsudku donucovací moci (vis coërcitiva)
nástane-li potřeba, aby rozsudí k vysvě-
stvení sporného případu vyslychal svěd-
ky nebo znalce, nemůže doháňeti osoby
bylo postavení největšími ku do-
stavení se. Rovněž, kávisi-li konečný
nálezná na vykonání přísahy stranou
spornou, nemůže rozsudí obestati stra-
nu, aby přísahu před tím vykonala,
výběž rozsudí musí v těchto případech
žádati příslušného státního soudu
za poskytnutí pomoci, předkládaje
jemu kompromiss (§ 9 J.ř.)

Podobně jako rozsudek soudeparstských
soudů také nálezná rozsudí písemně
vyrašen býti má (nemává se sen-
tencia oralis: ústní rozsudek § 274 s.ř.)

Nálezná do vlastních rukou sporným
stranám tudíž doručen (rozudek se su-
maxová laudum arbitri)

Právo naše nedopouští, aby k nálezná roz-
sudku bylo se odvoláváno k ochrannému

soudu (Dr. ř. 14. č. 11. a 1784 č. 30 lit. s), ale

ř. sp. sech. 4. →

přípověti valnou měrou výporování nále-
zu rozhodčímu.

Rozhodčímu dlužno dva případy:

a) Jestliže kompromissentí kompromissem
výslovně se vzdali práva stěhovati si k
nálezná rozhodčího, nastoupiti může
strana, která dle výroku rozhodčího
padla obyčejnou žalobou k právního
poměru, o který jde, na příslušný sou-
d parstský soud.

Padl-li tudíž ten, kdož nárok nejatý či-
nil, podejž na domnělého dlužníka z
séhož nároku žalobu u příslušného
soudu; padl-li však ten, proti komu
nárok nejatý činěn byl, podejž na
domnělého věřitele žalobu sžv vyzývá-
ciz vyloučení se.

V obou právě dočtených případech
nastoupiti dlužno žalobou do lhůty
44 denní neprodávitelné, citajíc lhůtu
sukedne toho, kdy doručen byl nálezná
rozudí (§ 274 s.ř. § 6 nov. z. 16. č. 1874 č. 69.)

b) Padl-li kompromissentí kompromis-
sem výslovně vzdali se práva stěho-
vati si k nálezná rozhodčího, stívá

jinu jediné žaloba o neplatnost výroku rozhodčího v případech v zákoně saxe-
sive vytknutých, totiž:

- 1) dopustil-li se rozsudi podvodu.
- 2) přerušil-li více tzv. recepti
- 3) bylo-li kompromissum neplatné.

Žaloba tato o neplatnost laudí místa má až do uplynutí lhůty promlčení toho práva, o kterémž byl rozsudi vým náležen rozhodl (2. věta § 273 o.ř., dek. voj. kanc. ze 14 května 1833 č. 631 lid. c.)

Už v některých sporůch příkázáních ku kompetenci horních soudů při-
pouští se kompromiss jen tím upi-
soberem, že se kompromissenti výslovně
odříkají práva k dalšímu stíhování
si k náležen rozhodčího (zákon advok. a.ř. list. 1781 č. 27. sb. k. o. v. § 21)

Právo naše výslovně doporučilo kompro-
missum, aby sobě ustanovili jaké-
koli vrchního rozsudiho či super ar-
bitra za účelem tím, aby případ spor-
ný přivodně povoláním rozsudi-
m již rozřešený, opětně proskořmal a
rozřešil; avšak jestli se tak bylo stalo,

platí také o výroku tohoto super arbitra-
rie, co výše sub a, a β, bylo vylčeno (dv.
dek. ze 15 led. 1787 č. 621 lid. p.)

Co se týče exekuce na základě výroku
rozsudiho, lišiti dlužno

- 1) povolení
- 2) výkon exekuce.

ad 1) povolili miše rozsudi exekuci svého
výroku právní moci nabyvšího, pak-
li kompromissenti výslovně také v
tomto směru jemu se byli podrobili. Ste-
stalo-li se tak, každéž vítek u příslušné-
ho zeměpanského soudu tj. u soudu
bydliště odvolaného na povolení exeku-
ce předkládaje kompromiss, laudem a
koncizně výrok o doručení tohoto.

ad 2) výkon exekuce povždy jen naříditi
miše zeměpanský soud. Povolil-li
tedy rozsudi exekuci, požádejž listem
dokádacím příslušný zeměpanský
soud za výkon (dv. dek. ze 31 újna 1785
č. 489 lid. 22.)

Příkázání zákony příkázáno bylo
řešení sporů včítí kategorie buďto
imperative nebo facultativně volčí-

Soudním soudním rozhodčím; tak v zákonech o burzách (56) k 1. dub. 1875, tak novela k řízení soudnímu k 15. břez. 1883. § 39 (čl. 114 c) a ke dne 8. břez. 1885 § 22. A. k 587. zákon hornovní pro království české k 1. června 1866 § 49 k. k. (čl. 45 a 46 předpisuje rozhodčí soud k návrhě šmody hornovní nebo kvěří spůsobení; každá strana volí po dvou rozhodčích a tím předvedá pástij volený okresním zastupitelstvem na dobu 3 let.)

3) Rozhodnutí sporu laicem. O kom mluví se právo občanské (§ 1273. 835 a 841 obč. z.) "Právník" z. 1881 str. 76 články od prof. Ravidy.

4) Potřeba provedení korekce co do sporného nároku odpadává, jestli dlužník neodporoval soudnímu rozsahu upomínacím (zák. o říz. upomínacím k 27. dub. 1873 § 67. Právník. k. k. 1875), tedy jen při dluzích, vyjímaje směcné nároky, at' přednětem jsou peníze do 200 kl. aneb větší množství věcí zastupitelních; při čemž věřitel prohlašuje, že po případě na místě jich přijme

nejvýše obrát 200 kl. (Upomínací rozsah po 6 měsících povrhde moci exekuční)

Vyřízení sporu
bez soudcová nálehu.

I. Soudní narovnání (gerichtlicher Vergleich, transactio iudicialis, hlava 26. §. Von Versöhnung der Güter.)

Soudním narovnáním vyrokují váme smloven uzavřenou od sporných stran k obvytí korekce po podání žalobě za spolupřisobení soudce.

Smlovenka laicová co do hmotné stránky své musí býti narovnáním ve smyslu občanského zákona (§ 1380) může býti seš poručením narovnáním dluhu se strany žalovaného (dv. dek. k 22. čna 1805 § 435)

Soudní narovnání jeví dvoji ičinek:

a) jednak ičinek defenzivní; totiž opět-
né domáhání se nároku soudním narovnáním upraveného žalobou může býti odraženo obranou sporu narovnáním obvytého (exceptio rei iudicialiter transactae - Einwendung des ge-

nichtlichen Vergleiches), kterážto obrana
vračením spisné žaloby k soudu (Klag-
rückverlag) provedena býti může a ka-
lováního povinnosti sprostíje pustiti
u spisné u korepři znovu zahájenou
(dv. dek. a 15. led. 1787 č. 621 lit aa)

B) jednak i činem agresivní, totiž ná-
rod sporný, pokud soudním narov-
náním upraven byl v kákladě listiny
soudem, soudním narovnání kříže-
né (indivíuál) vymáhati lze soudní
exekuci právě tak, jako v kákladě
korepři právní moci nabytého (5298
s.ř.). Zakázáno jest vydati original
protokolu soudního o soudním na-
rovnání. Stranám k kádoslých buď
vydán pouze indivíuál o narovnání
s doslovný výpisem smlou a protokolu
soudního opatřený podpisem před-
staveného toho kterého soudu a vý-
pravčího, jakož i pečete soudní (dv.
dek. a 18. čer. 1813 č. 1054, čl. 21 a 22 o instr. z 1853)

Narovnání soudní může býti bezvý-
niměné neb na výmince odkládací,
zejm. na vykonání věci seřazené

přisady té které strany při soude pávialí.
Narovnání soudní státi se může po
svání korepře kdykoliv; vyloučeno
jest odbyti korepře soudním narov-
náním, jakmile korepře soudem
vydaný právní moci byl nabyt (dv.
dek. a 14. káři 1787 č. 423. s. b. k. s.)

Soudce v řízení řádném s řízení pi-
remním a protokolárním nesmí se
pokusiti přivesti povinnosti s to, aby
korepře odbyta byla soudním narov-
náním (5268 s.ř. dv. dek. a 23. káři 1785 č. 469
lit k.) stýčkati má naopak pádosli
někde se sporných stran na přisobe-
ní pokusu s smlou a ani potom pří-
kym doléháním a domlouváním nemá
nalihati na to, aby s smlou stal.

S některých minoritních řízeních
uložena jest soudci povinnost, aby
pečoval o odbyti sporu soudním na-
rovnáním, kvláště totiž ve sporech o
přednět povinně seřazené ceny, totiž
v řízení bagatelním (523. bag. ř. a 27. dub.
1843) a v řízení summárním (523. z. 324/10
1845), ve sporech rychlého uspisování

vyřízení vyžadujících, tak in possessorio summarissimo (§ 11. z. z. 1849) a ve sporech nájemních a pachtovních stran věci nemovitých § 12. z. ze 16. list. 1858 č. 213)

Ačkoli v řízení svěřeném co nejdříve projednááno býti má, nesmí se přece soudce k řízení povinnosti pokusiti se o soudní narovnání (§ 12. z. z. 25. led. 1850 č. 52 ř. k.)

Ve věcech manželských se v jistém smíru k řízení povinnosti soudce péči vynaložiti má, aby přimobil shodu stran, avšak pokusiti se ne o placnost neb rozloučení manželsví smír soudní uzavřen býti nemůže (§ 94. 115. 1382 ob. z.)

Právo o tom, která strana soudce smírčí Einsatz jevíti má, předpisu §§ 3. 15. 16. zák. o procesu ve věcech manželských ze 23. srpna 1819 č. 1595 ř. k. s.

Povinnosti soudce jest ve případech rozloučení a rozvodu manželstva použiti se pokusiti se, aby manželé co do majetkových poměrů svých soudní narovnání učinili (§ 106 a 117 ob. z.)

Zvláštní předpis stran smírku soudního

vydán byl shledně konceptů odkázaných se pravomocnosti soudů horních (ř. adopční patent k 1. 11. 1781 č. 27 v. s. 20)

Žádala-li v řízení řádném jedna ze sporných stran soudce na to, aby přimobil k narovnání, nařídí soudce sláti čili rok (Tagfahrt) a vyléchně při sláti soum odjírce o návrhu soudního narovnání (min. nař. ze 6. kv. 1851 č. 3316)

Následkem žádosti saského dvoru nesmí smír soudce již nastavití přiběh celé další koncepte, výbva tak by se státi mělo seprve koncepte, když by již druhá strana buď písemným prohlášením neb protokolárním vyjádřením ochotu svou na jevo byla dala pustiti se ve vyjednávání smírku (§ 268 ob. ř., dv. dek. k 15. ledna 1787 č. 621. list. n., dv. dek. k 23. káři 1785 č. 469 list. k.)

Zastavené pak řízení soudní po nezdáření se smírku obnoveno buď v řízení řádném k žádosti té neb své strany.

Stechu soudnímu nařídili prvinnu soudci, aby pokusil se o soudní narovnání jen koncepte, když obě strany rovnale u vrchního soudu na to byly žádaly.

(Dv. dek. ke 13. čna 1784 č 306 lit. k; Dv. dek. k 11. ká-
řu 1784 č 335 lit. dd)

Okránil-li konečně žalobce soudu, že se s
žalovaným mimo soudně vyrovnal, vyří-
zeno buď okrámení toho výměrem, že
následkem toho sešlo s dalšího vyjedná-
vání pokespe (Dv. dek. ke 30. list 1789 č 1081 lit. g)

2) Promlčení práva, o které ve sporu šlo.
Dle § 1497 o. n. nastává promlčení, ačkoliv
žaloba u příslušného soudu podána by-
la, jestliže ve sporu navleko nahájeném
náležitě postupováno nebylo, což posou-
diti jest arci kinstaveno volněm uvá-
žením soudce. Ke zmíněnému řízení
vyhledává se k přetržení promlčení do-
mčení žaloby žalovanému o robe (580
svěd. řádu.)

Ku promlčení arci soudce k úřední
povinnosti hleděti nesmí (51501 obz. 570. ř.)
(jistá modifikace nastává v řízení pok-
kazném/ mandátním) posud, že nesmí
plavební pokkaz vydán býti, vadí-li ná-
roku žalobnímu promlčení, ať se stra-
ny kapitálu, ať se strany úroků; Dv.
§ 2. min. nar. k 18. 7. 1859 č 130 ř. k.)

Podle Dv. dek. ke 30. ledna 1819 č 1540 nesla-
cí ku přetržení promlčení nárok na
listu k podání žaloby k práva, o které
jde.

Oučiněním ohlášení pohledávky ku
konkursa, av 58 konk. ř. učiněním ná-
dostu, upomínací § 13. ř. upom.

3) Konfuse resp konsolidace § 1446 obz. z;

4) náhoditá úplná práva individu-
elně určeného předněmu žaloby (51447 obz) a
5) úmrtí žalobce smrtí, jestliže ve
sporu dovoláváno se bylo práva pouze
žalobci příslušícího (napr práva předkup-
ního, o roba, státnosti aj)

Minis právě dočtený případ nekonečí
se však pokespe jiným žalobce neb ob-
žalovaného (5544 a 531 o. n.)

Podle § 416 ř. ř. plná moc udělená ať žalob-
cem ať obžalovaným advokátovi k ve-
dění pokespe vždy opatřena býti musí
doložkou dědicím, svědčící (clausula
hereditum). Ostatně i kdy by se doložky
koncové v listu nedostávalo, přes to mi-
že advokát kinstavil se mexi pokespe ke-
nělého dále postupovali (51022 o z)

6) Ustájení se rozepře.

Zalobci přísluší právo, aby v kterémkoli období rozepře jím kapsované se vzdal čili od rozepře dovolením žaloby kalovanému již nahájení naprosto ustoupil (Abstand von der Klage) / renuntiatio liti facta); arcit' musí žalobce útraty ze sporu kalovanému již vrátili nahraditi a nemůže rozepři takto končenou opětnou kalobou k téhož nároku obnoviti, leč by při odstoupení od původní žaloby kalovaný s tím byl výslovně svolil / dv. dek. k 15. led. 1787 § 620 lit. e).

Ustávení se rozepři.

I

O předmětu řízení sporového.

Literatura:

- Merkel: „Kriminalabhandlung“ 1 sv. ze 1867
- Hussler: Das Civilrecht 1870
- Helschner: Die Lehre vom Unrecht in seinen verschiedenen Formen.
- Lucer: v Grimhrtově časopise z 1881
- Waag der innere Unterschied des Civil-

Ustávení se rozepři 1883.

Předmětem řízení sporového jsou sporové soudnoprávní záležitosti. Hlísi tedy přesně vysvětliti mezi našeho oboru 1) od řízení trestního 2) od řízení v záležitostech správních a od řízení nesporného. ad 1. Poměr řízení sporového / civilního procesu k řízení trestnímu.

Mezi řízení procesualního civilního a řízení trestního nemohou v komorním případě býti spornými, jelikož zákon trestní v čl. 4. úvodního patentu prohlásil, že jen civilní soudy v zákloně vyšetřují na bezprávi trestné porládati lze. Arcit' bezprávi trestné často dotýká se soudnoprávních pájmů (náhrada, neplatnost právního činu). Jestli rozhodnutí soudnoprávních záležitostí na kom závisí, kdali jistý trestný skutek komusi přičítán a proti komusi prokázán býti musí čili nie, sečkáno budi' s podáním ka

loby na soud civilní ať po pravoplatném vyřízení věci státního toho kterého případu; patří seprve po podání civilní žaloby, kdy mexi řízením před civilním soudem učitelá osoba a jakéhosi mestního skutku stviněna byla indivi- cionni postacujicimi ku navedení mest- ního vyšetřování. sluší pokračovali:

a) zdalib nálek o mestní věci mexi civil- ním soudem na jevo vyšlé podstatný vliv mli mliše na konečnú rozřešení prve nahájeného civilního sporu

β) či nikoli
v prvém případě (ad a) nastaveno bud' řízení civilní, anba postoupena bud'ž příslušnému orgánu mestního řízení a vyškán bud'ž výsledek mestní věci, v druhém případě však (ad β) bud'ž pouze vyskytnuvší se indicia mest- ního skutku soudem civilním pří- slušnému orgánu mestního řízení oznámena, ale civilní spor bud'ž do konce projednán bez jakési nastávký. (D. dek. ze 6. 3. 1821 č. 1743 sb. k. c.)

Odchytky od vyloženého pravidla jeví

se potvrd, že
I. ve sporech křížové dráby dle § 19 zák. z. r. 1849 sice všechny příslušky mestního skutku mexi řízením na jevo vyšlé pří- slušnému orgánu řízení mestního ozna- mery bud'ž, avšak possessorní spor- ťdy bez zastavení projednán a uton- čen bud'ž.

II. Podle zákona k. r. 1881 28 kv. č. 47 k. civilní soudce nastaviti má proces oblédně po- hledávky, stran které věritel poskytl je- ivěru, dopustil-li se obmyslného jed- nání ivěrního, jakmile mestní soud záležitosti sou se zabývající o to žádal. Shledávali civilní soudce sám v ně- kterém právním jednání, kterým jest se mu zabývati, postlatu obmyslného mestního ivěrního jednání, oznámitá případ příslušnému úřadu mestnímu, avšak sám s touto rozhodnutím, zdali o- hledně té které pohledávky dalš vedení práva (execuce) místa mli smi, nebo konečně ždali alespoň execuce ať do- kjištění příchođu mli má (520. 11. zák. k. r. 1881.)

III. Rozepří odpírání stran právního jed-
nání insolventního dlužníka na úkor
věřitelů provedeního provedli lex. pakli
restní nálex (o sporu soudu) předurčo-
jící účinek na spor tento jeví míře
a dále, teprve tenkrát, když již restní
vyšetřování následkem ustanovení civil-
ního soudu ve skutečnosti provedeno bylo.
1550 zák. ze 16. 3. 1884 č. 36 ř. k.)

Delikta naše zákonodárství všim div-
něm praedjudiciální účinek odsuz-
ujícího restního nálexu na soukromno-
právní poměry a restním skutkem
souvislé unávaní. Důsledně navrhuje,
aby postavený vyhledával náhradu
a restního skutku a odstranění ná-
sledků restního skutku co do sou-
kromoprávních poměrů jiných při-
početím se čili adhaerentní řízení re-
stním. 365. 371 ř. k.; 583. 28 ř. k. 1881)

Restní nálex odsuzující soudu souk-
romního (536 ř. k.), kterýmž již soukromoprá-
vní účinky restního skutku uprave-
ny byly, jest platným základem ex-
tence civilního soudu, srovnán byl do-
ř. spor. a. b.)

49. -
lexkou svědčí o výkonu selnosti (5373. ř. k.)
Civilních restního nálexu ohledně hod-
novnosti, svědčí nov. § 140. b. 142. h. ř. k. 543.
54. bag. ř. k. (nikoli však jenžto strany § 54 bag. ř.)
Volnou restního nálexu strany domně-
ho narovnání v konkursu kupce m. § 234. 241.
h. ř. k.

Jestliže restní soud, ačkoliv vyřel rozsu-
dek odsuzující, o soukromoprávních účin-
cích restního skutku pohlednosti, nemohl
a tudíž návrhy soukromoprávní a delik-
tu pocházející k pořadí civilního práva
odkázat, nebrání postavenímu nic, aby
příslušným národním žalobou u civilní-
ho soudu přichodu jevíval 1893 z 28 ř. k. 1881
847, 5366 ř. k.; 567 ř. k. z. d. 29. čna 1835 č. 29 ř. k. 29)

Podobně postavený restním skutkem
pohledávali míře žalobou u civilního sou-
du podanou vyšší náhradu škody, nežli
restním nálexem přisouzena mu byla
(5372. ř. k., 59 z. 28. ř. k. 1881)

Změna právní moci nabývajícího restní-
ho nálexu co do soukromoprávních účin-
ků deliktu nastati může ve prospěch
odsouzence dvojí cestou:

1) Obnovením věstního řízení § 358 b.ř.

Po uzavření obnoveného řízení věstního připouští se v káždé původního administrativního nálezu věstního co do soukromoprávních účinností exekuce jen až do upřesnění (§ 358 b.ř.)

2) Následkem žaloby o navrácení ku právu předestlému proti věstnímu nálezu co do soukromoprávních účinností vzhledem k poruše náleženým přivodím (resitutio in integrum propter noviter reperta) § 374 b.ř. § 372 lit. b. s.ř.) Žaloba tato arcib. nemá účinnosti exekuce nastávajícího, vedenou na káždé věstního nálezu co do soukromoprávních účinností (Dv. dek. k 25. d. 1783. č. 179 lit. f; Dv. d. k 14. 11. 1785. č. 495) pokud jí pravoplatně se nevyhovělo.

Exekuce na káždé věstního nálezu o soukromoprávních účincích věstního skutku vedená může být podobně jako exekuce na káždé civilního rozsudku vedená, totiž v káždé soudcově výroku o kalobě opoziční, kalobě reviz. vykazující, že nález náhradní po nálezu soudním administrativním již křížen byl dle pravidel občanského zákona o křížení návrhů (§ 374 b.ř. Dv. dek. z 22. 6. 1836. č. 145. —

Arrestie neb abolicie arcib. připouští nářadí náhrady. § 226. § 29. v. z. § 26. Dv. d. z 16. 1835. č. 29.

Nález věstního soudu prvoborní nepřevládá pokračování, aby vyhledával nároky soukromoprávních k toho něho skutku při soude žalobou civilní (§ 366. s.ř.). Rovněž pohledávati může pokračování žalobou civilní výrok soude civilního o soukromoprávních účincích věstního skutku, pokud se týče pokračování v prvé přerušené civilní korepři, jestliže obžalovaný, jenž obvyklá ku konečnému jednání domněna býti nemohla, nedostavil se ve lhůtě věstní ediktační citaci věstním soudem položené (§ 425 b.ř.)

Zvláštností jest, že dle § 10. z. k 28/5 1881 lze žalovati o neplatnost obnoveného jednání ústavního jen tenkrát, jestliže věstní řízení nebylo kvedeno k příčině jiné, nežli pro nedostávající se povahu skutku anebo pro nedostávající se přísluš. na př. ledy, když lichvář krevitel, věstnost povinná pronášením aneb lichvář ukul.

Přerušování v civilní korepři vůbec násti může najisté k dolícení rozhodujících odol.

nosti všech přírodních prostředků, které
uznává civilní soudní řád, soudia též při
sahy rozhodovací vládní kalovannému
švicci, neboť dv. dek. z 10. října 1801 č. 541
prohlásil, že předpis o výkonu úřadu
restriktivně obsažených úřadů velce v pro-
cessu civilním a naopak.

2) Poměr civilního řízení soudního
ke řízení administrativnímu.

(Poznámka: „Spory o příslušnost“)

Podává se všeobecného zákona, jímž
by vyčten byl obor působnosti soudů
oproti oboru úřadů správních.

Přesto však každé rozdělení lze obor
agendy soudů a správních úřadů v ten
smysl, že před soud náleží spory poví-
ny řízení, kteréž poskytovat sluší

Dle zásad soukromního práva, vezde-li
o nich spor, naproti tomu před úřady
správní odhláskati sluší konkrétní
upřesňování všech povínek, které sluší
poskytovat dle zásad práva veřejného.

Veřejné právo přihlíží k jednotlivcům
jakožto členům organických svazků,

ve kterých se pojí lidská společnost (stát,
církve, obec, učení) práva a povinnosti
k sobě spojením vycházející; soukromé
právo vzhledic ke spojením tímto, při-
hlíží pouze k samostatné existenci jed-
notlivci co do vzájemných styků právních.

Účel při rozhodování příslušnosti
hleděti sluší k podstatě sporu, zdali
spór v právu soukromém nebo v právu
veřejném spočívá, nikoli však k pra-
vnímu charakteru, jímž ten který po-
měr upraven byl, totiž zdali se ten stalo
zákonem občanským nebo nějakým zá-
konem politickým (rozh. říš. soudu vydá-
vané Hye-m II sv. č. 121 122).

Dle čl. 14. z. z. 21. pros. 1867 č. 144. soudnictví
přísně odděleno býti má ve všech instancích
od správy čili administrace.

(Dobrá výjimkou jest nařízení dv.
dek. ze dne 28. července 1843 č. 726, dle kterého
školní spisovatel na pokerních polní-
m hospodářství věnovaných od koní
nevyevičených vojenských pospolu do-
pravovaných (Remonten-Transporte) po-
hledávati lze pořadem práva aneb hrad

po škodě učiněné také po vyřešení před-
stavenstvem při ok. hejtmanskvi).

Právní roztržidění co do organizace sou-
dů a správních úřadů doloženo bylo v
1. instanci k. k. č. 1868 č. 59. Náříkno je
instituce novou (51, 2), aby soud
ihned odmítl žalobu dovolávající se
soudní schůzky co do právního poměru
sporného, jelikož vyřikování a řešení
přísluší vyššímu úřadu správnímu.

Rovněž § 48 S. N. náříkno jest vztáhnouti
a nejvyššímu soudu, aby při vyřikování
rekursu, apelaci neb revisi v úřední po-
vinosti křižovaly nálezy nižších sou-
dů, zejména-li se spisů či akc, že kálekto
právní prvinní či vztáhnouti soudem rozře-
šená odnáka ná býti měla úřadu sprá-
vnímu.

Soudcům přísluší nice domcovací svou
mocí vykonávali konkrétny soudní mocí
právní nabytí, není však vinnu ke-
la výjimečné případy speciální zá-
kony vyloučené věci soudů domco-
vací mocí svou postaral se o výkon ná-
lehu úřadů správních (569 S. N. § 298 S. N.

min. nář. k. k. č. 1868 č. 76 S. N.)

Následujíce se právní ká případy, že
soud a úřad administrací ká roven, sobě
převzají příslušnost v vyřikování ká
právní káleklosti neb naopak, že oba
zájemně odstávají káleklosti ji-
nému. Vě případy ovšem mluví zákon
o pozitivním konfliktu kompeten-
čním, v konci o záporném konfliktu
kompet.

Ku rozhodování konfliktu dočasných
křížek byl státním káladním páro-
ny (21. 12. 1867 č. 143) kálekstní tribunál, totiž
říšský soud (Reichsgericht).

Konflikty o příslušnost mezi říšským
soudem civilním a soudem správním
(Verwaltungsgerichtshof) vinné rozhodu-
je kálekstní říšský soud.

Teplive by konečně nastal konflikt o
příslušnost mezi správním a říšským
soudem, rozhodnuti budíž kálekstním sou-
dem říšským, jenž se skládá ze 4 soud-
ců říšského a ze 4 soudců správního
soudu na předednicví presidenta
nejvyššího soudu (33. 10. 1875 č. 37 č. 2. 1876)

Ríšský soud rozhoduje konflikty kompetenční mezi soudy a správními úřady podle řádosti těch, kdož mají nájem v rozhodnutí takového sporu o příslušnost; totiž při positionním konfliktu řádosti iustitního úřadu, správního ministerstva odborného, resp. zemského výboru (které není), při záporném konfliktu řádosti své strany soukromé, která se márně byla dovolávala pomoci při soudu, jak při správním úřadu (z. z. 18/4. 1869 č. 44 § 12)

Konflikt o příslušnost positionní dohází se v následcích svých práv soukromníků a c.

1) Kým se k oznámení správního úřadu, se zaměsala byla na říšský soud žádost o řešení konfliktu, soud, který byl odprve vyhovět žádosti správního úřadu za poroupení věci k vyřízení cestou administrací, dříve zastaviti musí další projednávání podnětů a rovněž povoleno smát již exekuci ke dne toho, kdy oznámení ke soudu došlo, až do vyřízení konfliktu nájem soudu

říšského.
 Přípovědí se podle takové ústavy procesualní, kterýž se zachovává procesualní status quo, tedy prostředky konající se zachování dikanního materialu, volání slyšení svědků a znalců pro věcnou pravdu, dále pokračování opatření, totiž obstarávká věci dluhových, sekvence sporního předmětu a končení též exekuce kjustovací (S. 13. 40 z. z. 18/11. 1869. č. 44)

2) Správní úřad na tvání konfliktu kompetenčního, jež byl na říšský soud vnesl, navíditi a opatřiti smí, čeho se mu u věci potřebí zdá, leč by k opatření takového vzešla škoda nenahraditelná (S. 41. z. z. 18/4. 1869 č. 44)

Aby bylo náležitě obšíře vcházející soukromníkům a positionních konfliktu kompetenčních co nejvíce obměsny byly, navídaje cit. k. k. 1869:

a) že podle kemské vlády posledním svým odborného ministerstva, rovněž pak jen výborové kemské řádost na řešení jistého konfliktu kompetenčního na říšský soud vnášeti směji (S. 12. z.)

b) zákon stanoví propadnou nepro-
 blížitelnou lhůtu ku vnesení žádosti
 za řešení kompetenčního konfliktu, to-
 tiz lhůtu 60 dnů, kterou čítají du-
 si se dne toho, kdy se byl správní úřad
 1. instance marně u soudu procesual-
 ního postoupení káleklosti tam již
 visící ku příslušnému vyřízení dovo-
 lával (§ 12 odst. 3. cit. z.)

g) Stavění ku právu předělení za-
 přičinou přechání dotčené práve lhi-
 ty místa nemá (§ 18 z. z. 1869.)

h) Káleklosti právní, která v cestě soud-
 ní končily vyřízení byly by rozsvětem
 v hlavní věci (in merito causae) právní
 věci nabytím, nelze vindikovali sprá-
 vě k příslušnému řešení cestou admi-
 nistracní, a nebyla-li věc postoupena,
 vznášeti konflikt kompetenční na
 říšský soud. (§ 12. l. c.)

Práve dotčeným ustanovením krušena
 byla poslední věta § 48 z. normy, jakž
 i d. dek. z 28. října 1815 č. 1187 a z 5. října
 1816 č. 1235 (Pojednání 3. Osta v Právni-
 ku z r. 1879 str. 641.)

záporný konflikt kompetenční týče
 se výhradně kájkmi soukromíka, to-
 tiz práva jeho vznést stížnost pro po-
 rušení práv na úřad příslušný (§ 19 odst. 2.)
 Když tedy marně se byl dovolával pomu-
 ci v síle káleklosti při soude a při úřa-
 de správním, jelikož oba pokládající
 se byli nepřislušnými odepřely pusli-
 si se ve vyřikování této káleklosti, o-
 krom toho volání kádeklosti říšskému sou-
 du a kádekka ku vyrok o tom, zda-li soud
 nebo úřad administracní příslušným
 jest či nie.

Žádost za řešení konfliktu kompeten-
 čního positionního kájkna buď tím
 spůsobem, že k kádeklosti této připojí se
 příslušné listiny in orig. neb in copia
 a navše opis této kádeklosti jakž i všech
 příloh (§ 9 z. z. 26. 10. 1869 č. 163)

Žádost za řešení negationního konfi-
 ktu kompetenčního podána buď v je-
 diném exempláři opatřena jím pod-
 písem advokáta (§ 14 z. z. organ. ř. a § 12 z.
 z. 26. říj. 1869 č. 163)

Kálek říšského soudu obsahuje pouze

výrok s tím, kdali k vyřikování a rozho-
dování se které, náležící soud neb úřad
správní příslušným jest (533 o. g. s. i.)

Ječiči náležitosti jest předložiti žádost
onomu úřadu, který dle tohoto výroku
příslušným úřadem byl. Pakli po roz-
hodnutí konfliktu s kompetencí u
příslušného podle výroku řízení sou-
du úřadu kálovany námístku nepří-
slušnosti vnesl, nesmí k námístce
seho hleděno býti (544 z. a. l. z. č. 143.)

c. Povinnosti státních úředníků ku stá-
tu spocívá v právu veřejném / Právník
Spory s příslušností I. díl str. 165; Ulbrich
Oester. Staatsrecht str. 1864

Důležitě naričil sudík Dr. Der. ze 16. srp.
1841 č. 555, aby všechny korepse k tohoto
poměru vycházející, ať jde o nároky úřad-
níka oproti státu nebo naopak, sou-
dem rozhodovány nebyly, vybrá jen ce-
saru administrací svého vyřike-
ní docházeły.

Stijnimou dopouští Dr. Der. ze 16. led-
na 1786 č. 516, aby ičeš kládouci úřední
státní, porládá-li se na státna eadní

nistracím vyřikem ičeš jim klá-
dových, nastoupal ve lhůle 6 nedělní
se dne dodání vyřikem toho / a pakli se
ičeš kládouci nacházi v jiné věci ičeš
vše, ve které ičeš kládouci ičeš zkonmán
byl, ve lhůle 12 nedělní / žalobou vyřiva-
cí na fiokus nastoupený financem
prokurátorem domáhaje se toho, aby
fiokus provedl právo, kterým se byl
vychloubal dodáním vyřikem ičeš kládouci
o ičeš.

Nesluší však schvalovati nařikem se
14/3. 1806 č. 758, podle kterého státní úřed-
níci a řízení na příčinou ičeš kládouci
činnosti nikdy žalobami u civilního
soudu podanými stiháni býti nemó-
hou, vybrá povinnosti soudů jest ža-
loby kanové ičeš kládouci pro nepříslu-
šnost soudu vrátiti, k čemuž vyplývá,
že vyřikování nároky náhradních, za-
kých se dovolávají soukromníci na
řízeních, státních a příčinou, že si
to nekádně plniti povinnosti, od-
kázano jest na cestu administrací.

Státní základní zákon o výkonné mo-

ci a 21. prosince 1867 č. 145 v § 12 ustanovuje se
 minister předpisem tohoto, prohlásil kás adu,
 že soukromoprávní závaznost státních úřed-
 níků v ní kážíci a protinákonného konání
 povinnosti úředních koláštvin kádovem
 upravena bude a se slov „civilrechtliche Haf-
 tung“ důvodně souditi lze, že zamýšleno jest
 pořad civilního řízení co do nároků se zá-
 vaznosti těch vycházejících doporušeti.
 Avšak pořad dále dosud kákonu princip
 vyřknutý ve skutek uvádějíciho.

Z pravidla dv. dek. ze 14. č. 1806 č. 758 jest vy-
 sňouti tyto výjimky:

a) zákon o odpovědnosti ministrů a 25/7
 1867 č. 101 k. z. doporušeti, aby nárok náhradní
 ze škody, kterou ministr spůsobil úředním
 výkonem, jež státní soud náležen na pro-
 tinákonný byl prohlášen, pohledáván by
 pořadem obvyčné žaloby civilní, pakli
 přes připojení se požkořeného ku sestru-
 mání řízení proti ministru v obálce da-
 věm před státním soudem náhradní
 nárok náležen tohoto vyřízení nedoěl
 (§ 6. 24. civ. k.).

b) Soudu, kterou spůsobil soudce a vy-

konávání svého úřadu soudcovského poru-
 šením povinnosti úředních v řízení spor-
 ním nebo nesporním, pohledávati má
 požkořený soukromník žalobou tak kva-
 nou, syřidivátní, pakliže opravnými
 prostředky v kákoněch řízení sporním
 nebo nesporním vystupujíci škodu lze
 nebylo odvrátiti.

žaloba dotčená podána buď u vrchní-
 ho soudu, nebo řízení, ve kterém se nalé-
 ká státní soud, při kterém škoda
 spůsobena byla (zář. z. st. č. 144 v § 9; zář. z.
 k. č. 1872 č. 112 k. v § 1 a 2)

8) Měla-li by obec na starostovi, na obecních
 starších neb na osobách k výpomoci onomu
 při pracích obecních křívených a se při-
 činy nejisté náhrady pohledávati, poru-
 vadě osoby vyřčení vůbec opomenuly vy-
 konati práce aneb náležitě jich nevyko-
 naly, pohledávějš podle § 66 obec z. pro křál.
 číste k. ze 16. dubna 1864. pořadem žaloby
 civilní.

O tom, kdaliž a kompetence soudů por
 vyřnaly žaloby, jimiž se občané státní
 domáhají na státě náhradu škody,

44.
která jim spůsobena byla od úředníků stá-
ních nebo konitým konáním povinnosti,
nemáme povšechného ustanovení.

Upravení však sluší na předpis o syn-
dikální žalobě připuštěné na státní zastávkou
uznání a plátce (z. z. 12/1 1872 č. 112 a případ 491. 1872)

1) K ohledu potřeb vhodnosti přikládáno
bylo vyřizování úředních náležitostí u
soudních úřadů v úřadním správním.

Šlo se tak o ohledu zachování veřejného po-
koje a nemědelství; volá se příslušným
orgánům správním vyřizování námeř-
ných kopíí a vice mezi nimi:

1) k dělní službu nebo práci poskytují a me-
zi čeledí (představeno vše. v městech a poli-
cejním keměparotickým úřadem, tento nář. min.
a 7. pros. 1856 č. 224 ř. k.)

2) mezi podnikateli a povinností při živ-
nostech (nemědelství, pod společen-
stvem soud rozhodčí [§ 114. 122 živ. novel. z 15/3.
1883. 339 ř. z.] a neb rozhodčí soud mimo společ-
činnost [587 nář. živ. nov. z 15/3 1883 č. 22 ř. z.] naslou-
pi procesní hejtmanství [§ 102 živ. ř. z. 20/12. 1859 č. 227 ř. k.]

3) mezi lesní, kdo práci poskytují a dělní-
ky při hospodářství polním a lesním (od 1860)

hejtmanství (min. nář. a 15. bří. 1860 č. 73). Stejně spor
a povinnosti námeřného dělníků při přímy-
slu souvisejícím kaměstnaných, sluší před
živnostenský soud po dobu výše dočtenou,
pokud arcit' souvisejí přísluší pod soud živno-
stenský (živ. soud § 4. z. z. 14. pros. 1869 č. 63 ř. z.) po sv-
vání a do 30 dní po uzavření dočteného povinnosti.
(nov. Práv. ř. o. II. § 37.)

Návazem opět kinstaveno bylo soudním
rozhodování případů týkajících se sprá-
vení ve veřejném právu spocívajících na
soudním náleži rozhodovali o tom, komu
přísluší své vlastnictví a výjimečným pri-
vilegiu, ačkoliv nakládá se v privileji nále-
ku, výzkumu neb opravy v oboru přímy-
slu (z. o privile. a 15. srp. 1852 č. 184 ř. z. § 46)

4) Ačkoliv soudové a vykonávané pravo-
moci soudní jsou nekávisli, přece v ná-
konodárství našem vyskytují se případy,
že soudové vřáky jsou gnaejudiciálním
výrodem úřadů správních.

Případy by jsou:

1) Úřad politický rozhoduje (po slýšení
občanského výboru) o povinnosti a náhrade
škody, kamedbala-li obec místní policii ná-

100
léti vykonávali; soud pak měl objem ná-
hradního nároku 1837 zák. obec ze 1864)

2) Podle §§ 42 a 48 zákona o privilejiích výro-
bích z 15 srpna 1852 č. 184 rozhoduje minister-
stvo obchodu o tom, zda-li privilegium taxové
na neplatné nebo na nehaslé porládati sluší;
opíraje se pak o tento výrok, je-li soud spor o
nárocích soukromoprávních z toho pocháze-
jících.

3) Podobně politický úřad 1. instance, totiž hejt-
manství resp. magistrát, rozhoduje o tom, zda
privilegium výroby, nebo právo k určitému
výrobu nebo právo ku volátní knánce by-
lo porušeno; soud pak opíraje se o tento výrok
rozhoduje o nárocích náhradních a porušení
téhož dovolovaných (z. civ. ze 1852 č. 3; z. o výrocích
ze 7 pros. 1858 č. 139 § 9-20; zák. o známkách průmysl.
ze 7 pros. 1858 č. 230 ř. 4. § 15-23)

4) Konečně politický úřad dohled nad nada-
cní vykonávající rozhoduje o tom, zda-li
nářikem majitelova splnění byla či nic;
soudce civilní pak na základě toho výroku
o tom nálek vyvésti může, komu dle nářike-
ní zastupatelových následkem nesplnění
vile křikovatelovy se které jmění připadá.
124. 2. z. 21. 1841 č. 541)

- 97 -
5) Tak-liže úřad administrativní dle zákonní
o tom vydaných rozhodl o nárocích soukrom-
níku sobě odporujících, má ten, kdo rozhod-
nutím administrativním ijmny na práves
soukromných byti, na vili, dovolati se proti
komu pomoci porádem práva soukromného
č. žalobou (§ 15. 33. st. o soudní moci), pakně
žalobou veřejnou podanou na odporce,
jevně k administrativního vyřízení, vyjní
v odpor vkašho, výhoda jakas byla vkašla.
(§ 15. zákl. z. in. ordentlichem Rechtswege)

Vyřízení administrativních úřadů o prá-
ves veřejných státních občani netke pod
robili kontrole a kritice soudů porádem
práva.

Stomto sméru pomoci hledati sluší buď u
soudu správního nebo u soudu říšského.
(§ 15. zákl. z. st. v. 2. a 3. odst.; § 2. z. o správním soude z
22. říj. 1875 č. 36 na r. 1876; st. zákl. z. o říšském sou-
de č. 143 čl. 3 lit. b) zákon org. říšsk. s. 1869 v § 17. 24)

6) Soudové rozhodovatelé mají sporné náro-
ky soukromoprávní podle zákona.
Kvůli seby soudy sobě soudy povolali moc nad zá-
konem, počes, důsledně nářikuje § 7. st. zákl.
z. o soudní moci, že nepřislúše soudy zrou-

mali platnost zákona, byl-li tento náleží prohlášen.

Činarr ovšem jednali se o pouhé návržení moci výkonné, neboť tu soudce může rozhodnouti sporný případ nepřiklínaje k návržícímu návržení a náhled svůj o neplatnosti či neplatnosti tohoto návržení vřívovodch o-
podstatní (S 11 st. z. z. č. 14558; 5248 st. Ung. G. 26772)

Platnost návržení sluší posuzovati dle toho, kdali návržení vydáno bylo příslušným k tomu úřadem, kdali k němu náležiti označeno jest, a konečně kdali řádně vyhlášení návržení není v odporu se zákonem ať říšským ať kersským, kterých provedení bylo vydáno (čl. 11 zák. z. o výkonné moci č. 145)

Soudové nesmí dle říšeného nálehy soudcovské zakládati v korporech správy státní o tom vydaných, která nějaký konkrétní spor rozhodnout byti má. Soudové nesméli by ani respektovati zákonýho korpak, kdyby samýmu vládatem vydán byl (du. dek. k 18. led. 1795 č. 212)

Uveř. O poměru řízení sporného k ne-spornému pojednáno bude v řízení ne-sporném.

Opoměru několika sporů navzájem.

Patováli setkáno se různých sporů těchto sporných stran u těchto soudů nemá žádného processualního významu, jestliže spory tyto co do vřívění své strany nesouvisí. Pouze v řívodu odporu jest soudim uloženo na povinnost, aby korpě, které dle povahy své vyhledávají rychléjšího vyřízení, rozhodovaly před jinými spory v řívě čas u těchto soudů vřívění.

Tak vřívě korpě, na jejichžto korpěření kávisí skončení konverru nebo pokřistalosti, dále spory o vřívěru, dále spory, které nedopouštějí odkladu, kdy vřívě spory spravovací (jurisfikační) ohledně prokatimní rakby řívě nika aneb obřávky (čl. 281. 290 st.), dále spory possessorní (33 pat. o přívěru, řávky k 1849), spory nájemní k nájmuv nemovnosti (zr. 1858 § 13), konečně spory směněné (S 10 zákona o řízení st. k 1850; § 139 instr. soudní)

*Liter. oběropr. Planck: Mehrheit der Rechtskreistigkeiten. Brackenhöft: Die Communität der Rechtsstreitigkeiten.

Několicí rozepří může však co do svídní stránky své býti v jisté souvislosti a to nik-
njm spiroobem.

a) souvislost dvou sporů může býti praesjudi-
ciální, jestliže totiž k téže právní otázce
v jednom sporu jeví se býti hlavní, v druhém
sporu pak pouze vedlejší.

Druhý spor např. máme předurčující (praes-
judiciell), tento druhý rozepří závislou (de-
pendente Sache).

Zpráva předurčující rozepře musí pod-
mínuje zprávu rozepře závislé, ačkoli na-
opak v též věci v tomto sporu nezávisle je
já musí v též věci s těto při.

Uznává se v občanském právu, že kalovaný
v rozepři závislé brániti se může obranou, ne
propter causam minorem praesjudicium fiat
causae majori. Této právo k obraně vý-
slovně neuznává, ačkoli z hlediska obecné-
právního patrně vychází ustanovení § 15
lit a O. N. S. 142 s. in str.

b) Souvislost přípravná nastupuje se tehdy,
pokdy výsledky jednoho sporu usnadní
provedení sporu jiného, takže jeden spor
poskytne vhodný prostředek ku v též věci

ve sporu druhém.

Případ tento dobře liší se od případu lit.
a), neboť v případě sub lit. a), jest vyřízení
přípravné prvního sporu nezbytnou podmín-
kou v též věci ve sporu druhém, kdežto při sou-
vislosti přípravné jest v též věci v rozepři
přípravné pouze dobytí vhodné pomůcky
ku v též věci ve sporu druhém.

Zpráva sporu přípravného nepodmínuje
nutně zprávu rozepře tím přípravnou.

c) Souvislost incidenční, patří totiž ka-
lování rozepře již při soudu patřící k této
věci ve sporu s některou otázkou vedlejší
procesuální, jehožto výsledkem jarky (avšak
nikdy ale konkrétních případů) učiněn na
přivodní rozepři jeví. Takové postavení
rozepře povědy projednávání byti mají
protokolární, třeba by hlavní rozepře, při
které se nastaly, projednávána byla
zájemně (v. D. K. 231/10. 1485 6 489 lit w.)

Z pravidla postavení rozepře rozhodová-
ny byti mají posledním výrokem, výjim-
kou rozepře.

Souvislost incidenční rozepře od sou-
vislosti předurčující tím, že při souvislosti

predurčujúci jde o stácky práva hmotného a
koncepte vše nacházejí se v poměru logické
závislosti, kdežto při souvislosti incidentní
jde pouze o stácky práva procesualního
a (práva) pravidla logické závislosti hlav-
ní a incidentní koncepte není.

4. Souvislost genetická nachází se v tom,
že několik konceptů k téžto skutkovému pod-
kladu vychází. Účinek takového souvislo-
sti jest, že všechny koncepte k téžto podkla-
du vycházející na stejnou soud podány býti
mohou (§ 40 S. N.). Jestliže dokonce všechny
spory hodi se k téžto spůsobu projedná-
vání, spojeny býti mohou v jedinou žalob-
bu, týkají-li se navzájem mezi sebou sporujíc-
ní stranami (§ 4. 40. S. N.)

Oddělení II.

O podmínkách sporu.

Osoby, které vůbec mohou míti účastivství
ve sporu, jsou tyto:

a) osobami hlavními, aneb

b) osobami vedlejšími.

Hlavními osobami jsou osoby ty, bez kterých o
záležitosti sporu vůbec řeči býti nemůže, čili, které
při každém sporu nutně spolupůsobiti mají.
Jsou to:

1) soudce a

2) strany, totiž žalobce (actor) a žalovaný.

Vedlejšími osobami nazýváme osoby ty, jejichž
přistoupení ke sporu vůbec jest jen nahodilé,
aneb sice pro jakoukoliv potřebu, avšak jen ve pří-
padech výjimečných (např. advokát, poručník).
Při každém sporu nutně se vyžaduje: soudce,
žalobce a žalovaný.

Žádná z těchto osob nesmí konjunktivně postave-
ní dvojí, procesní § 52 § 1, 156 instruce soudní
nesmí soudce ani účastiviti se řízení sporového,
ve kterém se jedná o vlastní jeho nájem, ať již
přímo nebo nepřímě.

Jest-li by se byl nevdal spolupůsobení, bylo
by řízení soudní kmatečivě a musilo by býti
ukončeno vrchním soudem, který by při vyji-
ňování rekursu neb appellace ve sporu tom
podaných to byl appeal (§ 156 instr. a.)

Z téžto hlediska vyplývají předpisy § 271 a
272 obč. z., o činnosti souvisí § 77 § 1 pal. k g. r. p. 1854
§ 208 § 2.

Také hromadné proby mohou býti spornými, stranami; mohou žalovati a býti žalováni § 26 ob. z., 14 lit b. čl 23. 24. 25 a 26. d. n.; mohou se také samo sebou, ke členové korporace, mohou žalovati korporaci a navzájem.

Nástane-li soukromoprávní spor mezi obcí a jedné strany a celou vidou osadníků aneb snad jen s jednotlivými osadníky ze strany druhé, má býti obci řízení kolektivní, následně a sice v těchto výborech okresním, namo-
ravě výborem panským, ač-li výbor obecní, vad-
ným býti se jví, obec ř. pro Král. české, ze 16. dub.
1864 č. 101; pro markrab. moravské ze 15. 3. 1864 č. 100

Podle obchodního zákona žalovati a žalováni býti mohou obchodní společnosti, ačkoliv hromadnými proby nejsou. pod úhromněným jménem kupeckým, totiž pod firmou (čl 248 st. čl. 111. 157. 227 obch. z.)

Také platí i o společnostech (9. dub. 1873. č. 40 ř. 3512); rovněž podle horního zákona společnosti k provozování hornictví, řízená tzv. řemeslo (Gewerkschaft) žalovati a žalována býti může pod úhromněným jménem (č. 138. 144. hor. z., par. 3 t. list. 1781 č. 27.)

Ono uznává se, že také veskerost věřitelů parci-

alních dlužníků upisů kněžících tomu, kdo je přivese, může společně s kse kurátora žalova-
ti a býti žalována (z. 24. dub. 1874 č. 49)

Parti na straně žalující neb na straně žalov-
vané více předmětů právních ve sporu na-
stupuje, nazýváme poměr tento společn-
stvom koncepte (litio consocium - starší ter-
minologie: souperství, Streitgenossenschaft
nesprávné) a sice:

Aktivní, je-li tu několik současně a společně
nastupujících žalobců; pasivní, pakli je tu
několik současně a pospolu nastupujících
žalovaných; smíšené končně, pakli obě
tu nastupuje.

Stranami sporu nazýváme osoby ve sporu
před soudem civně nastupující na tím úče-
lem, aby soud s sporům mezi nimi soukro-
moprávním poměru rozhodl.

Stejně osoby:

stejně stran stojí osoby, které nemajíce přímého
zájmu na výsledcích sporu, napomáhají stra-
nám ku vítězství. Jsou to: zastupcové stran,
bůžto zákonní, pakliže strana sporná nepo-
žívá plné způsobilosti ku právním činnostem
aneb plného disposičního práva; neb ná-

slučoví smlovnou kříkení, solik amocvenci strany, která požívá plné spůsoblosti státi k soudu, kříkení k provedení celého procesu.

Meďle stran mohou konečně účastnit se ve sporu jiní nápomocníci stran, kteří nice pracují o hájnu sporné strany, avšak nepřímno také vlastní svůj intereso obsahují.

Tak avláste ten, kdo jakožto sengkys (správce, autor) ve sporu nastoupení poskytuje (1893, obč. z. § 58 p. 2.)

Soudci - index - nazývámne osoby státem povolane ku rozhodování o soukromopravních sporných nárocích, mimo to však též kříkení celého projednávání sporného a konečně i ku provedení pravoplatného náleku exekucí.

Základní zásady organizace soudnictví.

Jsou následující:

1) Soudnictví jest funkcí státní. Veškerá soudní moc vykonává se jménem mocnářov. vým. / st. z. z. o soud. moci č. 144 čl. 1.)

2) Rovnost státních občanů před zákonem jest ukvána; proto také spory vojní koku

kuji se občany a nikoliv volá státní soudy vojenskými (20. kv. 1869 č. 48; a 23. kv. 1871); také příslušníci zemské obrany dle z. z. 2. Dub. 1885 č. 93 § 13 i podobu aktivní služby (Im aktivem Dienste) podrobeni jsou soudím civilním.

Četinou výjimku civilí soud nejvyššího dvorního maršálka pro členy císařské rodiny, soud nejsou vládaři, dále pro jisté výslovným privilejem nadané osoby a konečně pro osoby extrajurisdictionality požívající, jestliže se soudu soudu podrobily (kv. dv. dn. z. 14. čce 1815; čl. 2. st. z. z. soud. moci a inod. par. čl. 5. k. S. N.)

3) Soudnictví jest zde správy ve všech instančních přísně odděleno (čl. 14. st. z. z. o moci soudní; z. z. 11. čna 1868 č. 59 k. r.)

4) Organizace čili usrojení soudů a příslušnost soudů jak předmetná tak místní, stanovena jest zákonem; nemůžte tedy ministr práv organizovati soudy pouhým návrhem (čl. 2. st. z. z. o soud. moci, § 11 lit. b.; z. z. st. č. 141, k. z.; kabinetní list k 31. prosin 1851 č. 473 na rok 1852), nýbrž potřebí zákona říšského.

Četinně obvod teritoriů a stanovisko čili sídlo soudů prvního stupně jak okresních tak krajských může ministr spravedlosti sly

šev nové zemský sněm, pokud se týče v do-
bě, kdy sněm neklesá, zemský výbor; ne-
jpa však zřídáním jeho nijak vázan; sám
měnil (z. z. 26. Dub. 1873 č. 62, pokud jde o kraj-
ské; z. z. 11. čna 1868 č. 59, pokud jde o okr. soudy).

5) Soudnictví vykonávají soudové sí i in-
stancí (nár. z. 19. p. 1853 č. 10. p. z. pat. 7/8. 1856 č. 325).
a vice.

U prvního stupně soudové okresní a krajské,
krajský soud ve hlavním městě též které země
nahrává se zemským soudem U druhém
stupni okresní soudové, ve kterém nejvyšší soud
ni dvoje ve Vídnu.

Tito sub 2. a 3. uvedení soudové mají činnost
jaksi jen rozhodovací o opravných prostředcích.

U z. z. z. st. o soudní moci čl. 12. říken jest je-
divý nejvyšší soud pro všechny země a království
na říšské radě nastoupené, o jehož organizaci
a vnitřní zřízení činnosti vydán byl patent
z. z. srpna 1850 č. 325 p. n.

Organizace okresních soudů provedena záko-
nem ze 17. káři 1852 č. 107 n. pat. 1853

(Jákových okresních soudů máme devět, mezi
nimi Praha pro Čechy, Brno pro Moravu a
Slasko).

6) Co do soudnictví civilního převládá řízení
soudu sborové čili kolegiální, neboť soudové
krajské, okresní soudové a rovněž nejvyšší
soud jsou řízeny kolegiálně, pouze okresní
soudové jsou soudy pojedinečné čili kde jest pou-
ze náklad monokratický. - Osobovím řízení
soudů mlhuime, pakliže k vyřizování práv-
ních záležitostí vyhledává se současněho
spolupůsobení několika soudců. Protivou
k tomu poměru jest, když vyřizování věci
složeno jest do rukou jediného soudce.

Co se týče složení senátu sluší poznamenati:

a) Pro krajských soudců a takéž zemských
vyřizují se spory a právní v senátech 3 člen-
ných (1 předseda a ještě dva soudcové)

Prezident soudu může však dle svého volné-
ho uvážení k vyřizení důležitějších sporů,
zvláště jest-li tyto písemně byly projednány,
povolati senát silnější. Avšak po zákonu
samém musí se díti vyřizování všech rozepí
manželských v senátech pěticenných (1 před-
seda a 4 členové)

Je-li o rozsouzení sporu směnčného, obchod-
ního nebo horního, povolán buďto do senátu
ještě soudce odborník tzv. přísedící (Handelsgericht)

-Berggerichtsbarkeit)

b) U všech soudů vyřizují se spory a pravidla v senátech pětičlenných.

Tamí se má předseda právo rozhoditi k vyřízení důležitějšího sporu senát sám. Po samém pak zákonu musí býti vyřikovány nejprve o neplatnosti a rozložení manúelství v senátu čtyřčlenném (čl. 152 lit. e, 154, 155 s. inst.). Odvolání by nesmělo přibírat, jak se to děje v instanci první.

c) U nejvyššího soudu konečně rozpravují se spory a pravidla v 7 členných senátech. Pouze spory o neplatnost manúelství rozpravují buď v senátu 11 členném.

U každém též senátu vyřikovány buď též zvo mimodělné revize z dovolání ke rovnalých nálehu první instance občanského soudu pro právní zmatečnost a protizákonnost. (statut nejv. s. ze 7/8. 1850 č. 3254 z. čl. 18. čl. 17. lit. c. d.)

Co se týče hlasování v senátech rovnali sluší předpisy soudní instrukce, pokud se týče statut nejv. soudu (1816-9, 173 s. inst.)

Při sborových soudech vyřizují se právní náležitosti v esle senátech a pravidla sim spůsobem, že referent náležitost přednáší,

aneb předčítá k referátu a návrh svůj počítá, o kterémto návrhu pak volanti ústně hlasují. Referát o návrhu rozkladu opírá se má o výsledek spisů (Ankennauszug).

U důležitých případech může mimo referenta býti káčen ještě konreferent. Výsledek hlasování křísí se na příslušném aktu a v protokolu o sezení sepsaném kapisovalerem (1847)

U případech volání usmých může se státi vyřikání i mimo sezení - per rollam - sim volik k přisobem, ke k nářikání předsedy soudu referent svůj písemný referát postupně předložit dá k nahlédnutí a ku hlasování takovému počtu volantů, kolik jich ku plabnému hlasování třeba. Hlasování děje se písemně (1840)

Pouze tzv. ocurrentia z běžné věci, mohou býti vyřikána mimo sezení de návrhu referenta a i voláního předsedu (1846 s. inst.)

Káčenou dělení předpisů daných o náležitém obsazení lavice soudců jest, že vyšší soudové musí k úřední povinnosti křísiti vyřesení neb nálek, pokudli sehnali při vyřikování dočasný nedostatek (1816 s. inst.)

7) Soudové jmenování jsou doživodně a je také ustanovení.

Jmenování jsou buď přímo císařem anebo ministrem spravedlnosti (čl. 5 st. z. z. o soud. moci; čl. 7 s. insk. a č. 1 ná. min. ná.)

Císař jmenuje: předsedu a místopředsedu nejvyš. soudu, dvojná řadu při nejvyš. soude; dále předsedu, místopředsedu a vrchní řadu; konečně praesidenty krajských soudů.

Ministr jmenuje ostatní místa soudcovská a vice: řady, sekretáře, příručí u kraj. soudů, soudce okresní a příručí.

Auskultanty jmenuje vrchní soud kromský.

Soudcové jsou u konání povinnosti inědních samostatní a nezávislí (čl. 6 st. z. z. o soud. moci)

Soudcové samostatní nemohou leč ve případech zákonem ustanovených a o káklade nálehu disciplinárního soudu býti složení s výřadu soudcovského.

Dčasné, suspendování soudců arcit státi se může nejbližším představeným aneb k rozřaku vyššího soudu, avšak současně se suspendací musí býti káklitost převedána příslušnému soudu disciplinárnímu; rovněž přeložení na jiné místo neb dání do výřivky proti vůli soudcově nastati může pouke k nálehu disciplinárního soudu v případech káklonem vyřčených, leč by

snad potřeba toho nastala změnou organizace soudu (arg. čl. 6 st. z. z. o moci soud. pak z. o discipl. řízení ohled. soudců k 21. kv. 1868 č. 46. H. M.)

za samostatní soudce slušív pokládali pouke: praesidenta, místopraesidenta a řady nejvyššího soudu, vrchních soudů a konečně soudů krajských, pak okresní soudce a konečně sy soudce, jiných při kolegiálně organizovaných soudech, ač řady nejsou, vobum přísluší.

Ostatní konceptní inědníky soudní pokládali slušív na soudce pomocné (sekretář, adjunkt)

Posléz dočlení k ohledu služby mohou býti prosi vůli své přeloženi a na čas nevrábce do výřivky dání (č. 47. 55. discipl. z.)

8) Dohled nad všemi úřady právními, které slouží soudnictví civilnímu, vykonává ministr spravedlnosti (práv); zvláště kůdík pečuje o jednání všech potřeb soudu; rovněž dohled na advokacii a notářství (ná. min. práv z 30. čna 1852 č. 7750)

9) Státní zastupitelství v civilním řízení sponněm nemá řádného zastavenství (ne kare podle franc. a něm. práva).

Tomočníci soudu.

Tomočníkem soudu jest především soudní karpisovatel, který pod přísahou vzat býti má. (Schriftführer). - Každý soud při projednávání procesních náležitostí skládá se má nejméně ze soudce a karpisovatele (čl. 188. 190. 193. soud. inst.); při jednáních ve věcech manželských a při dvárbách věcích nemovitých stavků přidán bývá referentovi jiný ještě rada po zákonu.

Tomočními úřady soudu jsou:

1) Protokol podací - Einreichungsprotokoll - soudu úřad manipulací, který přijímá všechna podání stran, dopisy jiných soudů a úřadů a tomu podobné, zvláště také protokolované spory referentem předložené, kterýmž se při soude vyřízení dostává má.

Úřad ten zapisuje do své knihy a spisy ve zvláštní soudní listině čili protokolu a vice pod číslicemi po sobě následujícími dle priority dodání. - Každé podání - Eingabe - spáběno bývá sv. presentatem s vyznačením dne, měsíce, roku a čísla úředního, pod kterým

došlo (č. 108-133. s. inst. 244-5. s. inst.)

2) Výpravna - Expedient - jest úřad pomocný který pečuje o to, aby soudní vyřízení vyhotovena byla v úpravě řádné, zákonem předepsané a tím, jichž se vyžaduje, aby byla dodána (čl. 207-219, 248-251. s. inst.)

Pod dohledem výpravčího (expedienta, ředitele výpravny) stojí soudní služebníci, kteří doručování vyřízení, obstarávají mají.

3) Písemna - registratura - soudní jest pomocný úřad, který náležitým a přehledným pořádkem uschovává všechny spisy, které ne- třeba podatelům vrátiti, a nichž se jiným úřadům nastati, zvláště také koncepty vyřízení soudních (čl. 220-243, 254-255. s. inst.)

4) Depositní úřady; to jsou k pravidla úřady bývají při všech křížích okresních, pokud se týče krajských soudů křížích, které nabývají se schováváním a účelováním deposit. Soukce v Praze, ve Vídni, Sýroském Okraji křížích jsou zvláštní samostatné depositní úřady (čl. 124. s. inst.; min. nař. ze 16. list. 1850 č. 448; nař. z 19. led. 1853 č. 10. z.)

5) Úřady tabulární podporují činnost soudu zvláště v řízení exekucním, obla-

závající manipulaci při knihách pokenných všech druhů.

Středníci knihovní podrobili se musejí volání k výkonu k předpisu právních a manipulačních vykazících se věci tabulárních u sborového soudu první instance (min. nař. k N. č. 101. R. 1855 § 101. R. 14)

Doložití sluší, že notářem jakožto soudním komissárem může býti nímž provedení některých výkonů veřejných, totiž: exekuce odhad svatek a nemovitosti, post. exekuce prodej svatek (nov. § 183. not. R. k 25. R. 1855. a nov. pal. k nyn. not. R. k 25. č. 1871 § 76)

Středníci kancelářští a slušebníci při soudech musí vykazovati zákonem (s. b. soud. instr.) předepsanou způsobilost. Mista jako náležejí se službám vysloužilým podvísotným zachovaným (1838. zák. br. 19. dubna 1872 § 6 R. 3.)

Disciplinární řízení se strany sob. dočasných upraveno 8875-892. instr.

O kvalifikaci a povinnostech soudce.

Způsobilost krevní osoby býti soudcem ve-

čuje se jednak pojmem soudcovství, jednak uvažováním, že soudce vykonává úřad státní.

Kvalifikace, které se dle pojmu soudcovství vyhledávají, jsou:

- a) jistá způsobilost fyzická
- b) " " " morální a
- c) " " " intelektuelní.

Vyhledává se:

- 1) Mužské pohlaví (arg. § 192. ob. z. per anal.)
Soudní řád vědy mluví o soudci: Der Richter § 17-52. s. instr.: Oheim, Seffe, seiner Gallin.
- 2) Jistého stáří a nice zejména dohonarého roku 24. let (Ani k právi nepřipouští se před 18. rokem - také k bagatell.) - Do stavu soudcovského nemůže býti přijat bez kvláštního povolení zjedilí ministr spravedlnosti, pokud se týče Jeho Veličerstvo, nikdo, kdo již byl přerušil stýpící rok věku svého, leda by přestupoval přímo ze služby vojenské. - Stejněme pákoného předpisu, dle kterého by dosažení určitého věku vyššího bylo předávkou dalšího vykonávání soudnictví.

Způsob, jakým soudce, který pabrne pro pokročilý věk nadále správně konati nemůže povinnosti své, proti vůli své do výslužby dár

byti mize, uctuji blize predpisy § 51-54. zák. o disciplin. s. s. soudcu, cis. nat. k. z. 11. kv. 1868 c. 46)

3) Aby při soudeci nebylo barokových vad tělesných, které by překázele správnému konání povinnosti soudcovských anebo které by u lidu ruového navdaly mohly podnětu ku posmívání, a (např. kluchoha, veposa, kumkácení).

4) Beksihomnosti, v každém směru čl. 2-4. inst. soud, dv. dek. k. 18. července 1791 c. 182. - Semanželský přived nedobýhá se beksihomnosti (dv. dek. k. 24. července 1783. c. 161. sb. z. s.; obč. pr. § 162).

5) Uctívého náboženského vykonání vyžaduje se při kandidátech soudcovství (stát. zák. z. 1867 c. 142. čl. 3. 14.)

6) Znalosti práva a zákonů, osvědčení odby- tím čtyřleté studii právnické na fakultě někte- ré university rakouské a osvědčení vědomosti těch předepsanými zkouškami, totiž buďto si- mi státními zkouškami, aneb s nimi přísný- mi zkouškami doktorskými (rigorosy) a nad- to praktickou zkouškou soudcovskou, které podrobiti se be dle zákona k. 10. září 1885 c. 136 po nejnově dvouléti právi soudní při vrch- nímu soude zemske.

7) Výslovně žádá konečně zákon též znalosti s. spor. a. M.)

věci, jarych kvláste potrebi je. O tom vydané před- pisy: § 5. soud. inst., 20. list. g. zák. z. 10. listopadu 1854 c. 262. k. k.; § 18. stat. nejvyššího soudu ke 7. srpna 1850 c. 325. k. k.

Soudnictví dle práva náseho jest úřadem stá- tním. K toho hlediska vyhledává se jakožto pod- minka nabytí úřadu soudcovského též rak. státní občanství (dv. dek. k. 1. pros. 1790 sb. z. 1; § 3 sb. z. z. o povšechných právech občani).

Tokud jde o udělení bezplatného úřadu soudcov- ského, kádá se listinný výkaz storn, ke poji- štěna jest výkiva kadatelova až do doby, kdy se mu dostane platu v úřadě (čl. 20. 21. v. inst. (su- stentacíni kevers).

Dosažení soudci k úřadu soudcovskému děje se kvlástní listinou, dekretem, jímž se soudci udí- lí dokivostní povolání k vykonávání soudní pravomocnosti.

Imenování oznamuje se vládními novinami, jmenovaný soudce skládá pak úřední přísahu (při povýšení opětnou), kterou slibuje sprá- vé konání povinnosti soudcovských (1822 soud. inst.; o soudci bagatel. § 8. z.)

Povinnosti pak přísahou slibované jsou kvláste tyto: Těsnost, pitnost a bedlivost, důkladnost

při vyřizování záležitosti sporných a nespor-
ných, dále vzdalování se všeho vedlejšího zaměst-
nání na újmu povinností úředním, nebiání
daru, mlčenlivost ve věcech úředních, a vlastně
také nesdělování nákorů svých v záležitostech
právních, které dosud při soude konečně vyří-
zeny nebyly (546-51 soud. instr.)

Soudce všemi zákonemými kvalifikacemi opa-
vený přes výjimkou na jistých faktických
poměrech může býti nepřívolným k vykoná-
vání soudnictví:

- a) při určitém soude, ačb.!
- b) při jistých právních záležitostech.

Ad a. Případ první nastupuje se, pakli dvě osoby
soudcovské při téže soude působící nachá-
její se v poměru příbuzenství, pokud se týče
svatkovství (čl. 17 18 s. instr. a 44. Div. z. z. 1868).

Ad b. Co se druhého případu týče, korektně
zákon:

- a) příčinou soude ex lege vylučující z vyři-
zování určitých právních záležitostí
  - b) příčinou, pro kterou strana sporná od-
mítavě může určitě soude, pokud jde o
vyřizování jejích právních záležitostí
- Ad a. Příčinou soude ex lege vylučující z pro-

jednávání a rozhodování určitých záležitostí práv-
ních, uvádí zákon kasative v čl. 52, pokud se týče v
posl. větě čl. 54 s. instr.

Účastní-li se soude zákonem vyloučený poradý o
rozhodnutí, a působí tím umatečností toho nálehu,
který vzešel, pokud se týče nejvyšší soud z úřední
povinnosti kassací řečeného nálehu přichodu zjed-
nání musí (čl. 156 s. instr.)

ad b. Příčinou vadnosti zákon kasative neuvádí,
njbak jenom prohlašuje, že každá strana odmít-
avě může soude, pakliž z důvodných příčin
o nezábrannosti jeho, pochybuje.

Pakliže strana soude neodmítla se žádostí u před-
staveného soudu podanou (5 135 soud. instr.), pokud
se týče za delegaci jiného soudu neřáda, po-
zbyvá vadnost soudcová všeho účinku, a jednání
jakož i rozhodnutí případu, jehož se byl účastnil
soude vadný, jest zcela platné (553. 57 soud. instr.
spojen s §em 7 a 8. S. J. N.)

Pokud se týče odborníků:

Při senátech obchodních a horních vedle soudců
právních spolupůsobí též přisedící ze stavu
obchodníků a horníků.

Soud. instr. v čl. 150. a min. nář. k. z. května 1857 č.
898 z. vyhledávají toho, aby k poradám o rozhod-

42.
cích v rozepři obchodní neb horní přivolán byl
vždy do senátu aspoň jeden neb dvě okolnosti dva
dočasně přisedící.

Minimálně dopouští se, aby volurn těchto přisedí-
cích ad informationem též při poradě s méně
diležitých vyřizeních vyhledáváno bylo.

Co se týče spůsobivosti těchto přisedících, byla
upravena, pokud jde o přisedící při obchodních se-
nátích, min. návrhem k. z. provincie 1864 č. 89 ř. z.,
a co se týče přisedících v horních senátech, min.
návrhem k. z. 3. května 1857 č. 89 ř. z.

Příčinou vyloučení a vadnosti platí též stran
těchto přisedících.

Roční účastnosti přisedícího při poradě o
nálehu, ačkoliv (1) ač-li zákonem byl vyloučen,
má na následek zmácenosti nálehu, který vy-
sí soudové příchozí jednají (na přisedícího
má příchozí též žaloba syndikální). - V senátech
hlasují přisedící po radních (nář. min. právo
ze 16. dubna 1885 č. 5746).

O dohledu nad soudy a o řízení disciplinárním.

Soudcové, kteří dosahem jsou u soudů okresních

43.
a krajských, podřízeni jsou dohledu svých před-
stavených (okresního soudce, praesidenta).

Tito mohou bez předchozího zastavení řízení
uvést jim napomenutí (čl. 4. discipl. zák. z 21.
května 1868 č. 46.)

Okresní soudcové podřízeni jsou dohledu praesi-
denti ~~okresního~~ soudů krajských, v jejich obvodu se
uvéstí sídlo okr. soudce náleží.

Praesidenti krajských soudů podřízeni jsou
dohledu praesidentů vrchních soudů kromských
(890 soud. inste.)

Nejvyšší pak dohled nad soudy vykonává mi-
nistr spravedlnosti čl. 42. zák. discipl.

Dohled vyšších představených jeví se jednak
ve visitacích soudů podřízených, jednak v podá-
vání výkazů o řízení činnosti od soudů pod-
řízených tím kterým představeným a prozkou-
mání a porovnání všeho, čeho jest potřeba (čl.
93-104 soud. inste.)

Pokud některý soudce nevyřizuje náležitost, jíž
mu svěřena byla, v době přiměřené, soudíž jest-
li vše bez potřeby protáhne aneb dokonce ji na-
prosto nevyřizovanou kinstavuje, lze na to vésti
stížnost nejprve u nejbližšího představeného
toho kterého soudce, a ukáží-li se stížnost

toho mannou býti, a úřadu vyššího dohled vyko-
návajícího, po případě sedy též u ministra sprá-
vedlnosti.

Aby nezávislost soudců kauceaná čl. 6. st. 3. z. z. o
soudní moci byla zabezpečena, avšak také cho-
vání se soudců s úřední povinností se neskov-
návající náležitým způsobem bylo shánno,
byly s tím vydány podrobné předpisy.

Dohled nad právními praktikanty přísluší
podle zák. ze dne 10 září 1885 č. 136 ř. k. praesidium
obecního soudu.

o disciplinárním řízení proti
soudcům dle zák. k. 21. května 1868 č. 46.

Předpisy tyto neplatí, pokud jde o přisedlíci
při senátech obecních a horních, rovněž pak
pokud se jedná manipulacních úředníků při
soudcích (knihovních, výpravcích atd.)

Povolení pro poklizení povinnosti soudců
se děje:

- 1) věsty disciplinárními
  - 2) věsty poradkovými pro inerci poklesky.
- AD 1). Věsty disciplinární jsou:
- a) Řezání úředníka z místa v stejné hodno-

sti na jiné místo. Řezání se po případě smíjí až
s třetinou ročního platu, nejvýše však na dobu
3 let.

b) Dání úředníka do penze na neuvěřitelnou dobu
se k mzdovému platem, jenž nesmí nikdy převy-
šovati 2 třetiny normálního platu.

c) Propuštění ze služby.

Disciplinární věsty úředníkem se karisují v
úřední výkaz o službě.

Disciplinární řízení nastává k návrhu vychá-
zejícímu od vrchního státního návladního. Platí
tu zásada inkvizice a k mzdě formou obhá-
lovací.

Příslušným soudem disciplinárním jest:

a) Nejvyšší soudní dvůr pro: předsedy a místo-
předsedy svobodného soudu první instance, pro
předsedy, místo předsedy a radní vrchního soudu,
pro předsedy senátů, radní a jiné soudní úřední-
ky nejvyššího soudu.

Disciplinární senát sestává z 9 členů.

b) Vrchní soud zemský pro státní úředníky
soudní při soudcích svobodných první instance a
pro všechny soudcovské úředníky při okresních
soudcích v obvodu jeho ležení.

Disciplinární senát sestává ze 5 členů (5, 8, 9).

Z usnesení, že má být zavedeno řízení disciplinární, nemá obviněný žádného opravného prostředku. - Z usnesení, že nemá být disciplinární řízení zavedeno, má vzhledem státní káštupce opravný prostředek do 8 dnů na nejvyšší soud (§ 14. l. k.)

Pro oznámení sbírá se materiál, načež se líčení odvíjí při státně ustanoveném předsedu disciplinárního senátu. Toto líčení jest tajné. Přece však obviněný může s důvěrníky znenovati, kteří by přítomni byli líčení (§ 18. l. k.). Kromě toho zvolí si může obviněný i obhájce buďto z řady svých kollegiů soudců, neb z listiny obhájců. Osobně dostaviti se k líčení obviněný nemusí, leda by to soud disciplinární byl nařídil. Po líčení jest porada s nálezu, který se istně obviněnému otláší. Nález buďto spřostuje nebo odrukuje.

Z obviněného nálezu může nastomá odvolání se k disciplinárnímu senátu nejvyššího soudu do 8 dnů ode dne doručení nálezu; z nálezu disciplinárního senátu nejvyššího soudu odvolání se nelze.

Ad 2. Testy pořádkové jsou: a) "Napomenutí" (Mahnung)

b) Důstka (Strafweis)

Z napomenutí nelze si stěžovati; i když nikdo se neapiseje a nemá vlivu na jeho postupování. - Z důstky lze si stěžovati v 8 dnech u prezidenta nejbliže vyššího státního soudu, udělí-li důstku představený soud nižšího.

Udělí-li důstku představený nejvyššího soudu, lze si stěžovati u ministra práv. Důstka napiseje se do kvalifikačních tabulek.

O vzájemném poměru disciplinárního řízení proti soudci a řízení státního porovrati sluší §§ 33-35, 29-32 discipl. z.

O vzájemném poměru disciplinárního řízení ku řízení civilnímu, s kalobě syndikátní § 41. discipl. zák. a par. § 12. 13. 14. zák. k 12. červenci 1872 č. 112. l. k.

O příslušnosti soudci ve věcech sporných.

Pravomocnosti či inkvizice komunní souken práv, která přísluší státu k zachování pořádku právního.

Civilní pravomocí komunní souken práv těchto, pokud jednat za účel mají napra-

— 98. —
vení bezpochybně civilního rozsudkem soudce a
po případě též exekucí / v řízení sporů, jed-
notlivě též na účel mají nabývací soukromopráv-
ních nároků před porušením, jež by se jine
někdy budoucí nastati mohlo (viz: nesporné).

Prislušností vyrozuměti sluší pravomocnost,
přikázanou zákonem kterémuž soudu, ob-
mezenu dle určitých poměrů:

I.) Prislušnost soudů vyuzívá se zákonem co
do druhu náležitosti právních jevů k vyřízení
přikázaných čili co do odvětví agendy, kverne
prislušností absolutní, objektivní, předmětnou
(sachliche Kompetenz) (např. § 14 lit. a O. N., § 35. 57 lit.
a. O. N.)

Týká-li se prislušnost soudů osobních, volá se
také obligacních práv, mluví se o personální
pravomocnosti.

Týká-li se věcných práv, volá se ku věcem
nemovitým, mluví se o pravomoci reálné.

Týká-li se konečně zvláštního druhu sporů,
ježichžto řešení potřebuje také zvláštních zna-
losti a zkušenosti odborných, mluví se o pravo-
mocnosti kausální, která v našem právu
zavírá do sebe odbornou pravomocnost ve věcech
obchodních, ve věcech námořních a horních
(viz: hl. O. N.)

— 99. —
I. Spojitost určitého sporu s jistým soudem vš-
bec povoláním k vyřikování odvětví sako-
výchho sporů, nazýváme prislušností relativní,
subjektivní, místní - örtliche Kompetenz (§ 14 pod-
odst. O. N., § 55 O. N.)

Tomž, ve kterém se nachází spisovatel a správ-
nění soudu kterého k projednávání a rozho-
dování určitého sporu, nazýváme divodem prislu-
šnosti / Kompetenzgrund

II. Kompetence soudu jak předmětná tak i místní
stanovena jest zákonem (čl. 2. z. z. st. o soud. moci).
Nejdůležitějším zákonem u věci té jest norma
imperialní, císařský patent ze dne 20. listo-
padu 1852 č. 251 ř. k.

zákonem ze dne 20. května 1869 č. 78 ř. z. a sice § 9 by-
lo prohlášeno, že nyní také prislušnost co do
sporů osob vojenských / cívných i úředníků i
říkenců, a náru v záležitostech vojenských
posuzovati služno dle povšechných předpisů o
prislušnosti.

Totéž platí o prislušnicích kemské obrany dle § 13.
zář. k. z. Dubna 1885 č. 93 ř. k.

III. Mexi několik soudů mohou, a naskybnou spory
o to, který z nich prislušný jest ku projednává-
ní a rozhodnutí určitého procesu tak spory

pravomocnost. Jurisdictionstreitigkeiten.

Tu platí:

a) Nastane-li spor sakrový mezi několika soudy, které podříkenu jsou témuž vrchnímu soudu, rozhodnutí tento, který k nich náležitel vyříditi má (§ 3. § 7.)

b) Nastane-li však sakrový spor mezi několika soudy, které podříkenu jsou různým vrchním soudům, dohodne se vrchní soudové u věci té; nedohodnou-li se, aneb vyprávně-li dokonce spor podobný mezi dvěma vrchními soudy, rozhodnutí o tom nejvyšší soud.

Podnět spor o pravomocnost bývá, pojednává na budík náležitel, která ku konfliktu podnět navdala, a soud, který ji nejvíce na přetles vzal. Konečně však rozhodnutí budík odročeno až po vyřízení sporu o pravomocnost.

c) Nastane-li podobný spor mezi katovskými a cikvými (soudy katé uberskými) soudem, předložena budík náležitel prostřednictvím vrchního soudu soudu nejvyššímu, jenž pak se volá tímto dohrým právním náležitel dopraví k ministeru práv (§ 3. § 7., předč. 152. §. soud. i)

V této příležitosti má spor o příslušnost věnovat řízení ve věci o kterou jde, zastávající

katovský soudce po tvání konfliktu nastoupit jen pokud, pokud jde o pojištění soukromých práv neb pokud toho vyhledávají shledy veřejné (§ 4. § 7.)

V) Předpisy o příslušnosti jsou předpisy práva veřejného, proč jejich právně sevíti službu. Úkony soudce nepřislušného jsou amatorné, pokud zmatek ten poruší de zákona nebyl napraven. Soudce má tudíž povinnost pečovat o zachování mexi přirovnosti své, má k sídlní povinnosti přihlížeti k farsickým poměrům, ve kterých se de nářona příslušnost jeho zadržává, a sezná-li de toho:

- 1) že věc k soudu vůbec nepatí, neb
- 2) " náleží k soudu jiného druhu, "
- 3) " " konečně k jinému určitému soudu téhož druhu, vdepřídi má puštění se ve vyřizování náležitelosti této.

Podnět zde o spory, má soudce uvážovati dočasně farsické rozhodné okolnosti pouze de vypravování žalobce v žalobě, bč by při soude vůbec známo bylo, že okolnosti žalobcem uvedené pravdivými nejsou. - Nemá tedy soudce procesualní povinnosti pátrati po pravdivosti udání žalobních, aby de výsledku toho

žalobu buďto k soudu přijati aneb pro nepřís-
lušnost ihned žalobci vrátni mohl (§ 122 S. M.).

2) Povinnosti soudce vrátiti žalobu pro nepřís-
lušnost odpovídá právo žalovaného brániti
se proti projednávání žaloby před soudem
nepříslušným.

Co do obranných prostředků sluší říci:

1) Pak-li soud žalobci nevrátil žalobu ihned,
ačkoliv k udání žalobních nepříslušností sou-
du patrnou byla, poděje žalovaný k výměru
žalobu nařizujícího rekurs u toho soudu, jenž
byl žalobu přijal a o stížnosti té rozhodne v och-
ní soud (§ 267 S. M. a § 192 S. M.)

Podmínka

Tolik platí také o řízení sumárním (stručném),
(§ 46. S. M. k r. 1845, jud. č. 22.)

Ve věcech nepatrných ač se nepřipouští tento
rekurs, nýbrž žalovaný povinen jest pustiti
se v řízení a k práve rozhodnému jednání
kmalobní stížnosti k soudu vytkati ne-
příslušnost (§ 78 S. M. bag. od. 2.)

Ve věcech řízení důvěry také vyložen jest
rekurs k výměru žalobního pro patrnou nepřís-
lušnost. Avšak stížnost z toho důvodu spojena
bývá s rekursem, kterýž žalovaný z konečné-
ho nálehu v rozepři possessorní nastupuje (§ 16.

pat. o řík. pos. z r. 1849.)

2) Pak-li nepříslušnost soudcova k udání ža-
loby patrnou nebyla, vzniká má žalovaný prá-
vo, sice-li se ve spor pustí tj. v písemném řízení
do první polovice lhůty vyměření žalobním
výměrem k podání odpovědi, v prosokolárním
pak řízení při prvním stání žalobním výmě-
rem položeném, obrana nepříslušnosti (ex-
ceptio fori incompetendis), kterou odvodniti
musí vyloučením faktických okolností soudu
dosud neznámých (§ 47. 48. S. M. § 40 S. M.). - žalovaný,
jenž toho spomenul, podnikl se platně soudu
nepříslušnému.

Pokudávka:

U některých minuvších řízení musí soud-
ce nastaviti mezi řízením další činnost svou
výměrem, sice-li dříve poděje, sice mezi pří-
během sporu, že patrně nepříslušným jest.

Pak kladě v řízení stručném (§ 26 pat. o řízení
struč.) - v bagatelním § 30 - in possessorio su-
marissimo § 5. z. r. 1849 - ve věcech nájemních
stran nemovitosti čl. 12. pat. a - v řízení smě-
něném (§ 12. říj. sm. z r. 1850, který cituje § 26 bag. sm.)

Tríslušnost soudcova má své meze časové
a territorální:

a) Co do mexi časovych trvá příslušnost soudu, u kterého žaloba podána a přijata byla, až do skončení tohoto sporu (i posranných k něho vzniklých) konečným rozsudkem, ba dle okolnosti až do vynucení toho, kterému žalovaný byl odsouzen (§ 13. 6. 69. §. 7.); dokonce pak rozšíří se příslušnost soudu processualního na projednání sporů jiných, totiž: buďto k téhož skutkového základu pocházejících, buďto však s původním co do faktického základu nikterak nesouvisejích, avšak, žalobou na vzájemí od původního žalovaného na původního (žalovaného) žalobce vnesených (§ 40. 33. §. 7.)

Změna okolností příslušnost v čas zahájení rozepře podmínujících mezi rozepří nastalá, ničeho nemění, na př. nabytí statku v deskách zemských zapsaného, zápis do rejstříku obchodního (§ 14. §. 7. § 38. úst. pat. k obch. z.)

Z pravidla: ubi coeptum iudicium, ibi et finem accipere debet, platí dvě výjimky o práve processualním:

1) § 15. lit. a) z. o přísl.

2) § 7. ve spoj. s § 119. 134. soud. ř.

b) Co se týče teritoriálních mexi příslušnosti, sluší rozeknávat:

Mimo obvodněmu určitému soudu příkazaný nemá soud vykonávat sám zároveň pravomocnost, avšak k žádosti (revisici) soudu se kterou záležitost projednávajícího jsou všechny ostatní soudové povinně pomoci svou přispívati (§ 10. §. 7.)

Každý soud může přímo působiti domcovacími prostředky pouze na osoby a věci v řízení jemu příkazaném se nalézající (soudní moc domcovací). Výjimkou posrádá soudnoci této ohledně osob, které soudu nejvyššího dvorního maršála podrobeny jsou, pak ohledně realních inkoní při nemovitostech jinému soudu realnime podrobených.

Revisice jest buď nutnou, buď jen vhodnou.

a) nutnou, jestli provesti sluší inkoní stran osob neb věcí podrobených jinému soudu; na př. výslech svědka v jiném okresu, ohledání věci v jiném okresu, zabavení rochtu v jiném okresu neb konečné provedení exence ohledně nemovitosti realním soudem (§ 51. §. 7.)

b) Vhodnou jest revisice, pokud soud spor projednávající požádá jiný s provedení určitého výkonu, kterýž by sám provesti mohl, pouze aby ucelil stranám věcí náklad.

aneb ten který výkon vychlil.

Tak voláste civilní mají soudové kraje, pokud jde o provedení výkonu mimo krajské město, dovoláním se pomoci okresních soudů v kraji domně nacházejících (§ 11. S. 71.)

Jediný výkon nikdy nesmí býti vznesen rekursivně na soud jiný od toho soudu, který rozhoduje, totiž vyřesení rozhodnutí v kopii (§ 11. S. 71.)

Vyskytne-li se při výkonu kteréhosi soudního rozhodnutí odpor, takže při překonání jeho jest potřeba násilí, může se dovolati soud pomoci orgánů veřejné bezpečnosti (§ 344. S. 7. a čl. 19. pat. S. 11. ve věcech nájmu).

Delegaci a prorogaci.

Soudce podle zákona nepřislíbený platně vyřikovat a rozhodovat může spory, byly-li v nich zákonem vytknutých k tomu povolán, a) buď z rozkazu soudu vyššího (delegace) b) buď z vůle sporujících stran (prorogace).

Ad a) Delegaci rozumíme odněti právní náležitosti soudu dle zákona přislíbenému a vznesení této náležitosti kamkoliv v to i konečné

její vyřikování k rozkazu vyššího soudu na soud s přirovně přislíbeným stejného stupně z důvodu zákonem uznaného (§ 7. S. 71.)

Delegace dle řečeného žádá tedy:

1) Důvodu zákonem uznaného; nastati může buďto pro vadnost soudu dle zákona přislíbeného (§ 57. soud. instr.) aneb pro porušením vhodnosti.

2) vyhledává dále zvláštního povolání vyššího soudu, z pravidla soudu vrchního, výminkou soudu nejvyššího, pokud totiž jde o delegaci některého soudu první instance k obvodu jiného vrchního soudu (stat. nejv. s. ze 7. srp. 1850. § 325. sb. z. s. § 6. lit. a).

Důvody, které civilní soudce vadným a tudíž žádost sporujících stran na delegaci jiného soudu odvodí, nejsou v zákoně taxativně uvedeny. Soudní instrukce pouze v čl. 54. ve spojení se čl. 53. prohlašuje, že za příčiny vadnosti sluší pokládati jednak všechny poměry soudce k konání povinností svých v konkrétním případě vyhrocující (§ 52. soud. instr.) a mimo to všechny jiné poměry, z kterých domnívali se by, že by snad soudce ku straně se svěsti dal.

Arbit' pro vadnost soudce delegace povolena

byli má vyšetřeni soudem jediné shody, jestliže jiným spisoborn vadnosti soudu sdpomoci nelze (čl 57.)

Dle dv. dek. z 15. ledna 1825 č. 2065. sb. z. s. v. roz. soudku, jež vyneš. soud delegací příslušnosti nabytí, udán budiž v úvodu dekret. vyššího soudu, jiný delegace byla navržena a mimo to pak také oven soud, který dle zákona vlastně byl příslušným.

Kejen v řízení sporném, nýbrž i v řízení nesporném delegace místa má ka řečiže podmíněk zákonných (na př. čl. 48. 84. S. 71.)

Abý potřeba částých delegací odpadla, ustanovil zákon a sice § 42. S. 71, že rozepře přednosti soudů v obor personální pravomocnosti spadající (arg. v. řízení § 42 v oddělení S. 71. nadepsaném: Personalgerichtsstand), tedy sudí okresních, praesidentů krajských soudů a tch, kdož funkce jejich dočasně jen obstarávají, projednávání a rozhodování byti mají u soudů tímto soudním představeným nepodřízených, totiž spory okresních soudů u krajského soudu, v jehož obvodu stanovisko okresního soudu se nachází spory praesidentů krajských soudů

u nejbližšího krajského soudu (§ 42) (viz článek 2. a 3. Reichs-Verordnung 1889 č. 20. 21).

Ad b. Prorogací rozuměti sluší podrobení se sporných stran k provedení celého sporu pod soud dle zákona nepřislušný (čl. 47. 48. zák. s. přísl.)

Dohodnutí se stran ve sméru navrácením státi se může výslovně nebo mlčky.

ⓐ) Výslovná prorogace navrácá se ve smlouvě, třeba ústní, buďto hned prvu o nějakém právním poměru řízení, vztahující se ke všem sporům, které věkdy snad k tohoto poměru právního vstihnou, buďto isak seprve později já ka tvání určitého poměru právního učením o podrobení se dle zákona nepřislušnému soudu strany určitého, jediného sporu, který z řečeného poměru byl vznikl.

Podrobení se soudu nepřislušnému jakožto ústní dispozicní v oboru práva veřejného uznává se jen v meších zákonem položených a předpokládá neobmezené právo k navrácení s předmětem sporu.

Zákon připouští totiž sice ústní co do příslušnosti následkem prorogace, jak co do

příslušnosti druhové, tak co do příslušno-
 sti místní, avšak s tím obmezením, že spory,
 které příkazány jsou soudu nejvyššího
 dvořního markálka aneb výhradně které
 musí kausálním soudu, vili stran pod-
 robeny býti nemohou kvláštivému soudu
 jiného druhu. Dále že spory příkazané ob-
 civním soudem, vili stran podrobeny býti
 nemohou kvláštivému soudu kausálnímu.
 2) konečně že vymíněno býti nemůže vili stran
 aby spory příkazané okresnímu soudu
 (zvláště žaloby ušeré díkby, a nájemní ve-
 novitostí a v řízení bagatelním) pojedná-
 vány byly před krajským soudem (§47 §11)

Z řízení vyplývá, že pokud se týče zále-
 živosti výhradně soudem kausálním od-
 kazaných, např. korepí, svněčevých, hor-
 nich, výslovnou prorogací nastává může
 zněna jen co do příslušnosti místní; pak
 rovněž, že výslovnou prorogací může býti
 vymíněno pojednávání kvláštivě při-
 kazané některému okresnímu soudu v
 krajském městě řízenému před okresním
 soudem ve venkovském městě řízeným.

3) Měky nastává prorogace tím spiso-

bern, že žalobce žalobu podal u soudu ile zá-
 kona nepřislušného, soud však přes to za-
 lobu nevrátil a žalovaný sarkij opomenul
 vyslykati nepřislušnost, soudu prvé než
 se ve spor pustil.

Tento spisob prorogace mnohem méně
 obmezený jest nežli prorogace výslovná.

Prorogací mlčky civnou nemohou se totiž
 strany podrobovati pouze soudu vůbec, jestliže
 věc vyřikována býti má cestou správnou, pak ve
 sporech o neplatnost a rozloučení manželství
 soudu kausálního, jemuž vůbec nepřislučí pravo-
 moc ve věcech manželských (§48 §11.)

V nesporném řízení prorogace místa nemá
 (arg. §202 par. 3 r. 1854), ani výslovná, ani mlčky
 učiněná.

I. O druhové příslušnosti soudu.

Soudové obecní, totiž soudové krajské a okres-
 ní, vykonávají jednak pravomocnost per-
 sonální, jednak realní.

Krajské soudové pak ve kvláštivých senátech

vykonávají mimo to pravomocnost kausální (obchodní, námořskou a horní).

Formou zcela zvláštním jest, že v českých okresní soudové po Labi ležící vykonávají vedle pravomocnosti personální a reální zvláštní kausální pravomocnost ve sporech nastyknutých se při provozování plavby polabské.

Z pravidla v každém kraji říken jest jeden soud sborový, kterému kvantý krajský, který se koná ve hlavním městě kvemství.

Říkení prv, na které jeho působnost se vztahuje, rozděleno jest na české okresy, v nichž působí soudy okresní.

V městě krajském říken jest vedle soudu krajského tzv. okresní delegovaný soud, který řídí člen sborového soudu.

Všichni okresní soudové, zvláště též městské okresní delegovaní, jsou soudy povoláními k obstarávání pravomocnosti v řízení bagatelním (sč. čl. 12. S. N. a zák. z 24. Dub. 1873 č. 66.

Podřízení agenty. (podrobně)

Pravomocnost jest:

I. Obecná

II. Kausální

ad I. Pravomocnost obecná jest

a, personální

b, reální.

ada. Ohledně personální pravomocnosti dlužno rozeknávatí sířní a říční obvod působnosti krajských soudů.

Sířní obvod tvoří celé říkení, pro které říken jest ten který krajský soud; zahrnuje do sebe všechny okresy, na které se dělí. - V sířním tomto obvodu působnosti k pravidla jsou příslušnými soudové okresní. Krajskému soudu nachovány jsou výjimkou z důležitosti taxative ve čl. 14. S. N. vyjmenované.

Říční obvod působnosti krajského soudu tvoří město, ve kterém soud říken jest, jakož i při městě kolem tohoto města podrobněji ohraničené zvláštními administrativními předpisy

(min. nař. k 2. list. 1854 č. 253 ř. z. a na vysvětlení min. nař. k 23. květ. 1856 č. 10218).

U násim obvodu k pravidla příslušným jest krajský soud. Touze káležitosti uvedené v §§ 15. 37. 46. 55. J. N. příkázány jsou k vyřikování výminkou měst. okr. deleg. soudu.

ad b. Co do realní pravomocnosti vykonává zemský soud, tj. sborový soud první instance ve hlavním městě té řízei země řízený, tabulární a realní pravomocnost ohledně statků v deskách zemských napsaných, jarkou i ohledně vložen knih beležičních. Někdo pak týž soud a všichni soudové krajské tabulární a realní pravomocnost vykonávají ohledně nemovitosti v násim obvodu těch kterých krajských soudů kážících; konečně soudové okresní stran ostatních nemovitosti vyjma hory a bane; ale okresní měst. delegovaní soudové nemají žádné tabulární a realní pravomocnosti, leč by jim byl přikázán nějaký venkovský okres.

Text. Zákonem k 11. května 1854 č. 71 ř. z. pro Halič a Bukovinu utvořeny byly zvláštní prokemkové knihy tzv. naplovi.

ad d. Co se týče kausální pravomocnosti,

sluší uvěsti, že tato v sobě kavirá odbohy pravomocnosti: a) ve věcech obchodních b) " " námořských c) " " horních.

ad a. U káležitostech obchodních přirobí obchodní senát krajského soudu vůbec pro více obvod. Mimo více obvod kálovati lze pro věc obchodní také u okresního soudu § 59 J. N.; avšak spory se směřem v celém kraji výlučně kálovány jsou obchodnímu senátu. Neplatné věci obchodní, které se naslyšly ve městě krajském a vyřikeny býti mají šle procesu bagatelního, náleží před okresní měst. deleg. soud.

Ve městech hlavních, v nichž obchod kvláště kvete, totiž v Praze, ve Vídni a v Terstu, končily byly obchodní senáty na samostatně organizované obchodní soudy.

Věde těchto obchodních soudů řízeny byly pro neplatné obchodní věci kvláštní obchodní bagatelní soudy (ř. z. 27. dub. 1873 č. 66 § 23).

ad b. Ve věcech námořských přirobí obchodní soud senátní a mimo to ve kvláštních námořních senátech čtyři soudové krajské

v Dalmácii.

Z věci námořských, které vyžadují vychlenu-
ho vyřízení, lze žalovati také u okresních soudů
mimo dočasně krajské soudy říšských (§ 62 S. N.)

ad c. Ve věcech horních vykonávají pra-
vomočnost výlučně soudové krajské a to tak,
že působnost jejich vztahuje se buď pouze na
kraj, ve kterém řízení jsou, aneb ke po něko-
lika krajích rozprostírá se (to totiž stanoveno
se zřetelům na mocnější neb nepatrnější rozvířet
hornictví v tom kterém řízení. *

Horní senaty vykonávají tabulární a real-
ní pravomočnost, ohledně vložen knih hor-
ních (§ 66 S. N.)

* Tak máme v těchto čtyřech krajských sou-
dů s horními senaty, totiž:

- v Chebu - jen pro kraj chebský
- Mostě - pro obvod krajských soudů: kate-
ckého, litoměřického, ceskolipského.
- Plzeň - pro kraj plzeňský, říšský, pražský
- Hóře Kutné - pro celatní kraje kral. českého.

Horní senat v Olomouci působí
pro Moravu a Slezsko.

Obecná pravomočnost.

A.

Personální pravomočnost.

Soudům krajským přísluší výhradně v
širším obvodu působnosti vyřikování roke-
pů manuelských, rokepů světských a roke-
pů manských či levních (§ 14 a, b, c), mimo
to vyřikování žalob podaných na držitele
statků v deskách kmeňských kapsaných
(také obročnicků - Unger a Glaser č 1797, pak
liše jest menšími statky v deskách), jakož
i vyřikování žalob na fiskus, světské obce
(kolonie také obce školní), pak kláštery, ko-
sele, obročí, nadace a vševládné ústavy.

Pouze k nárokům, které dojití mají vyří-
zení v procesu bagatelním, žalovají jest
osoby právě uvedené u okresních jakož-
to bagatelních soudů (§ 14 lit b. c. S. N. nov.
zák. z 27. Dub. 1873 č 66 § 1).

V širším obvodu krajského soudu jest
příslušnost krajského soudu pravideln.

Výjimkou přikázány byly následu-

jičí sporné kálekivosti v zákoně taxative vy-
počtení ku vyřikování okresním. Dele-
govanému městskému soudu v tom kterém
krajském městě aneb v určité části jeho
území:

a) sporné kálekivosti, při kterých jde o
předně poměrně menší ceny, a tace:

1. spory, které projednány býti mají ří-
zením bagatelním, ať po zákonu, ať z
vůli stran, tedy ve kterých jde o obnos nej-
výše 50 kl, třeba alternativně aneb co odstupně
požadovaný, aneb o uxnání práva poživací-
ho k věci movité, neb k občasným dávkám,
paktiže roční dávka na vždy vyměřena
jenc nepřevyšuje obnos 2 kl 50 kl, aneb vymě-
řena jenc doživostně, aneb na dobu neurčitou,
nepřevyšuje obnos 5 kl.

Uznalou, písemně prohlášenou vůlí, mo-
hou se strany podrobiti bagatelnímu řízení
co do obnosu 500 kl (51-7 bag. ř.)

Nehodí-li se žaloba k bagatelnímu řízení,
avšak spadá-li přece pod pravomocnost sou-
du okresního, nebudiž žalobci vrácena, ale
spatřeno, čeho k zavedení zákonného řízení

potřebí jest (514. bagat. řiz. zák. ze dne 27. Dub-
na 1873 a z 1. břez. 1876 č. 20.)

2. Spory, ve kterých podle petita žaloby
jde o obnos peněz třeba vyšší 50 kl, avšak nej-
výše 500 kl kč (5 15 lit a), nehlédic k příslušen-
ství, jakož i spory, ve kterých jde o jinou věc,
paktiže však žalobce prohlásuje, že na místě
sporného předmětu přijme ladi třeba peně-
žitý obnos, avšak obnos na nejvýše 500 kl kč.

Tri žalobách dovolávajících se zaplacení
ciach mincí, neb obchodní mince, ičlován
budik obnos dle měrného listku bursovního.

Lhorkejno jest, kdali dočasná ičhvěrná
suma do 50 kl neb do 500 kl vymáhá se žalo-
bou na jediném žalovaném anebo na něko-
liva spoluzalovaných; zdali suma ta jest
výsledkem spočtení několik pohledávek z
séhož skutkového podkladu vycházejících,
anebo snad výsledkem spočtení občasných
plati. Zláštki o ičnoty lze žalovati u
okresního delegovaného soudu, paktiže ičhv-
ná částka jich nepřevyšuje obnos 500 kl.

Tesklize by však ve sporu o ičnoty právo
samo k vybírání ičnotiv aneb pravost

napříkladu vyššího 500 Kč je v pochybnost by-
ly uvedeny, zastaveno budíž projednávání
rozpře u okresního delegovaného soudu a
akta postoupena buďtež příslušnému sou-
du krajskému k dalšímu řízení.

Žaloba nepřipouští se u městského delego-
vaného okresního soudu, pokud obnos žalo-
vaný, 500 Kč nepřevyšující, jest pouze částí
většího, vyššího dluhu; avšak připouštěla
by se žaloba o zaplacení částky dluhu větš-
ho, pokud částka tato co část přivodní po-
sledníky postupem (cessí), ku kterémuž
dlužník (debitor cessus) ká vaker svůj vyna-
vaje, byl přistoupen, aneb inplnou assigna-
cí nabyla práku samostatného, aneb kdyby
poslize dluh přivodně větší než 500 Kč kona-
nými částčnými spláškami již se byl
zmenšil na sumu 500 Kč aneb obnos ještě
menší.

Kdežto v řízení bagatelním žalobce musí
přijati dostupné na předmět sporu v kolo-
bě jin učené a spor bagatelní tím konce
dochází, ve případě pod zrušením od-
por žalobce proti přijetí obnosu, jinž

sám byl přácti předmět sporu, působí a pravidla
zprávu deleg. okresního soudu a úřdy k tomu řízení
svučného.

3) žaloby o uantění práva požívacího aneb vy-
bírání občasných dávek, jestliže dávka roční, neb
obnos na peněhách, který žalobce na místě dávky
in natura přijati chce, nepřevyšuje 25 Kč. při
dávkách vymlněných na věčné časy, pokud se
sýče 50 Kč, při dávkách vymlněných na doživo-
té učiteli osoby, aneb jinak co do uantění vybírání
ní nejistých.

b) Bez kolidu obnosu

4) Spory o pověru nájemného at' jde o věc mo-
vitou anebo nemovitou a rovněž at' nárok (po-
kud jde o nemovitou věc, vychází ze smlouvy ná-
jemné v ušším slova smyslu, aneb ze smlouvy
pachtovní, dále at' se jedná o zaplacení nájemné-
ho aneb o jinaký nárok / § 15 lid. c. 1. 4, který dopl-
níti sluší § 1. par. 3 16. list. 1858 č. 213 R. z.)

5) Spory ze smlouvy nájemních, týkají-li se
buďto vycetování soukromými učiteli anebo
zvo operae locari solitae, tedy nároků ze smlouvy
čelednické anebo smlouvy mexi sionostvické a
čelednické aneb vůbec podnikatelské a pomocné

ky při primyсловém podniku, pokud acoi vý-
minkou voláostními zákony po jistý čas vze-
vení sporu těch na soud vyloučeno není.

3) Spory mezi hostinskými a hosty, mezi
plavci neb provozníky a cestujícími aneb lí-
niví, kdo jim zboží odevzdali k dopravě o vzá-
jemné náklady, pokud, voláostě v posled. dotče-
ném případě, nenastává příslušnost obchod-
ního senátu (§ 271 odst. 4. 272 odst. 2. § 400 obch. z.
§ 38 úvod. z. k obch. z.)

4) Konečné a říšené věci v širším slova
smyslu, ať týká se to věci movité nebo věci ne-
movité (§ 55. S. N.)

c) Vše sporoch k práva dědickeho, ve
sporoch o rozdělení pozůstalosti, o plnění
dílu povinného, o plnění odkazů a darování
na případ smrti, konečně ve sporoch stran
dluhů pozůstalostních, pokud jde o pozůsta-
lost dědicim ještě neodvedanou osoby bydliv-
ší v územ. obvodu kraj. soudu, která nebyla
ani držitelem statku dědickeho ani reality
svolící vložku pozemkových knih některého
kraj. soudu (§ 37. 77. S. N.)

d) Povolení prokatimních opatření

voláostě prokatimní vaky a provisorní obstará-
ny, jakož i vyřikování sporu stran žalob
spravovacích, pokud bylo dle předmetu vě-
ho a prosby žalobní odkázány nejpru ku kraj-
skému soudu anebo nad obchodním se-
nátu (§ 46 S. N.) - nář. ministr. práv k 19 č. na
1855 č. 106 ř. k.)

e) Vydání upomínacího rozkazu v
řízení upomínacím k žádosti věřitele o
pohledávku peněžitou aneb věci zastupí-
telných se týkající, patří obnos pohledáv-
ky, pokud se týče odstupného, nepřevyžuje
200 kl., proti osobám dlužnickovi, jenž
upomínací rozkaz doručen býti může v
širším obvodu toho krajského soudu, při
kterémž městský okresní deleg. soud rozkaz
vydávající řízen jest (§ 1. 2. 3. řiz. upomí-
nacímho z. 1873.)

Žádost za rozkaz upomínací in eventum
spojena býti může se žalobou o splnění
pohledávky té, patříže také stran žaloby
městský delegovaný okresní soud jest
příslušným (§ 19 upom. ř.)

B.)

Reální pravomocnost.

Reální pravomocnost nepřiklízí k osobě žalovaného, výbíz hledí k věci, je zde o věcná práva aneb reální úkony, které se věci hmotné týkají.

Reální pravomocnost zahrnuje do sebe:

a) žaloby k věcných práv, avšak pokud jde o věci nemovité, vyjímaje žalobu hypoteční.

b) rovněž práva úkony reální, totiž: inventuru, odhad, dražbu, uvedení sekvestra, vyřizování sporu o přednost mezi pohledávkami k ustanovení právním pojištěním po provedení exekucí dražbě nastavy jakož i rozvrh třízí ceny v této dražbě vydané. (§ 52. 54. 51. J. N.)

Reální pravomocnost, pokud se týče nemovitosti, jest výlučnou (§ 52.), pokud se však týče mobilii konkurruje pravomocnost reální s pravomocností personální (§ 54.)

Základem reální pravomocnosti stran

immobilií jest zápis se které nemovitosti jakožto vložený knihovní v pozemkových knihách některého soudu.

V Čechách, na Moravě a ve Slezsku, v Rakousích, Sýrsku, Horního a Krájině přísluší totiž pravomocnost reální téměř soudům, kterým náleží pravomocnost tabulární tj. pravomocnost oboru řízení nesporného se týkající vedení knih pozemkových stran určitých nemovitostí (min. nář. ze 17. března 1860 č. 6793), kterým pro dotčené země zrušeno bylo ustanovení § 50. J. N.)

Soud krajský v hlavním městě toho království čili svr soud zemský, jest též soudem tabulárním a soudem reálním ohledně řízení veřejnému obchodu sloužících, nepřekročujících hranice zemské.

Ohledně drah probíhajících několika zeměmi přísluší podniku železničnímu zvoliti sobě některý krajský soud při sídle zemské správy v té neb oné zemi, kterými dráha probíhá, na soud tabulární a soud reální (zář. z 19. 5. 1874 č. 4093.)

Co se týče reální pravomocnosti k srovnání,

zakládá se také v té okolnosti, že porokny, o které jde, nacházejí se (res. v. itae) v obvodu určitého soudu (§ 54. S. 46.)

Pozn. Tabulární pravomocnost zahrnuje všechny úkony týkající se vedení knih pozemkových (§ 90 a 49 S. 46.) sluší žádati požádky u tabulárního soudu za povolení vkladu, zápisů, zapisovatelných práv, poznámek (adnotací), povolení lhůt ke správné dobytího káknaru a ediktačních citací dle knihovního práva se nacházejících.

Týmžímž však nepřísluší tabulárnímu soudu povolování následujících úkonů tabulárních:

1) Vklad záslavního práva jakožto prvního stupně exekuce imobilární povoluje požádky soud koncedující tj. který byl v první instanci v rozepři, konceder vynesl; arcit soudu tabulárnímu přísluší o tom rozhodnouti, ždali vklad exekučního práva záslavního procesualním soudem povolený dle stavu knihovního provéstí lze. (čl. 69. S. 46. a čl. 75. 94. Kn. ř.)

2) Vklad převodu vlastnického práva

k nemovitosti, jakož i záslavního práva pro pohledivku na nemovitosti kjištěnou kapa-ného pro kinstavitele, povoluje pro dědice soud pozůstalostní (čl. 177 par. 2 9. srp. 1854.)

Z pravidla povoluje pozůstalostní soud dotčené převody k žádosti zainteresová, ale dle zákona z 23. května 1883 č. 82 řz se má soud pozůstalostní provéstí z úřední povinnosti vkladu knihovní, jejichžto základy řízením pozůstalostním najisto poslane-ny byly ve formě udělitostní vkladními opatření, pokudli účastníci pozůstalostní sami do lhůty 6 neděl ke dne toho, kdy odevzdá-ní pozůstalosti právní moci nabylo, za vklad nežádali a pokudli soud pozůstalostní listiny k povolení vkladu potřebné po ruce má, a vice, pokud jde o vyřízení tohoto pou-du, třeba jen v úředním konceptu.

3) — za poznámku čili adnotaci žaloby hypotekární a žaloby o neplatnost vkladu žádati lze buď u soudu procesualního, buď u soudu tabulárního (čl. 59. 61. Kn. ř. ve spo-jení se čl. 56. 13. S. 46.); za poznámku žaloby odporčí ohledně právního jednání invol-

ventního dlužníka na inces učitelstva pou-
ze u soudu processualního (§ 46. z. z. 16/3 1884 § 36)

4) - zavedení řízení v případě založení,
doplnění, znovuzřízení aneb změny knih
pozemkových povoluje vrchní zemský soud;
řízení pak tímto povolené provéstí má ka-
bulární soud (z. z. 25. č. 1871. § 96 k. z. § 21).

Konečně zdánlivou výjimkou je, že žádost
za vklad zástavního práva pro dluh svě-
renský na stavbu svěrenským podána býti
má při soude svěrenském a soud tento
pak neprovede žádost ku příslušnému soudu
kabulárnímu dodá (§ 246 par. 2 k. 1854).

II.

Pravomocnost kausální

A.

Pravomocnost obchodních senátů
a soudů.

Senátem resp. soudem obchodním příká-
záno jest vyřizování:

1) všech sporů směněných tj. sporů vni-
kajících o žalobách dovolávajících se buďto
zaplacení anebo pojištění pohledávky smě-

něné (§ 57 lit. c, a čl. 60 § 11). žaloby tyto výlučně
obchodní pravomoci jsou odkázány

Tině žaloby, ku kterým směněné jednání pod-
nětu zavdala, při kterých však nejde o zaplacení
nebo pojištění pohledávky směněné, náležejí před
obecní personální soud kalovaného.

Tak na př. žaloba z cese směněky, podobně za-
loba o křivení duplikátu směněky (§ 66 sm. ř.),
podobně žaloba o vydání originalu směněky
podaná na schovatele (Depositáře) směněky (§ 69
sm. ř.), podobně žaloba, kterouž domáhá se
vrátek uhracení resp. nahrazení obnosu smě-
něného, rovněž náleží před soud obecní žaloba
z náhrady škody způsobené tím, že poskytnutá
opominul tak zv. notifikace (§ 45. 48. sm. ř.),
konečně také žaloba z obohacení dle čl. 83 sm. ř.

že směněky nikdy nastoupiti nelze, byl se i
týkala sebe menšího obnosu, žalobou před sou-
dem bagatelním (§ 4 bag.) aneb žádostí za roz-
kaz upomínací (§ 1 up. ř.)

2) - žalob z tak zv. absolutních obchodů taxa-
tive uvedených v čl. 271 obchod. z. jestli právní
jednání obchodní, o kteréž jde, jeví se býti ob-
chodem na straně žalovaného (§ 38 odst. 1 § 57 § 11,

Podle zákona o bursách ze dne 1. dubna 1875 č. 67 R.
z. a sice § 12, 14 sluší také bursovní jednání pro-
kládati za obchody absolutní a tudíž žalovati
z jednání těch u obchodního soudu resp. sená-
tu, jeví-li se na straně žalovaného obchodním
jednáním.

Tak státi by se nemohlo, jest-li podle statutu té
které burzy bylo výslovně stanoveno, že žaloby z
bursovních jednání na bursovní rozhodčí soud
sluší vznášeti. Tu by jediné písemným dohod-
nutím se stran mohla kompetence bursovní-
ho rozhodčího soudu býti vyloučena (čl. 6. c. i.
zák. o bursách).

3) Spory u obchodních relativních taxative v
čl. 272. obchod. z. uvedených, jakož i z obchodů po-
mocných v čl. 273. obchod. z. uvedených, pokud
žalovaným jest obchodník, jehož firma jest
zapsána v rejstříku obchodním aneb jestli
žaloba podána byla na obchodní společnost
(čl. 38 in. zák. k obch. z.) neb společenstvo obchody
provokující (§ 13. zák. o společ.)

Rovněž přísluší k obchodnímu soudu též
žádost za prodej kupce své záslavy (§ 310 obch. z.)
vyloučeny jsou však naprosto z působnosti

obchodních soudů veškeré žaloby, třeba obchod-
ník žalovaným byl, již za předně mají věc
nemovitou, ať již žaloba podána byla z práva
věcného neb z práva obligacího (čl. 275 obch. § 525 R.)
4) Spory z těch „věcí obchodních“, které uvá-
dí taxative čl. 39 in. zák. k obch. z.

Pozn: ke 2. odst. § 39 in. zák. k obch. z. Je
spory z námezdního poměru mezi principá-
lem a pomocníky nižšího řádu se navstře-
jíci, náležejí po čas trvání námezdního po-
měru a ještě po 30 dní čítajíc ze dne rozvá-
zaní poměru služebního

a) před rozhodčí soud obchodního spole-
čenstva čili gremia (Genossenschafts-Schieds-
gericht) a pokud k žádnému nenáleží, před
rozhodčí kolegiem dle § 67 kironost. novely ze dne
8. března 1885, pokudli se sporné strany soudu
rozhodčímu soudu výslovně písemným dohod-
nutím se podrobily; pokudli by rozhodčího sou-
du společenstva nebylo, náležejí:

β) není-li řízen zvláštní živnostenský soud
(Gewerbegericht) po dobu dokázanou

γ) před politický úřad a dříve po uplynu-
tí dokázané lhůty

d) před obchodní soud (§ 25. 40. úvod. par. k obch. z. mimo to předpis novely k žirn. řádu z 15/3. 1883. § 39 ř. z. a vice §§ 114. 122. 123. 124.)

Nárovnání a nálehy vycházející od rozhodčího soudu společenstva, pak rozhodčího kolegia, jakož i od žirnostenského soudu, jsou základem exekuce; avšak exekuci sněch povoluje a provádí politický úřad, exekuci těchto povoluje a provádí zeměpanský soud (č. 75 zák. o žirn. soudech z 14/5 1869 § 63 ř. z.)

Nálehy vydanému od rozhodčího soudu společenstva neb rozhodčího kolegia odporovati lze žalobou u příslušného zeměpanského soudu do 8 dní po vydání nálehu; žaloba ta však nezaslavuje exekuci (č. 124. novel. žirn.)

Nálehy žirnostenského soudu, pokud se týče obnosu do 50 al žalobou odporovati nelze - leč pro nepřislušnost - pokud se však týče obnosu vyššího, odporovati jemu lze žalobou ve lhůtě 14 dnů, podanou opět ze dne vydaného nálehu, kterážto právě dotčená žaloba exekuci staví (č. 69. 72. zák. o soudu žirnost. ke dne 14. května 1869 § 63 ř. z.)

Spory státu jakožto podnikatel obchodních

závodů sponzorů obchodními, kolij inženýry zaměstnanými ve státních skladech a továrnách nenáleží před obchodní soud, jelikož takové spory dle všeobecného pravidla cestou administrativní vyřízení dojiti mají (§ 40 úvod. par. k obch. z. dr. d. 16/8. 1841. § 555).

e) Spory vycházejících o škodu z náhrady škody způsobené při provozování železnici na těle neb uštknutí osob (spec. zák. z 5/3 1869 § 27 ř. z. § 3).

Prislušnost obchodních soudů (senátů) pouze ve případech pod čís. 1 a 5. výskumných jeví se býti vylučnou, ve případech ostatních (uvěděných pod čís. 2-4) má žalobce, jestliže žaloba podána býti má v místě rozdílném od sídla krajského soudu, právo volby mezi obchodním senátem a tím kterým soudem okresním, na př. v jelsj okresu žalovaný bydlí, smlouva dle výslovné implevy má splněna býti (§ 13. 43. ř. z.)

Pozn.

O bagatelních soudech obchodních. Zavedením řízení bagatelního nastala jižská modifikace ohledně právnosti obchod-

ních soudů (senátů). V městech totiž, kde jsou zřízeny samostatné obchodní soudy, byly organizovány vládní bagatelní soudy obchodní k vyřizování poklepů k bagatelnímu řízení se hodících, pokud se týkají nároků namáčených v § 38 a v druhém odstavci § 39 úvod. pat. k obch. z.

Před bagatelním obchodním soudem spojitě lze žádat ka upomínací poklep žalobou, dovolávající se bagatelního obchodního nároku (520 z. o up. ř. k 27/4. 1873 a 67 ř. z.)

V městech, ve kterých není samostatný soud obchodní, nýbrž jen vládní senát krajského soudu vyřizuje obchodní spory, příkazem jest pravomocnost co do nepatrných věcí obchodních městským okresním soudům delegovaným (z. o ř. bag. § 2.3).

B) Pravomocnost námořských senátů.

Pravomocnost námořských senátů. Týká se sporů vznikajících při provozování plavby na moři a vztahujících se k lodím, tudíž

vládní žalob z práva vlastnického k lodím námořským a jejich příslušenství, žalob vycházejících z poměrů několika spoluvlastníků lodi námořské (Rhederei), žalob z poměrů mezi vlastníkem lodi a plavcem, zejména vedení lodi byl věřit, žalob z haverie.

Meškeré tyto poměry porušovali sluší dle práva námořského, totiž až dosud u nás v Rakousku, editto politico di navigazione" k 25. Dubna 1774.

Je přísluší více vyřizování sporů z přijetí námořské pojištění lodi neb nákladu za premii neb z přepravou zboží, neb osob po moři a z poskytování kápižerky na lodi senátu námořskému, nýbrž senátu obchodnímu, pokud žalován byl pojišťovatel, dopravovatel, pokud se také poskytovatel zápižerky.

Todobně má se věc při všech žalobách k dopravě po moři, jestliže smloven a dopravu vyvolal instav dopravovatelů (5271. za 4. odst. § 272.3. ve spojení s § 38 úvod. pat. k obch. z., zejména první podniky zmíněny z části § 61 § 71.)

Spory, které vycházejí z námořského poměru námořníků, patk z dopravy věcí po

100.
msti, dovědne z hájsem loďi cestujícími v ná-
ševy býti mistem v místech, ve kterých se ne-
nachází námořský senát, takže na okresní
soud, v jehož obvodu je žalovaný práve nachá-
zí, pokud se týče, kde zboží dopravě odevzdá-
no aneb plavba cestujících skončena anebo
převážena byla.

Při tom sluší mít na mysli, že podle předpi-
su tzv. editto politico di navigazione, pokud jde
o spory z námořního poměru námořníků
administrativní úřadové námořní předkem
pokusili se mají o to, aby spůsobili narovná-
ní mezi stranami a jestliže se nezdaří, kprve
pak věc na soud vznesena býti může (čl. 62. § 11.
zák. o adm. úřadech námoř. z 3. června 1881 č. 46 a zák.
z 5. července 1874 č. 102 ř. z.)

Polabské soudy.

Okresními soudy v Mělníku, Roudnici, Lito-
měřicích, Lovosicích, v Ústí n. L. a Děčíně pří-
sluší v základe do. dek. z 2. prosince 1845 č. 912 sb.
z. s. jakož i nař. ministra sprav. z 9. srpna 1866
č. 9132 rozhodování sporů poskytlých se

ř. sp. arch. 17.)

137.
při provokování plavby polabské a sice zvláště sporů
mezi majitelem loďi resp. plavcem a cestujícími z pomě-
ru dopravy nákladu loďního, sporů stran nůžby loď-
ní, která zaplácena býti má dělníky na loďi za-
městnaným a naopak opět stran služeb od nich po-
žadovaných, jestliže uplynulo již 30 dnů ze dne
skončení poměru námořního, dále sporů stran
poplasků příslušejících dopravčím loďi (Leibher
des Loote), dále stran poplasků za tzv. vyhráždě-
ní (Schlenssengebühren), dále sporů stran škod,
které byly spůsobeny při sažení loďi proti vodě
na lukách a polnostech, a vůbec ze všech škod
spůsobených mezi plavbou aneb za příčinou při-
stání ku břehu nedopatřením plavci, konečně
sporů o odměnu za pomoc poskytnutou plavci
při nehodách mezi plavbou na řece sběhlých.

Spory tyto lze vzésti na žalovaného, pokud se v
okresu toho kterého polabského soudu nachází,
ať jest třeba majitelem statku deskového (1814. § 11.)

Nař. min. vnitra z 29. července 1867 č. 3298 zvláště
bylo vytknuto, že spory vycházející z překáček
spůsobených od soukromníků na cestě pobřežní
a sažení loďi včetně (Leinpfad), jakož i spory
námořní dělníky na loďi zaměstnaných po

svání poměru nájemního a do uplynutí 30 dní
náleží před zeměpanské politické úřady.

b.)

Pravomocnost senátů horních.

Před horní senáty náleží vzhledem k osobě
kalogované spory taxative vypočtené v § 65
S. N. kodex:

1) - Spory o věcná práva k horám a bávím
(a sice bez rozdílů všeckrát), jakož i příslušen-
ství hor. Za příslušenství považovati sluší povs-
lená díla kůlací, jakož i kovářecí, konečně
propůjčená již díla horní, dále všechna sta-
vená domní (čl. 131. hor. z.). Dále všechny pozem-
ky a všechna kovářecí učení k dobývání a
přípravování nerostů vybraných anebo
konečně, která v jinakém směru s horami
jakožto celek jsou spojena, anebo kterých se spo-
souvá k provokování hornictví.

2) - Spory, které se týkají užívání hor, jak
děl výše naznačených a příslušenství jich,
pakté z důvodu obligačního, neboť užívání
a poskytování vesakující se k horám jakožto

právo sloužebnosti již nakrmto jest v odst. 1.
čl. 65. S. N. - Tomu nákomu nevaří, že císařský
patent ze dne 16. listopadu 1858 č. 213 R. K. v § 1 od-
kazuje veškeré nájemné spory týkající se
nemovitých věcí k okresním soudům, v jejichto
okresech věc se nachází, poněvadž tímto generálním
předpisem co do příslušnosti ve věcech nájemních,
kruhem byli nemohl speciální předpis o pří-
slušnosti horních soudů; nad to svědčí nákomu
nádemu historický vývoj stejného judikatury ve
věcech horních (M. č. 1850 v §§ 25. 67. S. N. starší),
konečně pak ohledy rozhodné vhodnosti, totiž
aby rozepře z nájem hor nebyly rozhodovány
soudem okresním, při kterémžto pakně po-
drobnější znalost poměrů horních předpoklá-
dasi nelze.

3) - Spory o takz. stáří v poli při horních pro-
půjčkách (viz § 61. 69. hor. z.)

4) Spory o vyzvání k vytknutí pole k sta-
kladení měř dolových s jistým vyhraněním
(dle vědeckého p. tu k. 21. čce 1819).

5) Spory o vyhranění a vyznamování me-
zí či hranic jednotlivých měř dolových či spo-
ry o tzv. vyzvání mezí měř dolových (dle § 42. 64.

284. horn. z.)

6.) - Spory o výsěžích a příplatcích k hornám a hutím, o činně souvisí:

7.) spory o prohlášení proměškaloctví (Reichsadelnämtingen) (čl. 18 horn. z.). Spor o příplatek mohl by se nastybnouti jen tehdy, jestliže by některý šlechtic až do dražby podílu (kamen) námišky učinil ohledně pravosti požadovaného příplatku osvědčiv bylo námiškou hodnověrné (čl. 148. horn. z.)

8.) Spory o prohlášení toho, že právo těžení z hor jest propadlé (avšak dle nynějšího horního zákona netřeba tu žádného sporu. Horní úřad /revizní/, vynáší výrok toho se týkající a soudu přísluší pouze výkon tohoto výroku (čl. 253 horn. z.)

9.) Spory o plátech z tzv. stoly dědičné, jakož i spory ohledně jiných dávek k sachtám a stolám.

Dědičných stol netze dle nynějšího horního zákona více nabývali. Jakož práva k dědičných stol včas prohlášení horního zákona pokřivali, práva tato ve lhůtě 6 měsíců se dne působnosti hor. zákona při horním úřadě

prokázati měli, načež horní úřad o to se postaral, aby právo k dědičné stoly v horních knihách bylo vyznačeno. - Spor nemůže soudit nyní týká se (nyní) více existence takového práva, nýbrž jen objemu horním zákonem přisvě více než (čl. 226 horn. z.)

10.) Spory ohledně náhrad za díla pomocná a objevovací ve smlouvě základ svíj mající, která vedena byla do církviích něr dolových.

Spory tyto patrně budou se týkati výkladu smlouvy učiněné mezi podnikatelem díla pomocného resp. objevovacího s majiteli hor, kterijmž z díla soba výhoda vychází.

11.) Spory o náhradu za spolunáivání církviích dolů a stavení, jakož i přístroji ku uvádění vod z hor a přivádění větrů do hor. Platy tyto více se smlouvou osob, kterijch se týče, již schvaluje horní úřad. (čl. 194 horn. z.)

12.) Všesky spory braberských pokladěn se týkající, pokud jde o splnění povinností pokladnám převzatých a naopak opět přispívání k pokladně braberské.

Připomenouti sluší, že spory o správě kano-

vých postlazen nenáleží vše k hornímu soudu, rovněž se nároky, jakýchž sobě činí za správu svými, sč. nevyskytují se vše soudní cestou, nýbrž ze vyřizování těchto poměrů přísluší administrativním úřadům horním (čl. 103. prováděcího z. k. z. hor.).

13.) Spory týkající se náhrad a poskytnutí, jež nastala na dílech horních a příčinou té, že nebylo seřezeno předpisů horního práva o provození hornictví (§ 170 lit. a, b. 240. 244. z. horn. a 196. horn. z.)

Rízení týkající se přestoupení předpisů horního zákona přísluší administrativnímu úřadu hornímu, po případě obecnímu soudu bestvirmu (§ 335. best. z., § 228 horn. z. § 115 provád. zák. k. zák. horn.)

V případě onom arcib' však nevznášá se nikdy výrok o nárocích náhradních, které sudiž před horním soudem pohledávati, sč.; o případě tomto arcib' také návrha adhaesi před bestvirum soudem pohledává na býti mize a jen podřídně nastává potřeba žaloby náhradní u soudu horního.

14.) Spory týkající se vlastnictví a užívá

ni vod dolních, pokud náleží kato jakožto náleží kati týkající se poskytnutí a uvození vod nepřislučí do kompetence keneparních úřadů správních (hejtmanskvi) (§ 75. vod. z. pro Král. české).

15.) Spory týkající se smluv společenských stran k'čení k hor (§ 136 horn. z.) jakož i smluv toho druhu týkajících se třeba jen společného užívání, aneb společného spenění hor a hutí, náleží sem tedy také kajisté spory o k'čení společnosti karové a spory o kladení úctiv, pokud se týče též rozepře úctivní a úctiv kladených společně s podnik řídivším.

16.) Spory mezi majiteli hor a kmočenci resp. k'čenci ze správy a k'ctiv o správě kladením, nikoli o honorár postléž řízeního.

Těchto 16 případů jest v zákoně uvedeno taxative.

Spory z námexdivního poměru horníku, tedy dělůdku při horách karmestraných, vyločeny jsou k'rovenem k pravomocnosti horních senátů a příkázány k vyřizování okresnímu soudu.

Nároky vzájemné k dolčerého právé poměru

námexdního dělníka stále ve službě přijatých,
při horách také za rovnání poměru a předu-
plymstvím 30 dní ke dne křížení poměru na
soud vnášený býti mohou; avšak každá ze
sporných stran má právo vznésti sporný
poměr ke smlouvě námexdní na revizní úřad,
aby tento se pokusil o spůsobení narovnání.

Stejná-li se pokus tento, buďto pak věc ihned
vnesena na soud (§ 68. S. N. § 201. horn. z. § 102. zák.
invo. k hor. zák. prohl. min. fin. k 5. října 1854 č.
634, kterýž dodatek nalézá se v nař. min. orby
k 23. května 1872 č. 4506.)

Spory k míšení dřevy, pokud jde o pozemky
nebo jinaké předměty provozování hornictví
věnované stavěm nenáležejí před horní se-
nát, nýbrž před okresní soud, v jehož obvodu
míšení nastalo (§ 67. S. N.)

Zákonem horním z 23. května 1854 č. 146 bylo
nářkeno, aby při horních senátech, koláště
horní knihy vedeny byly, do kterých sluší
kapisovati věcná práva k horám a sice at
se již jedná o nabytí, obmezení aneb o převod,
pokud se týče míšení těžko, pak adnotace
hornímu právu koláštěm.

§. sp. arch. 18.)

Zobádními adnotacemi o knihách horních jsou
poznána křížení těžkovstva (Gewerkschaft) (§ 137.
horn. z.) a pak udělení plné moci řediteli těžko-
stvi (§ 145. hor. k.)

Příslušnosti hor tvoří také vlastní pokem-
ny, jejich se při těžení a přípravování nerostů
vyhrazených upotřebuje, jakož i takzv. denních
stavění. Pokemny tyto zvláště vyloučeny býti
musí k obecných knih pokemkových a připsá-
ny jakožto příslušnosti hor v knihách horních
tím spůsobem, že se věnování pokemků k úče-
lím horním v dosavadní knize pokemkové vy-
značí a pokemek ten který v horních knihách
připíše.

Vklady a kápiy na dále pouze v horní knize
provedené platí, jakož se též byly staly v obec-
né knize pokemkové, ve které přimodně ten kle-
ný pozemek byl zapsán (§ 117. 119. hor. z.)

Soud horní vykonává nejen tabulární moc,
nýbrž také reální moc stran hor a příslušen-
ství jich. Takéž mu tedy odhad, dražba hor, roz-
pčet nejvyššího podání mexi hypotekární
věřitelstvo a vyřízení sporů o přednost mezi hy-
potekárními věřiteli na horách patří.
(§. 66. 67. S. N.)

Soud nejvyššího dvorního marsálka.

K soudu nejvyššího dvorního marsálka nále-
žejí spory - vyjímaje spory k věcných práv k
věcem nemovitým (čl. 52. § 4.), dále spory z ruče-
né dlužby (§ 55 § 4.), spory horní pravomocnosti
přikázané (§ 65 § 4.), spory k nájmu věcí ne-
movitých (cis. pat. ze 16. listopadu 1858 č. 213. § 1),
spory ve věcech světských (§ 38 § 4.) a konečně
spory odkázané polabským soudům (Dvor. dek.
k 2. provincie 1845 č. 912), pakliže stranou žalova-
nou jeví se býti osoba náležející k rodině panov-
nické, pokud sama není vládcem, neb osoba, kte-
rá kvládním privilejem podřízena byla tomu-
to soudu.

Soud skládá se ze 4 soudců ad hoc od vídeňského
zemského soudu povolavých, jímž předsedá nej-
vyšší dvorní marsálek neb jeho nástupce.

U císařských dvorních budovách, kvláste
ve hradech, v lesokrádcích v okolí vídeňském,
pak v obydlí členů cis. rodiny nemohou soudo-
vé provésti inkony soudní (vyjímaje doručová-
ní výměrů a pokudků) leč prostřednictvím o

so požádaného soudu nejv. dvorního marsálka.

Soudu nejvyššího dvorního marsálka v pří-
padech výše dotčených podrobena jsou také oso-
by exterritoriální, avšak jen tehdy, jestliže se
výslovně prohlásily, že ve spor před soudem kmo-
to pustili se chlejí (cis. rozk. k 25. led. 1795.)

Za osoby pokračující práva exterritoriality
sluší pokládati osoby uvedené v § 17. příloze art
vídeň. kongresu ze dne 9. června 1815; nenáležejí
k nim obchodní konsulové (čl. 28. § 4.). Tito, pak
služebnictvo osob exterritoriality pokračujících
(treba by to byli krajané toho kterého vyslance),
pak služebnictvo členů rodiny císařské, po-
vědy podrobena jsou soudům obecním.

Arcti nemohou soudové obecní v palácích
a obydlích osob exterritoriálních bez povole-
ní jejich národních inkonů soudních, dokon-
ce ani doručování provésti proti osobám ná-
konským soudům podrobentým (Dvor. dek. z 2.
září 1832 č. 375 sb. z. s.)

Parhizáním zakázáno jest přijímati di-
plomatické funkce od cizích vlád.

Pokud by přes ten zákaz se tak stalo, nemohou
povier ten ničeho na podrobenosti Parhiza-

K úřadování soudů kirovostenských dohlížejí
všechní kemský soud, k organizování dle záko-
na dohlížejí správní úřad keměpanský.

a) Obmezenou působností soudů kirovost.:

α) co do předmětu

β) co do času.

Ad α. Kompetence soudů kirovostenských kavi-
ká kotij.

a) spory týkající se maudy

b) " o krášení poměru námezdního, jakož
i poměru úřednického

c) " o náhradě vycházející z krášení do-
lčeného poměru

d) " o náhradě vycházející z poškození
věcí továrníckých

e) " o příspěvky do pokladen nemocni-
ckých, potřebních, pensijních, parodijských, podnika-
telů i dělníků k pořádání těchto příspěvků.

Dělníci nezletilci žalovati mohou bez příspě-
ní zákonného nástupce:

a) o mzdě, jestliže sami byli uchvátili smlou-
vu námezdní

b) o krášení poměru námezdního ve případě
konkřej, a konečně

c) mohou ve sporech právě dolčených platná
narovnání civiči (§ 4. 34. o žiov. soudě).

Ad β. Soud kirovostenský povolán jest ku vy-
řizování podotknutých sporů pouze po dobu krá-
vání poměru námezdního a ve lhůtě 30 denní
po krášení tohoto.

Soud obecný, na který žaloba z poměru výše
sub ad α a-e vyknáčených vnesena byla v době
této, nemusil by ex officio, výběr sepave násled-
kem námítky ze strany žalovaného vrátiti
žalobu (§ 5. 6. zák. o žiov. sodech, který jest vý-
nimkou k předpisu § 1. resp. 2. §. 76.)

3.) - Soudy kirovostenské především mají o to
pečovati, aby rozepře mezi dělníkem a podniká-
telem aneb navzájem narovnáním vyříkena
byla před smírčí komisí skládající se z 2 členů
a předsedy.

Ku sporu před soudem kirovostenským a
to před sborem 4 členů, kadejícím předsed-
níctvím starosty neb námezdníka kirovostenské-
ho soudu. Dojde pouze v případech těchto:

a) jestli ku smírce nedošlo

b) jestli žalovaný byl řádně předvolán k ps-
kusu o smírce před smírčí komisí, a nedostavil.

100
e) jestliže žalovaným namítáno bylo, že soud živnostenský není příslušný.

Dal-li živnostenský soud námítce nepřislušnosti místa, nemůže žalovaný proti žalobě na zeměpanský soud nato vnesené hájiti se námítkou, že věc náleží před živnostenský soud (§ 6. z. o živ. s.).

Pakli živnostenský soud námítce nepřislušnosti místa nedal, může žalovaný po vynešení nálehu soudem živnostenského, ač třeba předněb sporu byl nižším soudem ve lhůtě osmidenní ke dne vynešení nálehu podati stížnost na soud zeměpanský dovolávající se křížení nálehu soudem živnostenského pro nepřislušnost. Soud zeměpanský po slyšení stran rozhodne výměrem, ke kterému dále stížnosti nastoupiti nelze (§ 60 o živ. soudě).

Při soudě živnostenském projednává se ústně. Soud živnostenský smí přitlžeti pouze k tomu, co ústně předneseno bylo, nikoliv k došlým písemným dodatkům.

Pouze třeba písemná žaloba navrhná podnět celému přelíčení.

Co do důstojnosti nejsou soudcové vázání pravidly k. spor. arch 19)

zákonnými; rozhodují dle volného uvážení výsledků přirovnání (§ 59.)

Živnostenský soud nemá moci donucovací. Svědci a znalci, kteří se vůbec ani nedostavili aneb kteří se sice dostavili, ale mají býti přísahně vyslechnuti, vylíčení buďtež k rekvisici soudu živn. obecním soudem zeměpanským.

Soudcové při živnostenských soudech mohou však vlastních znaleckých zkušeností při řešení sporu užíti (§ 52 k. s. o živ. s.).

Nálehy a narovnání soudů živnostenských jsou základem exekuce, kterou povoluje soud obecní, v jehož obvodu živnostenský soud své sídlo má (§ 75 o živ. s.).

Advokáti se zastupování před soudem živn. jsou vyloučeni. (§ 33.)

Co se týče nálehu živnostenského soudu platí jako v řízení civilním vůbec zásada: Index ne est ultra petendum partium (§ 60. z. o živ. s.).

Při vynášení nálehu má se živnostenský soud řídití podstatně kromě zásadami, jakých v tomto směru setřiti jest od civilního státního soudu. (§ 60. 61.)

Jestliže živnostenský soud jinakým spiv-

sobem nemohl nabýti přesvědčení o faktech, na kterých řešení sporu závisí. Doporučí zákon výjimkou náleží závislý na vykonání, pokud se týče nevykonání přísahy může formulované žalobcem neb žalovaným/čl. 62.

Arbit' přísaha taktová musí být vykonána u kemparského obecného soudu.

Jakliže žalovaná strana k nařízenému přelíčení se nedostavila, může být vynešen náleží ob contumaciam k žádosti odporce se dostavitelého. Avšak doporučí se omilova nedostavení do 2 neděl, čítajíc se dne, kdy překážka dostavení se ke stání byla odpadla.

II

O zásadách příslušnosti podmíněné čili

O divodech příslušnosti.

Aby kterýsi soud co do celého druhu případů sporných příslušný, kompetentním byl též vjednotlivém konkrétním případě kategorie této, k tomu vyhledává se voláostního spo-

jení konkrétního sporu s tím kterým soudem povoláním vůbec k vyřizování sporů karkového druhu. V spojení soudu nastává se příslušnost podmíněná čili místní; rozeknávat právo naše jako jiné zákony procesualní.

- 1) obecný divod příslušnosti (forum generale (allgemein a
- 2) voláostní divod příslušnosti, neboli forum speciale (besond. Gerichtsstände).

Ad 1. O všeobecném divodu příslušnosti mluvíme, pakli po zákonně určitý soud příslušným jest pro všechny spory některé osoby, byla-li žalována, předpokládaje arbit', že dotýčný soud pravomocí k vyřizování sporů toho druhu požívá.

Ad 2. O voláostních divodech příslušnosti mluvíme, pakliže kterémusi soudu přísluší vyřizování jen některých případů sporných které si osoby jakožto žalované se týkajících vzhledem ku voláostním okolnostem těchto případů.

Fora specialia jsou opět:

- a) fora electiva
- β) " necessaria.

ad a. fora electiva, parltiže žalobce má právo zvoliti si k žalobě své buďto bydliště žalovaného aneb to které forum speciale.

Zákon užívá tu výrazů: „der Kläger kann (čl. 43 S. 1.), so können (čl. 45 S. 1.).“

ad b. fora necessaria, parltiže forum speciale naprosto vylučuje vnesení žaloby u forum generale, tak tedy, že žalobce spor jen u forum speciale vyhradně žalobou zahájiti může (na př. čl. 31. S. 1.) (žaloba vykývací - Anfforderungs-klage, provocatio ex lege: diffamari; čl. 37. S. 1. soud, který vyřizuje porostalost; čl. 38. 38 S. 1., žaloby světské, lenní).

Zákon užívá slov: „müssen angebracht werden,“ „sind anzubringen.“

Dvě rozdělení jest toto:

- 1) forum legale
- 2) " conventionale
- 3) " delegatum.

ad 1. forum legale čili soud zákonný jest ten soud, který k vyřizování určitého sporu po samém zákoně jest povolán (ať to forum generale nebo speciale)

ad 2. Forum conventionale (forum pactitium)

sporně se mluví, jestliže soud, který po zákoně vlastně jest nepřislusný k vyřizování určitého sporu, rovnalou vůlí stran sporných ku vyřízení takového sporu se volá (čl. 47. S. 1.).

ad 3. forum delegatum; o tom řeč jest, parltiže soudu po zákoně nepřislusnému k divodu zákonem ustanoveného soudem vyšším projevování určitého sporu bylo přikázáno (čl. 7. S. 1.).

I.

Divody příslušnosti obecné.

A.

Soudi personálních.

a)

O povšechném divodu příslušnosti či forum domicilii.

Základem příslušnosti soudi personálních pravomocnost vykonávajících jest bydliště žalovaného (čl. 13. 16. S. 1.) v čas podání žaloby.

Bydlištěm (domicilium, Wohnort) rozumíme místo, které si jistá osoba zvolila

na střed své činnosti, jsou toho imungku, tam
stále rekrvati.

Věci kalobcovou je dokázati faktické okol-
nosti bydliště zakládající, pokud-li je zalo-
vaný; animum domicili může býti doká-
zán z indicií, příkladů (§ 16. § 40).

Zákon uznává, že některá osoba v různých
místech bydliště může mít a připojíti
kalobci právo volby ve sméru dočasném (§ 17. § 40).

Pokud jde o domicil, je třeba je, zda zalo-
vaný je buzenem neb cizozemcem (§ 29. § 40)

Bydliště jest buď:

- 1) dobrovolné (d. voluntarium) neb
- 2) nutné (d. necessarium)

Ode toho, zda se zakládá ve vůli osoby ničím
neobmezené a neb jeví se býti nezbytným
důsledkem jakési veřejno-i soukromopráv-
ní povinnosti.

Nutným jest bydliště úředníků státních,
kernských a obecních (dv. dek. z 25. ledna 1804
org. adm. úř. ze 17. března 1855, co se týče soud-
ců § 37 disc. zák. ze 21. května 1868 § 46 ř. z.), po-
dobně prok. stran vojinní v činné službě
se nacházejících (čl. 10. z. z 20/5 1869 § 78 ř. z.)

Ohledně strážníků finančních pokládá
se bydliště místo, ve kterém jest místo veli-
telství se které slouží, dv. d. z 28. září 1842
§ 43 ř. z. r.).

Bydliště jiných osob řídí se dle bydliště
osob jiných. V takovém případě mluvíme
o domiciliu accessorium, které volá dle v
poměru rodinném také nás se uznává,
totik:

1) bydliště manželky řídí se dle bydliště
manželova, pokud poměr manželský zru-
šen, nebo aspoň pro budoucí dříve nebyl
(§ 92 obč. z.)

Vdova kleslá, jakož i choť soudně rozvedená
má své volá dle bydliště.

Kleslá vdova neb choť rozvedená vrací se
pod ochranu a důsledkem toho pod soud otce
bydliště (§ 175 obč. z.)

2) Dětky stojící pod mocí otcovskou (sleba
prodlouženou), at jsou k tože manželského
neb nemanželského, avšak legitimované,
sluší žalovati u soudu otce bydliště; de-
cko zvolené přechází pod otcovskou moc ko-
lietovu, avšak také pod soud bydliště otce.

(§ 19. 20. S. N. § 152 obč. z.)

Forum toto tená i pro úmrtí otcové i pro po-
kbylí moci otcovské dále. až do té doby, kdy dě-
cko své právnosti nabýlo, třeba děcko v jiném
místě bydlelo.

Dítěti nemanželské sluší kalovati u soudu
bydliště nemanželské matky; není-li tato,
přirobí bydliště její u soudu směrů až do na-
bylí své právnosti děcka nemanželského.

Kešli děcko nemanželské aneb náležec
ošetřuje se v ústavě veřejném na př. ústředin-
ci aneb sice mimo ústav veřejný, avšak
na útraty ústavu, kalování budíž dítě
katkové u soudu toho místa, kde se nalíží
sídlu správy dotčeného ústavu.

Je-li-li děcko katkové vše v ošetřování ústa-
vu a je-li matka nemanželského děcka ne-
známa, kalování budíž děcko u toho soudu,
v jehož obvodu se právě nachází (§ 21. S. N. mín.
nat. k 21. 13. 1856 § 150 h. k.)

jj) Čeleď svéprávnou, svobodnou sluší ka-
lovati u soudu bydliště služebního pána,
pokliže čeleď z jeho domácnosti řije.

Čeleď provdanou neb nuzníkem kalovati jest

u soudu dle zásad pod a) a b) výše uvedených.

Forum familiae právě vyložení platí ohled-
ně vojínů činnou službu konajících a ohled-
ně osob při vojenské správě, jakožto úřední-
ci neb křivenci zaměstnaných pouze tehdy,
jestliže členové rodiny s hlavou rodinnou ve
společné domácnosti řiji. V opačném pří-
padě platí všeobecná pravidla káronná (voj.
S. N. § 10 zák. k 20. kv. 1869 § 8 h. k.)

Tako v theorii obecnoprávní, tak uznává
se i v našem káronodárcství bydliště dle prá-
va přijaté (domicilium fictum) tj uznává
se jako místo za bydliště, ačkoliv nedostá-
vá se brůto kvalij pobyt v určitém místě
neb jinýd sam sebevali.

1) Váhodilý pobyt v křivenci místě
staví káron na křivěv skutečném byd-
lišti:

a) pokud jde o osoby stálého bydliště vi-
bec nemající stran křivěv koliv nároku.

b) u cestujících a jiných osob křivěv-
jících se v křivenci místě jen na krátký čas
stran křivěv, které v soudu místě pod-
stoupili (§ 18 S. N.)

2) Zákon porládá někdy ka to, že byd-

Dítěle první ustanovavší po právu i po přestě-
hování se na místo jiné po jistou dobu
ještě svá.

Mohouť řemeslníci, pavci, jíž od rukou
práce řijí (spisováci, pradleny atd), pro-
daváci v malém (hokynáři), soukromní
učitelé, plavci, hostinští, povozníci, žalo-
vatí ty, když od nich zboží odebrali resp.
práci a služby přijímali ještě po 90 dnů
se dne toho, kdy poslední dodávka se by-
la stala, resp. poslední práce aneb služba
byla vykonána u soudu dřívějšího jejich
bydliště, ačkoliv osoby odměnou na to po-
vinné mexilim jíž jinam se byly odstě-
hovaly (§ 44 S. N.) Předpis tohoto §^u jest vý-
míněný a nedopouští se tu tedy žádné
analogie).

Rovněž při vojních plácí domicilium
ficium požad, že žalovati lze vojína v
místě dřívější garrisony ne všech kávan-
ků ač do toho dne, kdy přeloken byl do
jiné garrisony do této dokazil (§ 10 S. N. voj.)

Konečně rakouský úředník, který úra-
duje v cizině (na př. při vyslanectví) m-
že býti žalován u soudu posledního svého

bydliště v Rakousku, a nelze-li místo to
vyhledati, budiž žalován u soudu ve
Vídni (§ 27 S. N.)

Důsledkem náhorn obč. zák-a, že dědic
ač do odevzdání pozůstalosti jest pou-
hým správcem dědictví a že do této do-
by hereditas iacens svá, porcládá náhon
o přistěnososti k pravidla ka to, že fo-
rum domicilii ustanovitele ač do odevzdá-
ní pozůstalosti přirobnosti své zachová
stran všech nároků vztahujících se k této
pozůstalosti.

K soudu bydliště ustanovitele odkázá-
ny jsou ač do odevzdání pozůstalosti a to
včetně:

všechny žaloby:

α) k práva dědictvého (§ 125. 126 ř. n. nespav.)
ač jíž dovolává se žalobce práva dědictvého
na základě delacního divodu: vmlouvy
dědictvé neb posledního pořízení aneb po-
sloupnosti ke kánona a tu opět obecné neb
zvláštní posloupnosti, dále žaloby o vy-
placení neb doplnění povinného dílu § 775
a § 784 obč. z, dále

β) žaloby o splnění odkazu; rovněž žaloby

na splnění daru na případ smrti učiněné-
ho § 956 obč. z.; konečně

1) žaloby a dluhů pozůstalostních, § 811 obč.
z.; z proděje pozůstalosti žalováno býti
musí jako u živého obligáčního poměru
u osobního soudu dědice (§ 1278 obč. z.).

za to žaloby a dědictvího práva k nemovi-
lostem do pozůstalosti náležejícím, jakož
i žaloby odňatí ke volátním kausáb-
ním soudům a žaloby a nájmu neb pach-
tu věci nemovité nemělejší před soud po-
zůstalostní, nemě-li tento soud zároveň sou-
dem realním, kausálním (ve Vídni a v Ter-
stu soud obchodní, aneb soudem okresním,
v jehož obvodu věc pronajata léží) (§ 52. 37. U.
N., dále § 77. 78. U. N., § 1 a 2. pat. ze 16. listopadu 1858
S. 213., nov. cis. z. 21. provincie 1885 č. 2 k. z. na rok
1886).

Působnost pozůstalostního soudu dochá-
zí konce odvedáním pozůstalosti; od té
doby nemělejší žaloby výše dotčené před
soud bydliště žalovaného (v dědice).

To platí také volátně o žalobách dovolá-
vajících se rozdělení pozůstalosti mezi spo-
ludědice, má-li nastati teprve po odvedá-

ní a odvedení-li k toho spor, § 166. 170. pat. z.
9. srpna 1854.)

Odvedení pozůstalosti rovná se v pří-
padě § 700 obč. z. odvedení pozůstalosti
jakožto bona caduca fisku (§ 130. pat. z. 9.
8. 1854. č. 208. U. G. č. 3008).

Důsledkem stanoviska, jakéž nákon-
dářství naše co do působnosti pozůstalo-
stních soudů zaujímá, bylo nařízeno,
že rozhodování o právech dědictvích, od-
kazích a na případ smrti darech k po-
zůstalosti cizinců, jejichžto projednání
cizím soudem kinstaveno býti musilo, pří-
sluší soudem cizím soudem také ten-
kráte, pokudliže z Rakušana dovolávali
nároků dotčených (§ 23. z. 137. pat. z. 9. srp-
na 1854.)

Ta pověsti níže sluší, že výjimkou
ohledně pozůstalosti Rakušana jiný
soud nemě-li soud bydliště jeho přísluš-
ným jest k vyřizování pozůstalosti,
totiž jestliže jde o projednání pozůsta-
losti Rakušana v cizině nemělejšího, je-
hž poslední bydliště v Rakousku zj-
štěno býti nemohlo (§ 79. U. N.).

3) U osob právnických považová ká k tomu
imědní sídlo ká sumpci kromádné osoby
ka bydliště jejich.

Státní soudy exár (§ 23 S. N.) a koi exár vojen-
ský (§ 9 ká k. k. 20. května 1869 č. 78) kálování
u toho soudu, v jehož obvodu se nachází
sídlu finanční prokuratury (advocatus
fisci); obec u soudu, v jehož obvodu jest
imědní sídlu starosty (§ 24 S. N.); korporace
u soudu, v jehož obvodu nachází se sídlu
repraesentace (§ 26 S. N.); universitates bo-
norum (nadace) u soudu, v jehož obvodu
se nachází sídlu správy jejich; pokud
podřízeny správě státu aneb nějaké obce,
kálovány buďtež u soudu, v jehož obvo-
du je sídlu finanční prokuratury, pokud
se týče starosty obce (§ 25 S. N.)

• Zákon rovněž považává ka korporace
těch společnosti výdělkové a stanovní, ke
kálování byti mají u soudu, v jehož ob-
vodu nachází se řízení celého kávodu.

Zákon vále dovoluje, aby společnosti vý-
dělkové, které v místě konstituován od síd-
la hlavního kávodu mají nějaký od-
stěpný ^{závod} neb dokonce jen státní agencii,

kálovány byly u soudu místa posledk do-
stáního z kálových právních káležito-
stí, které se vztahují k vedlejšímu kávo-
du aneb státní agencii (§ 26.)

(Stanovami hypoteční banky pro ká-
lovství české prohlášeno, že banku tu ká-
lování sluší výhradně u právních sou-
du (min. nář. k 26. pros. 1864 č. 99 § 41).)

b.)

O kálování Divodch příslušnosti čili fora specialia.

Z ohledu vhodnosti, kálování pak k ohle-
du toho, aby jednat kálovci bylo usnad-
něno dobývání nároků právních, jed-
nat opět soudu činnost processualní
ukládá zákon velmi četná kálování
fora a sice

a) kálování k jistému obligáčnímu
povězení, o který ve sporu jde.

b) kálování k souvislosti processual-
ní několika sporů mezi sebou aneb jen
některého processualního inkonu s jiným

stijn sporenn.

9) Soudem k souvislosti kalob jistych sizenim respornym.

Ad a.)

1) Soud smlouvy - forum contractus - Gerichtsstand des Vertrages.

2) soud spravy vedeni - forum gestae administrationis - Gerichtsstand der geführten Verwaltung.

3) soud postizeni polnosti - forum delicti commissi - Gerichtsstand der Feldbeschädigung.

Ad b.)

4) Soud veci souvislych - connexatis - Gerichtsstand der zusammenhängenden Streitsachen

5) Soud spolecenstvi v rozejru - forum litis consorsii - Gerichtsstand der Streitgenossenschaft

6) Soud kaloby vykryvaci - forum provocationis - Gerichtsstand der Aufforderungsklage

7) Soud kaloby navrajem - forum reconventionis - Gerichtsstand der Widerklage

8) Soud navrzeni k proum predisteniu

forum restitutionis in integrum - Gerichtsstand der Wiedereinsetzung in den vorigen Stand.

9) Soud zavadni na provedeni divkaxu pro lezoru jinnel - forum probationis in alternam rei memoriam - Gerichtsstand der Beweisführung im ewigen Gedächtnisse

10) Soud prozatimnich opatreni - forum arresti - Gerichtsstand der provisorischen Sicherstellungsmittel.

Ad c.

11) Soud sporu svetskych - Gerichtsst. der Fideikommissstreitigkeiten.

12) Soud sporu mannych - Gerichtsst. der Lehensstreit.

13) Soud poriztalostni - Gerichtsst. der Verlassenschaftsangelegenheiten

14) Soud umorovaci - Gerichtsstand der Annullierung.

ad 1.

Soud smlouvy cili forum contractus.

(§ 43. N. 11.)

U soudu toho mista, kde smlouva byla

istní, týkající se jakéhokolivk předmětu plnění. Dle výslovné smluvy stran (nikoli jen dle zákona § 905 obč. z. § 324. 325 obč.) splněna býti má. žalovati lze všemi žalobami vztahujícími se k této smlouvě, tudíž ne snad jen o splnění smluvy, nýbrž i o změně smluvy, aneb o náhradě škody a nenáležitého splnění, voláště také o naplacení konvencionální pokuty.

Forum contractus je forum electivum, proces žalobce může voliti mezi soudem bydliště žalovaného a forum contractus (rov. Et. 43:0 so können alle Klagen a všeobecné pravidlo Et. 13. § 7.)

Význam má též u senátů (senátů) obchodních § 58 § 7. a proti cizincům § 296. § 7.

Dohodnutí stran o místě plnění nemusí býti listinnou prokázáno; dostačují svrzení žalobcovo (§ 1. 2. § 7.)

Sporno jest, zda-li při smlouvách oba-
pobných, pokud jen stran jednoho náva-
ku voláštění místo splnění smlouvo bylo,
v tomto místě také žalovati lze o splnění
náva-
ku druhé strany; pro jistivý nákov
§. 578. 4867. 6006. U. G. Eur. Pl. z. 1884 № 46, pro

záporný U. G. 24000, Práv. z. 1875 str. 490.

Prisáhlivá moc soudu pozinstalostního
stran žalob naléhajících na splnění náva-
ku ústavitelových neodníma moc a sílu
form contractus.

Slíbil-li ústavitel splnění svého náva-
ku ze smluvy v určitém místě, povinná
jest pozinstalost jeho, resp. vědic k pozinsta-
losti se přihlásivší dle § 547. 548. 1413 obč. z.
splniti náva-
ku ústavitelu po jeho smu-
ti spůsobem, jak to byl ústavitel přislí-
bil, tudíž voláště také v tom kterém místě
a na tom místě může býti i žalován.

Prisáhlivá moc soudu konvencionálního stran
všech žalob x obligacních náva-
ku, jejich se
proti úpadci dovoláváno bylo, vylučuje
působnost fori contractus po zahájení
úpadku dluhnickové 187. 124. ad § 119 konv. z.
z 25. pros. 1868.

Dobře líví slučí od tohoto případu ka-
lobu dovolávající se splnění náva-
ku, kte-
rých byla podnikla správa podstaty kon-
venci (Massachusetts), slíbivší splniti
svoje náva-
ku v určitém místě, již
také na svém řízení konvencionálního své-

sti ex in foro contractus, § 29. 137. 160 konkr. r. rep. nář. č. 84. sb. úř. ř. č. 6135).

2) Soud správy vedení (§ 34. S. N.)

Správou komuniti sluší patrně hospodárskou činností svoušší po delší dobu, kate- nující celou řadu různých jednání, která vesměs směřují k zachování a vhodnému upotřebení ovčím jistého majetku (ať statku nemovitého neb závodu průmyslového, a- neb obchodního či veřejných kapítálů).

Lhostejno jest, zda-li spravoval správce (administrator) majetek cizí aneb majetek, kterýž mu společně s četím náležel, koneč- ně zda-li předmetně příslušným jest soud obecný (okresní neb krajský) aneb soud kau- sální (§ 58. 65. č. 16 S. N.)

Věnálii před soud § 34. S. N. žaloba o pře- vzetí správy (arg. § 34 S. N. a. in der geführten Verwaltung)

Zákon rozekává:

a) Bylo-li jmění spravováno bez soud- ního rozkazu (na př. ex mandato, negotiorum gestione), mohou spory k této správě se

vztahující býti vneseny buďto na soud, v- jehož obvodu se nachází místo, kde sprá- va byla vedena, aneb na soud bydliště žalovavého.

Lhostejno jest při tom, zdaž dominus ne- gotii kánuje správce aneb naopak.

b) Váztala-li administrace k rozka- zu soudního (sekvestrace, aneb nuceně žaloby správy kto se týkající jediné u- toho soudu příslušný býti, kterýž byl kaveď správcem (§ 34 ve spoj. s úř. Dec. ze 14. května 1808 č. 840 sb. úř. r. pak spr. konkr. podstaty § 149-153 konkr. r. pak pouč. a opatrov. § 200 282. obř. r. a 216 pal. z 9. 8. 1854).

3) Soud škody na polnostech spisobení (§ 45. S. N.)

Kátradu k činní trestních k pravidla- pohledávati sluší připojením se k říze- ní trestním (§ 366 úř. ř.)

To platí nejen vůbec stran činní trestní, ale obec. zákona trest., nýbrž také v říze- ných případech trestních i k zákonu administracních, tak na př. pro lesní

psych (1860. zák. lesního k 3. pros. 1852 č. 250 ř. k.).
§ 45. S. N. uznává jakožto forum delicti
proke pro žaloby dovolávající se náhrady
škody spůsobené buďto rukou lidskou, a
nebo třeba již zvířetem na pozemcích neb
na plodinách třeba již oddělených soud
em, v jehožto okruhu nachází se pozemek
poškozený.

Soud tento je forum electivum.

Za forum delicti v dočasném případě
pokládali slušiv povždy okresní soud, v
jehož obvodu nachází se poškozený pozemek
sarké škody, má-li žalován býti ma-
jitel velkostatků, neboť svědčí tomu mimo
doslovné znění § 45 S. N. in Dessen Bezirk
(nepraví se in Dessen Sprengel, jako v § 11.
S. N.) také historický vývoj zákona o příslu-
šnosti [zák. křížový o přísl. voj. soudů k 22.
pros. 1850 č. 255 v § 7] a ratio legis, že totiž po-
škozený u nejbližšího soudu s nejmenším
nákladem náhrady škody dovolávali se
má.

Byla-li škoda spůsobena na pozemcích neb
plodinách městemi dráby, nebo in possesso-
rio summarissimo projednávali také s

nároku náhrady, výběr tohoto nároku
bývá se dovoláváno klosterní žalobou, ne-
uznal-li žalovaný in possessorio dobro-
volně nárok náhradní žalobcem in posse-
ssorio summarissimo civemij 1855. z. o. ř. ve
věcech městemi dráby k r. 1849).

Ita vysli vši slušiv, že žalobou o ná-
hradu škody na pozemcích a plodinách
spůsobené, jen škody u civilního soudu
nastoupiti slušiv, pokudliže příslušný
nárok náhradní nedošel již vyřízení
před soudem křesťanským 184. 365 k. ř. 185. 486 k.
z) aneb u řízení administrativním, neboť
škody spůsobené na pozemcích a plodi-
nách civem, který dle politických záko-
nů na polní psych pokládali slušiv, lze
pohledávati u řízení administrativním,
které v Čechách, na Moravě a ve Slezsku
kavede se buďto k každosti poškozeného
aneb na okamžení přísekného polního
hlídače starostou obce.

Starosta obce se dvěma radními k každo-
sti poškozeného náležen křesťanským náhra-
du škody vyměřiti a pachatele k napla-
cení této škody odvoditi má, jestliže

nepřevyžuje škoda jako obnos 15 x l (zem. k. a 12. října 1875 č 70 § 31 a § 99; pak zem. k. k. pro Moravu a 13. led. 1875 č 12. k. v čl. 50. n. n. k. d. k. a 30. čna 1875 č 21, v § 294 § 99 pro Slezsko).

známo jest, že škody způsobené kůřou na polních plodinách vyšetřují se cestou administrativní dle výlovného nař. min. ze dne 14. července 1859 č 128 ř. k.; v těchto pak kolářství svěřen soudem, jehož výrok jest kákladem soudní exekuce a k němuž výrokem odporovali ke státnosti smalečnická na zeměpanský soud podanou (čl. 45. 46. k. o provozování honby a t. b. 1866).

Dv. d. a 28. čna 1843 č 726 ř. k. s. bylo prohlášeno, že má poškozený volbu, zda chce žalovati při soude neb zda chce žádati na vyšetření škody cestou administrativní; co se týče škody od horní assentních (Assentmenten) způsobené na polnostech, ale cestou posléh dotčenou musí nastoupiti hned po učinění škody.

Škody způsobené vojkem při polních cvičeních žádají velke u soudu, nýbrž u úřadu administrativních. (Dv. d. k. 13. list. 1837, min. v. n. a 9. čna 1872 č 495 v I odd.)

4) Souč věci souvislých, forum connexitatis (§ 40. S. N.).

Rozepře, které souvisí se sporem již zahájeným, šak dosud nekončeným konvenčním právní moci nabytím a té příčinou, jelikož nároky, jichž se dovoláváno býti má a těchž skutkového podkladu vršely, ať mexi tými stranami či mexi jednou stranou a osobou třetí, vaněti ke na již soud, v kterých nejprv spor a tohoto skutkového podkladu byl zahájen, je-li týž i pro rozepři souvislou objektivně příslušným.

Přirozenost tohoto forum brvá se dle domnění žaloby žalovanému až do dne toho, kdy konvenční sporu nabylo právní moci (arg slovo: „abhängige Streitache § 40 S. N.). Souvislými nejsou rozepře k těm věci se vztahující aneb o týž divak listinný se opírající.

Forum speciale rozepře souvislé jest podle výnějšího práva pouhé forum electivum: „konven“. Jinak arcit bývalo dle

přivodního předpisu č. 1840 s. 1. Josefina a podle
S. N. k. n. 1850).

Někde však u soudu, u kteréhož k téhož skut.
nového podkladu první podána byla žádost
za tožkaak upomínací třeba přikrovně vyříd-
kera, nastoupiti žalobami k téhož skutko-
vého podkladu vycházejícími (arg. v. výst. § 18
z. z. 27. Dub. 1873 § 67.)

5) Soud společenství v korepři-
forum litis consortii (S. N. 1841. S. N.).

Žaloby shromážděné v jediný spis žalobní proti
několika spolníkalovaným podány buďtež
u soudu, jenž má k němu bydlísti (arg. im-
terstehl § 41) podávány jest ten ke spolníka-
lovaných, ježž žalobce v žalobě na nejřed-
nější místo byl pojmenoval (stav kv.
prokalovaný)

Aby kamkery byly nepřislávnosti, bylo
prohlášeno kv. cis. nař. k 12. května 1852 č. 112,
že žalobce v žalobě podané na několik
spolníkalovaných, na nejřednější místo
jmenovali má toho, kdo žví se hlavním ka-
vákaným.

Upravili-li žalobce po doručení žaloby všem
spolníkalovaným sd žaloby, pokud se toho-
to týče, přece soud litis consortii strany
spolníkalovaných příslušným místem
(arg. § 6. S. N.)

Osoby uvedené v § 14. b. c. mohou jakožto
společníci v korepři u okresního soudu ka-
lovaný býti (§ 14 b. c. in fine) a naopak u
obecného soudu žví osoby s nimi; podobně
neobchodník u obchodního soudu společně
s obchodníkem najd. § 39 c. wox. pat. in fine,
nikoliv však u obecného soudu osoba, která
soudu nejvyššího maršálka podrobena
jest. (Dv. Dek. ke 14. čna 1815 § 1159; alleinige Ge-
richtsbehörde, wenn nicht Se. Majestät in ein-
zelnen Fällen etwas anderes anordnet findet,
aneb u tohoto křáci obecným soudem podro-
bený (arg. odst. V. S. N.); vltávní předpis o forum
litis consortii platí v řízení svěněčném (§ 4).

Před konkurzním soudem společenství v
korepři se nastkytuje:

1) Při žalobách prokazovacích a při žalo-
bách o pořadí pohledávky přihlášené v ten
spisov. že všichni, kdož odeprali pravosti
aneb požádovanému pořadí pohledávky re-

konkurenční přihlášení spoluhálování byti
musí a účastnit-li se v oděpínání kom
správe podstaty, tohoto na prvním místě
vexi spoluhálováními kláskli sluší (§124 Konk.)

2) při žalobách o neplatnost narovnání
domněného, kterým konstatu kupceky na-
končen byl, na spoluhálování pořádati
sluší všechny konkurenční věřitele, kteří se
přidružíli následněm ediktábního vyprávění
a žalovanému i padci (§242 Konk. ř.).

o) Soud žaloby vyživací
forum provocatoris (§31. S. N.).

Vychloubat-li se kdo nepravým správním
chlebit, diffamant, žalován může býti
sám to proti komu nároku jakéhosi
nósi rozhlásoval a to, aby právo, kterým
se byl chlebit, soudně provedl, aneb, venčiv-
sili soud, věné s kom mlčením zachovával.

Žaloba tato nazývá se žalobou vyživací
(provocatio in lege, diffamari) a podána
budiž na chlebitce u onoho soudu, u něhož
senso sám by žalovati mohl s splnění ná-
roku, jímž se byl vychloubat, kdyby mu

oprávnění toto vstoupiti příslušelo, čili: ka-
loba vyživací podána budiž u soudu pří-
slušného stran žaloby vyživací.

Toto forum speciale žaloby vyživací je
forum usue, nemůže tedy diffamant ža-
lovati chlebitce u soudu jeho bydliště (§31.
musen). Stýněsel-li se chlebitce nepravým
právem, a kterého by mohl žalovati u
nikavých soudů (např. u soudu bydliště
osoby dle jeho souzení navázané, a u soudu
mista, kde dle domnělé úmluvy smlouva
splněna býti měla), m' může také diffa-
mant nastoupiti žalobou vyživací, u
kterého a kterého soudu chce.

U této příležitosti pak nastává ohled
ně žaloby vyživací alternativa tato:

1) Stejně-li chlebitce vychloubatí se,
nastupuje žalobou vyživací musí ji
uvéstí buď na kterýkoli se soudit, kte-
rý by mohl přirodně a provedení svého
nároku zvoliti

2) Když-li chlebitce vychloubatí se,
avšak diffamant prokáže toto faktum,
musí chlebitce nutně podati žalobu vy-
živací u onoho soudu, u něhož podána

byla žaloba vykládací (§ 31. 2 věta).

Žaloba vykládací nastupuje se nejen u soudů personálních, nýbrž také u soudů kausálních a reálních / za příčinou kamý-
slené stavby / - žaloba vykládací stran vy-
chloubání se věcným právem k věci nemo-
vití důsledkem kásky § 31. 2. věta. podána býti
musí u reálného soudu (§ 42. 2. věta, § 52. 2. věta.)

4) Soud žaloby navržen cíli
forum reconventionis.

Žalobou navrženou nakládáme žalobu, kte-
rou nastupuje žalovaný po svém přivo-
dí korekce u soudu toho, kde sám žalován
byl, na přivodního žalobce / aťkoliv neměl
býti actio contraria k též právního po-
věku / nevyhledává se souvislosti žaloby
přední a žaloby navržen / čl. 38. 2. věta.)

Podívem výjimku cíli kásky, totiž, že
u obecných soudů dovoláváno se býti ve-
nitě navržen nároků kákových, které
odkázány jsou ku volávkám soudů
kausálních neb reálních, a naopak opět,
že proti žalobě podané u vol. kausálního

soudu neb reálného nastoupiti nelze žalo-
bou navržen z nároku, jehož vyřikování
přísluší obecným soudům (t. odd. 33. 2. věta.),
neba týk soud / krajní co obecný a co reální,
aneb co obch. soud / strany obou byl pří-
slušný.

Zákon dopouští žalobu navržen „so
lange über die Vorlage nicht durch rechts-
kräftiges Endurtheil entschieden ist,“ tedy pa-
tne též po dobu tu, kdy o odvolání aneb do-
volání právoplatně rozhodnuto, pokud
se týče toho rozhodnutí končeno nebylo
(U. G. § 5138. 7210.)

Konečným nálehu sluší na roveň sta-
věti skončení sporu soudního narovnáním,
jakož i prohlášením žalobce, že od žaloby vi-
bec ustupuje.

Důvod příslušnosti soudu, kde byla podá-
na přední žaloba, jest co do stávků, zda ža-
lobou navržen nastoupiti může žalovaný,
kcela lhostejný. Lhostejno tedy, zda-li soud
přivodní žaloby byl forum generale neb speci-
ale, legale neb delegatum neb prorogatum.
Shromádnění osoby v čl. 14. b. 2. věta. jmenované,
jakož i díkile stávků v deskách zemských

zapsaných žalobáři byli mnohou žalobou navrážem sice u okresních soudů (arg. § 14 lit. b. c. S. N. in fine). Naproti tomu žalovaní u sborového soudu vyvolávají nemíně žalobou navrážem, která dle předmětu svého náleží před míst. del. okr. soud (arg. § 15. 14. S. N.).

Domnívá se, že mnohou osoby soudu nejv. dvor. maršálka přikázané žalobou navrážem podrobeny byli obecným soudem aneb jiné osoby podrobovali soudu nejv. dvor. maršálka.

Soudání žaloby navrážem vylučuje námitek nepříchůzlosti v předním spornu.

Žálost za vydání rozkazu upomínacího na soud vnesená věřitelům nepostyluje služníkům, proti kterému směřuje, práva, aby u soudu okresního, u kterého žádost volcena podána byla, nastoupil žalobou navrážem na upomínacího věřitele (čl. 13. zák. oř. up.) čl. 19. sloučení sice žádosti se žalobou (čl. 19. up.).

Soud žaloby navrážem jest pouhé forum electivum (čl. 33.) jenž nastoupili musí, sblá-li se s nějakým forum necessarium např. porůstalo svim, konjunkčním ap. (arg. § 33.

(arg. § 33., Können a 37 S. N. „misseri § 7. 12. 1. 133 konv. 2.); forum reconventionis nemá právního významu pouze ohledně faktisavim, nýbrž i ohledně cirkumstanciu (§ 29. b. S. N.)

8) Soud navrázení k právu předestlému čili

forum restitutionis in integrum. (§ 36. S. N.)

Navrázení k právu předestlému, jež arci podle čl. 1450 obč. z. v oboru hmotného práva se neuskává, avšak v oboru procesního práva důležitý význam má. Dovolávali se je u soudu 1. instance, u něhok rozepře, ohledně které shana yonná restituci žádá, se projednává aneb jrové již projednána byla. Forum restitutionis in integrum jest forum nitné (slovo „ist“ § 36 S. N.).

9) Soud dokazování pro věčnou paměť čili

probatio in aeternam rei memoriam (§ 35 S. N.)

Za vyslyšení vědků pro věčnou paměť, jakož i za ohledání věci knalci pro věčnou

zavazet, kádali sluší a pravidla u toho soudu, který jest příslušným strany sporu, ve kterém ně kdy výsledku těchto přivodit u potřebeno býti má. Jestliže však soudu známo není, u kterého soudu spor proveden bude, aneb part-li jest nevěstí k prodlení, kádáno budík na slyšení svědků resp. analci pro věcnou partě u soudu okresního, v jehož okruhu svědek, jenž výsledkem býti má, se nachází, aneb věc, která analci shledána býti má, leží (C 35 § 71.)

10) Soud prozatímních opatření či forum arresti (S 46 § 71.)

Prozatímní opatření ve sporech o rozvedení kádali může obkrožená manželka povolením koládního obydlí a vyměřením prozatímní služné výživy budto u obkroženého soudu 1. instance, v jehož obvodu manželé měli poslední společné bydliště, jakžto u soudu příslušného ve věci hlavní, aneb též u soudu okres. posledního bydliště manželů (S 46 § 71.)

Ve sporech o míření dlužby nemovitosti lze kádali na prozatímní opatření namáča-

ná v čl. 8-10. par. o řík. pos. u onoho okr. soudu, v jehož obvodu míření dlužby nastalo (S 55 § 71.)

Ve sporech nájemních ohledně věcí nemovitých prozatímní opatření namáčená v čl. 14. zák. o řík. náj. vyhledávají sluší u okresního soudu, v jehož obvodu nemovitost pronajímá se nachází (S 73 o. n. ze 16. 11. 1858 § 213).

Ve sporech o vydání věci či movité či nemovité, at' pohledky poskytlí či cili nic, at' u divodu věcného práva at' oblig. kádasi lze na opatrovací sekvestraci bud' u soudu, kde se pohybu vede, aneb u okr. soudu, v jehož obvodu sekvestrace ta provedena býti má. (S 46 § 71.)

Jde-li o pohledávek peněžitou již splatnou, listinnou vykázanou, kádasi lze na prozatímní opatření vankou dlužníka, jenž se u nějku srojí, aneb nemáli jiných platebních prostředků, obkroženou vorkou dlužníkových v uctou budto detentora u náležajících, budto u soudu toho příslušném spor o zaplacení pohledávky, již se projednává aneb ně kdy porčíji projednáv býti musí, aneb u okres. soudu (neba míst. del. okres), v jehož obvodu uvěznění dlužníka resp. obla-

156
vení vzhledem k služníkům provedeno býti má
(1846. O. N. hlava § 28. 29. st.)

Proxatimní opatření vaxbou služníka neb
obslávkou věci služníkovy, bylo-li provedeno
ještě před navedením sporu o zaplacení po-
hlédávky, justifikováno býti musí voláčk-
ní žalobou spravovací (Rechtfertigungs-
klage - žaloba justifikační) ve lhůtě 14 denní ke
dne povolení proxatimního opatření dotce-
ného. - Lhůta tato počne otklívání žaloby spra-
vací stran obslávkou jest prodlužitelná (m.
§ 281. 282. 290. 291. st. a 36 nov. ke dne 16. května 1874 č. 1.
69 st. z.). Žaloba spravovací podána býti může
buď u soudu, kterýž bydle nároků, jež
proxatimně pojištěn byl, příslušným se
jeví býti, buďto u soudu místa toho, kde-
už by proxatimní opatření povolil. U
posléz dotčeném případě žaloba spravovací
jen tehdy mále u okresního soudu podána
býti může, jestliže okresnímu soudu ohled-
ně nároků, jež se žaloba spravovací dovo-
lává, kompetence přísluší (min. nař. k 19.
č. 1855 č. 106 st. z. Dr. D. z 27. 12. 1790. 399 st. z.)

Nastává-li potřeba povolení proxatimní-
ho opatření obslávkou neb vaxbou mezi říše-

- 157
ním u soudu posrůstajícího nroci výkonné
bezmocnosti vyhledáváno budiž povolení
soudu opatření proxatimního u onoho
soudu obecního, v jehož obvodu vaxba neb
obslávka provedena býti má. Takovými
sporů případy § 40 z. o org. říš. s. k 18. dubna
1869 č. 44 - 574 k. r. o říš. s. ke 14. května 1869
a § 25 z. o žal. ryš. d.)

11.) Soud fideikomissní.

(§ 38. 39. O. N.)

Soudové katolické a říšské povinnosti ze-
covati mají o to, aby světenství či fideiko-
missy zachována byla vstředem 18624 obř.
z. § 230. 232. gal. k. r. 1854). - U všech vykoná-
vá soudní moc ve věcech světenských zem-
ský soud pražský (Dr. D. k 23. 8. 1784 č. 326 st. z. s.)

K soudu soudu, který vykonuje neprovní
záležitosti světenství se týkající, odkávaný
musí: forum necessarium, také všechny za-
loby a poměry světenství vcházející (1838
"st. z."), voláčk. řady žaloby o poroučnost
ve světenství, žaloba dědiců allodiálních
o náhradu meliorace a naopak opět žaloba
na tyto dědice podaná o náhradu vzhle-

Den a zhoření svěrenství posledním držitelem (5021. 525. 641 obč. z.)

Pak-li káse posledním pořizemím svěrenství byl přidil tím spůsobem, že dědici věnu uložil provésti řízení fideikomissu, žalováno býti má o řízení fideikomissu u soudu pokus stálostního, pakli pokus stálost ještě odevzdána nebyla; po odevzdání pak u soudu osobního žalovaného dědice (§ 37. A. N.)

12) Soud náležitosti manství.

(§ 39 A. N.)

Spory, které se týkají manství, podobně jako spory svěrenské u sborových soudů projednávány býti musí (§ 14. d. e. A. N.)

Je-li ve sporu o manství přímo královské, sluší spory ty před královský zemský soud, pak-li ve sporu tom lemní páni, tj. královští jest síčastněn. Ve všech ostatních případech žalovati sluší ve sporech lemních u toho sborového soudu, v jehož obvodu leží manství, o které jde. Soud teno jest forum nutné (arg. čl. 39. gehořen)

Manství nemají již valného praktického významu, poněvadž četnými zákony, volání

ke 17. pros. 1862 č. 103 a z 12. květa. 1869 č. 106 ř. k. k. k. manství výkupem provedeno bylo.

13) Forum amortisační.

Co do příslušnosti a co do řízení stran amortisační listin máme velmi četné speciální předpisy (viz spis 1865 ve Vídni vydaný, Das Amortisationsverfahren Dr. Frühwald und Dr. Holzsch)

Zpravidla přísluší amortisování listin jakožto úkon řízení resporného sborovým soudem 1. inst. (§ 32. i.) (special. k. z. květa 1868 č. 36 ř. k.), po případě obč. senátu neb soudu (§ 60 A. N.) (§ 305 obč. z.)

Ostatní listiny, jichž se dosud citované zákonné předpisy nedotýkají, amortisovány býti mohou okresním soudem, buď tím, v jehož okrese jest bydliště osoby, proti které zpracené listiny užití býti mělo (§ 32. A. N. 2. od. (sov. výklady o příslušnosti řízení respornému)

Pozn. Vkladní knížky pro loovních upokitelů nebúdí se amortisovány u soudu, nýbrž celou administrací (z. z. 28. 5. 1862 č. 56 § 14).

14) Soud pokusatelství.

(Viz řízení nesporné)

Formánka

ve všech předcházejících formách:

Má-li dle výše vyložených předpisů žalobce právo nastoupiti na odporce svého žalobou u okresního soudu v místě konstitučním od bydliště žalovaného a je-li v místě tom několik okr. soudů měst. delg. má žalobce volbu, u kterého chce žalobu podati (§ 30. A. N.)

B.

Odivočech příslušnosti soudů v oboru pravomocnosti reální.

Je sluší rozeknávat:

- 1) reální spory týkající se imobilii a
- 2) " " " " mobilii.

Ad 1.) Žaloba k vlastnického práva, al' jik k vindikace neb Publiciana, žaloba k způsobi (negatoria), confessorní, o výmaz věcného práva v knihách kápsaného, dílců, o upravení mezí, vykupací při kamýolené stavbě podána býti musí u kabalárního soudu.

Žaloba hypotekární podána býti může dle volby žalobce buď u osobního soudu bydliště žalovaného aneb u soudu, který by byl příslušným, když by žalovaný na nemovitosti zastavení svůj Soud žaloby hypotekární není tedy soud reální, ac' zákon vřadil § 56 pod káhlaví. Realgerichtstand: ukonává nyní § 138 konst. n. zcela jasně nesprávnost a omylnost tohoto vřašení. U soudu ohledně žaloby hypotekární příslušného žalovati sluší též o upravení Dobysého káknamu § 56 A. N.

Žaloba o spravení smluvního kástavního práva podána býti může u kteréhokoliv reálního soudu spoluzastavených nemovitostí § 115 kn. z.

Zdá se, že § 56 týká se pouze spravení káknamu kástavního práva a ne jiných práv věcných; svědčí tomu jednak historický vývoj, vol. Dr. D. k sv. října 1802 č. 581 a Dr. D. k 8. října 1819 č. 1611 sb. k. p., pak doslovné znění § 56, totiž i když spojení z té věty pojednávající o žalobě hypotekární.

Reální soud stran věcí nemovitých jest, neohledě k posledk dotčenému případu, soudem nutným bez kádku osoby žalov-

vané. Pouze jde-li o upravení hranic pozem-
ků v nízkých pozemkových na kvitkách
kapsaných, má kalovce volbu (§ 53. §. 4.)

Ta vysli miki sluší, že pouze žaloby, jež
mají za předmět věcné právo k nemovité
věci, tabulárním soudu odkávaný jsou.

Žaloby tedy, náležající na splnění smlou-
vy kupní aneb směnné a řízení vkladní
listiny ohledně nemovitosti, náleží před osob-
ní soud kalovanského, podobně jako žaloby
z realního břemena, práva předkupního
aneb práva k práteční koupě do knih po-
zemkových kapsaného (§ 52. §. 4. a contra § 9. kn. z)

Žaloba o splnění odkazu věcného práva
in re aliena immobili podána buď do ode-
vzdání na soud pokinstalostní (§ 37. §. 4.)

Řád 2.) Žaloby k věcných práva to bez roz-
dílu, tedy též ke kástarství práva k věcm
movitým podány býti mohou buď u sou-
du, v jehožto obvodu se která věc movitá
se nachází, buď u personálního soudu ka-
lovanského (§ 54. §. 4.) - Zda v posledk dotčeném
případě kalovati sluší u kraj. soudu neb u
soudu okres., řídí se dle osoby kalovaného (§ 51. §. 4.
§. 4. b. c.) - Zda konečně sluší kalovati u sídle

kraj. soudu u kraj. soudu neb měst. okres. del.
soudu, řídí se buď dle cenění kalovceva (§ 15. §. 4.)

Důkba není věcným právem. Žaloba z mu-
sení důkby (al' z porušení mšeni, al' z vyje-
zení) podána buď u, pak-li jde o věc nemo-
vitou, jediné u okres. soudu, v jehož okresu
ižkon mšební nastal, podobně též u mi-
del. okres. soudu (§ 55. 67. §. 4.) - Jde-li o věc
movitou, buď u okresního soudu, v jehož
obvodu mšební ižkon nastal, buď také u
okresního soudu toho místa, kamž věc po
ižkonu mšebním byla přenesena, před-
pokládaje axci, že se nedostala ještě do mu-
kou Bělich (§ 55. §. 4.) - Ta paměti miki sluší,

že nejčastější případu mšeni důkby práv
vodních neokazují soudové, nýbrž okres.
bejtmanství; neboť dle zák. kem. o vodách
z 28. srpna 1870 § 71 §. 4. pro Běchy (č. 52 z z pro
Moravu, č. 51 z z pro Slezsko) § 75 přísluší
konhoderání sporů o užívání a poková-
ní vod, jakož i bránění vodám - kemžran-
ským polit. úřadům.

Zvláštní povaha nájmu a pachtu nemo-
vitosti a ohledy vhodnosti jsou toho příčinou,
že spory nájmu k řádu nemov. koláště

ustanovenímu soudu při kázání byly.
Všechny totiž spory z nájmu a pachtu k věci nemovitě odkázány jsou výlučně k soudu, v jehož obvodu věc pronajalá se nachází (po případě u věst. del. okr. soud) § 1 par. ke 16. list. 1853 č. 213.

Konkrasník-li se nemovitost propachtována po několika okresích, ustanovuje každou žalobci právo volby mezi těmito několika soudy okresními (§ 1 par. z. 1858)

Spory nájemní týkající se mov. věcí, náležejí před obyčejný občasní soud žalovaného. V krajských městech pak povědy bez konfliktu obnosu před okr. del. soud (§ 15 list. c)

Doložiti sluší, že pouke o kaplacení činke nájemní nejvýše 50 zl. žalováno býti může též u bag. soudu. (§ 4. 2. hd. v. k. o bag. §)

II.

Důvody příslušnosti soudův kausálních.

Soudův obchodních.

1) Co se týče žalob ke iměnký, podány buď též u obch. senátu, pokud se týče u obch. soudu

místa platebního aneb bydliště dlužníka (pokud by tento byl obchodníkem u obch. senátu, stanoviska návodu neb rejst. obch., ve kterém jeho firma karsána jest) aneb u obch. senátu, jenž jeví se býti soudem směnecné žaloby navzájem podané aneb soudem žaloby spravovací stran prozatímní vauhy neb obstaráky ohledně směnecné pohledávky dobyté (§ 60 vesp. a § 58 D. N.; min. nař. k 19. čna 1855 č. 106 A. 21).

Soud pokusitelský nejeví přitahlivou moc ohledně žalob směnecných na křistavitele podáváných až do vyřízení pokusitelsosti (§ 37 D. N., k pří. obch. s. v. Terstu a Vídni). Smak arci má se věc co do soudu úpadkového, neboť také prořanovačí žaloby a pohledávek směnecných proti úpadci nutně odkázány jsou k soudu úpadkovému (§ 7. 119. 121. 124. 134. konkr. ř.) Zjišťovací žaloby proti podstatě jsou vyloučeny (§ 11. konkr. ř.).

U senátu (soudu) obch. místa platebního lze žalovati jedinou žalobou všechny směnecné dlužníky, kteří bydlí v obvodu tohoto sborového soudu 1. inst. (č. 4. ká. d. ř. směn. z 25. led. 1850 č. 52 ř. z., který křisen nebyl § 11. D. N. VII., poněvadž je předpisem process. práva a ne pouke předpisem o příslušnosti).

žaloby, ku kterým směn. jednání pouze pod-
nětu navdalo, ať nejde o kaplacení neb zjištění
směny, náleží před obecný soud žalovaného
dle zásad o divodech kompetenčních obecných
soudů.

2) Pokud jde o spory z obchodu a z obchodních
věcí v mezech vytknutých v čl. 38. 39. úvod. pat. k
obch. z., uznává zákonodárství tyto kompet.
divody:

a) obch. senát bydliště žalovaného

b) stanoviska závodu obchodníka, obch. spo-
lečnosti neb obchodu provozujícího společen-
stva

c) kápis firmy do rejstříku

d) forum speciale, pokud ve věcech obchodních
příchoď máti místo, tedy kolářské soud. smlouvy,
vedené správy, vyživací žaloby, žaloby navrá-
žem, věci souvislých, společnosti v korepři,
žaloby opravovací (pauz. restituce ob noviter,
reperta a dokazování pro věcnou paměť)

za forum speciale ke žalob obchodní judika-
čně přikázaných sluší také pokládati soud
odštěpeného závodu ať již obchodníka neb ob-
chodního společenstva, pokud jde o žaloby z
právních jednání z závodu (odštěpeném)

odštěpenému závodu se vztahujících (S. 58. 26. S. 11.)

žalobu z kmenového práva kupceckého poda-
ti může žalobce u soudu svého bydliště (S. 315 obch. z.)

2) Pokud jde o žaloby z náhrady škody vchá-
zející, z poranění osoby neb umučení osoby při
provokování kelexnice, žalovati lze buď u obch.
senátu (soudu), v jehož obvodu poškození neb
umučení nastalo, buď u obch. soudu sídla za-
lovaného podniku (S. 35. br. 1869 č. 24 53).

B) Soudy námořských.

Kompetenčním divodem ve sporach námořních
jest z pravidla forum domicilii žalovaného,
po případě však též některé forum speciale, po-
tud dle povahy věci příchoď máti místo na již
žaloby navrážem.

Použitelnosti sluší ku kolářstvímu předpisu čl.
62 S. 11. pro nej výklad o příslušnosti divoví
senátu námořských

C) Soudy horních.

O příslušnosti k řešení konkrétního sporu na
hornického konhoduje se okolnost, v obvodu

ke kterému horního soudu hony či bane leží, jejichž spor se týče (úvodní věta § 65 S. N.).

Pokud jde o věcná práva k horám vykonávaná jí horami soudové realní právomocnost, jence kákově stran všech hor ležících v území jim přikázaném soudem tabulárním (§ 65. 66. S. N.)

Sporu k kůlení dřevy na horách přísluší výlučně před okres. soud, v jehož obvodu kůlení nastalo (§ 67 S. N.)

Sporu k námezdního poměru horníků s podmi. kábeli hor přísluší před okres. soud (§ 68 S. N.) zajisté rozhodně bu buďou forum domicilii kalovaného neb forum contractus.

D) Soudie živnostenských.

Jde je kompetenčním úvodem ka okolnost, že určitý průmyslový závod podnikem jest kolář. živnostenským soudem (§ 43. o živn. s. k. 14. 5. 1869).

Kompetenční předpisy stran cizinců.

Vikozenci práv exterritoriality neprožívající kalování byli mohou k práv věcných k věcem nemov. u obecně příslušného soudu realního (§ 52 S. N.)

z poměru nájem. k věcem nemov. u okr. soudu, v jehož obvodu věc pronajata se nachází, arg. § 1. par. ze 16. list. 1858 č. 2137. k.

Ohledně jiných sporů cizinců rozhodují co do příslušnosti především mezinárodní smlouvy v tomto směru uzavřené. Ustanoví-li tyto vládních výmíněk, postavení jsou cizinci ve všech věcech ve věcech sporných exekucím na kověn, tudíž:

1) kalování buď in foro domicilii, mají-li v Rakousku své bydliště; spory o platnost neb rozloučení manželství cizinců před rak. soudem projednány býti mají jen, pak-li v Rakousku poslední společné bydliště měli (§ 290a spoj. s § 14a); k Dr. Dek. k 23. října 1801 č. 542 ob. z. vztahovali se nelze, neboť byl zrušen odst. III. in. par. 4. S. N.)

2) in foro speciali, pokud by u rakovského soudu Rakoušan mimo okres soudu svého bydliště kalován býti mohl (kol. sádk § 18. I. od. S. N.).

3) ze kávaků, které v Rakousku vznik svůj vzaly aneb v Rakousku splněny býti mají, kalování může býti cizinec u toho rak. soudu, v jehož obvodu kalován postaven byl.

Ustanovení právě dočtené v § 290. S. N. uvádí

to velmi rozšířené forum contractus ohledně ci-
xinců, neboť dle § 29 c. příslušnost nevyhledává
jakožto podkladu svého výhradně smlouvy, nýbrž
vztahuje se též na kávanky ex delicto a ex variis
causarum figuris (arg. slovo § 29 c. "wegen aller
"Ereignlichkeiten" § 859 obč. k.); Dále nepředpoklá-
dá soud dle čl. 29 c. při kávaních se smluv vý-
slovného slibu splnění smlouvy té v urči-
tém místě, nýbrž stačí dle něho, partii legál-
ní místo splnění vůbec jest v Rakousku; koneč-
ně připouští § 29 c. žalobu o splnění kávanek
nejen u soudu místa toho, kde kávanek vzešel,
aneb splněn býti měl, nýbrž u kteréhokoliv
soudu rakouského, v jehožto okrese cizinec
žalobou postaven býti mohl dodáním žaloby.

4) Cizinec může býti žalován u rak. sou-
du v případě kávanek příslušného. (§ 29 d. A. N.)

I. oddělení. Část druhá.

O stranách sporu.

O žalobci a žalovaném.

Žalobcem (actor, Kläger) nazýváme oven pod-

něl právní, který při soudu dovolává se samo-
statným úrokem na určitém odporci ukvá-
ní a pokud se týče též splnění nároků soubro-
možných. Osoba, proti níž tento úrok za-
lobcově čili, jest žalovaný (reus, Gerlagter).

Žalobce usiluje o změnu určitých poměrů
partických, tvrdí, že se nerovnávají s právem.
Žalovaný upírá se proti této změně i odváží
úrok žalobcově podnikaje třeba úrok navzájem.

Úrok žalobcově čili žaloba rozekává se ode
všech ostatních úroků procesních říze-
ní rozhodovacího řízení, že nezávisí na žádném
něm předchozím soudním úrokem odporci-
cově a že tímto úrokem učuje se postave-
ní stran v rozepři. Úkony žalovaného jsou
však nutným důsledkem úroků žalobce.

U některých případech může účastník
jistého právního poměru či občlosti za-
jati může postavení žalobce aneb žalova-
ného, o čemž v konkrétním sporu rozhodne
představení čili pravence tj. pouhé podá-
ní žaloby na soud jedním účastníkem
prvé, nežli jiný účastník žalobou při sou-
dě byl nastoupil. Váznýtuje se to při tzv. za-
lobách dílcích - Theilungsklagen.

Postavení žalobce po tvání korepře jest ob-
stájnější, neboť:

1) actor forum rei sequitur; žalobce musí vy-
hledati žalovaného, vol také co do příslušnosti,
výjimka § 315 obch. z.

2) actore non probante reus absolvitur in
dubio pro reo. Žalobce nárok svůj do podrob-
na provésti musí, někdy žalovanému náde-
jde potřeba brániti se.

3) často musí žalobce podati kauci, jisto-
tu žalobní (actoria cautio čili pro expensis
§l. 406 s. 1.)

Postavení žalobce v jediném kolise pří-
padě výhodnějším jest někdy postavení ža-
lovaného, totiž v tom směru, že žalobce ve
věci samé nikdy odsouzen býti nemůže,
nýbrž jedině k náhradě útrat sporu spri-
sobených bezdůvodnou žalobou žalovanému
(actor non condemnari potest nisi ad
expensas) § 398 s. 1. § 24 novely ke 16. květn. 1874.

O procesualních právech žalobce resp. ža-
lovaného rozhoduje jedině skutečné posta-
vení ve sporu: tedy nahájení korepře isto-
nem resp. nutná obrana proti útoku ža-
lovanému; požívá tudíž žalobce po celé

tvání korepře všech práv procesualních, sta-
ně kalující zákonem propůjčených resp. po-
vinnosti jí uložených, byť i již mezi účastníky
sporu nejmo bylo, že se dovoláno bylo žalo-
bou nároku patrně bezdůvodného.

Ve sporu jde o práva soukromá, tedy o prá-
va, jejichž se vzdání lze.

Ríkání soudní tudíž výslovně prohlašuje,
že nikdo nucen není, aby oprávnění svého se
dovolával žalobou.

ze zásady: „nemo cogitur ad agendum“ polo-
žené v § 65 s. 1. k ohledu porhé vhodnosti nasty-
ují se tyto výjimky:

1) Při žalobách vyhraných (§ 66. 72 s. 1.)
2) V řízení úpadkovém, byla-li ve lhůtě
konkursním ediktem ustanovené prohlá-
šena pohledávka věřitele konkursního při-
stání likvidačním co do pravosti své neu-
znána (§ 3 25. 12. 1868 § 119. 124. 125. 129. 175).

3) V případě kolise přihlášení se dědiců
k pozůstatosti, potvrď zde o žalobu k práva
dědicového (§l. 125 a násl. par.)

4) V řízení administracním vyhraníje
se někdy některému účastníkovi, aby do učá-
lé lhůty právo své pořadem žaloby u

soudu příslušného podané provedl (§ 7. Dr. Dek. k 28. provinc. 1842. č. 608 ob. k. s., jímž bylo upraveno řízení, když finanční prokuratura uvazuje se v řízení osobním v letech splavných; zák. o rybaření ve vodách vnitrozemských ze dne 25. Dub. 1885 č. 58 ř. k. § 4.)

Uprávu státi k soudu.

(č. 63. 64 ř. k.)

rozekávají dlužno:

a) způsobilost ku sporu (Parteilähigkeit, b) " státi k soudu (Gerichtstand, fähigkeit - legitima standi in iudicio personae)

ad a.) Způsobilost ke sporu tj. způsobilost býti podmínkem právním ve sporu, tedy žalobcem neb žalovaným, kuje se úplně se způsobilostí ku právním. Spolky nedovolené nepožívají tedy způsobilosti této (§ 26 ob. k. s.).

ad b.) Vedle této způsobilosti však vyhledává se způsobilost další, totiž způsobilost státi k soudu tj. způsobilost pojednávatí rozepře osobními, vlastními úkony. Řízení soudní jest totiž řadou

jednání s obmyslenými právními účinky (jednání právních); ve sporu může býti zejména disponováno nárokem ve sporu uvedeným; nad to také spor zakládá samostatný nárok (obligatio ex variis causarum figuris) tj. povinnost strany padlé k náhradě útrat řízení straně vítězné.

Vzhledem k tomu žádá se, aby každá strana ve sporu nastupující ať co žalobce ať co žalovaný požívala právo k samostatnému a neobmezenému nastupování v obou právním, tudíž jednat aby byla úplně způsobilá k právním činům neb, nemohla-li vůbec disponovati majetkem, mluvíme o to, že nepožívá práva státi k soudu. Na místě stran takových nastoupiti má zákonný zastupce resp. repraesentant. A. nemohou tudíž osobně nastupovati před soudy:

1) Osoby neletilé (§ 63 ř. k. § 152. 243 ob. k. s.).

Osoby tyto nastoupěny buďtež ve sporech o práva majetková obcem resp. komunitou. Nastane-li spor mezi několika díly aneb komitencí tímž zákonnému zastupci podnikavým, nemůže tento každého k

nich zastupovati, nýbrž řízení budíků opa-
rovníci ad hoc (§ 272 obč. z. § 77 pat.)

Vznikl-li spor mezi obcem a díletem pod
jeho stoupanou mocí stojícím, řízení budíků
díletem curator ad hoc (§ 271 obč. z.). Vznikne-li
spor mezi poručencem a poručníkem, pak
budíků jmenován poručník nový a sta-
rý propuštěn, arg. § 254 a 193 obč. z.)

Neletilci třeba již dospělí bez zákonných
zástupců ani spor o to věsti nemohou, s
čímž dle obč. k. a vice dle předpisu § 151. 246.
247. oprávnění jsou volně nakládali (arg.
§ 65 s. 1. § 10 bag. 1. a contr.). Pouze v řízení
bagatelním, ať již toto nastalo po zákonu
aneb k dohodnutí sporných stran o tom,
neletilci jakožto žalobci i žalovaní bez
zákonných zástupců již líciti a soudní
narovnání civili mohou, jde-li o předmě-
ty výše dotčené (§ 10 bag. 1. k.). Rovněž před
soudy říznostenskými mohou neletilci
žalobci nastupovati bez zákonných zástupců
ve sporech týkajících se

- 1) zaplacení mzdů a
- 2) krádeží poručení námědního, v nějž
o své újme byli vstupili.

P. sp. arch. 26.)

Poobně v těchto sporech civili mohou sami
platná narovnání (§ 34. z. o soudech řízn. ze
14. květ. 1869.)

Propuštění, jakož i prodloužení moci ot-
covské resp. poručenské jeví i v procesual-
ním právu i činech kletlosti nabytí resp.
nedosažení (§ 174. 252 obč. z.) § 266 pat.)

Ani obč. z., ani soudní řád o tom se nemí-
šují, kdali zákonný zástupce neletilci
potřebuje soudního konsensu k nakájení
konečné. Dle § 233 obč. z. sluší souditi, že k
dílečistým sporům soudního konsensu k
nakájení konečné potřebí bude, jakož dle
výslovného předpisu tohoto §^u vždy toho
třeba jest k soudnímu narovnání a dle dv.
dek. ze 7. list. 1789° 1069 sb. k. s. k ukládání pří-
sahy rozhodovací odprince. Avšak ku spo-
rům zcela nepatrným, vcláště k žalobám
dobývacím pouze menší obnosy irotku, ná-
jemné ať vcláštěního konsensu třeba není,
stačí ani povšechný § 189 pat.

Velikou nejbezpříkladnějším přívodem ve spo-
ru jest listina, ukládá zákon zákonným
zástupcům neletilci na povinnost posta-
vat se o pojednání sarkového přívodu o

nikoli k mi-
jeli a účinné
přísahy rozho-
d. 7. 19

pokleďavších nekleřice, po pŕipadĕ žalobou o kŕikeni listiny na dluhŕnĕna podanou (§ 236 obĕ. n. § 176 s. n.)

2) Manželka kletilá jeř úplnĕ zpŕisobilá k soudu státi (§ 9 obĕ. n.). Ovšem dle § 91 obĕ. z. má manžel povinnost ji zastupovati; voládati a vraceti pŕisahy rozhodovací ve sporech manželky nemŕ však po kákovnĕ samnĕm správnĕm, nýbrž mĕl by k tomu třeba volářstvího zmocnĕní (§ 91. 1008 obĕ. z.) Pokud jde o manželku nekleřitou rozhodují pŕedpisy obĕ. n. (§ 175. 260).

3) Podobnĕ jako osoby nekleřilĕ obmezenĕ jsou co do práva státi k soudu ve sporech majetkovŕch mannešatici soudnĕ prohlářeni a osoby pro duřevnĕ choroby kuratele podrobenĕ (§ 21. 273 obĕ. z.). Osoby hluchonĕmé mají však právo státi k soudu; jen ku stánĕm pŕi soude nãřikemŕm dostaviti a mají s právnĕm kãstupcem (§ 275 obĕ. z.). K pŕisahãm jsou i tyto osoby zpŕisobilĕ (Dv. D. n. 28. zãř. 1842 3 644 ob. z. s.)

Ve sporech manželskŕch mohou však dospĕlĕ nekleřici a soudnĕ prohlářeni mannešatici sami nastupovati na soude stran

osobnĕch svŕch práv a kãvãrkŕ v manželskĕm pomĕru spoĕivajĕcích. Zvlãřtĕ mohou voliti k rozvedenĕ manželskvĕ. Avšak pŕes to i k sakovĕmu soudnĕmu řikeni mají dle zákona pŕivolãni býti zákonnĕ zãstupcovĕ (Dv. D. z 23. srp. 1819 3 1395; § 5. 13. 106 obĕ. z.)

Zákonnĕj zãstuppe v odpor brãti nemã platnost manželskvĕ zákonnĕm jeho pŕŕcem ukãvenĕho, pokud se se kãjmy poslĕz dotcĕnĕho rovnãti dã. Pãrnĕnskvĕ soud sám nikdy k řikĕnĕ povinnosti uřlovãti nemã s to, aby manželskvĕ pãrnĕcem bez pŕĕsluřnĕho pŕivolãnĕ ukãvenĕ za nĕplatnĕ bylo prohlãřeno (§ 96 obĕ. z., Dv. D. z 22. zãř. 1821 3 1802. Dv. D. n. 17. ĕã 1825 3 2112)

Jestliže strana, spornã mezi kvãnĕm kãpŕĕ pod opatrovnĕka byla postavenã, nastoupĕ kurator kŕikemŕj vyřãkãv se povolãcĕm dekretem pŕĕmo do sporu.

Rovnĕž napŕã nastupuje osoba, pŕivodnĕ v kãpŕĕ zãkonnĕm kãstupcem zastupovanã, „pŕĕmo“ do sporu, nãbyla-li mezi kvãnĕm kãpŕĕ svĕprãvnosti.

Ovšem mã se pŕi soude vyřãkãti pŕĕsluřnĕm kŕestnĕm listem aneb dekretem

conditum (§266 par.)

nastane-li konečně v osobě zástupce zástupce nějaká změna na tváři sporu, nastoupí též nový zástupce, vykazuje legitimaci svou, v process bez jakéhosi přerušení sporu.

B) Osoby právnické, jež ve sporech podobně jako při právních jednáních v oboru hmotného práva samy nastupovati nemohou, místo nich projednávají rozepře a vykonávají po případě příslušný příslušní reprezentantsi.

Kdo jest zástupcem právnické osoby, učiní je dle různé organizace právnické osoby právo hmotné. To bude tedy říkati dle toho, zdať právnická osoba jest osobou sbohorou (korporací) neb smyšleným právnickým podnikem s podkladem věcným (nadace).

1) Akci a rovněž fondy veřejné, státnímu jmění na kovech postavené, totiž fondy buď přímo státními orgány spravované aneb aspoň zcela aneb z části státem dořované, konečně nadace státem spravované, jiné nadace však pouze pokud, po-

kuď jde o ustavení a dobytí jmění nadaci věnovaného, zastupuje ve sporech jménem příslušného správního orgánu vládní, advocatus fisci, totiž úřad státní, podřízený ministerstvu financí, jež slove finanční prokurátorem (min. par. k 13. srpna 1851. č. 188).

Nastupne-li se spor mezi dvěma fondy, jež by nastupovati měla finanční prokurátura, ustanoví kenorská vláda každé z těchto obou sporných stran kolářského zástupce, totiž advokáta (Dv. D. k 30. listopadu 1789 č. 1080 inob. pro fin. prokurátura, min. fin. k 16. ún. 1855 č. 34. ř. z.)

Výdaje rokeře v tomto případě uváženy budteť tím keným fondem (Dv. Dv. k 11. kv. 1821 č. 17833.)

Finanční prokurátura potřebí má kolářského svolení, jež udílí příslušný úřad správní k tomu, aby jménem akce neb veřejného fondu neb nadace žalobu podala, pokud se týče o podané žalobě ve sporu pustila. Mimo tento povšechný konvens třeba má kolářského konvensu ke zvolení rokeře konditum narovně-

ním, k ukládání, přijetí neb vrácení přisady rozhodovací odprince, k upuštění od dobytého ujištění, k podání appellace k nálehu prvního soudu odvolujícího stranu finanční prokuraturou zastoupenou nejen u věci samé, nýbrž i k návrhům krasu spravn, konečně k tzv. ministeriálnímu revidi.

Vertmá však finanční prokuratura ve sporu vykázat legitimaci svou voláostním mocným listem, ano dokonce pak, jestliže ves kvari, může finanční prokuratura výše řečené inkony sama provésti a ex post kalitabici vyhledávat. Konečný komitent procesem vždy sdelen budíž příslušnému administrativnímu úřadu.

2) Obec zastupuje ve sporech starosta, a však výboru obecním příslušná kvaliti právního zastupce (zák. o obec. zřízení pro Čechy ke 16. Dub. 1864 § 33. 54).

3) Okresní zastupitelstvo zastupuje ve sporech okresní výbor (zák. k 25. července 1864. č. 27 z. z. § 59).

4) Okresní káložní hospodářskom zastupuje ve sporech ředitelstvo, § 51. z. z. pro králov.

české k 22. března 1882 č. 26. z. z. v platnosti zachovaný zák. k 2. ún. 1885 č. 9. z. z. a volí právního zastupce (§ 52. lit. d. cit. z.)

5) Sporu týkající se jmění kostelního (bona fabricae) a obecního (bona beneficii) náleží před státní soudy (§ 14. V. N. § 38. z. z. 7. května 1784 č. 50. ř. z.)

Touze spor o to, zda-li jisté jmění nadační výhradně církevním účelům zachováno jest, rozhodují státní inšp. správy (min. kultu) (§ 47. zák. z. 1874). Ačkoliv již dle č. 30. konkonkretu správa a zastupování jmění církevního a obecního kinstaveny býti měly příslušným orgánům církevním a člávkem 15. st. z. z. o povšechných právech státních občanů k 21. provincie 1867 č. 142. ř. z. autonomie církve v tomto směru výslovně byla uznána a ačkoliv dle § 41-47. zák. z. 1874 církevní orgány ve spolupůsobení pakovní a farních obcí spravovali a zastupovali mají majetek kostelů a obcí, přece dohody vydány nebyly zákony, pokud se týče nařízení, závažny vyřčené ve skutek nadvězíci (§ 43. 52. z. z. 1874).

Dle cit. zákona církevní jmění biskupské a

církvních korporací (kapitol, zastupování i spravování býti málemi osobami, jež dle různých státních ustanovení k tomu povolány jsou, jmění kostelů farních farníků se zastupitelstvem farních obcí a patronem, jmění obcí obecníkem společně s patronem (čl. 44. 41. 46. z. z. 1874).

Avšak přesto v těchto podlé správě majetek církevní a zastupují farní kostely a obcí patronové, což stanoveno nat. min. k 24. února 1862 č. 2211.

Avšak pak ve všech zemích rakouských jest povolána finanční prokuratura v základech min. nat. k 16. února 1855 č. 34 ř. z. § 2 zastupovati jmění kostelů a obcí podlé, pokud jde o poskytnutí jmění věnovaného účelům církevním jakož i pokud jde o zachování církevního majetku státními orgány spravovaného, zvláště tedy o jmění z fondů náboženských (Religionsfond).

Naopak tomu nepřislouží finanční prokuratura zastupovati žádný církevní jmění, pokud se týče jen dobývání běžných a obvyklých prožitků církevního majetku.

Jména farní, pokud jde o fary, jejich patro-

nem jest zmíněn, malice náboženská neb studijní, takéž zastupovali má finanční prokuratura (viz. min. kulturn. k 15. říj. 1858 č. 1282; min. nat. k 4. list. 1875 č. 14726).

Klášteř zastupování buďť ve sporech místními představenými, kteří se mají o své kvalite vykákat vysvěcením biskupa, v jehož diocesi náležá se ten který klášter (min. nat. k 13. června 1858 č. 95 § 6).

Zastoupení majetku církevního obcí evanjelických přislouží presbyterium (min. nat. z 23. ledna 1866 č. 15 § 42. 6 odst.)

Školy obecní zastupuje správní školní rada, avšak také tu finanční prokuratura má povinnost jménem této rady vésti spory (zák. z 24. února 1873 č. 17).

Spolky musí učiti stanovami, kdo jest povolán k zastupování spolku na venek, tedy také ve sporech, o tom každý musí rozhodnouti poněco se míře (34 list. 5. zák. spolč. k 15. list. 1867 č. 134 ř. z. a § 9 list. zák. o spolcích ze dne 26. list. 1852 č. 253 ř. z.)

Těžišstvo (Gewerkschaft) zastupuje volení představitel (§ 146 č. 6 zák. hor.)

Bratrstvo podléhají představenstvo

1517 zák. ze dne 28. čce 1889 č. 124 ř. z.)

Obchodní právo uznává 4 druhy společností výdělkových, jež co do poměru reprezentace k těmto osobám upraveny byly. Je období zásad platících o osobách hromadných. Míže totiž společnost obchodní veřejná, kommanditní, kommanditní na akcie a akciová pod jiným jménem společenským čili firmou kalovati a kalována býti (čl. 111. 164.

213 obch. z.) Společnost veřejnou (offene Handelsgesellschaft) platně zastupuje ve sporu každý člen společnosti, pokud mu právo to smlouvou společenskou výslovně odňato nebylo (čl. 87. 117 obch. z.). Kommanditní společnost jako obecna kalina na akcie platně zastupuje, pokud smlouvou vyloučen nebyl, každý komplementár (čl. 167. 196 obch. z.)

Akciovou společnost zastupuje podobně jako společenstvo svépomocné, jež rovněž pod firmou kalováno býti může a kalovati smí, představenstvo (Vorstand) čili správní rada (Verwaltungsrath) (čl. 224 obch. z.; zák. o společenstvech ze 1873 § 42. 15. 18.)

Do řízení obchodní společnosti mimo případ konkursu zastupují společnost až

do úplného upravení právních poměrů zrušením společnosti nastalých tzv. likvidátoři a to všichni společně, leč by každému z nich právo k nastupování s sobě bylo propůjčeno (§ 136. 137. 172. 205. 244 obch. z.).

Doložiteli sluší, že také věstkerost akcionářů při společnosti akciové, akciových kommanditistů při společnosti kommanditní, členů společenstva hospodářského, dále věstkerost majitelů parciálních dílů v nich úpisů svědčících tomu, kdo je přivese aneb rubopisem převoditelůch - nastupovati může ve sporech týkajících se společných zájmů pouze nastupena voláním nástupci (dohledací radou, zvolenými nástupci, správníkem) (§ 226. 194. 195 obch. z., § 25 z. o spol. z. 324 dub. 1874 č. 49 ř. z. § 9).

3.) Práva státi k konkursu postbádají též osoby obmezené co do dispozicního práva stran majetku, jiných volně nadržati nemohou, volámě tedy: kvidatáři ve sporech o práva majetková k předmětům do konkursu podstaty náležejícím. Do podstaty náležejí však rovněž konkursanovy kvidatáři a náležející, jestliže se

zákonu exekuci podrobeny jsou, také věcná práva k cizí věci, pokud mohou býti zcizena, rovněž pohledávky konkurzanů soudním zabavení přístupné, konečně reality křidatorovy v konkurzní ležení, při čemž lhostejno jest, zdali dotčené majetkové předměty křidatáři získaly již v čas, kdy v den prohlášení konkurzu, aneb kdaliž mu seprve poručily za svámi konkurzem připadly (§ 1. 4. 9. 146. konn. ř.)

Ve sporech o práva majetková, týkající se předmětů do podstaty náležících, nastupuje správce konkurzní podstaty (§ 76. 10. konn. ř.).

Ve sporech, v nichž jde pouze o osobní plnění křidatáře aneb o pouhé opominutí aneb snášení něčeho nebo o práva majetková vztahující se k předmětům do konkurzní podstaty nenáležícím, požívá křidatář i za svámi konkurzem plného práva státi k soudu (§ 9. konn. ř.).

Reholníci tj osoby, jež vykonaly dříve sliby reholní, nemohou ve sporech o práva majetková sami nastupovati, nýbrž nastupuje zvláštní kurátor (§ 182. par.) Dv. Dek.

z 13. čna 1793). Vyminka nastává, jestliže dotčení reholníci mají samostatné zastavení ve správě duchovní, Dv. Dek. k 21. Dub. 1786 č 542 sv. z. s., Dv. D. k 2. února 1788 č 899 sv. z. o.

Právo věřitelů nemůže volně nahledati majetkem světeckým. Tímž ve sporech křidatorové jmění světecké má nastupovati vedle děditele i správní a fideikomissu společně s čekanci (§ 229. par.)

Sporné spisy, jež podány byly k soudu osobou postávající práva státi k soudu, neb proti osobě sankové, vráceny buďtež z povinnosti úřední soudem podatelé i hned, pakliže nespisovatel dotčená k podání křejnou byla. Pakliže však nespisovatel státi k soudu strany křející neb žalované původně křejnou nebyla, nýbrž seprve mezi proživňáváním sporu jakýmkoli spisovatel na jevo vyšla, buďtež řízení soudní do soud provedené, pone zmatečným, zdviženo a zmženo (Dv. D. z 4. čna 1789 č 1015 sv. z. s.).

Soudci zvlášť jest nařizeno, aby v řízení protokolárním při otčených soudech venkovských, světeckém a bagatelním, při započeti sporu hned zjistil, zdali strany

ou spiroobiljmi státi k soudu (s 20 s. 7.)

Josef. s 21. 13. sum. s 19. 21. bag. 8.)

Vyskytly-li se při stání v řízení stvr-
čném a bagatelním, že žalovaný jest ne-
spiroobiljmi státi k soudu, buďž stání k
říšední povinnosti na jiný den odročeno
a k odloženímu stání přivolán buďž zá-
konný zástupce žalovaného.

Jestli již konečně celá korese projedná-
na a též rozsudek vydán byl, nemůže od-
pírce, strany nespiroobilé státi k soudu
vyskytati ještě nespiroobilost buď ve stíž-
nosti zmatečnité z nálezu podané a žádati
za kassaci celého řízení projednaného.

Jen zákonnému zástupci strany sporní,
nepokřivající práva státi k soudu, zákon
zachovává právo pouhou žádostí ozná-
miti soudu onomu, kde celá korese již
projednána byla, příčinu nespiroobilosti
strany státi k soudu a žádati za zrušení
celého řízení. Rozhodl-li ve sporu kassovém
sarlé již vrchní neb dokonce i nejvyšší soud,
předložena buďž žádost zákoného zástup-
ce vrchnímu resp. nejvyššímu soudu k vy-
řízení.

223
Styká-li-li zákonný zástupce dostatečně
příčinu nespiroobilosti, buďž záleketi vyří-
zení žádosti jeho v deněku soudním pro-
hlašujícím, že se zrušuje celé přelíčeni ná-
sledkem zmatečnosti v tom kálěnejší, že
osoba nespiroobilá státi k soudu sama
spor byla projednávala. Tato žádost po-
dána býti může i po uplynutí lhůty vy-
měrené zákonem ku vznesení zmatečnité
stížnosti z rozsudku, jinýž ten který spor
konečného vyřízení došel (D. D. ze 14. říj. 1803 č. 629)

Ukázanka. O nespiroobilosti státi k sou-
du ty nespiroobilosti vůbec ve sporech osobně
vlastní činnosti nastupovati, dobře kore-
knávati sluší vyloučení práva k osobní-
mu nastupování v určitém, konkrétním
pouke sporu. Soud může totiž osobu ke-
la spiroobilou státi k soudu vyloučiti v
konkrétním případě z práva projednáva-
si osobně celou korese a může rozkázati,
aby vyslala k přelíčeni autorisovaného
zmocněnce, paktiže ta která osoba jeouc
žalobcem neb žalovaným při soude neú-
spěšně neb i hrubě se zachovala, aneb jestli
že není sto, aby soudci sporný poměr

jasně a zjevně namáčila (38 říz. sumár. § 22
říz. bag. § 192 soud. instk.)

O společenství v korepři (Litis consortium - Streitgenossenschaft)

Literatura: Planck: Mehrheit der Rechtsstreitig-
keiten. Sinteris: Abhandlungen über den
gemeinen Civilprozess.

Rakouská: Fikr v. Caustein: malá monografie.

Ve sporu nemůže býti nikdy více sporujících
stran než dvě: žalobce a žalovaný. Nejvíce
rozkročným poměrem ovšem jest, pakli na
každé straně jediný jen právní podmět ve
sporu nastupuje. Avšak spojiti se může ta-
ké několik podmětů právních buď k spo-
lečnému i totu (žalobě), buď k společné obra-
ně. Spojení několika podmětů právních
společně žalobou nastupujících aneb zároveň
souše žalobou žalovaných nazýváme spo-
lečenství v korepři.

Toto společenství nastává dle zák. práva
jedině žalobou; rozhoduje tudíž o ustavení
consortia jedině vůle žalobce.

§. sp. arch 28.)

Dle toho, zdali nastupuje několik spolu-
žalobců neb několik spolizalovaných,
vstává se v theorii práva processualního
o aktivním resp. passivním litis consortiu.

Osobně může se sboje nastupovati v téže
korepři. Zákon připouští společenství v
korepři na těchto podmínkách:

1) všechny právní nároky, o které jde ve
sporu, musely vzejíti z téhož skutkového
podkladu (§ 440 s. 1). factum est
späningen Stejně míní ovšem,
že se připouští litis consortium i tenkrát,
je-li tu třeba jen právo všem společné.

2) všechny tyto nároky musejí se hodi-
ti ku projednávání v týchž formách pro-
cessualních.

Je-li společenství v korepři nastává pro-
jednávání o několika samostatných náro-
cích jediným průběhem processualním.

Okolnost, že jest tu několik samostat-
ných nároků buď agenda buď excipiendo
ve spor uvedených, zveve materiálním živ-
lem litis consortia.

a) Důsledkem toho, že při společenství v
korepři několik o sobě samostatných ná-
roků podmět líčení tvoří, nazývá se jest:

1) že ve spisích soudních, jako podáních a protokolech, rovněž pak v rozsudcích, jsou jmenováni býti musejí všichni aktivní neb passivní společníci v kopeřii podrobně a zejména, nikoli tedy snad jen spoluzalobce aneb spoluzalovaný na nejprvejšími místě přivedení s dodatkem na knácníciim, že tu ještě jimi společníci ve sporu jsou (D. D. ze 14. čce 1784. č. 300 svyz lib. c.).

Rozsudek, který by nepojmenoval dopodrobna jednotlivé společníky v kopeřii, byl by značící - *sententia nulla* (D. D. k 10. srp. 1847 č. 6977).
 Jména společníků v kopeřii psána buďtež ve vyřízeních a náleších soudních týkajících se spůsobem, jakým se osoby tyto v podáních, protokolech neb na plnomocných listech právním zastupcím odevzdávaných byly předepsaly. (S 248 s. k.)

2) jelikož jde o několik samostatných nároků, může každý ze spoluzalobců ku platnosti přivésti zvláštní svá práva a každý ze spoluzalovaných brániti se může nejen námítkami všem spoluzalovaným příslušejícími, nýbrž též těm, které jemu zvláště příslušejí. Rovněž každý ze spo-

lečníků v kopeřii nastoupen býti může volá-
 stvím advokátem (D. D. z 23. 8. 1799 č. 474 svyz lib. a. c.)

3) Dokládá při soude učiněné o okolnostech faktických odporcem tvrzení, jež ve sporu učinil jeden ze spoluzalobců neb spoluzalovaných ostatním společníkům v kopeřii na lístek není (S 109 s. k.).

4) Rozsudek rozhodovací musí akci o právním postavení všech společníků v kopeřii, avšak rozhodnutí toto může obsahovat jednotlivých společníků v kopeřii býti různé, jednoho odvolující, druhého osvobodující.

5) Z rozhodnutí mohou některé společníci v kopeřii se odvolati a dovolati k vyšším soudům, jimi pak nikoliv.

b) z formálního lístu *litis consortia*, což z toho, že při společenství v kopeřii několik samostatných nároků v jediném přelícení vyřízení dochází, vyplývají tyto konsekvence:

- 1) soud, při kterém se kopeře projednává, může býti jen jediný (S 417 N).
- 2) kdožponěkde se koná první jednání s jedinou žalobou začatého sporu na několik

processu (Dv. D. k. 4. září 1801 č. 535 sb. z. s.). Celá
 rozprava pojednána býti musí v jednéch spi-
 sech soudních, tedy v jednéch podáních resp.
 protokolech. Řízení písemným, pokud se
 spoluzalovaných týče, nařízeno jest, že vši-
 chni spoluzalovaní jednou společnou
 odpověď podati mají, pročá všem jediná
 ale bydliště litis consortia nejvzdálenějšího
 od stanoviska soudu vyměřená lhůta polo-
 žena býti má. (Dv. D. 15. led. 1787 č. 620. D.)

U protok. řízení nutné pozvání budiž
 všichni společníci v rozpravě k témuž sta-
 ní, aby podali prohlášení ve spornu.

Aby řízení soudní bylo usnadněno a
 přestážená byla zkrátka a neobtěženo při do-
 mácování soudních výměrů, nařizuje zá-
 kon, že výměrem vydaným o žalobě mají
 býti vyzváni spoluzalovaní, aby soudu
 jmenovali společného příjemce soudních
 domácí. Zároveň doloženo býti má, že,
 pokudli by se tak nestalo, všechna další vy-
 nesení soudu domácována budou tomu
 ze spoluzalovaných, kterýž v žalobě na
 prvním místě pojmenován jest a jestli
 tento o žalobě odpovědi se neprohlásí, ono-

mu ze spoluzalovaných, kdo vůbec odpověď
 podá a pokudli by konečně několik spolu-
 zalovaných odpověď podalo, tomu, kdo z
 nich v žalobě na přednějším místě byl
 uveden (Dv. D. z 5. břez. 1847 č. 1042 sb. z. s.).

Rozumní se, že o zahájení rozpravy, kolik o
 podání žaloby soudem přijaté, každýž
 ze spoluzalovaných přímo vědomost
 nabyti musí domácím výměrem žalob-
 ního do vlastních rukou (5385. 388 s. ř.)

U tom směru nařízeno:

2). U písemném řízení, se žalobce žalobu
 na několik spoluzalovaných podanou
 in triplo k soudu podati musí. Dva
 exempláře doloženy budiž opisů těch li-
 stův, jejichž se žalobce k doložení žalobní-
 ho nároku dovolává. Mimo to ještě před-
 ložiti musí žalobce současně se žalobou
 kolik rubrik žalobních s opisem kratičké-
 ho namáčení žaloby, jež do sebe zavírá po-
 jmenování stran a určeni předmětu spo-
 ru, kolik jest v rozpravě osob spoluzalova-
 ných mimo žalovaného na prvním místě
 jmenovaného. Jeden exemplář žaloby i s
 přílohami in copia domáci se výměrem

žalobním, k podání odpovědi v zákonné lhů-
ře vybízejícím, do vlastních rukou proža-
tovaného. Druhý exemplář s přílohami
in cop. ponechá se při soudě.

Třetí exemplář bez příloh podaný doručí
se s výměrem o žalobě vydaným žalobci;
ostatním spoluzalovaným pak doručí se
ad manus rubrika opatřená soudním vý-
měrem k podání odpovědi v zákonné lhů-
ře vyzývajícím. Mimo to doloží se v tomto
výměru, že spoluzalování pouhou rubri-
kou podělení v obsah žaloby nahlednouti
mohou podobně jakož i v přílohy žaloby
bude u soudu neb u prožalovaného.

Žaloba, která ve formálním směru by
nebyla instancována jak výše došeno,
nebude soudem přijata (cis. nař. z 12. května
4852 č. 112 R. z. § 386 s. R.)

13. Byla-li žaloba na několik spoluzalo-
vaných v protokolárním řízení podána
protokolárně, dojde buď soudem zříze-
ný opis protokolu žaloby obsahujícího
jakož i opisy listin žalobcem předlože-
ných prožalovanému. Spoluzalovaným
ostatním, jakož i žalobci samému dojde

buď pouze krátký výtah z protokolu,
neboť tzv. hlavy protokolu, obsahující
to, co v písemném řízení jest obsahem
rubriky; v obojím pak případě buď
zároveň vydán výměr vybízející strany
sporné, aby se v určitý den a v určitou hodi-
nu k protokolárním přelíčeni do soud-
ních místnosti dostavily. - Byla-li žaloba
v protokolárním řízení podána písemně,
což § 17. s. R. připouští, platí o ní výše sub a) po-
znamenání.

3) účinky procesualní neposlušnosti
nastali mohou k žádosti žalobce jen
ohledně všech spoluzalovaných resp. neb
ohledně nežádřího z nich. Podal-li buď se-
ba jediný ze spoluzalovaných odpověď ve
lhůtě resp. při stání, zachránil tím ostat-
ní své soudruhy před nepřiznivými účin-
ky procesualní neposlušnosti.

Zákon náš má za to, že spoluzalování vý-
slovně se neprohlásivších o žalobě přidávají
se k onomu spoluzalovanému, který odpo-
věď v náležitý čas byl podal, pokud
od nich procesualní výjma odročena býti
má (D. D. z 20/8. 1799 č. 474 sbz. lit. D. D. z 24/2. 1801 č. 535 sbz.)

4) Fakti žádný ze spoluzalovaných nepoval
o odpovědi, v době náležité a následkem toho se
žádosti žalobce vydán byl proti všem spolu-
zalovaným rozsudek, ob contumaciemi, pří-
sluší každému ze spoluzalovaných právo
ovlivnití neprohlášení se odpovědi v době ná-
ležité, vydobyti si sudiž prominutí lhůty
proměškané resp. stání k odpovědi a podali
pak na základě povolení v tom směru resli-
snee, odpověď. Restituce sarková jediným spo-
luzalovaným dobytá prospívá i ostatním
jeho soudruhům.

5) Ježto však přelíčení jednotným býti má
a k přijímání soudních vyřízení zvláštní
příjemce řízen býti musí aneb dle zákona
řízení sarkového příjemce se finguje, soud
všechna vyřízení svá mimo výměr vydaný
o žalobě, který všem každému spoluzalo-
vanému ad manus doručen býti musí, vy-
dává co do spoluzalovaných jediným jen
exemplárem. To platí i o konečném nálehu
(Dv. D. z 23. 8. 1799 č. 474. e).

6) Fikce přidružení se spoluzalovaných v
rozepři učiněných ku soudruhům činnému pla-
tí též co do odvolání a dovolání. Appellace a

H. sp. arch 29.)

revise podaná jediným jen spolčníkem v
rozepři prospívá, příznivě vyřízena byvši,
též ostatním spolčníkům jestliže

2) spolčník appellující neb revidující již
v první instanci rozepři sám byl projedná-
val a

3) partii právní postavení všech spolční-
ků v rozepři jeví se býti jednotným (Dv. Dek. z
5. břez. 1847 č. 1042 sbz. odst. 2).

7) Útraty sporem spolčníků v rozepři pad-
lých spůsobené od příkci k vůli jinému nahraditi
mají každý pro rata, ješto nemáme žádného
předpisu, dle kterého by po právu riskou spo-
lečnou a nerozdílnou k napravení útrat těch
povinnými byli prohlášeni. Ovšem útraty,
jež některý ze spolčníků v rozepři od příkci
vítězi byl spřisobil vlastně nahraditi musí
sám.

Předpisu výše vyložené platí celkem též v
řízení státním 187 par. 813. umm. Sluší
pouze uvést, že dle zákona k 5. března 1869 č.
27 učiněni, kdož totiž nehodou při provozování
železnic působeni byli na těle, jakož i dědič-
né nehodou sarkovou nemocných osob spo-
lečně třeba jen jednou žalobou nastoupiti

*Wdělení druhé:
Část III.*

*O účastenství osob třetích mimo
přivodní strany ve sporu:*

H.

Tristoupením.

*Tristoupení osoby kteréi mimo spor stojící
do procesu zakládá se z pravidla v tom, že
sporná strana oznámí osobě této, že spor na-
stal aneb že nastane spor, který se zájmu tře-
tí osoby v jistém směru dotýká.*

*Tristoupení takové osoby jakoi mimo spor
stojící k dosavadní sporné straně nastává
jednak při istavu*

a) Nominatio auctoris, jednak

b) Intervence, poskytnutí zastoupení ve sporu

a) Nominatio auctoris (§ 375 obč. z.)

*De § 375 obč. z. může ten, kdož za jiného věc drží,
byl-li žalován žalobou vlastnickou (rei vindica-
tio, publiciana actio, negatoria actio) hájiti
se tím, že pojmenuje toho, jehož jménem věc
drží a o tom se vykáže.*

*bo se stane řízení při jmenování auctora, ani
v zákoně obč. ani v soudním řáde nemáme
předpisů o tom, kteřak žalovaný provésti
má nominaci auctora a jakých účinností
jeví nominace tato co do dalšího postupu a
příběhu rozpry (De obecného práva rovněj:
Kamregiesser: Die processhindernde Einrede des
auctoris nominatio).*

*Žalovaný chtěje k platnosti přivesti nomina-
ci auctora, nechť tomu, jehož jménem delinuje
věc, po doručení žaloby bezpěcným a doka-
zatelným spisobem oznámí zahájení roz-
pry; sám pak v odpovědi své stoknost, že
příslušné oznámení byl učinil, uvésti má
s ostatními obranami a námitkami (§ 7.
24. 42. soud. ř.)*

*Auktor následněm sdělení žalovaného deten-
tora buďto vedle nominanta ku rozpry se
přidruží, aneb xcela účinně se zachová.*

*U onom případě, v odpovědi vedle oznáme-
ní nominace auctora žalovaným konsta-
tované prohlásovati se bude auktor o istoku
žalobcově a uvede vše jak co do faktické lát-
ky tak i co do dikazy, co k odražení istoku
žalobního sloužiti může.*

V případě tomto ovšem nesmí žalovaný nominant pak proti vůli auktorové uvěřiti se žalobcem soudní poroučení aneb dokonce podrobiti se prosbě žalobní, totiž submittovati.

Jestliže však auktor řádně spraven byv o zahájení rozepře ne sporu nepřistoupil, vykáže se zrušením žalovaný v rozepři odpovědi o provedené nominaci auktora a tím sprosti se oproti komuko svému auktorovi nejen povinnosti k vrácení věci, nýbrž i nákladních nároků pro nemožnost vrácení, byli rozhodem o žalobě vydaným odvolzen.

b) Poskytnutí zastoupení.

(obecně: nákosloví: *intervence accessoria*)

(Kap. II. § 8. *Verketzungsklausel*)

Přidružení se osoby třetí do soudního sporu spojíci nastává při *nominatio auctoris* následkem oznámení rozepře již zahájené se strany žalovaného, jež učinili jest povinností žalovaného; přidružení se toho, komu oznámení se stalo (*auctoris nominati*) jest pouze právem tohoto.

naše zákonodárství uznává též jiné případy přidružení se osob do soudního sporu spojíci bu žalobci neb žalovanému neb st.

kom oznámení rozepře, a který. oznámení rozepře je právem a přidružení se povinností toho, komu oznámení se stalo, na jejíž splnění i žalobou naléhati lze. Oznámení s tímto účinkem stalo se nixe po zahájení rozepře, někdy však již před zahájením, někdy žalobcem, jindy opět žalovaným.

Přidružení se následkem toho nastávající nazýváme poskytováním zastoupení.

Základem poskytování zastoupení k našeho práva jest oznámení rozepře opírající se o právo postližní čili regresní, jež má rozepři ohlašující osoba, která žalobou vystoupiti chce, neb dokonce žalobu již podala aneb žalována byla (*litis denuntiatio*) naproti postližníkovi, jež do soudního sporu stojí (§ 931. 1397. 1361. obč. z. § 317 obč. z.) a jemuž rozepři oznámí (*litis denuntiatio*).

Forma, v jaké žalobce neb žalovaný osobu jemu postližním navákanou spraviti má o zahájení rozepře a žádati za zastoupení není zákonem více stanovena, pročez jak v právu, tak i v literatuře jest spor o to, zdali tato *litis denuntiatio notificatio*

nia et requisitoria soudně provedena býti
musí aneb též mimosoudně státi se může.

Mačí kajisté mimosoudní oznámení spo-
jené se žádostí ka přidružení se osoby posti-
hem kavákové (arg. Dv. Dk. k d. imora 1809 č. 882
pří § 60 s.ř. slova: „der ihm Verkettung ange-
gandene“; dále arg. § 317 s.ř. „Verkettung aus-
chen“; jinak by znělo jako „inde“, „gerichtlich
erinnern“ např. § 387 s.ř., rovněž § 931 obč. z. be-
nachrichtigen“ (Arg. Gf. Noll. č. 4129.)

Opaknost každé strany sporu, jež osobu
ji postihem zavázanou do sporu volá, aby
oznámení sporu spojené s vyzváním za
přistoupení ku sporu takovým mimosoud-
ním spisovnem provedla, který později mů-
že snadno býti vykázan.

Postizníka zavázán jest poskytnouti za-
stoupení žalobci neb žalovanému jen tehdy,
když ku přidružení se vyzván byl v ná-
ležitý čas.

1) Žalobce volati má postizníka prvé, než
rozeprá podáním žaloby zahájil. Teprve
však žalobce teprve z odpovědi žalovaného
potřeby přivolati svého postizníka do
sporů, může od žaloby podané ustoupiti,
(A. sp. arch 30.)

nahradiť žalovanému úhrady ze sporu již vzšlé
a požáti opětně přivodní žalobu za přispění
postizníka teprve nyní do sporu kavolavého
(§ 58 s.ř., Dv. D. k 15. č. 1787 č. 621 lib. ob. sv. z.).

Posléz dočtený předpis jest významnou a
pravidla z Dv. D. z 15. č. 1787 č. 620 lib. ob. k. s.,
de kterých nesmí žalobce žalobu žalované-
mu již dočtenou napřel vzít k té příčině,
aby tutéž žalobu lépe instruovanou opětně
podati mohl (Dv. D. pří § 49 s.ř.).

2) Žalovaný v písemném řízení volati má
postizníka svého k přistoupení do sporu
nejděle do uplynutí první polovice lhůty
vyměřené výměrem žalobním k podání
odpovědi (§ 58). Zákon se nezmínuje o tom,
a jest do tudíž sporu, do které doby v řízení
protokolárním žalovaný na postizníka
svém přistoupení do sporu žádati má.

Snad dostačí, stalo-li se přivolání postiz-
níka třeba později (snad v poslední den
před návrhovým stáním), jestliže jen
mohl přivolání postizníka o žalobním
vyměrem náležiti se informovati a po-
třebné pomůcky shledati (arg. § 20. 24. s.ř., Dv.
dek z 13. kv. 1785. č. 431 ob. z. s.)

Spomenut-li žalobce neb žalovaný v nutné-
žitý čas žádali na postizníku poskytnuti
zastoupení, nepožbývá tím vůbec nároku
postizního, nýbrž jen nárok v posledním
odst. čl. 931 ob. z. vyznačenou.

Postizník, jenž v čas zahájení rozepře
postihatelem oznámeno a jenž zároveň
do této rozepře přivolán byl, buďto dobro-
volně zastoupení poskytne, buďto odpře
výslovně neb mlčky. V tomto posledním
případě může postihatel na postizníka
nastoupiti žalobou, jejíž předmětem jest
factum praestandum, totiž poskytnuti
zastoupení a na základě přízviského roz-
sudku vynutiti exekucí zastoupení dle
čl. 310 s. 1. (čl. 59. s. 1. 60 s. 1. dv. dek. z 21. října
1793 č. 130, dv. dek. ze 7. října 1808 č. 864.)

K zachování postizních nároků však
sankového sporu netřeba; postačí arcis-
postihatelé pouhé mimosoudní oznáme-
ní včeslé rozepře spojené s žádostí za
přidružení se ku sporu.

Spor o poskytnuti zastoupení v rozepře
při přivodní nestavuje příběh rozepře
hlavní, jež byla zavádala podnět

s žádostí za zastoupení (dv. dek. ze 7. října
1808 č. 864, jímž změněn byl spácný předpis
§ 60 s. 1.) Totiž, včeslé, jež přiměřuje
možnost prohlášení a postizníka o tom,
chce-li přistoupiti k přivodní rozepři čili
nie, snásejí musí odporce v hlavní rozepři,
neboť postizníkovi do rozepře vola-
nému zachováno býti má, aby pokud
možno se integra do hlavní rozepře na-
stoupil (dv. d. z 8. ún. 1809 č. 882 s. 1. z. s.).

Jestliže postizník, ať dobrovolně, ať do-
uncem k přivodnímu sporu a přidruží,
ku přidružení se jeho dvojím spůsobem
nastali může a to:

a) Postihatel zůstává a odevzdává prove-
dění celého sporu postizníkovi přistou-
pivšímu jakožto věnnu zmocněnci.

b) Postihatel nevystoupí z činného
vedení sporu, nýbrž sám v rozepři na-
stupuje stále používaje však při tom
pomoci postizníkem poskytnuté

V obou dotčených případech kůstane
pouze postihatel spornou stranou a pou-
ze tento vítězí neb jest odvolzen,

Postizník ani v případě sub a) uvěde-

čím nemůže odsouzen býti ani co do věci hlavní ani co do ústředí sporu (Tak i náležejí soudní č. 3111 sb. U. g. W).

O tom, zda-li příslušníci se ku sporu osoba domů mimo spor stojící dle zákona tak učinila jsouc zavázána poskytovat zastoupení jedné ze sporných stran, neprojednává se dle našeho práva i nejisté volání vedlejší korepři a to mezi postihačem společně s příslušným postizníkem se strany jedné a odpircem postihačovým v přivodní hlavní korepři se strany druhé - výběž o tom jednáno buď v sporných spisech resp. protokolích soudních hlavní korepři, soudce pak v důvodech rozhodovacích se konečným náležen připojených prohlásí se o zákonné oprávněnosti či neoprávněnosti přistoupení osoby této jakožto postizníka do procesu.

Ad a. V tomto případě postizník do korepři přistoupení má zcela volnou vůli co do vedení sporu. Postihač ustoupí fakticky do pozadí a zachovává se zcela pasivně na příslušném postizníku jediné záležitosti, by užil všech obran a pří-

vodů, jaké sám po ruce má, jakož i těch, jež má postihač, jehož jménem co zmocněnec korepři vede. Má uiti tedy také všech opravných prostředků, jež k příznivému výsledku sporu pro postihače mohou přispěti. Postihač povinen jest vydati postizníkovi jakožto zmocněnci k provedení korepři všechny pomůcky, zvláště listiny a příznivému skončení korepři sloužící.

O listinách přijatých k vůli má postizník zvláště list státní (č. 559 s. ř. § 1009 a 1014 obř. z.).

Soudní Doznaní postizníka korepři projednávajícího s faktických rozhodných okolnostech odpircem uvedených písemná síla postihače (arg. č. 108 s. ř.).

Odpírce postihačovo může postizníkovi vedení korepři přiváděti s okolnostech faktických rozhodných jim poskytnutých přísahou rozhodovací vládati a kajisté se státi může tak navkajem, pakliže faktické okolnosti rozhodné, jež přísahou rozhodovací doličeny býti mají, týkají se vlastních činů postizníkových (2207 s. ř.).

Ad b., V tomto případě, kde postihatel sám účinně ve sporu vytrvá a postizníka-
vi přidruživšimu se pouze vedle sebe co ná-
pomocníku místa dopřává, odevzdáno jest
vedení sporu výhradně do rukou postiha-
telových. Tož mínou, jakou převážel po-
stihatel přidruživšimu se postizníku v
tom, aby posléz doščený k platnosti přivedl
material processualný (obranu, inkasny,
spravné prostředky) k vítězství postihatele
směřující, pozbývá postihatel nároků
svých postizních proti postizníku se
přidruživšimu. Tu nemůže postizník
proti vůli postihatelově obrany a námit-
ky přiváděti, privody nabízetí neb sprav-
ných prostředky nastupovati.

Zajisté doznání soudní postizníkem
proti vůli postihatele účinné nebude ku
šlode postihatele / § 109 s.ř. conclusionem a
maj. ad minus. Vsaak v tomto přípa-
dě služno připustiti ukládání přisa-
by rozhodovací postizníkem i postizní-
ku, jesto by vyloučením tohoto privodní-
ho prostředku poskytování nastoupení
postizníkem v četných případech minu-

to se účinně. Minno to svědčí náhernu ná-
roku § 16 zák. o sudy žalobě k 12. čce 1872 § 112.

Z porovnání dv. dek. k s. inora 1809 § 882 a z
13. května 1785 § 431 jest patno, že nic tomu
nevadí, aby postizník spraven byl teprve
později, než jak § 58 s.ř. velí, postihatelem
s kahájeri rozejřiv, Dobrovole třeba v
dosli pokročilem již období processual-
ním do rozejře vstoupil.

Intervenci kontrolní.

Přidružení se osoby mimo spor stojící ka-
mláda se dle IV. hlavy s.ř. v postizním závaz-
ku osoby této a jeví se býti splněním po-
vinnosti ke kávarku toho plynoucí.

Nastává následkem navolání postizníka
postihatelem a má ka účel vítězství posti-
hatele jestožto sporné strany, nikoli však
vítězství osoby privolané, jež postizním
pomocníkem postihatele zůstane.

Moderní právo obchodní a pozdější zák. ko-
ny o hmotném právu (o společenstvech a j.)
navedly u nás obč. právní instituci:
intervence kontrolní - kontrolliere de In-

convention - interence k dohledu (§ 194. 195. 226
 obč. z.) aniž procesualní ustanovení bylo blíže
 upraveno. Tato interence kontrolní jest
 právem členů jistého společenského ústavu
 aneb ústavu správných přístupů k
 rozepři, kterou vede věstevost těchto účast-
 níků bez jakéhos zavolání sporou stranou
 za tím účelem, aby přístupující jednotlivý
 člen aneb účastník dohlížel ku správnému
 vedení rozepře věstevosti účastníků a tím,
 že přidruží se k rozepři zastává zájmy ve-
 stevosti účastníků v procesu také vlastní
 svůj právní zájem hájit a konečným výře-
 šovím věstevosti účastníků ve sporu k plat-
 nosti přivést.

Podmínky interence kontrolní jsou:

1) Co do subjektu: přístupiti smí k sporu
 ku, jež vede věstevost akcionářů, každý jed-
 notlivý akcionář, aneb jež vede věstevost
 kommandistů akcionářů, každý saskový
 kommandista, ku sporu, jež vede věstevost
 členů společnosti hospodářského záložny,
 komunní spolky atd, každý člen ku sporu,
 jež vede věstevost majitelů partiálních dluž-
 níků úpisů, vědčících majitelů aneb rubo-

jevů. n. jež vede věstevost, každý majitel saskové
 ho papíru (čl. 226. 194. 195 obč. z.; z. o spol. z. r.
 1873 § 25, z. z. 24. Dub. 1874 č. 48 § 9).

2) K objektivnímu směru: každý akcionář
 přístupiti může k rozepři vedené věstevostí
 s představenstvem neb s dohlédací radou, byla-
 li tato zvolena 3) každý akcionář kommandista
 nastoupiti může do sporu, jež vede věstevost
 brů s komplementáry aneb s dohlédací radou,
 jež po zákonnu zřízena býti musila.

3) Dále nastoupiti může každý člen společen-
 stva hospodářského ke sporu, jež vede věstev-
 ost s představenstvem 4) každý majitel par-
 tiálního úpisu řečeného do sporu, jež vede
 věstevost těchto majitelů s pluzníkem spole-
 čným, nastoupena jsou kurátorem ad hoc
 řízení.

3) Co do formy přistoupení a právech přis-
 touplého intervenienta sluší uvést: účastník,
 jenž do sporu věstevostí účastníků již zahá-
 jeného chce přístupiti, musí nejprve k tomu
 vykážati své oprávnění. Má soudž podat
 k soudu, kde již rozepře věstevostí účast-
 níků začata byla, žádost za přistoupení k
 interenci kontrolní.

U této žádosti má vykázkati:
 a) že jest účastníkem věci v sporu již
 nastupující (anal. § 7 16. z. ze 14. pros. 1847 č. 111 ř. z.)
 b) dále má vykázkati, že se jedná o skutek o
 spor. Do něhož dle zákona nastoupiti může
 jednotlivý účastník jako intervenient.

O žádosti této soud processualně nařídí stání
 k vyplechnutí sporných stran v původní kope-
 ři té věci v těch kterých účastník a od-
 pírce této o tom, kda-li podílí se, hlásící se o
 přistoupení; připuštěn býti může jako inter-
 venient čili nic.

Po slyšení stran oznámí soud rozhodnutí
 své výměrem sporným stranám v kopeřii a
 hlásivším se k přistoupení podílí se k tomu
 (do. dek. k 31. října 1785 č. 489 sb. z. s. lit. w).

Podílí se připuštěný co intervenient do ko-
 peře věci přistupuje do sporu tohoto
 jako zastance kálekivosti sporné, o níž jde.

Toto musí býti dopuštěno, aby ve věci věci
 účastník upotřebil veškerého materialu
 processualního a veškerých pomůcek k ví-
 šezství směřujících, pokud tento jeho činností
 nepřijí jednotné projednávání kopeře.

Ještě pravno, že inkony processualné jiným pro-

vedení, avšak konečné v děství veškerosti shro-
 zující pro věci činných, polykají-li se s in-
 kony processualními provedenými veškeros-
 tí, již zabezpečují v děství.

Přistupující intervenient nemůže poklá-
 dáti býti na společníka v kopeřii, neboť již
 právě, nežli se byl činně přidružil k veškeros-
 ti účastník v kopeřii nastupující, sám
 již byl vaní zabrán. Přistoupením jeho o-
 všem svědčí se jeho původní, latentní a pas-
 sivní účastnictví ve sporu býti prakti-
 ckým a aktivním. Účraby přistoupení
 k kopeřii musí nésti sám přistupivší
 intervenient (§ 194. 195. 226 občz. § 25 zák. o spol.
 59. z. z 24. dubna 1844 č. 48).

B) Nastoupení třetích osob
 na místo původních stran.

U zákonech o řízení sporném nemáme
 žádných předpisů s tím, kda-li právo
 naše připouští nastoupení kteréi osoby
 na místo původní strany.

Rozeknávali sluší případy nastoupení
 osob třetích na místo původních stran,

kteří nastávají

I. při successi universální

II. " " " singulární.

Ad I. Co se týče successu universální § 416 s.ř. naučuje pouze pro případ ten, že žalobce neb žalovaný advokátem zastupován byl ve sporu, aby práva moc advokátská obsahovala, clausulam hereditum i doložku, zmocňující advokáta k projednání pokerně i pro případ jiných zmocňujícího.

Jestliže strana sporová, jež za tvání pokerně neměla, nebyla zastupována advokátem, nemůže v pokerní dříve pokračováno býti, pokud nedostalo se pokusnosti neměle strany zákonného repraesentanta.

Mnohdy processuálně provedené proti pokusnosti, zákonné repraesentace pokračující, byly by kmatečnými, ješto by tu byla základní zásada řízení sporového, totiž zásada rovného slyšení obou stran, porušená.

Co se týče repraesentace pokusnosti, jest dlužno říci tyto případy:

a) Pakli delati, ať již z kteréhokoliv důvodu delatního se přihlásili k pokusnosti a tato přihláška soudem pokusnostním byla

přijata, mohou přímo (- bez posranného jednání-) do sporu nastoupiti, resp. může býti přímo pokračováno proti nim ve sporu.

Acit' v prvním processuálním prohlášení, kterýmž dědicové přihlásivši se nastupují resp. proti nim, bylo nastoupeno, vykázána buď legitimace aktivní resp. pasivní dědiců, ad causam, což snadno státi se může iředním vyvědčením pokusnostního soudu, řízeným dle § 281 par.

Dědicové nastupivši do sporu na místě neměleho žalobce neb žalovaného projednávají ve sporu pouze imo repraesentationis a nastupují tedy ad personam § 550 ob.ř. Pokusník ve sporu vydaný nesvědčí jim, nýbrž pokusnosti neměle strany a nejsou tedy dědicové, vždy podlehnou, povinni ka platiti útraty sporu; závazek ten říká jen pokusnost.

b) Jestliže dědicové ať žalobcovi ať žalovaného neměleho přes, vyzvání soudu pokusnostního v době určené se nepřihlásili, aneb jestli dokonce delati zůstavitelovi neznámí jsou, má řídi pokusnostní soud curatorem hereditatis iacens, jenž

zjmenem pokinstalosti přímo ve sporu nastu-
puje resp. proti němu přímo nastoupeno
býti může (§ 78. 128. 129. par.)

Kvátok pokinstalosti dle čl. 129 par. a 282 obč.
zákoně bude mítí potřebí konsensu soudu
pokinstalostního k uložení, přijetí
a vrácení přísah rozhodovacích, ukázaní
soudního porovnání a k svolení pokus-
ního. V případě tomu, když kalovaný za
svádění sporu kerviel, nebude musiti kalob-
ce ani vyžadovati uplynutí lhůty delatim
kalovaného k přihlášce dědicke vyměnění,
výběž dle § 811 obč. z. ve spojení s § 79 par. bude
moci žádati na příkerní kvátoka „ad litem
persequendam“ a proti tomu přímo ve
sporů pokračovati (Dv. D. k 19. lid. 1790 č. 1094 str.)

Prísaha doplňovací neb seřadovací, již
kustavitel ve sporu před imunitno svjnu
býl nabízel, aneb přísaha rozhodovací, která
od příkerní byvši uložena tímto kustaviteli
vrácena byla, aneb přísaha rozhodovací,
jež od příkerní kustaviteli byla uložena a
jím také přijata, platí za vykonanou,
jestliže imunitní strany k přísahě ochotné

nastalo na právní rozepi, jest-li také
na která přísaha rozhodkem byla připuštěna
a jestliže konečně kustavitel sám nebyl roz-
při pokračoval (§ 233. str.) (Dv. D. z 15. čce 1784 č. 317.
Dv. D. z 5. břek. 1795 č. 222.) Dv. D. z 26. Dub. 1792 č. 107.

Jestliže kustaviteli od příkerní ve sporu při-
saha rozhodovací uložena byla, o jejíž
přijetí neb vrácení kustavitel se již nemohl
prohlásiti, jestli již prvé kerviel, ku přísahám
keraesentantů pokinstalosti do rozepi na-
stoupivšim právo prohlásiti se o přijetí
resp. vrácení přísahy nebo křivci ka křivota
jeho uložení.

Slučí však při tom na paměti mítí, že
na kástupcích jménem osoby bítí ve sporu
nastupujících přísahu kádati lze jen ve
vlastních inkorech keraesentantů a
kástupců, nikoliv však o fancech osoby
se, kterouž zastupují (§ 207 str.)

Univerzální sukcesi není nastoupení
křitelstva konkursovního na místo křida-
lara co do majestva křidatara do podstaty
konkursovní náležejícího.

Právo konkursovní připouští arcib věri-
selstvu konkursovnímu, aby nastoupilo
do rozepi křidatarem před prohlášením

konkursem zahájených, avšak jen k té příči-
ny, aby všechny majetek křidatelniv exekuci
a soudní moci rakouských soudů podro-
bený stal se inkasním fondem, k něhož výluč-
ně věřitelé konkuršní se mohou nejvýhodněj-
šího zaplacení pohledávek dojíti mají (§ 1. 22. 58.

59. konk. ř.)

Co se týče nastoupení věřitelstva do sporu vy-
nějším úřadem před zahájením konkursu
(tj. nejdéle posledního dne před tím dnem, kdy
edikt, jímž úřad byl prohlášen, při soude
konkursním na soudní desku byl přibit)
kapitálých, sluší konkrátovati spory:

a) aktivní (co žalobce) a

b) pasivní (co žalovaný)

Do sporů, jež vynější konkursant jakožto
žalobce k divoedu práva majetkového byl
zahájil stran předmětu do podstaty konkur-
sní náležitelého, může nastoupiti po prohlá-
šení konkursu přímo správce masy jako
representant celého věřitelstva konkursní-
ho; avšak musí převzít vedení konkré se v
onom období, v němž se nacházela konkré v
den prohlášení konkursu (§ 10. 76 konk. ř.)

Byl-li konkurs prohlášen v době, kdy v

konkréi vynějším konkursantem právě zahá-
jené běhla věžaná lhůta ku přihlášení se
k divoakim neb k podání opravního pro-
středku žalobcem, přísluší správci pod-
staty do konkré nastupujícímu ka tím účelem
lhůta nová počínajíc dnem prohlášeního
konkursu (§ 10 konk. ř.)

2) Co se týče sporů pasivních tj. sporů, v
nichž vynější konkursant před prohláše-
ním konkursu jakožto žalovaný nastu-
poval v žalobě vztahující se ku předmětu
do konkursní podstaty náležejícímu, sluší
konkrátovati:

a) Co se týče žalob vindikacních a kástavních
věřitelů podaných na vynějšího konkursan-
ta, nepřekrývá se konkré toho druhu prohlá-
šením konkursu. žalobce pokračovati má
u toho soudu, kde žalobu podal, avšak veške-
lé řízení procesualné provedení po zahá-
jení konkursu navázati má proti správci
masy (§ 7. 137. 138 konk. ř.)

b) Co se týče sporů zahájených o žalobách
dozvolávajících se pohledávek (jež dle před-
pisů konk. ř. sluší přihlásiti), dlužno
hleděti k období procesualnímu, k němuž

již spor byl dopřel.

a) Nebyla-li korekce před prohlášením konkursu ještě vyříkema konkrétním náležením prvního soudu, pakli žalobci, aby pohledávku, před zahájením konkursu vyřádkovanou žalobou ve lhůtě ediktem vyměřené při soudu konkursním ohlásil a ka ukončení pravosti této přihlášené pohledávky kádal.

Spor první zahájený před prohlášením konkursu; když pohledávka v čas konkursu přihlášená při stání prokazovacím čili likvidačním co do pravosti porčena byla buď správcem podstaty neb věřitelem konkursním téže neb nižší třídy, obnoviti má žalobce spor, prohlášením konkursu ka stavený voláním podáním u konkursního soudu, u něhož nyní ve sporu bude pokračováno.

Podání dočtené má ka účel: přispřívobiti původní žalobci co do podnětu a co do prosby žalobní své pro změněné situaci tj. řídití žalobu původně na konkursanta podanou proti němu, když při stání prokazovacím pravost pohledávky porčeli pouze u konkursu

pro kákomu oprávněným a mimo to k němu přivodní prosbu žalobní, dovolávající se přímo k placení ve lhůtě procesualním právem určené, se křeselem u účelu řízení konkursního na prosbu dovolávající se ukončení pohledávky a vřádkování jí do příslušné třídy věřitelů konkursních (§ 7. 109. 110. 119. 124. 125. 134. Konk. ř.) Takli korekce prohlášením konkursu přerušena projednávána byla písemně, má žalobce k přihlášené pohledávky všetečné sporné spisy, jež má, vřádkovat, přiložití a žádati, aby všechny soudní spisy od soudu procesualního konkursním komissárem byly vyřádkovány (§ 110 Konk. ř.).

Ve sporoch zahájených před prohlášením konkursu ale procesualních voláních pokud řízení svědčného konkursního neb exekutorského, buď pokračováno, nastala-li potřeba toho ale výsledku likvidačního stání u soudu konkursního ale zásad procesualních o řízení písemném (§ 131. a 134. Konk. ř.).

β) Pokudliže spor již před prohlášením konkursu dočtené byl projednán a nále-

nem soudce 1 instance rozhodem, at' jik to byl nálek konečný, avšak právní moci ještě ne-
nabyvší, nebo at' to byl jen přísudek přírou-
stějící slyšení svědků neb knalců, nepřekouší
se korekce prohlášením konkursu, nýbrž
povinností správce podstaty jest přímo
nastoupiti in statu quo v korekci - tito buď
podáním odvolání buď přihlášením se
k divákovi příznostnému a to oboje ve lhů-
tě ke dne prohlášení konkursu za účelem
tím znova věřící.

Spok v tomto případě kinstane při soudě,
před kterým kahájen byl: tedy slyšení
svědků resp. knalců, ku kterému správce
podstaty se byl přihlásil provedeno bude
u soudu procesualního a nikoli snad
konkursního.

Rovněž o odvolání správcem podstaty
podáním rozhodovati bude vcelni soud,
jenžž podříken jest soud procesualní
a nikoliv onen vcelni soud, pod nímž
stojí soud konkursní. (§ 7-115 konk. ř.)

Rozumí se, že prohlášení konkursu
žádného účinku zevni nebude a nemůže
na spok kahájený s žalobě některého věřící

kele nynějšího konkursanta, pokudli spor tento
jik konečným nálesem právní moci nabyvším
před dnem prohlášení konkursu konkursen
byl.

Věřitelé konkurující a správce podstaty
mohli by proti přihláše pohledávky kato-
výmto právoplatným konkurskem již prvé
ukvané namítati pouke částečné aneb
úplné křivení pohledávání tohoto (§ 115 odst.
3 konk. ř. Dv. ř. k 22. čna 1836 č 145).

Dle zákona ke 16. března 1884 č 36 ř. k. a. n. c.
Dle § 40 ve spor odřivčí (Anfechtungsprozess)
některým věřitelem před prohlášením
úprádku kahájený a prohlášením kon-
kursu po samém zákonném přerušení, na-
stoupiti může správce podstaty na místo
přivodního žalobce: ten činní-li kate, může
kádati každá k přivodních stran v kore-
při odřivčí na obnovení korekce kaháje-
ním konkursu přerušené.

Avšak po obnovení soudu v přivodním
sporu projednáváno býti může mezi sva-
nami jen o tom, která k nich kaplatili
má útraty soudního jednání v sporu
tom ak do prohlášení konkursu prou-

204
Deního. Sylončeno jest však, aby po ob-
novení odpricki pokrepe inekí pívodnímu
stranami projednáváno bylo dále o náro-
ku odprickím.

Ad II. Co se týče sukcese singulární a
účinlivé této co do nastoupení třetích osob
na místo pívodních stran, postarádáme
v našich právech podrobnějších ustano-
vení ohledně formálních předpisů. Jen v
obč. právu uznává se možnost keickení
přednětu sporu, pokud tento dle zásad
pověstných jest zpikitelný (§ 378. 1393 obč. z).

Takli kdož kalován ja o vydání věci,
ka tvání pokrepe věc tu keickil, musí ji
na své úkaly kalovci opatřiti aneb ka-
platiti komobuzejnou cenu věci sporné
(§ 378 obč. z). Vyplývá tedy z tohoto ustano-
vení, že kalovce pívodně k divodu věcného
práva nastupující a pívodním petitem
vydání věci se dovolávající k měniti
může následkem keickení věci se strany
kalovaného kalovci jak co do právního
divodu / v ten smysl, že nastupuje pro
keickení nastalém na pívodního kalova-
ného k divodu práva obligacního :

-205-
takli co do petitu / že nedovolává se v se-
vydání věci, nýbrž kaplacení komobu-
zejné ceny pívodního přednětu kalovního).
Předpis § 378 jest výjimkou k přísného
podle... změny kalovy ka tvání sporu
pověstného v § 21. 49 s. k.

Náše právo nepřipouští jako právo
obecné, aby kalovce kvitěkivší v pokrepi
vindikační proti detentoru kalovanému,
jenž ka tvání sporu věc spornou keickil,
nastupoval v kákladě komidku proti
pívodně kalovanému vydání^{ho} také ka
nového nabyvatele (§ 306. 298 s. k). Keickení
věci nemovitě do knih pokrepkových ka-
prané se strany kalovaného ka tvání
pokrepe o právo věcné k této věci, aneb o
neplatnost vlladu stran věci té dobyté-
ho, nemá dle práva našeho ka následek
vystoupení dosavadního kalovaného a
nastoupení nového nabyvatele do pro-
cesu, avšak kalovce může si pojistiti
v prakticky nejdilekšíších případech
účinek pokrepku vyveseného proti pív-
odnímu kalovanému také proti tomu,
kdo nemovitou věc spornou ka tvání

procesu byl navyl (§ 20. 61. 71. n. r.)

Podle § 293. n. r. poskytuje žalobci, jenž nastupuje k žalobě vlivem divodu právního s vydání věci, možnost dobytí sekvestrací spravovací, může-li svědčiti, že by žalovaný na svá práva pokusil ves prokoupeni káží, khoril neb ksilil a prodá-li dále jistotu stran škodu k tomu odříkací vcházející, že podle konečného výsledku procesu svědčilo se koto oprávnění neodivodněným.

Podle § 1393 a 1394 obř. z. dle nichž práva sedenta jsou stejná s právy sessionární nastoupiti může v koxerji na místo původního žalobce nutnějšiho sedenta.

Jedni dovolávají se k § 1393 a 1394 obř. z. dle nichž práva sedenta jsou stejná s právy sessionární vcházející se k i na právo procesualné. Druzí se dovolávají naproti tomu přísného káží k němu žalobu ka svá práva koxerje. Podstatným kusem divodu žalobního jest však aktivní a pasivní legimitace ad causam, která vždy také býti může na neměně (§ 21. 49. n. r.)

Stimo se dovolávají se obř. d. k. 13. května 1785 § 431, kde něhož po seřčení se stran jiný žalobce neb žalovaný místo původního žalovaného nastoupiti nemůže

Omocněncích stran v koxerji.

Strany spravné pokívající způsobilosti státi v soudu, mohou se k pravidla dáti nastupovati v koxerji k mocněncem zmocněncem projednává koxerji na místě strany spravné nemaje ve výsledcích spravní každého káží vlastního.

Přávo naše překládá stranám spravným, aby svědily vedení spravní k mocněnci; jen výjimkou každá, aby strany k provedení věci svých i k tomu osobně se dostavily a to:
1) v výkonání přísahy at doplňovací, či koxhodovací či oceňovací (§ 223 n. r.).
2) v řízení o žalobě ka koxvodmanželi, jakož i v řízení o koxloučení aneb neplatnost manželsví (obř. d. k. 23. srp. 1819 § 1595 § 2. 14.)
3) v řízení svrchném, pokudli soudce chtěl slyšeti strany o určitých faktických okolnostech v koxerji zmánní koxhodných

(§ 8 státního zákona). Jestliže však v žalobě odříkací
slyšající se obnosu vyššího 500 Kč státně
projednáváno bylo, neplatí toto ustanove-
ní (z. ze 16. března 1884 § 35 § 47)

Zákon nepřináší toho potřebu, aby pouze
advokáti, tj. státním autorizovaní, právo
kvalifikované strany přípravě byli
jakého kompetenci k provedení konkrétní
žaloby totiž v řízení mimoprávním (s vý-
jimkou slyšající se došedných konkrétní od-
říkací) a v řízení bagatelním přípravi-
šěji se kompetenci obecní a i ve řízení
státním přípravě se na kompetence:

- a) osoba mužského pohlaví
- b) 24 let stará
- c) o věci náležitě informovaná
- d) příslušným mocným listem opatřená,
jestliže dále
- e) strana pro důležitou překážku osobně
dostavit se nemohla a
- f) není-li konkrétně zastupce vyhrazený při
konkrétním známým prokurátorem příslušným
(Winkelschreiber) (§ 9 státního zákona).

V řízení bagatelním přípravě se k pra-
vidla též jen způsobilosť mužského pohlaví

s touto výjimkou, že může manželka platně
zastupovati jeho manžela. Rovněž vyhle-
dává se písemného zmocnění a důkladné
informace. Pokud vyloučení jsou prokurátoři
za to nevyhledává se ani 24. rokem ani svéprá-
vnosti (§ 9 bag. zák.). O úředním zmocnění má
býti výslovně učiněna zmínka v soudním
protokole o líčení sepsaném (§ 9. řík. státního
§ 25. c. § 9. 77. IV odst. bag. řík.).

za prokurátora dlužno pokládati osobu,
jež

a) buď nejsem státním autorizovaným
zastupcem strany v náležitých srovnáních
toho druhu, při kterých procesualní prá-
vo pomoci státním oprávněného zastupce
vyžaduje, nastupuje jménem žalovce neb
žalovaného a správná soudní práva se-
řizuje

β) aneb nejsem k tomu oprávněna při-
slušným úřadem prokurátorskou pro-
vozuje řízení právních listin a soud-
ních spisů at. procesualních či jen ve-
srovnáních. Stejně dle zákona při těchto
záležitostech se autorizovaného zastupce
ani nevyhledává. Lhostejno jest, zda-li

přímo prokázáno býti mohlo, že ta která osoba i platby přijímala na služby své, aneb kdo se toho domnívali bez jev. a indicí, že jinde konala pro výdělek.

Pokornictví bývá se, nepropadla-li jich činnost stíhání občasným zákonem brestním (§ 300 brest. zák.), pokutami peněžními od 5-200 Kč aneb vazbou od 24 hodin do 6 neděl. Trest vynáší omezen soud, při kterém pokorník se byl provinil. Ználek brestního pro pokornictví připouští se někdy na vrchní soud ve lhůtě 14 denní ke dne domnění nálehu.

Advokát neb notář podporující činnost pokorníka podporováním podání jím křívených, okráden budit v pověstání příslušnému disciplinárnímu soudu. (min. nař. k 8 čna 1857 č. 114).

Postavení a právní poměr kástruce ve sporu ku sporé straně nvažovali dříve podle pověstných zásad občanského práva o úplatném knosčení (arg. § 1163 obč. z.)

O advokátech.

Zvláště kvalifikovanými a státem autorizovanými knosčenci k vedení korepí jsou advokáti.

Advokáty rozumíme osoby práva knalé, které oprávněny jsou státem k tomu z povolání přejímají zastupování stran ve sporách a soukromníkuv kálekí kálek právních věcech (§ 83. z 6. čce 1868 č. 96).

Právo naše uznává rozdělení funkcí prokurátora a jedné a otáara se strany druhé, jako právo římské (viz čl. 1. prof. Osta vydaný v Olově Encyklopaedii: advokát)

Rovněž uzná podobné rozdělení, jako naše právo čivilo mezi funkcí poručníka korepí a mluvitěho (Všechno II. kniha 19. kap.). Ustanovení XXXVIII hlavy soud. ř. a doplňku prohlášených dvoe. dekrety byly změněny, pokud se organizace advokacie týče citovaným advokátním řádem.

Práv neměli více tzv. státní agendi; rovněž nevykazuje vláda advokátovi

učině písoviště, rovněž není náležitěm ustanoven maximální počet advokátů v jisté kmeni resp. v jistém místě.

Každý, kdo vyhověl zákonným podmínkám, žádá-li miže, by kapšan byl do listiny advokátů při advokátní komore vedené, vykonav prvé písařku inžený u toho kterého vechního kmenového soudu.

Dolezeným kápisem nabývá legitimaci k praxi v sídle na písoviště své kvoleném.

Zákon vyhledává následující kvalifikaci:

1) Dolezené právo v některé obci kmeni a království této polovice říše,

2) svéprávnost

3) obvyklé právnických studií na některé universitě královské a nabylí doktorské hodnosti na universitě saské

4) sedmiletou praxi, jež aspoň po 1 celý rok byla praxí soudní při soude svobodném a jež nejméně po 3 roky po nabytém již doktorské byla praxí advokátní.

5) obvyklé kromě praxi praktické, již se kandidát dokud podrobuje u vechního kmenového soudu. Zkoušce podrobili se miže

kandidát po doktorské a 4 leté praxi (Pozn. Také vyšší konceptní inženýři fin. prokuratury podrobili se mají zkoušce adv. (nal. ke dne 9/9 1871 č. 108.)

Kdo písovil po pět let při některém svobodném soude jakožto rada cum voto, žádá-li miže o písařku službu soudcovskou kápis do listiny advokátů, aniž by musel vykázati doktorská, praxi neb zkoušku advokátní.

Předpokládá se ovšem při tom, že ten který soude nebyl nad náležen disciplinárním ke státní službě propuštěn aneb proti vůli své do výslužby dán (§ 1. z. 6. adv. ř.)

Zápis odepřen býti miže na to žádajícímu pouze pro vadnost (nedostatek důvěry hodnosti) zákonem ustanoven by byli prvé k listině advokátů.

Pro odepření kápisu lze své stěhovati u komory advokátní resp. u nejvyššího soudu (§ 7 adv. ř. § 15 adv. disciplin. ř. z 1. Dub. 1872 č. 40)

Komora advokátů (advokatenkammer) svou všichni advokáti svého správní

ho obvodu. Reprezentantmi komory jsou výbor volí se na dobu 3 letou.

Vškolom komora advokátních jest mimo jiné správní kálekisosti - kvláste též podáváním dobrých kvláním o návrhách zákonů a kádosti vlády, podáváním kvláním o kvlástavu praktického právnictví, jakž i činnosti návrhů o tom, jakým spůsobem lze by bylo od pomoci nedostatku v tom směru se vyslyšlym (§ 24)

U povinnostech advokátů.

Tyto jsou:

1) Nejčelnějši povinností advokáta jest, aby zastupoval strany de předpisu zákona: bedlivě, věrně a svědomitě (§ 9 advok. ř.). Advokát odmítne-li smí zastupování stran bez udání důvodů, avšak má se o tom ihned prohlásiti, jakmile o tom byl požádán (§ 10). Straně, již žádný advokát zastupovati nechce, má býti kvláčen výborem komory kvláture ex offio, jakmile bylo patrně pojištěno (§ 10 pol. odst. advok. ř.). Stranám chudým také výbor komory

kvláčuje kvláture ex offio (§ 16).

Zakázáno jest, aby advokát kvláčil o kvláče neb v některé souvislé kvlálekisosti oběma stranám. Rovněž vyloučen jest advokát ze zastupování v právních věcech, v nichž právě sám co soudce neb státní kvláture se účastnil (§ 10)

Trestním zákonem propadá dokonce advokát, poskytl-li odporci klienta svého pomoci při spisování spisu sporných aneb pakli odporci kvlády poskytl na škodu své vlastní strany (§ 102. str. 3)

Advokát práv jest straně, kterou zastupuje, ke škodě, kterou jí spřisobil buď sám neb kterou zavinit náměstek jeho (§ 15 adv. ř. 1010 obč. ř.). Advokát může i mezi průběhem kvláture neb jiné kvlálekisosti právní vypravěditi klientovi kvláčením. Je dne, kdy domlčena byla výpravěd', ještě podobu 14 dní zastupovati musí advokát klienta povněd', povněd' jest toho potřeby, aby byly odvráceny právní škody.

Odvolá-li strana kvláčením sama, nemusi advokát ke dne oznámení nastalého odvolání dále se o ni starati, § 1.

4) Povinnost mlčenlivosti o právních ká-
lektorech zejména svědčících.

naše právo neprosilo advokáta také po-
vinnosti ku svědčení před soudem, pokud
jde o právní kálektosti klienta. 4 adv. ř. § 141
160 s. ř. § 7 sm. ř. § 42 bag. ř. § 152 k. ř.

Advokát, jenž převzal zastoupení strany,
má dle kliditi sobě klientem vlastnomi-
čně podepsanou "species facti" tj. podrobné
vyličení celého právního případu s do-
kazním důkazem, jinně správná strana prá-
va neb námitky své prokázala u ní (§ 414
s. ř., § 233 s. ř. Adv. ř. k 5. břez. 1795 č. 222) kvlášt' po-
stýlování zastoupení (1815 lit g s. ř.).

Poslední věta § 414 s. ř., dle níž advokát byl
povinen civilnímu soudci předložit spe-
cies facti, jestliže tento na to kádal, klisena
jest § 9 adv. ř.

3) Vylučnost advokátního povolání. Sté-
dopouští § 20 adv. ř., aby advokát provozoval
nějaké vedlejší kaměstování, jinně by váž-
nost jeho stavu vprti mohla. Stéprouští
také sloučení advokacie s notářstvem
neb nějakým placeným úřadem státním,
nimo s úřadem učitelským.

4) Advokát sloužití má pouze právu a sprá-
vedlivosti proti komunkolivě 13412 s. ř. § 9 adv. ř.
střibec pécovati má advokát, socialně nevad-
ným a pécestným chováním se o to, aby za-
chována byla čest a důstojnost advokátní-
ho stavu.

Formování povinnosti úřední a poslí ke do-
ščené, vesná se jakožto poklesek disciplinár-
ní kvlášt' naou disciplinární skládající
se k advokátu k komno čestnému soudcov-
stému úřadu povoláních volbou advokátní
komory (Disc. adv. ř. k 1. dubna 1872 č. 40). Při
disciplinární radě pírubi líž advokát byo
k komu povolán volbou adv. komory co ve-
řejný kalovce. Jakmile předvěká vyhledá-
vání kavedená buď k úřední povinnosti neb
následkem oknámení úředního neb státnosti
soukromíka skončena byla, usnese se di-
sciplinární rada na tom, je-li kde divodit
klíkem disciplinárním, k kterého u-
snesení není opravného prostředku.

4, 11, adv. ř. jistivém nastane pak podrob-
né vyšetřovací řízení.

stýlech svědků a kvláců děje se přísahně
před soudem. Pokylo-li vyšetřovací říze-

ii) Dostatečného materiálu obviňovacího, nařídí se konečné přelíčení ústní avšak každé. Čteny, jež mohou býti uloženy, jsou:

- 1) písemná dílka
- 2) přelíčení pokuta až do 300 kl
- 3) vyloučení z praxe advokátní až na 1 rok,
- 4) ztráta k listině advokátní (§ 12 Disc. ř.)

Také kandidáti advokacie, totiž právníci odbyvší studia na katolické fakultě právnické, v káždě absolutoria a vysvědčení o všech státních zkouškách neb diplomu doktorského karsani ve kvládní listině kandidáti advokacie výboem komory pro komore advokátní říšenou a vedenou jsou podříkveni této disciplinární radě.

Kandidátním advokacie ukládáti lze, kromě kresty disciplinární, jině místo vyloučení z praxe pro větší dobu, uloží se jim přiměřené prodloužení praxe.

Nároky náhradní tj nároky o náhradu škody, jež snad vyvolány byly z porušení úřední povinnosti advokáta k platnosti přiváděti nelze v řízení disciplinárním (§ 43 adv. Disc. ř.).

Z krestního nálehu ukládajícího pokutu

vyšší 50 kl, ul jiný než mimo dílku, odvolání se může čerovat a nejvyššímu soudu (§ 47).

Poměr advokáta ku klientovi.

Poměr advokáta ku klientovi jest poměr i platného mandátu. Práva má dáti advokátovi mocný list (§ 1008 ob. k., § 416 s. ř.), jímž je zmocňuje kvládní k ukládání, přijímání a kacení přísah, javek i k uzavírání narovnání. Práva má dáti na vřiti dáti advokátovi i moc k vybírání a křitování peněz. Každý mocný list obsahovati má jednak doložku substivční, jednak doložku dědicím svědčíci (§ 416 s. ř.).

Soud má k úřední povinnosti naléhati na to, aby zmocnění bylo dokázáno (legitimatio ad processum).

Dle dv. dek. ze 14. čer. 1784 č. 306. a. i dv. dek. ze 28. čer. 1813 č. 1064 s. r. s. předložili má v písemném řízení advokát svůj mocný list současně s právním podáním buď in orig. neb in cop. vid.

Bylo-li soudní podání vlastnoručně pode-
psáno klientem, má soud aspoň s to řešo-
vati, aby mocný list soudu byl předložen
před doručením konečného rozsudku.

U řízení protokolárním advokát dostá-
vající se s klientem nepotřebuje předložit
plnomocenství; to platí i tehdy, kdyby klient
k řízení protokol podepsal se káňkal (Dv. D.
29. listopadu 1811 č. 961). Dv. Dek. k 30. listopadu
1789 č. 1081 doporučí dokonce, když klient přít-
omen není, projednávání protokolární ad-
vokátem plnou moc po kuse nemajícímu s
výhradou předložení mocného listu do ur-
čité doby.

Plná moc u řízení protokolárním struč-
něm a bagatelním může třeba při samém
stání protokolárně udělena býti advokátovi
stranou, která se s ním u soudu setkala (§ 9.
stav. ř. § 25. 9. 77 řík. bag.)

Soudní podání smí soud vzhledem k ne-
dostatku plnomocenství jen tehdy vrátiti,
když to zákon výslovně nařizuje (Dv. Dek. k
23. srpna 1822 č. 1846)

Práva advokáta.

Tato jsou:

1) Klient musí navrháti advokátovi vše-
chen náklad, jenž vzešel z vedení právní ka-
léřnosti, byť dokonce skončila v neprospěch
klienta (§ 1014). Rovněž žádati může ad-
vokát, aby mu klient dal zálohu a může
též žádati tzv. palmarie tj. odměnu za práci,
dle nynějšího práva vymíněnou třeba ob-
nosem určitým. Tímto předpisem k ně-
mu ustanovení § 879 odst. III obř. z., avšak do-
sud platí káňkal, aby advokát po čas svá-
ní spornu nepřevédl na sebe věc spornou
od klienta úplatně (§ 16 adv. ř.).

Advokát může si vaxiti z peněz pro kli-
enta došlých neb dobytých pohledávky proti
klientovi, pokud zálohou kryt není, avšak
jest povinen ihned se účtovat s klientem
tj. zaslati klientovi účet.

Neschválí-li klient účet, může advokát
předložit káležnost výboru advokátní
komory k pokusu přátelského vyrovná-
ní. Popíel-li klient pravost neb výši po-

hledávky advokátovy, složití má advokát
onen obnos, jenž stačí k uhrazení jeho po-
hledávky, do soudního deposita.

Keďtak-li se při výboru komory advokát
ní přátelské narovnání káleklosti, musí
nastoupiti advokát na svého klienta po-
řadem práva.

Avšak částka ona, jež složena byla do
soudního deposita, jest zákonem zastavou
ohledně pohledávky advokáta ke spornu
prvé vedeného. (§ 19 adv. ř.)

Adv. řád výslovně nařizuje, že má býti
vydána kolářství sakra odměn na práce
advokátem obstarávané, pokud se advo-
kát s klientem vým s odměnou výslovně
nebyl smluvil. Navrh zákona o tom r. 1888.
předložen byl říšské radě.

Adv. řád poukazuje advokáta, pokud
sakra vydána nebude, k pořádku práva,
aby pohledávek svých proti klientovi dobý-
val žalobou; ale přes to praxe nejvyšším
soudem schvalovaná propuzuje advoká-
tovi cestu výhodnější (do d. ke 4. října 1833 č.
2633), totiž advokát předložití má po skon-
čení korekce účet svůj, který klient se

zdráhá zaplatiti, onomu soudu, kde věc byla
projednávána, aby byl účet po slyšení klient-
a soudem upraven co do jednotlivých polo-
hek a vrácen advokátovi.

Stížnost klienta může jiti třeba až k
nejvyššímu soudu. Po upravení tom nastou-
pí advokát u soudu bydliště klienta resp.
u soudu příslušného dle výslovného smlu-
veného splnění mandátu s kápravení
upraveného účtu žalobou; v odpovědi může
klient činiti jen námítky týkající se pravo-
sti pohledávek vytknutých v jednotlivých
položkách, nikoliv proti výši jednotlivých
položek.

Dv. Dek. ke 14. června 1784 č. 306 lit. e naříkeno
bylo, že advokát, jenž opomenul kádati
jménem klienta svého na odkoupení odpírce
k zaplacení nákladu celého spornu a do po-
dobna účtovat náklady vynaložené, po-
kvívá práva pohledávat sám na svém
klientovi k zaplacení výdajů učiněných, ja-
kž i palnáře.

2) Advokát má sice po skončení pomě-
ru mandátním všechny listiny, jež mu
byl klient světil ku provedení spornu, na-

vádku, avšak, má-li jich k dobytí nároku
vého potřebí, může si na útraty klienta
zřídit opisy; originál uocného listu nemu-
sí vydati nikdy, kam může klient přípu-
stiti jen doložku odvolací.

Spisy příruční (acta manualia), jakož i do-
klady týkající se neuhrazených dohod vydají
na klienta konaných, ponechati si může
advokát; ale k žádosti klienta vého má vy-
dati opisy těch spisů na útraty klientovy.
Povinnost k valnému schování může
uplynutím pěti let ode dne skončení po-
něm mandátního (§ 12. 13 adv. ř.)

3) Měkádá-li zákon výslovně, aby strana
sporná zastoupena byla advokátem samým,
může jmenovati advokát substitutem
vým také kandidáta advokacie kapované
ho v listině advokátní komory. Chce-li se
advokát vzdáti na delší čas, musí se ozná-
miti advokátní komoře a zřídit si námi-
stka k vedení celé kanceláře a vice advoká-
ta (§ 31. 10. 14. 23 adv. ř.)

Jenže-li advokát, má-li soud pokinstalo-
stní oznámiti advokátní komoře a jako
musí učiniti opatření substituce nesmu-

lého advokáta. Substitut převezme všechny
spisy a zastává klienty nemělého soud,
pokud sice neměl jenm neb jinému advo-
kátu zmocnění, § 89 par. o uesp. ř. § 28 adv. ř.)

Podobné opatření musí se státi, ozná-
mí-li komorní soud advokátní komoře,
že advokát upadl v konkurs.

Byl-li advokát vzat do ruky vyšetřova-
cí, náleží disciplinární radě, již seství
soud k právu podá, učiniti potřebná opa-
tření a advokátní komoře o tom k praviti.

Podobně dle okolností i při porušení kave-
denní kvestního vyšetřování (§ 17. 18 adv. disc. ř.)

4) Advokát může měniti stanovisko
vé oznámiti si věci napřed svij inuyl
výboru advokátní komory, který příslušné
věřejné oznámení učiní ve vládních novi-
nách (§ 21 adv. ř.)

5) Advokát může zastupovati strany u
všech soudů a úřadů léto polovice říše a to
ve věcech sporných, nesporných, civilních,
kvestních, správních a finančních léto
polovice říše, kvláste také u nejvyššího sou-
du, správního a říšského soudu; mimo
říši u par. konsulačních soudů - cizine

a u mezinárodního tribunálu v Egyptě (58. adv. ř. § 5 pat.)

Advokáti mohou ale nemusejí býti povoláni na správce komerčních podniků (§ 75 143 kom. ř.). Dle dv. dek. k 22. prosince 1835 č. 109 mají advokáti býti jmenováni úředníky při soudech přijatými a dle dv. dek. k 18. července 1800 č. 503 kvakoty, jestliže hájení práv nĕjake proby, třeba právnícké neb jistého oboru osob vyhledává kroku soudních.

Advokát in causa propria nepotřebuje pomoci jiného advokáta a to ani v těch případech, když byl k úřadu složen, ač-li v tom směru nevznikají důvodné pochybnosti (dv. dek. k 31. října 1785 č. 489 lit. ll, dv. dek. k 22. ledna 1845 č. 862).

Vyloučení jsou advokáti ze zastupování stran

a) při jednáních před soudy říznostenskými (§ 33 z. o soudech řízn.)

b) před obligatorními soudy komerčními při burzách, pokudli stanovami té které burzy vládnou schválenými vyloučení advokáti prohlášeno bylo (§ 6 zák. o burzách ze dne 1. dubna 1875).

žaloba však o neplatnost nálehu vydaného od komerčního soudu burzovního advokátem podepsána býti musí (§ 6 zák. o burzách)

O domněném zastupování stran advokáty.

Přičina, ze které zákony procesními domnějí sporné strany, aby při vedení svých záležitostí použily pomoci autorisovaných, práv malých zastupců, jest dvojná:

a) zájem veřejný, aby totiž činnost soudní tím usnadněna byla, že láska procesní předkládá se soudu ve křivobě upravené.

b) zájem soukromý, aby totiž strany sporné neznalostí zákonů procesních a neobratností co do forem řízení soudního škodily nebyly na svých právech.

Dokud platné zákony upravují domněné zastupování stran advokáty (advokatenwang) a to v četných případech:

I. v řízení řídném

II. " " mimoriádném.

Ad I. v řízení řídném:

a) U písemném řízení každé podání jak řízení projednávacího tak řízení dikanního, dále řízení opravných prostředků se týkajícího a konečně též exekučního podepsáno býti musí oprávněným advokátem, podobně v stanovisku soudu processuálního aspoň 2 advokáti jsou (§ 14 s.ř. min. nář. k 24. prosince 1860 č. 276; Dv. Dek. k Dne 1. února 1836 č. 120).

b) U protokolárním řízení k pravidla strany sporné osobně nastupovali mohou před soudy (§ 20 s.ř.).

Jestliže však žalobce žalobu nepodal protokolárně, nýbrž písemně (§ 17 s.ř.), aneb jestli vůbec v řízení protokolárním sou nebo onou stranou písemné výzvě podání na soud učiněno bylo, každé kancelé podání podepsáno býti musí oprávněným advokátem, je-li v stanovisku soudu aspoň dvě advokáti (§ 14 s.ř. min. nář. k 5. ří. 1859 č. 122.)

Dle Dv. Dek. k 30. března 1842 č. 603 musí také každost' exekuce ve spornu protokolárně projednáním býti podepsána advokátem, byl-li některý advokát ve spornu nastupoval za zastupce strany, všichni vši z nejvyššího

exekventa.

Podání v obou výše uvedených případech sub a, i b, poskytující podpisu advokáta vrácena býti mají soudem voláním výměrem k dodatečnému podpisu advokáta (Dv. Dek. k 6. ří. 1783 č. 197 lit a; Dv. Dek. k 13. února 1795 č. 217 lit i.)

Texa choval-li se soud, může odporce slyšovati se na opomenuté vrácení, nekusem u vztahu soudu a dovolávati se kde k výměru výměrem 1. inst. (§ 267 s.ř.)

ad II. U řízení mimořádném:

a) U řízení stručném a bagatelním jest stranám na vůli dáno, chtějí-li korepři projednávatí osobně aneb nastoupny jsouce advokátem aneb konečně vadí-li překážka osobnímu dostavení se obecným zmocněncem zákonně kvalifikovaným.

Jen v korepřích odporcích o obnos vyžítí svolá-áčkoliv stručně projednávaných - této volnosti nepokivají 1889 min. ř. § 47 zák. odporc. § 9 ř. k. bag.)

Osoby však, jež při soude proti odporci, právnímu jeho nástupci, svědkům neb znalciům přes napomenutí soudcovu tun-

bě a neclůsně se zachovaly aneb nejsou srovnány
lehce vyložiti poměr skutkový, o který jde, kone-
čně svévolní obnovovatelé kopie právoplatně
již odbytých (quarantanti) nemají býti přípu-
štěni k projednávání osobním, výbív ve
svučném řízení musí vyplatit místo sebe ad-
vokáta, v bagatelním řízení vůbec jen spiro-
bilého kmočněnce (§ 8 sum, § 22 bag. ř.)

Řízení svučném projednává se protoko-
lárně, v řízení bagatelním ústně, v obojím
vsak může žaloba býti podána protokolár-
ně neb písemně. O tomto případě vůbec
nenusí býti podepsána advokátem (§ 12. 10
sum, § 12 bag. ř.)

Všechna ostatní podání písemná nasky-
tující se v řízení svučném po uvání spornu
oprávěna býti mají podpisem advokáta,
nebyla-li strana sama sto sepsati to které
podání. Předpis ten platí i tehdy, je-li v
místě soudu snad jen jediný neb dokonce
kádný advokát. Totéž platí též o kádní
exekuci (§ 10 par. o ř. sv.)

Appellace a revise v řízení svučném pí-
semně podaná podepsána býti musí s
advokáta jen tehdy, jestliže v místě soudním

jsou alespoň dva advokáti (min. nář. k 18. čna
1849 č 1249).

V řízení bagatelním podepsán býti mu-
sí advokátem rekurs a smatečná stížnost
vždy, konečně i exekuci kádní, a to tehdy,
nebyl-li kádní s se, aby ji sám podepsal.
(§ 84. 79. 87 bag. ř.)

b) V řízení nájemním co do věcí nemovi-
tých platí celkem zásady řízení svučného
(§ 12. 13 par. ze 16. listopadu 1858 č 213). Soudní
výpověď nájemního poměru, jakož i ká-
dní, by předně nájem nebo pachtu při
nájem na určitou dobu uzavřeném po
uplynutí času toho vrácen nájemníkem
resp. pronájemcem přijat byl, nepotřebují
vsak podpisu advokáta (§ 4. 11 říz. náj.)

c) V řízení svučném žaloba rovněž
jako v řízení konklavním podepsána býti
musí advokátem, je-li v místě soudu ale-
spoň dvě advokáti (§ 12. 26 říz. sum, § 3 říz.
manř. k r 1855). V řízení svučném také
všechna další po žalobě naskytující se
podání podepsána býti musejí advokátem,
nimo námítky proti platebnímu rozka-
zu, pokudliže byly zaslány žalovaným bydlí

čin mimo stanovisko soudu směrného (m. nak. k 5. července 1859 § 122). V řízení konkurzním platí o všech podáních, jež se nastývají po vznesení návrhů proti platebnímu konkurzu na soud. kásci. V řízení směrného (§ 6 mand. ř. k.)

O exekutorní kalobě platí předpis o kalobě řízené v protokolárním řízení daný (m. nak. k 5. července 1859 § 122), o dalších podáních káscady sub I. b. vyřazené.

d) V řízení procesním není potřeba podpisu advokáta ani na kalobě podané ani na nejzdařelém jiném podání se nastývajícím, k tomuž se vložil nekterý k konečného vyřízení sporu (jud. § 62).

e) žaloba syndikátní, konaná jako všech na ostatní podání řízení tohoto, podepsána býti může advokátem (§ 8. 10. 11. zák. z 12. července 1872 § 112) je-li alespoň dvě advokátů v sídle toho kterého vchůzího soudu.

ff) V řízení promítacím není třeba podpisu advokáta ani na žádosti na konkurz promítací ani na odporu, jímž se dlužník proti rozkladu promítacím brání (§ 17 uprav. ř.). Kdo odpor klade jménem dlužníka

není povinen vykládati se mocným listem jakého dlužníka ani směnec. Nekterý v řízení promítacím podaný věřitelem z odpuštěného vydání konkurzu promítacího podepsán budiž advokátem nebo, nebyl-li věřitel s to, aby sám si nekterý sepsal (§ 18 ř. uprav. § 10 ř. str.).

g) V konkursu přihlášky pohledávek nezbytovávají podpisu advokáta ani někdy, jestliže prvé ve sporu prohlášením konkursu předloženy dobývány byly. Nastane-li dle výsledku státní likvidačního potřeba provedení likvidačního sporu aneb pokračování ve sporu dříve přerušeném, platí o kalobách resp. podáních v tomto směru potřebných předpisy povšechné (§ 108. 124. 125. 131. konk. ř.).

Všechna podání soudovního na soud říšský, státní na správní soudní dvůr může býti oprávněna podpisem advokáta. (§ 14. 16. zák. z 18. dubna 1869 § 44 o organizaci říšského soudu, § 18 zák. o správ. soudě z 22. října 1875). Právník, jenž odbyl soudcovskou zkoušku, nemusí vůbec použiti pomoci advokáta při vedení svých sporů, pokud

projednávání jeho právních záležitostí mimo bydliště jeho aneb v jiné věci dle platných předpisů nevyhledává řízení kásterce v místě soudu procesualního (dv. dek. z 29. led. 1813 č. 1028).

Zastupování stran advokáty
k rozkazu soudního.

Mimo případ mandátu vakuje se advokát v zastupování stran k rozkazu soudního a sice buď

- a) z rozkazu soudu, neb
- b) " " advokátní komory.

ad a) z rozkazu soudu: byli jmenováni oprávněním (dv. dek. k 18. července 1800 č. 503). Oprávněním křídli má ohen soud, při němž se projednává právní záležitost, jež zavázala podnět ku řízení křakatoa. (§ 85 O. N. 18. adv. ř.). Křakatoa o všem nejprve musí předse-
da soudu svolového, nejprve uad i o tom se poradí.

Soudové při udělení křakatel advokátům mají seříditi řiměřené rovnosti, proč křakati smaxí evidenci vedou se křakátní se

manu s udělených křakatelůch při soudech a vchví soudové mají povinnost i v sou-
do svému nad soudy pořádkovními křakati náležitý dohled (dv. dek. k 1. února 1844 č. 782 sb. k. s., § 271. 272. 276 ob. z., § 391 o. ř. § 811 ob. z.)

Hotová vydání oprávněním křakatelého k návrhu strany, aby proti němu svá práva provedla, vhrákuje stát, kachová vaje sobě o všem poslíhu advokátovi křakatoovi nárok na palmaru a peněz ve sporu oprávněním dobytých (§ 18 adv. ř.)

(Pokn. Kolby a poplatky pro vedení sporu ka-
znamenané peněz z hotovosti budík kakra-
veny § 29 z. popl. z 9. ún. 1850 č. 50 ř.)

ad b) z rozkazu advokátní komory vřakati se musí advokát v zastupování stran ex officio.

1) v případě § 10. adv. ř., nenalekla-li ma-
jetná strana zádného křakatoa; avšak v
případě křakatoa palmaru advokátovi
budík pojištěno složením jistoty.

2) žde-li o zastupování strany chudé ve
sporů, v němž dle předpisů soud. ř. strana
advokátovi křakatoa býti musí (§ 16 adv. ř.)
za chudé pokřakati slušné proby, které se

živnosti, nemovitosti, kapitálu neb práci svých nemají vyššího důchodu, nežli obnáší nájemní miska v místě jejich bydliště. (Dv. Dek. k 26. července 1840 č. 457; Dv. Dek. ke 4. led. 1842 č. 584.)

Těže výhody účastní jsou i cizinci, kteří-li jejich vlast' reciprocity (Karr: Rechtshilfe str. 19). Strana chudá poskytuje mimo zastoupení bezplatným zastupcem ještě těchto dalších výhod:

1) jest sprostěna povinnosti ku placení roční a poplatků v korepři (zák. popl. 75 položka sazby, Dodatek list o nájem. fin. 20. pros. 1862 č. 89, 20. pros. 1862 č. 102)

2) úplné prominutí podrobného co do korepondence soudu, jakož i přípisů a kámylek, jež se nastyknou mezi zastupcem chudé strany a soudem (min. nář. k 22. srp. 1860 č. 263).

3) ke státní pokladny poskytuje se straně chudé káloha co do hotových výdajů při vedení koreprie nekvytných. Tato vydání zálohou poskytnutá ubraňena býti mají však k peněz, jež zastupce chudé strany na odporci dobyl a to na předním místě (min. nář. fin. k 8. února 1853 č. 110). Po ubraňení

těto kálohy dochází advokát chudé strany k placení svého palnaxe k peněz jím dobytých (§ 18 adv. ř.)

4) pokudli strana chudá sama žaluje, sprostěna jest povinnosti ku řízení kálobní jistoty a vykonání přisady v chudobě (zák. z 23. čna 1878 č. 49).

Stěžké tyto výhody v jedno pojaté pouze právem chudiny - Armenrecht -

Právo chudiny jest ryse osobní a nevkládá se tudíž ani na univerzální nástupce strany, ani na společníky v korepři, tím pak méně na toho, kdo pohledávku strany chudé nomine cessionario kálobní dobývá (Dv. Dek. k 26. července 1840 č. 457), uvá po celý spor (i co do odvolání a revisi) i po dobru exekuce vyžná personální. Výhody tyto spojeny jsou i pro iure se řízením nástupce ex offio (§ 16 adv. ř.)

Odprčela-li komora advokátní výborem svým řízení zastupce ex offio, stěhovati si může k toho strana chudá rekursem pouze v určitého soudu; k řízení toho kálobní jest pak opět výborem advokátní komory stěžnost k nejv.

soudu (§ 16 adv. ř.).

Stejně-li dle zákona ve sporu třeba nastou-
pení strany chudé advokátem, uděluje
soud, před nímž poklepě nahájena býti
má neb již byla, vlastním dekretem vy-
hody výše doščené (a-g).

Soud ponechati má v tomto případě
při soudních spisích vyvážení o chudobě
předložené. Advokát ex officio svědectví se ne-
udílí.

Finanční prokuratura jest
úřadem, jenž státním jmění (fiskem) a sou-
dním státního jmění na roven postaveným
služby advokáta koná (instruce služební
vydána nař. min. fin. ze dne 10. ún. 1855 č. 348).
Náskytne-li se pochybnost o tom, udali fin.
prokuratura zastoupení převzeti má, kon-
hodne o tom fin. ministerstvo, jenž fin.
prokuratura podříkna jest. Mimo vedení
sporů přísluší finanční prokuratuře, sepi-
sování právních listin a podávání prá-
vníckých dobrozdání úřadům správním.

O postavení notářů a veřejných
agentů v řízení sporném.

(§ 40 adv. ř. 34)

(na čl. 106 a 107 zák. č. 111 z r. 1850, a dle
uzavř. veřejný)

V řízení sporním nastupovali mohou
notáři jakožto komitenci sporných stran
jím tehdy, jestli dle předpisů procesnát-
ních příspevní advokáta potřebí není (§ 40
adv. ř., § 5. n. ř.). Říznými min. nařízením
prohlášeno bylo, že notáři stále a po živno-
stevnosti jaksi v nastupování stran ve vě-
cech sporných povstěti se nemají a to ani
v řízení státním (podob. min. práv z r. 1854
č. 9591 - z 25. led. 1859 č. 23961).

Dokonce pak zakázáno bylo notářím
zastoupení stran v konkrétním sporu, jest-
li ve sporu úšlo bude (třeba odprivcenní listi-
ny veřejné, kterých notář sám byl křídil
např. zvo. státní osvědčení (čl. 5. ve spoj. s 40
adv. ř.). Každé podání, které notářem se-
psáno bylo, buďž jím podepsáno (čl. 5. od-
3. kancel. proti pokoušnickví).

Stejnými agenti dle dv. dek. ze 10. ún. 1833
č. 2608 obstarávali mohou všechna jedná-
ní na místě soukromíků, pokud jed-
nání jako vládními zákony nejsou
vyhražena státem anebo jinými ná-

stupu stran, totiž advokátů a notářům.
 Oprávnění k veřejné agentuře uděluje vláda
 česká osobám:

- a) jež zletilosti dosáhly a
- b) " odbyly studia právnická na některé
 universitě rakouské s dobrým prospěchem
 pakli
- c) vykázali mohou odbyti z leti praxe u
 některého úřadu státního aneb u advokáta
 aneb u veřejného agenta a pakli
- d) složily kauce 10.000 Kč.

Kvalifikace kabexpécena býti musí prak-
 tickou k couráckou ke zákonodárství judici-
 elního a administrativního. Kauce může
 býti proštěna seprvé tehdy, když po skon-
 čení úřední činnosti veřejného agenta vy-
 daná ediktální citace ku všem, kdož by se
 domáhali chřelí nároků náhradních k úřa-
 dování veřejného agenta kústata bez výsled-
 ku (Dv. dek. z 26. února 1838 č. 255).

Dobře sluší konkrávati ústav veřejných
 agentů od instituce tzv agentů soukro-
 mých úřadů, jimž příslušným úřadem,
 říšským bylo uděleno oprávnění,
 aby přijímali zastupování zájmů soukro-

mých v oboru polního hospodářství, obcho-
 du, technického průmyslu, účetnictví, janků
 i při pořádání produkci hudebních a divadel-
 ních (Dv. dek. ze dne 5. února 1847 č. 75 sarku sbír.
 zák. polit. č. 14.)

Tento soukromým agentům přisně jest
 zakázáno řízování podání a žádostí ve vě-
 cech sporných i nesporných, janků i sepiování
 soukromých právních listin pod krestem ulo-
 ženým na pokoutnictví a pod kbrátem kon-
 cesse (min. nář. sněma k 29. srp. 1856 č. 17586).

Článek třetí.

Základní zásady řízení sporného.

Základní zásady řízení sporného týkají se:

- A) jednat postavení státní moci soudní
- B) ústavního organismu řízení sporného
- C) zevní úpravu procesu.

ad A.

Pokud se týče postavení státní moci soudní,
 vytknouti sluší hledisko, že soud musí býti
 nezávislým v každém směru, tedy že jest

zakázána svépomoc, jesto nesmí žádný sou-
kromník zasahovati v činnost soudcovu, dá-
le že rovněž zakázána jest kabinovní justice,
jesto ani nejvyšší a autorita ve státě nesmí
se místiti v konání spravedlnosti. Pokusivši
jež by nebyl vynechal soud křeslení sporu usta-
novený předpisy o příslušnosti soudu, nýbrž
které by byl vydal jiný orgán státní správy,
prohlášený byly za kmatěcné a ničí (Dv. Dek.
z 8. ledna 1795 č. 212; Dv. Dek. z 29. května 1795 č. 281).
Zákon kabinovní justice jest nyní nabekřesem
státními základními zákony o soudní
moci čl. 2. 5. 6.

AD B.

Zásady ovládající vnějším ústrojí řízení
sporového jsou:

- a) zásada rovnosti stran (Princip des gleichen Gehörs)
- b) zásada projednací (Die Verhandlungsmaxime)

AD C.

Zásady týkající se kevnějšího upravení a spri-
sobu řízení soudního jsou:

- a) zásada soustředovací (Concentrationsmaxime)
- b) " písemnosti (Schriftlichkeit des Ver-
fahrens)

AD B.

Zásady vnějšního ústrojí řízení sporového.

a) Zásada rovnosti stran

Literatura: Gömber: Handbuch des gerichtlichen
Verfahrens Bd. I. S. 130

Menger: System I. S. 307

Canstein: Ration. Grundlagen des
Civ-Proz.

Ukolem je o to, aby soud rozhodem či nále-
kem svým rozhodl o soukromoprávním náro-
ku mezi dvěma stranami sporu.

Zalovaný musí nesmí býti odsouzen, po-
kud mu nebyla poskytnuta možnost, aby
se hájil proti tomu žalobcovce. Také u nás
platí zásada, andiam et altera pars plene
metur (Dv. Dek. z 27. května 1792 lit. b).

Učelem toho, aby žalovaný své úkony ob-
hajovací do určité doby právem processuálním
stanovené provedl, jesto jinak poskytvá prá-
vo v tomto sporu vůbec jich provéstí.

Řízení, v němž by promíšena byla zásada
rovného slyšení stran jest kmatěcné, neboť vý-
rok soudcov nespočíval by na základě bez-
pečném.

Zdánlivými výjimkami k té zásadě jsou:

1) Soud rozhodl i s tím, odmítnouti návrh vedy-
zev první odprince stěhovatele, jestli i s tím ja-
kožto křesťan nesiměruje proti odprinci, nýbrž
pouze proti soudci (§ 267 s. 2.)

2) Soudce návrh, aniž by seprvé vyslechl od-
prince odmítnouti i s tím procesualně napro-
sto nedovolené.

3) Z ohledu potřebi spolehlivosti i pro vychy-
lení sporu, vyloučeno jest slyšení odprince o od-
volání, dovolání, volání v odpořevdi odvolací a
dovolací v řízení sumárním a v ostatních
řízeních, která podle vxořní řízení státního
jsou upravena (§ 44. 50 státního ř. § 255. 260 a smy.

Zákon vždy doporučuje, aby soud prozatím-
ně dával místa i s tím procesualnímu,
aniž seprvé vyslechl odprince jeho, nachová-
vaje však soudu aspoň, aby se postco nej-
podrobněji své právní stanovisko mohl
obhajovati. Jsou to případy provisorního
ochraňování neb ukládání soukromo-
právních nároků a to:

a. Prozatímní vaku dlužníka a obstará-
ku věcí jeho povoluje soud na základě žádosti
věřitele, aniž vyslechl dlužníka. Avšak
věřiteli přísluší jako opatření prozatímní

spřaviti ve krátké době žalobou vykazující
pohledávku a dovolávající se kaplacení. O této
žalobě má býti co nejrychleji projednáváno
a dlužník návrh co nejdříve v odpořevdi proti
ní se brániti (§ 281. 290 s. 1.)

b. V řízení rozkladním, volá se také smé-
něčným ukládá soud k žádosti žalobce o
žalobě vykazující obligaci kávanek kalova-
ného kvalifikovanými listinami bez před-
chozího slyšení kalovaného soudu plateb-
ním rozkladem splnění kávanek do určité
lhůty. Avšak kalovaný má právo ve lhůtce
té, do kteréž měl plniti závazek, přivesti k
proti rozkladu platebním všecké své ná-
mitky a obrany, čímž nastává přitom i čin-
nost platebního rozkladu a nastává projed-
návání sporu, jež se zákonem náleženem soudce
rozhodujícího o tom, zdali přirovně vydaný
rozklad platební zcela neb k části se křísuje
aneb v moci a vácce své se křísuje (§ 3. zák.
man. § 7. ř. smy.

c. Přivádí-li se k platnosti právo stonče-
ní nájem nemovitosti se týkající výpově-
di soudní neb žádosti o vrácení neb převzetí
předmětu nájemného, se vyhoví soudem

žádostem příslušným rozhodem, nevyvolávají
 první odřínce. Odřínce se však zachovává právo,
 aby námítkami do 8 dnů k soudu podanými
 se bránil. O všech námítkách přijde se stání
 k projednání kálekivosti, načež soud rozhodne
 rozhodem, kdati přívodní, bez slyšení odřínce
 vydaný rozhodek se kladuje aneb v noci a ráno
 se zachovává (§ 4. 11. 16 zák. náj.)

a) Soude v řízení promítacím o žádosti
 učitele dovolávající se na osobním jednání
 plnění kávanosti obligátního, jenž má na před-
 mět obnos do 200 Kč aneb učitelství věci
 zastupitelůch do této sumy, ukládá, ať slyší
 jednání, promítacím rozhodem splnění
 kávanosti toho ve lhůtě 14 dnů, jednání však
 odročí v téže lhůtě podaným kladuje pří-
 sobnost a účinnost, rozhodem promítacího.

Spojil-li učitel promítající se svou žádostí
 promítací in eventum žalobu, již se odrou-
 kení jednání rozhodem k plnění promí-
 tacího předmětu dotáhá, přijde soud ná-
 sledkem podáního odročí proti přívodní-
 mu rozhodem projednání dle pravidelných
 zásad a rozhodne spor ten nálehem (§ 1. 16.
 19 zák. prom.)

Byla-li povinnost kalovaného právoplat-
 ným rozhodem po provedení jednání
 soudním ukončená není místa k dalšímu
 odročí, nýbrž dluhovník kladá jen povinnost
 k vyřízení rozhodem.

Soudce nemusí tedy v řízení exekucním
 k žádosti učitele na vyřízení povinnosti
 rozhodem noci soudní jednání slyšení,
 nýbrž přímo vydati k žádosti exekucní
 příslušný rozhodek. Z tohoto pravidla jsou
 dvě výjimky:

a) Byla-li na exekuci kladáno na kákladě
 rozhodem soudní exekucního, musí soud vy-
 slechnouti odřínce o tom, kdati jsou po nuce
 podmínky zákonné o výkonatelnosti exko-
 nucního rozhodem a pak seprvé prohlá-
 sili, zda se exekuce povoluje či ne.

To jest vko řízení deliberační či uvážovací.

b) Žádost-li exekuce na kákladě nálehu
 katastrálního soudu vedena na předchozím
 jednání učitelůch podmínek, jest povíbe
 slyšení exekuce první, nežli soud o žádosti
 rozhodne.

Odrazil-li káklad exekuce tím, že kalovaný
 odročí by právoplatným nálehem, sou

rovinnost rozhodnutí de kásad obc. práva
o kladení káskví splnil po vynešení prá-
voplatného nálehu, může se vrátiti odlože-
ný proti exekuci bezdůvodně vedené kalobou
oproti obc. dovolávající se nálehu, že již
před podáním této káskví exekucí kladení
rovinnosti rozhodnutí nastalo a káklad
exekuce tímž (Dr. Verh. n. 22. čna 1836 č. 145).

Zaloba kato podána buď vzhľadně u sou-
du, který exekuci povolil (1871 č. 4). Žádosť
za prokazování stavění exekuce podána býti
může a soudu exekuci vykonávajícího (1872 č. 14).

b) Zásada projednací.

Literatura: Gönnen: Erörterungen über den
gemeinen Prozess I. s. 17.
Mittermaier: Der gem. Deutsche
Prozess I. s. 70.
Linderois: Erläuterungen über
Fragen des gem. Deutschen Processes 2.3 sv. s. 365.
Haimon: Magazin s. 25.
Menger: System s. 250
Canstein: Ration. Grundlagen
des civ. Processes s. 169
Heintze: im Archiv für Strafrecht
24 Bd. s. 277.

Práva, jejich se dovolávají sporné strany
v processu, jsou práva soukromá, tedy ka-
dabelná - verkehrsbare Rechte - tj oprávnění,
jichž se ten, komu přísluší, může vřáti
buďto přímo nebo nepřímě, totiž nepřímá-
děje jich k platnosti. Z této povahy nálehu,
o něm v processu běží, důsledně vyplývá zá-
sada, že kladění processu podáním kaloby
vzhľadně odvoláno jest do vily oprávněného.

Poměr ten, že soud řízení processuálně ka-
hájí s ní pouze k káskví strany, již osvěd-
čila kalobou na soud podanou, nachází pro-
cessualistické kásadou disposicivní - dispositions-
maxime. - Zásadu tuto stavějí protivou
proti kásadě officiální - officialmaxime -
kterýž má náhled nachází poměr ten,
že soudce bez jakéhos podnětu či káskví
od stran vycházejícího, soudní řízení ka-
hájuje.

Zásada disposicivní ovládá celý obor řízení
processuálního s jedinou výjimkou. Platí
totíž kásada officiální pouze, pokud jde o
kladění řízení stran platnosti manžel-
ství, jenž kladí překážka věřejnoprávní,
tedy překážka vyhlášená v § 56. 62-68. 75. 119.

obč. k., § 94. 123. obč. k.). V případě tomto navádí se řízení k úřední povinnosti a není pověb, aby soud manželský nabyl vědomosti o pře-
cháze veřejnoprávní křídil opravovítka k
podání žaloby o neplatnost manželsví (Dv.
Dok. k 25. listopadu 1839 č 392; Chorinský v Dv.
Blätter 1875 č 329.). Politický úřad nechtí
okránní soudu svazky, jiné vadí veřejno-
právní překážka a které tudíž pohovření
vzbuzují (Dv. d. z 15. pr. 1788 č 936 svks.).

II Zásada disposiční a oficiální týká se
zahájení řízení sporného; naproti tomu
mluví processualisté o zásadě projednací
(Verhandlungsmaxime) a vyhledávací (Er-
örterungsmaxime, Forschungsmaxime), po-
kud se týče dalšího postupu a konvoj procesní
již platně zahájeného. Takli totiž v řízení
již zahájeném vyhradně sporné strany
poskydní soudci materiál konvojě čili ná-
klady konvojní soudcovi jak co do řízení
tak i co do řízení, konvojě pravomocně řeší
o další postup a konvoj, jakoz i o vzjem-
ném sporu, mluvíme o zásadě projednací.

Jestliže však naproti soudci přiřkáno
jest, aby samostatně vyhledával konvojě

ve sporu partické okolnosti a staval se o
doličení faktů těch nákonem příprávnými
řízení, pokud dále soudce sám pečovat
musí o další konvoj, příběh a dosah řízení,
mluvíme o zásadě vyhledávací Erörterungs-
maxime.

Zásada projednací ovláda řízení soudní
sporné soudním řádem josefinským upra-
vené. Vyhledávací zásada přijata byla o
našem právu ve sporech manželských, ať
již jedná se o neplatnost manželsví pro
překážku veřejnoprávní neb soukromoprá-
vní, ať jedná se o rozloučení či roubě konve-
zení manželů kteréhokoliv vzhovně (pat.
k 23. srpna 1819 č 1595 § 113. 14, § 76. 107. 115 obč. z).
Jedině o žalobě manžela křidovského dovo-
lávajícího se rozloučení manželsví pro
sokolovství ehoji projednávati sluší dle
prošechných zásad soudního řádu a kde
tedy neplatí zásada vyhledávací (§ 135 obč. z).

Ačkoliv po imně jedného neb obou man-
želů zahájeno býti nemí k úřední povino-
sti řízení se křistění neplatnosti manžel-
ství smutí již zdviženého směrnicí, bu-
va jemu vadila překážka veřejnoprávní,

Doporučí přece dv. dek. k 27. srpna 1837 č. 208, aby řízení takové provedeno bylo k žádosti příslušných interestedních, našich pak v řízení tomto každá vyhledávací má mít i úplné platnosti.

U sporůch o konvedení smí býti projevováno jen o příčinách konvoim kalobem uvedených (§ 4 pat. v man. říz.); tudíž ve sporůch o neplatnost následkem kaloby nahájených jen o soukromoprávní přetážce k platnosti přiváděné (§ 96 ob. z. (léč vy-slytve-li se mezi jedním neb více věcnoprávní přetážka) a konečně ve sporůch o konloučení souk. o divoim konloučení v kalobě vyřazeném (§ 115 ob. z., § 13 pat. o říz. man.).

Obácky práva majetkové k neplatnosti, konloučení neb konvedení man. kalobní se pro- jící, projevovány buďtež před obecnyim a nikoliv před man. kalobním soudem a to dle zásady projevovací (§ 102. 1265. 117. 1266. 108 ob. k. p.

Zásada projevovací sprostuje soudce ná- važné podrovnosti, že konloučení konvá vá se se skutečnyim, komobnyim poměry; vkládá soudci jen povinnost, aby vynesl

nález svůj o sporném mezi stranami pomě- ru dle toho, kterak strany poměr právní ve spisech sporůch resp. protokolůch byly vyličily a dokázaly. U tom směru platí též u nás právní pořekadlo "iudicio con- trahitur", sporem smlouva se uzavírá".

Podstatu zásady projevovací v důsledcích vytknouti lze jmenovitě ve směrech těchto:

1) Jmének ne procedat ex officio tj. soudce nesmí mimo řízení povšechně platného průběhu sporu provésti žádný úkon pro- cessuální, pokud o to požádán nebyl ně- kterou ze sporůch stran. To platí nejen v řízení projevovacím či inobrukovním, nýbrž i v řízení divokým a exekucním (§ 1. 29. 39. 145. 186. 301 s. ř.). z hlediska toho, že soudce jest ředitelem celého jednání soudního vyprýva, že

a) z úřední povinnosti má navrhovat smí, ceho v základe žádání sporůchmi stranami podaných prohlášení jest dle zákona k rych- lému a účelnému průběhu rozpráve a k jejímu ukončení (§ 258 s. ř.). (§ 19-29 s. ř., 193. s. inobr., § 34. 35. 43. 44. 51. 55 s. ř.).

Uchýleny od pravidelného průběhu rozpráve

shledistka řízení věci soudem dovolati smí, souč
jen tehdy, jestliže výslovně ka to byl požádán
a pokud zákon i chytelh zákonych dopouští (184.
nov.)

β) Soudce musí k iřídni povinnosti o to pe-
čovati, aby odstraněno bylo při vedení sporu
vše, k čemuž vzejíti by mohla kmatečnost,
nullita (Dr. Dek. k 31. říj. 1785 č 489 lit o.o.o).

γ) Konečně pečovati musí soudce též o ka-
chování slušnosti při soudním řízení a
propisčena mu jest disciplinární moc k po-
restání porokstiu, jakých se proti slušnosti
při jednání dopustily buď strany samy neb
jich kástrpové, třeba advokáti (§ 192 s. instk.
§ 8. n. n. řík. § 8 bag. řík. § 33 advok. řádu, § 21. adv.
discipl. ř.).

2) Quod non est in actis, non est in mundo
cili " judex judicare debet secundum allegata
et probata, non secundum conscientiam.

Soudce při rozhodování kokerpe přitlíkati
smí vyhradně k těm faktickým okolnostem,
které sporné strany ve spisech byly nabídly.
Soudce nesmí sporné strany vyřizeti, aby
smad některé domněnky okolnosti u-
vedly aneb aby jiných ještě divakii mimo
ř. sp. arch 39).

Domněnky se dovolávají.

Soudce nesmí si povšimnouti vad prívod-
ních prostředků či divakii nabízených, pokudli
strana, proti které divakii směřuje, na kterou
vadu výslovně nebyla vytčla.

Okolnosti faktické odpírcem výslovně do-
znané aneb nepohlášením se o nich mlčky
na pravdivé připustění, pokládali musí
soud na pravdivy.

Soud nesmí připustiti divakii nikádný,
tedy také ani přísahou doplňovací, jestliže
strana, jíž se týče, nebyla divakii ten na-
bízela.

Konečně nesmí soud v řešení procesu
vlastní vou soudkonnou knalost sporného
pojmu znášeti (Dr. Dek. k 15. ledna 1787 č 621
lit ii; Dr. Dek. k 11. káří 1784 č 336 lit f; Dr. Dek.
ke 6. října 1783 č 197 lit c, § 212. 107. 11. 29. 39 s. ř.).

3) "judex ne eat ultra petita partium
U soudce spravovati se má při konkrová-
ní kokerpe kádáním, jež kladl kalobce v
kalobě resp kalovaný v odpovědi (§ 8. 248. 403
s. ř.). Tato káada platí v kanonickém právu
nejem co do hlavní věci sporu, nýbrž i co
do přístřivenství (interese, inkovny k pro-

Dlení, pořídky), voláště též co do úskalí sporu i co do množství předmětů sporného, i co do kvality, co do spisovité splnění kávaní a konečně též co do procesuálního směru řízení. Při tom ovšem nimis in maiori continetur.

IV U některých mimořádných spisovcích řízení kávaná projevající v prvních dvou stádiích řízení byla k ohledu vyučení řehličení co do nejúplnějšiho ve prospěch soudceva nasahování ve řivěh koherke. Tak bylo se voláště v řízení stúsném a ostávních dle jeho ukon upravených (§25. řík. stúc. §30. 35. 19. 44. 48 ř. stú., §5. řík. pros. §19 a 20 řík. bag.).

Zvláště v řícíně zásady, quod non est in actis, non est in iudicio má soudce v řízení stúsném připustiti úřkov řív sahou dopřívováci i oséřováci, třeba se strany k úřkovám čímto byly ani neuvá žely (§35 ř. stú.). U řízení possezoním může soudce provésti ohledání věci, jež jest předmětem řívění ač žádná strana na to nebyla žádalá (§5. 7 ř. pros.)

U řízení bagatelním může soudce kov

něk naříditi ohledání věci sporné uválcu, mú že vyslycháti sporné strany přiseřně žá no svědky, ač úřkovy ty nebyly nabířeny a múže naříditi předložení originálu li stiny, ač odpínce strany k listině se žá h novci na to byl nežádal (§49. 52. 53. 37 bag. ř.).

Řívání šon sporných žon v řívění bagatelním vylořčeny (§65).

Al. C.

Zásady vnějšiho upravení řívění souřního.

a) Zásada soustřívováci.

Mittermaier: Der gem. deut. Process I. s. 132.
Albrecht: Die Ausbildung des Eventual-
principis 1837.
Menger: System I. s. 135.
Carstén: Ration. Grúndlagen s. 245.

Co do kevní strúctúry a formy řívění sporného múže dojíti žlatnosti buďto ká řáda řivádní legálního aneb arbitrávní ho. žákonodárství vychází veřy s hledi ška řivádní legálního, kvúž jest žákonem stánovena vyřicná forma neb pravkon processu pro každý úřv spor, žak žobiz, že žákonem žřevěřšám jest uvěřtý postúř

inoniu procesualných a wčeni jest maxi-
málny počet inoniu lichlo.

Za vlády této kárady dělí se celé přelícení
na několik zákonem vyčíslených dob čili
stadií; rovněž pak zákonem předepsáno
jest, které co do postupného pořádku a po-
čtu přesně wčeni procesualní inony
každá z dob lichlo smí nakrmovati. Každý
stupně pokviějšího se sporu jest tu ne-
krmatným kákladem dalšího stupně pro-
cesu a netke se v pozdějším období vracejí
k tomu, co na dřívějším období náleželo,
avšak v tomto sromerulo bylo.

Soudce na platnosti této kárady jest
pouke stráncem formu polýkání se stran
zákonem ustanovených. Poklesek, jehož
se dopustil soudce kowakem upravujícím
příběh koxepě, jestliže kowak ten odpo-
kne spisobu příběhu soudním řádem
předepsaném, vytkati mihke strana
sporná tím dotknutá pouke stížností,
o kteréž wchní soud dáwaje jí místa na-
hikuje napravení wady, jik se první soud-
ce byl dopustil.

II Zákonodárci, jik mají má stanovisko

pořádku arbitrárního, nistavuje iplně
wchní a wčeni soudcovi, aby v kaž-
dém konkrétním případě sporu sebil
vnoho formálního postupu při koxví-
jení se koxepě, jakýk se jemu káá býti
nejpřiměřenějším dle povahy speciálního
případu.

Za platnosti této kárady přelícení je-
ví se býti jediným nerozkládaným
celkem. Wše, co uvedeno bylo až do skončení
přelícení, přivedeno jest v čas náležitý,
soudce skončí projednávání, jakmile ka-
ko má, že sporný případ dostatek byl ob-
jasněn a že jik důkladně nálexem koxčev
býti mihke (519. 69 bag. A).

Za platnosti této kárady předpisuje dle
wčeni konkrétního případu soudce sám
spisob polýkání se stran v tomto sporu.
Mihke spojiti několik stáček v jednotném
projednání a mihke koxvěsti projednává-
ní s několika stáčkách sporných, slou-
čených stranou spornou (524 bag. A).

Soudce mihke vyloučiti provedení div-
kaku nabíčených stranami, pokládá-li
za to, že jich má býti příliš a protahová-

ni spornu (§ 31. bag. řík.). Poklesek, jehož soudce se dopustil, konstatem vydaným o přisvěhu konkré, odronující m přiměřením líčení, lze vytknouti rozličným konkladem čili „představami“, a tímž soudce sporn řídící sám konhoduje. (§ 85. bag. řík.).

Vákanost a volnost soudcova co do formálního pořádku spornu svíhá se v zákonodárství procesualním svákaností a volností soudce ohledně výsledku říkání čili přivodní a to tím spůsobem, že legistace spocívající na principu legálního pořádku ozvaly sobě též tzv. legální theorii říkání (gesetzliche Beweisorie), naproti tomu však legistace spocívající na zásadě arbitrárního pořádku přijaly co do říkání řízení zásadu volného uvážování prostředků přivodních (freie Beweiswürdigung).

Zákonná teorie přivodní zcela přesně ale objektivních odznaků uvěje, kada-li která v konkré uvedena, avšak odříksem rozřena okolnost na prokákanou může býti považována čili nic a stanoví toho přesně podmínky.

Za vlády tohoto systémú zákonem jsou uvěny výhradně prameny, ke kterých má soudce přesvědčení své správě jak co do druhu tak co do kvality, po případě též co do kvantity a vůbec co do moci čili co do silý přivodní.

Volná teorie přivodní nevíže soudce se směřuje kaxpocení m. podrobnými pravidly, uvěny kaxstavuje soudci, aby uvážil konečné výsledky přivodní podle konkrétních okolností říkání čili se při tom kaxadami kaxšenosti a poskytuje důvody přesvědčující ale pravidel logických.

Za vlády této kaxady neuvíká přesvědčení soudcovo o sporné okolnosti faktické k toho, že důvěřena byla mka řivliv přesvědčovacích zákonem výsledně stanovena, uvěny k toho, že jednotlivé říkání přesvědčovací dojmny byvše logicky sěaděny splývají v jediný celek, dojem ko kaxální, přesvědčení soudcovo konhodně uvěny čili.

V našem zákonodárství uvíkáva josefínský soudní řád vedle kaxady legál-

ního pořádku také legální teorie důkazů
ní (sv. dek. k 10. února 1789 č. 967). Na české
stanovišti stojí řízení svrchné (87) a
jedinnou výjimkou sporů odporčích (898
zák. ke 16. března 1884 č. 36), rovněž všude
vímokádná řízení dle ukončeného
řízení upravená. Naproti tomu řízení
sadažní spocívá na káždě pořádku
arbitrážního a volného právní výsled-
ku přivodních (830 vad. ř. k.); jako pak
čím dále tím více vzniká v moderní prá-
vo procesní (sv. zák. o obmýslných
jednáních i věcních ke dne 25. května
1881 č. 47 ř. z. § 12; zák. o kalobě odporčích ke
16. března 1884 č. 36 ř. k.; zákon o rybolovu
ke dne 25. dubna 1885 č. 58 ř. z. § 3. 4; pak zák.
o zavržení křivokanů ke dne 27. června
1885 č. 3 ř. k. na rok 1886 § 5).

Zákonodárci, kteří se do úpravy říze-
ní postavili se na přídu legálního po-
řádku, řešovali musíc to, aby materiál
celého sporu byl konstředěn. Zásada
konstředovací záležá pak v tom, že vše-
chny potřebné úkony procesní,
jež dle úmyslu sporné strany slouží k

níu nejbližšímu účelu, ve sporu v jedno
spojeny býti mají, ač snad by bylo lze
dovici společného tohoto účelu jediným
a úkony těch současně provedených a
tudíž oslabiti úkony jen jaksi pro pří-
pad nevystačeni úkonem na nejřed-
nější místo provedeným se přivádějí.

Josefinský soudní řád přijal zásadu
konstředovací tím konstatem, jakým
zásaďa tato na příde české se byla kon-
středila a v obnoveném řízení kromě
k. k. 1827 v celosti dokotřila.

Zásada konstředovací se jeví:

1) Co do vyložení sporné otázky o řízení
projednávání tím, že kalobce v kalobě
podrobně vyličiti musí otázky sporné,
že klujch nárok žalobní dovokovati
mívá (§ 3). Zároveň kalobce konven-
čně dovoditi podrobným uváděním
prostředků přivodních, jimiž mívá
prokázati osobnosti kalobní pro ten
případ, že je kalovaný v odprovědi své
popře (§ 12. 104 ř. k.). Kalovaný v odpro-
vědi své prohlásiti se má především
o tom, kdali vyličeni věže kalobního

se mává se s pravdou čili nic. V postlých
 doščením příradě rozřídi má každou
 jednotlivou faktickou okolnost v kalob-
 bě uvedenou podrobně (§ 5 postl. větanou d. ř.).
 Mimo to má kalovaný doplniti a oprá-
 viti děj kalobní a doložiti všechny své
 obrany a námítky, ať jsou to ex ceptio-
 nes peremptoriae či dilatoriae tím
 způsobem, že všechny faktické okol-
 nosti, které tímto na základ slovky, po-
 drobně vyřídě a každou zvlášť pří-
 vodu, jímž okolnosti tyto prokázali
 tímto pro přírad, že by kalobce v replice
 je poršel (čl. 5. 6. 7. 12 s. ř.). Také právo kdy
 překládá na dostatečné rozhá-
 ní poměrů faktických, ve kterých pro-
 sívá nárok v kalobě resp. excipiendo u-
 vedený, jímž každá mimo to ještě přípo-
 jení důkazních prostředků in eventum
 ku vzhledu každou a současně s tímto;
 platí kdy jako v obecním právu t. zvaná
anticipace důkazů.

Kožděli při tom není, zda některé sou-
 krevé faktum prokázáno býti má listi-
 nou, svědky neb knalci, či přísahou

rozhodovací, doplňovací neb očníovací.
 Výjimkou však:

a) jen ku přísahě rozhodovací o vzhle-
 ní kalobním ještě nabízet se lze v re-
 plice a o vzhledu v odpovědi obsahem
 ještě v duplice (§ 12 s. ř., dv. dek. z 31. října
 1785 č. 489 lib. III)

b) z ohledu toho, aby sporná strana u-
 znalosti práva processuálního snůdy ne-
 vrála, nařizuje dv. dek. k 10. ledna 1787 č.
 120 lib. a, aby v řízení protokolárním
 provedením při některém venkovském
 okresním soude mezi stranami dostá-
 vivěním se ne stání bez průběhu ná-
 stupců, nabízena býti měla přísaha
 doplňovací o ději kalobním ještě v re-
 plice a o faktickém podkladu obrany
 námitek v duplice.

Zároveň konstředovací jeví se do re-
 pliky a dupliky mimo právě dvě uvede-
 né výnimky v tom, že každá jest
 prováděti v replice resp. duplice faktické
 okolnosti a přívody, jež náležely do
 kaloby resp. odpovědi (základ novel: Ver-
 bot dek. v Würtemberg) § 48 54 s. ř. Podobně

jeví se dočasná zásada i v tom smyslu, že ve spisích průvodních, uvádějících výsledků provedeního výsledku svědků a znalců a rovněž ve spisích odvolacích a dovolacích uváděno býti nesmí nové faktuum neb nový důvod, který přiveden resp. nabízen nebyl ve sporných spisích aneb protokolech řízení projednávacího (§ 174. 257. 260 s. ř.).

2) Co do důkazní úpravy došla zásada konstatační tím, že každá strana ve své příloze, jež má pomoci k doložení fakta jí tvrzeného, současně nabízet i má (§ 12. 212. s. ř.; Dv. Dek. k 11. května 1784 § 287 a Dv. Dek. k 19. srpna 1847 § 1068).

Rovněž dále, že hájiti se má každá strana proti důkazní odporu nabízenému výtkami nepřítomnosti a námítkami důkazními, ale i současným nabízením se k odvolání proti důkazní, má-li takový pomoci (§ 24. 26. 129. 169. s. ř.).

3) Ohledně opravných prostředků provedena zásada konstatační důsledně novelou ze 16. května 1874 § 69, dle níž blízkost ze příslušku (Beiweltheil) připouště-

jeého slyšení svědků neb znalců spojena býti má se blízkostí znalce z konečného rozsudku prvního neb vrchního soudu.

Zásada konstatační provedena jest v jisté míře i řízení přeznám a u soudu okresních v řízení protokolárním, neboť všecken materiál se zde skládá ve spisech a protokolech a nevádí tedy konstatační materiálů potřebné prohlednosti celého řízení.

V řízení stručném a v řízeních nimnodruhých upravených dle jeho vzhledu jest vše učiněno a provedeno zásada konstatační, avšak přece zeslabena tím, pokud by přílišným jejím setřením v řízení projednávacím stranám nekvalitním předpisu processuálních škoda vzejíti mohla co do vyložení sporné otázky (§ 25. odst. 2. st. ř.)

Prohlášení žalobcovy konečné a odpověď konečná žalovaného místa mají totiž pro duplice pouze tenkrát, jestli toho jest potřeba k objasnění sporných okolností; nepodáváním sporné otázky donášeti lze až do skončení projednávání.

U řízení bagatelním, kde se projednává jen
jistě, bylo by příslušné koncentrování lí-
stky sporné na kávanu přihlednosti celého
řízení, proces důsledným provedením ná-
sady arbitrárního pořádku soudci kúskaveno
jest, aby iště přiběh sporu sám se o to po-
staval, aby částka sporu byla soustředěna
resp. rozdělena a rozčlámována dle potřeby
případu (§ 20. 24 bag. ř.)

b) Zásada písemnosti.

Archiv für civil. Praxis Bd 33. S. 418 Bd 49 S. 245

Mittermaier: Der gem. D. Prozess I. S. 144

Menger: System I. S. 387.

Haimmel: Magazin I. S. 7.

Canstein: Rat. Grundlagen S. 724.

I Rozdíl ústnosti a písemnosti řízení
káleží v tom, že v řízení ústním rozhoduje
soudce spor výhradně na základě toho, co
strany byly přednesly ústně, ať již to bylo
protokolováno či nic. Důsledkem toho
nikde korekci ústně projednanou korigo-
vati pouze může soudce, jenž řídil celé sporu
jednání. Při písemném řízení rozhoduje
soudce výhradně na základě toho, co písem-
ně zjištěno jest, ať již strany materiál

sporu byly složily ve vlastní sporné spisy
mimosoudně sepsané a na soud podané
aneb ať dostavivše se k soudu jej složily do
vlastních při stání kom sepsaných proto-
kolů.

Jest třeba, že na vlády písemnosti i jiný
soudce než ten, který korekci vedl, rozhořova-
ti může projednaný spor.

Právo naše přijalo ústnost řízení pouze
při sporech ceny nepravné (§ 10. 28. 67. 76. bag.
ř.) a u všech ostatních spisovcích řízení
ústního i mimorádního platí zásada
písemnosti.

Soudní řád mluví sice v § 15. o řízení
ústním protivou k písemnému a podob-
ně tak korekává nařpis Kap. 2. a 3., avšak
toto řízení ústní jest vlastně řízením
protokolárním tj strany dostavivší se k
soudu činí své výklady do soudního pro-
tokolu a výhradním základem rozhodku
soudceva jest tento protokol (§ 28 s. 6).

Rozdíl pak mezi tímto řízením proto-
kolárním a řízením písemným v našem
smyslu jest pouze formální:

U protokolárním řízení sepsávají se

výklady stran při soude, v řízení písem-
ném v kancelářích právních kásterů, v
onom křistavují se sepsané protokoly v ku-
korn soude státní řídicího, v tom odvedáwa-
jí se sporné spisy v kanceláři advokáta
klíčené v soudním podacím protokolu (§ 20.
26. 27. 28. 36. 46. 52. 238 s.ř., § 126. 196. s. inst.ř.)

II Řízení bagatelním, kde zraje istnost,
oklamuje soude stranám také své pokra-
ky a konečný náleží istně (§ 69. 71. 73 s. bagz.)

Řízení písemné, jím ve všech ostatních ří-
zeních řádných i mimořádných sládně, ná-
dá, aby též pokroky a konečný náleží byly
stranám vydány ve formě písemné.

Prohlásování pokroky a pokroky ist-
ním předcházením vůbec místa nemá (§ 260.
s.ř., § 13. nov.)

III Zákony processualními zřetelně stanoveno
jest, kdy písemně, kdy protokolárně, kdy ist-
ně projednáváno býti má.

I. Písemně projednáváno budiž u všech
soudů svobodných I inst. / § 1. nov. ze 16. kv. 1874 č.
69; jímž původní předpis § 15 lit a. s.ř. adv. ř.
z 11. kv. 1784 č. 335 lit e byly změněny. Tento
ř. sp arch 41.)

jímž písemně platí též o sporech projednávaných při
obchodních soudech resp. senátech (perpetuum
nález č. 30) a platí i k státnímu soudu nejvyšší.
soudu také co do sporů projednávaných při bo-
rních senátech, ač k němu § 12 ř. ob. řízení bo-
rním z 1. listop. 1781 č. 27 pochýbnosti v tomto smě-
ru křistavuje. Mimo to ve všech sporech i cel-
ních, ať již vneseny byly na soud svobodný či
okresní projednáváno budiž písemně (10.
kap. s.ř., dv. ř. z 19. list. 1784 č. 368).

II Protokolárně projednáváno budiž u
soudů okresních (§ 1. novely), ovšem pokud ří-
zení státní neb bagatelní aneb jiné řízení
mimořádné místa nemá. Avšak výjimkou
tím u svobodných soudů I inst. má býti proto-
kolárně projednáváno a to:

1) jde-li o žalobu správnací prokazující
vážbu důležitá neb obstarávaná věci jeho (§ 281.
290. s.ř., dv. ř. z 19. list. 1784 v právn. appel. soudu)
(Scherpl: Handb. Des ger. Verf. S. 14.)

2) O žalobách exekutorních tj. dovolávajících
se splnění závazku obligatorního vykázaného
listinnou plně viny hodnou, každá-li žaloba
na povolení exekuce křistavací jím mezi říze-

utma v kalobě výslovně ka kavezení tohoto tzv.
eksekutivního řízení (§298. odst. I. s. 1; Dv. Dek. k. 7. kv.
1839 č. 358.)

2) V všech postkanních či incidentních sporoch
naskytných se při koxerých soudů sbokových
1. inst. Dv. Dek. 31. říj. 1785 č. 489 lib. 17.

Zákon dopouští sbranám sponným v jistých
mexích, aby dohodly se o kxměni té formy řízení,
jež podle zákona co do určité formy koxerů by
nastati měla a to:

a) Místo protokolárního řízení, jež by dle zá-
kona nastati mělo, může ke sounalé vůle stran
nastati řízení písemné a to buď k návrhu ka-
lobce neb žalovaného.

Návrhuje-li žalobce v kalobě dle zákona k ří-
zení protokolárně kavezení jednáni písemného,
má soud kalobu vyříditi výměnem náikují-
cím stání k podání odprovidi.

Přidá-li se žalovaný při stání k návrhu
kalobce, má soud protokol o stání tom sersa-
ný vyříditi výměnem, jímž dáva žalovanému
zákonnou lhůtu k podání písemné odprovidi
o kalobě. Odmlčeli však žalovaný při stání
návrh kalobce, povinen jest ihned při stání

podati svou odprovid' protokolární a spor pojed-
nává se pak dále protokolárně (Dv. Dek. k. 11. káří
1784 č. 335 lib. 1).

Žalovaný navrhouati může písemné řízení
o kalobě zákonem k protokol řízení odkávané
a soudem dle toho již vyřízené tím spůsobem, že
ku stání k protokol odprovidi položenému se nedostaví,
njběz každé jen písemné odprovid'. Tvoří-li žalobce při
stání k návrhu žalovaného, vyřídí soud protokol o
stání sersaný výměnem, jímž dodává žalovaným ka-
slanou odprovid' kalobci s příkazem, aby v zákoně
lhůtě písemnou replikou se prohlásil. Neprijme-li však
žalobce návrh žalovaného, odkazuje se stání na útraly
žalovaného na jiný den a kákověti ve výměnem odro-
čovacím se náikuje žalovanému, aby se k opřevému
stání dostavil pod následky neposlušnosti (Dv. Dek. z. 19. 1786 č. 573).

β) Změna po zákonu náikového pojednávání pí-
semného v protokolární nastati může jen tehdy, před-
loží-li se soudu listina svědicí o tom, že se obě strany
na takové změně dohodly. Návrh jednosstranný v
kalobě neb odprovidi písemně obsahemý a ku změně
dotčené směřující, koláste snád prosba ka náikemí
stání, aby při tomto stání sersané mal se pokus o
dohodnutí se o omu kxměni, nehodí se ka podklad

soudcova vyřízení (§ 1. od. II. a III. novely, jímž změněn § 15. 16. s. r.)
 II. Naději, že zákonodárci skládali v řízení protokol.
 upravené II. hou. kap. s. r., co do rychlosti a levnosti - se
 neosvědčily, protože d. d. k. 24. 10. 1845 č. 906 provedeno vol.
 by stručné řízení, jež při sporách ceny poměrně ne-
 praktičtěji mělo poskytovat formu přelíčení rych-
 leného a laciného.

Dle nynějšího stavu zákonodárství řízení struč. val.
 ně a měrou poskytnou platnosti nabylo a to:

1) Pokud žaloba dovolává se naplacení určitého ob-
 nosu, nepřevyšujícího dle petita 500 kl. r. č. Do obnosu toho
 nesluší však včítati úroky a jiné příslušenství hlavní
 pohledávky. Očíslení rozhodného obnosu platí § 15. p. 7.

Dle § 1. p. sum. právně projednávají sluší stručně též
 o žalobě za postup pohledávky nejvýše 500 kl, o žalobě
 dovolávající se poskytnutí ve sporu do 500 kl, o žalobě
 dovolávající se k řízení listiny na dluzníku s pohledávkou
 do 500 kl (§ 176 s. r.)

Přik. struč. v těchto případech provádí se žalobě nejen u
 soudů obc., ale i soudů resp. senátů obc.

Pochybnos bylo, zda též o prokazovacích (likvidačních)
 žalobách smluvních a uznání pohledávky konkur-
 snístele pod 500 kl projednávají by u konkur. soudů, struč-
 ně či snad jen řízeně, jako konkur. soudem vždy jest

jen spor. soud - 1. inst. (§ 126 konkur. r.) Výmíněná ustanov-
 vení § 131. konkur. r. vztahovali netk na ony žaloby, ježto ani
 doslovné změny ani ratio legis na přírady by se nevka-
 hly; neboť ratio legis byla vyloučiti možnost klesne
 kříst. pro tvrdí rozepře prokazovacích, jakožto všem
 řízení konkur. smluvních, exekutivní valnou měrou
 nabekřuje, avšak právo konkur. dle čl. 11. pro čas konkur. se
 vylučuje. Dosud tedy platí d. d. k. 15. 9. 1847 č. 1085, dle něhož
 přípustnost stručného řízení také co do sporů listin.
 výslovně byla uznána čl. 1. nov. p. r. r. konkur.

Dovolává-li se žaloba stručná naplacení pohle-
 dávkou nejvýše 200 kl na osobním dluzníku při soude
 oka jeho bydliště, spojená býti může se žádostí o
 předchozí rozkaz upomínací (§ 19. p. up.)

2) Stručně projednává se o žalobách dovolávajících
 se jistých nároků at jde o obnos jakýkoli a to:

a) o žalobách dovolávajících se uznání vlastnické
 právního, výrobního privilegia, at již navrhadá
 se v prioritě vynálezu aneb v divodru soudu, dle o
 žalobách smluvních ku stavění zřehmatit proti
 sankovnímu privilegii, stat-li se poprvé a je-li popis
 privilegia dosud tajný a o žalobách o náhradu škody
 způsobené porušením privilegia výrobního; při po-
 sled. dotčených s účinností procesních ustanovení

sluší nálezu polit. úřadu o tom, že privilegium poru-
šeno bylo / z z 15/3 1852 č 184 ř. k § 43-46 o priv. § 35 z. úv. k 5/10.
1852)

b) v žalobách co do náhrady škody a porušení na těle neb
umravní osob při provozování železnice (z z 7/3 1869 § 3)

g) ve sporách pozicích se ke řízení advok. o vyvazení jistých
dávek v plodinách a zemědělských náhoncích na statech
dle zem. z. pro král. české k 4/5 1869 č 87, pakli po skončení řízení
vyvazovacího žalobou odporáno bylo práv. důvodu k vybírání
ní dávek (actio neg) ač oprávněný v držbě se nalézal neb o žalo-
bách dovolávacích se uznání právního důvodu k vybírání
dávek, jestliže ten, kdo si právo takové provozoval, v držbě
jeho se nebyl (actio conf). Zem. zem. z 24/2 1885 č 1677 byla k po-
dání žádostí na vyvazení dávek těchto stanovena nepřes-
tupná lhůta do 31/12 1885.

d) v žalobách odporcích, pokud jde o jednání práv. na-
ukon děditelů provedená, projednává se vždy stručně, byť i
dle povšechných zásad, o nich měla být jednáno řízením
n. protokolárním (j. přes 500 kl) k platí. tu však předpisu
§ 8. 9. 51. sum. ř. a. n. k legal. theorie důkazní (548. 47. z. z 1/3 1884)
Má-li o žalobě odpor. dle povšechn. zásad projednává se v
řízení vad. neb struč. ^(přes 500 kl) k ustanou v platnosti řízení před-
pisu o projednávání sporů dle zásad řízení těchto.

e) zem. z. z 12/5 86 č 36. pro král. české (platný z téhož dne) odká-

hal před soudy sporů o práva k vybírání dříví a jiných po-
bitků lesních a cizích lesů a pastvy na cizím pozemku,
jakož i všech jiných pozemkových služebností, při nichž
sloužícím gruntem jest půda lesní a sporů k blízkému
upravení poměru těch sloužících. Zároveň předvíjena byla
přírodnost komisí kemské k provedení výzkumu neb
spořádání práva těchto dle z z 5/6 1853 č 130 ř. k řízení.

Další případ přírodnosti řízení stuč. nastane:

3) k každosti žalobcové o robě rozhodující provedeno buď
řízení sum. o žalobě, jž se netýká obnosu peněz a nepřevy-
šujícího 500 kl, nýbrž jiného předmětu, žalobce však vý-
slovně prohlásuje, že na místě toho kterého předmětu při-
jati chce obnos nejvýše 500 kl (52 str. říz.)

Sporo je v praxi, jaký význam prohlášení dotčené
má. Některí soudí, že žalobce klásti má alternativní
petisum žalobní, přiписující tedy § 2. význam materiál.
Kdyby tomu bylo tak, mohl by všem žalovaným ještě ve
stadiu each. sprostiti se přírodní své povinnosti ka-
placením alternative každého obnosu. To mu nákonu
odporuje však předpis § 1413. obř. z. a uvedený předpisu
§ 2. v zákoně procesualním, konečně stanování to-
hoto § 2. a cont. s § 1. od. I. říz. vad., v němž všem snem obnos
rozhodující ka odstupné se prohlásuje. Zdá se tedy, že
je správný spíše nákon druhý, že totiž dotčené pro-

hlášení žalobcovu má čisté process. výknam; tudíž do jednání žaloby žalobciv nárok obmexivního položeno býti nemá, jakož pak jen ten účinek jeví, že další prodej návání sum. má býti zastaveno a spor projednán řízením řádným, jakmile žalobce byl odmítl žalovaným nabízený nejvyšší obnos 500 pl.

b) Urovnalou vůlí stran stručně projednávání býti může ve všech sporech bez rozdílu předmetu a obnosu, o něž běží (§ 6 ř. umy) odem až na pokře účelní.

Patent o struč. řízení jest podnikným pramenem process. práva stran četných m. řád. řízení jiných; platí a. buď celkem buď s jistými omezeními v jiných řík.

Celkem platí podnikně v říz. maná, pokud jde o projednávání o obranách podaných proti rozkazu platebnímu, opravných prostředků a exekuce (§ 6 ř. rozk.), v říz. nájem. stran věci nemovitých (§ 12 ř. náj), v říz. upom. (§ 18 ř. upo.)

S jistými obmexivními platí podnikně řízení stručně v pokřeích směnčivých; platí v něm totiž předpisy říz. stručného, jež § 12. sm. ř. výslovně cituje. Končiv předpisy řízení stručného s exekucí platí také do exekuce v říz. bag. (§ 87 bag. ř.) (Mžežto jinak platí zde podnikně řízení řádné (§ 88 bag.); v řízení upom. naciím, pokud jde o exekuci rozkazu upom. (§ 18 ř. upo.)

Arch. 42.

a co do exekuce na základě rozkazu uhračovacích při úpadku hospodářských proměnlých společenstev. Nyní avci předpis § 53 ř. um. vůbec také v řízení řádném platí (viz § 7. exek. nov. k 10/6. 1887 č. 74 ř. z.)

Zákon připouští, aby strany sporné v případech, kdy po zákonně stručně jednáno býti má, svou urovnalou vůlí zvolily řízení písemné, avšak dohodnutí se stran státi se musí buď protokolárním prohlášením při soudě sepsaným, aneb listinou mimo soudně vlastnoručným podpisem stran řízenou (§ 24 ř. umy).

V řízení směnčivém dle čl. 11. také strany urovnalou vůlí projevenou buď protokolárním prohlášením neb listinou mimo soudně zřízenou vlastnoručně podepsanou, usněsti se mohou na tom, aby na místě směnčivého nastalo řízení písemné, ale zároveň dohodnutí se musejí o listy, ve kterých sporné spisy na soud podány býti mají (§ 11).

V řízení rozkavním nastupuje se končivě na zodávnost, že k žádosti jediné jen, té neb oné strany k důležitých řístiv písemné na místě stručného řízení o obranách proti platebnímu rozkazu podaných zavedeno býti má (§ 6. z. z. 1/5. 1855 č. 95)

III. Právě istní řízení přijato bylo zem. o říz. bag.

z 27. Dub. 1875 č. 66., nov. k bag. ř. k 1. břez. 1876 č. 23.) Ke těchto zákoních nastává totiž říz. bag.:

a) Do samém zákonu

1) ve všech sporch o určitý obnos peněz do 50 zl. ač

2) " sporch o jiný předmět než peníze, a když-li se nárok žalobní a alternativní proské, jež domáhá se peněz obnos 50 zl. nepřevyšujících, jakož i ve sporch o jiný předmět než peníze, pokudli žalobce výslovně v žalobě prohlásuje, že přijme obnos nejvýše 50 zl. co odstupné (Abfindungsbetrag § 12. I. a II. ř. bag.) Co do účtování maximálního obnosu 50 zl. platí předpis § 15. a. a. b. S. N. Aby ve případech těchto mohlo nastati ř. bag., předpokládá se, že žalobní nárok spadá pod pravomocnost soudů okresních a venkovských a městských delegovaných, neb že jest nárokem proti movitým § 14. b. o. S. N.

Vyloučeno jest tedy bag. říz. vždy ve sporch svěrenských, manovských, horních, o dluhy pokusobalostní neb legáty před soudem krajským nebo pokusobalostním a sporch prokazovacích v konkurenci (§ 1. ř. bag. v úvodě a posl. odst. § 14. lit. d, e § 65. S. N. § 58. 193. 126. konh. ř.)

Ke zákonu jest dále vyloučeno ř. bag. v těchto případech:

a) je-li nepřátelný obnos pohledávkou měněnou

3) je-li předmětem sporu právo věcné k věci nemovité.

3) je-li nárok žalobní se smlouvy nájemní ku věci nemovité, leč by se jednalo jen o dobývání nájemného neb pachtovního pod 50 zl. (§ 4. bag. ř.)

Nároky žalobní hodící se k řízení rozkazovnímu, když-li se obnos pod 50 zl., projednávány býti mohou dle více žalobcovy buď v říz. bag. či mandátním § 4. ř. bag.; nároky hodící se k řízení upomínacímu, když-li se obnos menšího 50 zl., dobývány býti mohou v řízení upomínacímu, byl-li však podán odpor proti upomínacímu rozkazu, pak v říz. bag., pokudli správný věřitel sloučí žádost upomínací in eventum s žalobou bag. (§ 19. ř. up.)

b) Všíli stran nastati může říz. bag.

1) Sporné strany v káležitostech sporných hodících se dle své podstaty k rovnému řízení, mohou je zvoliti namísto jiného zákonného, nejde-li o předmět výščí ceny 500 zl. a pokudli dohodnuti se stran výhradně je buď výslovným protokolárním prohlášením před soudem bag. aneb listinou od obou stran vlastnoručně ním soud podepsanou (§ 54. bag.). V protokolu o jednání bag. sepsaném výslovně označeno býti musí, že pokudli v kákladě dohodnuti se obou stran bagatelně projednána byla (§ 77. ř. bag. ř.).

2) Mlčky podrobuje se řík. bag., kdo přijme listinu kří-
 renou o smlouvě dopravní týkající se věcí aneb poukáz-
 ku kupcovou aneb službu úpis kupcem kříkerný neb
 list nakládací neb list skladní, předpokládaje, že
 tyto listiny obsahují doložku, že spory se právními
 poměry listinami tím vytkaných vědly snad
 vzniklé vyříkerny býti mají bagatelně (§ 6. ř. bag.)

Dohodnutí výslovné u mlčky provedené uznává
 zákon i smlouvy za závazné, když strana, jíž se týče
 jest nekletilou, jde-li o korepři jen o předměty, jimiž
 nekletilce dle O.ř. volně může nakládati (§ 10. ř. bag.) Nezdá
 se býti dopuštěno, aby sporné strany smluviti se mohly
 o projednání korepři dle zákona ř. bag. předčasně odka-
 zané v řízení písem., neboť nedostává se v bag. řík.
 výslovného předpisu, jenž by změnu takovou dopou-
 štěl.

Výmíněčných ustanovení § 24. ř. st. a § 11. sm. ř. obdobně
 vztáti nelze. Mimo to však máme důvod, že zákonodár-
 ce bag. řízením odněti chtěl občanským soudům těžké
 břímě vyřikování appellací ve věcech nepatrných vy-
 lovicí v nepatrných sporech naprosto odvolání.
 Nelze tedy připustiti, aby tento úmysl zákonodár-
 cív ohledy správy veřejné respektující uznávan byl
 vůlí soukromníků.

Okladě tajnosti (Heimlichkeit des Verf.)
a prostřednosti (Mittelbarkeit " ")

* Mittermaier: Mündlichkeit, Öffentlichkeit S. 337.
 Bonhardt: Civ. Proc. in der Pfalz S. 21.
 Haimmel: Mag. I. S. 13.
 Canstein: Rat. Grundl. S. 100
 ** Leonhardt: Zur Reform des Civ. Pr. I. S. 65.
 Scheinler: Im Archiv für civ. Praxis Bd 46. S. 60.
 Menger: System I. S. 389
 Canstein: Rat. Pr. des civ. Pr. S. 94.

Procesuální theorie mimo uvedené zásady jmenují
 ještě koláště zásadu veřejnosti a contra tajnosti a zása-
 du bezprostřednosti a contra řízení prostředního. O
 veřejnosti předčasně mluvíme, patři vůbec každá
 kletilá osoba slušně se chovající písemna býti může
 předčasně a prohlášení nálehu, ačkoliv sama každé-
 ho odjmu majetkového ve výsledcích sporu nemá. O
 řízení tajném se mluví, provádí-li se spor jen mezi
 stranami, aniž osoby třetí o průběhu korepři a
 konečném její výsledku vědomosti nabývají.

Naše řízení soudní spočívají na základě pí-
 semnosti jest řízením tajným; podle řík. bag.

ještě povoláno jest každou ústností, jest řízení veřejným, avšak i se vyloučením může býti veřejnost a sice k úřední povinnosti, vyžadují-li toho ohledy zachování veřejného pořádku aneb manovodnosti, pak se rovnalé více stran, aniž je třeba vládní příčiny. Byla-li veřejnost vyloučena, rozpravěnáno se buď výslovně v protokolu o jednání sepsaném a každá ze sporných stran má právo kádati, aby mimo jejího kmošence byli ještě 3 důvěrníci její ku zřetelivé příležitosti (§ 17. 77. odst. 1. § 17. post. od. bag. ř.) Vyloučení veřejnosti v bag. ř. jest proti zákonu se stalo, je příčinou zmatečnosti přelícení (§ 78 odst. 4. bag. ř.)

Nášim ř. soudním nemůžeme pokračovati jako vládní princip prostřednost řízení proti bezprostřednímu. Ovšem v bag. ř., kde soudce nález svůj výhradně opírá o to, co ústně předneseno bylo, jest pravno, že bezprostřednost řízení je tu nutným důsledkem ústnosti, totiž v ten spůsob, že pouze soudce jednatí řídící též nález vypáseti může (§ 67. bag. ř.)

Kaž proti tomu v řízení písemném, protokol, i stůčném a ostatních dle něho upravených míru kádných řízeních kontroluje soudce jen na základě

spisů resp. protokolů; pravně tedy může soudce jiný spou rozhodovati, než jen, který přiběh procesem řídil, a může tedy tyto formy řízení ve smyslu obecné theorie míti za říz. prostředčné (§ 135 s. instr.)

Společný obraz řízení sporného.

Celé ř. s. rozpadá se ve dvě hl. části a to:

A) Na řízení, jež slouží podrobnému probrání sporných otázek z různých stanoviska sporných stran jako do fakt, jež jsou podkladem sporných nároků, takco do přívodů k dolícení rozprných fakt sloužících aco do právníckých výkladů. Končů se pravoplatným rozsouzením spou.

B) Na řízení, jež za účel má, aby domcovací mocí soudu ve skutek se uvědlo to, k čemu žalovaný byl pravoplatně přinuzen (§ 31. hl. s. ř.)

Ad A) Prvá doba dělí se opět na období a to:

I) na říz. projednovací či instrukční, jež se končů složením či protulováním spisů (238 s. ř.)

II) říz. důkazů či přívodní, ovšem jen při některých přívodech, ježto dle zásady soustředovací řízení přívodní v našem právu ve mnohých kusech současně probíhá s řízením projednacím.

III. Třetí období soudí kř. komanděbní, jež zahrnuje již v správných prostředcích (appellaci a revisi).

ad I. Řízení pojednávací má na účel, aby soudu celý sporný právní poměr vyličen byl se stanoviska obou stran dle faktické své stránky a aby nároky bylo učite namáčeno, čeho žalobce a žalovaný ve sporu sami žádají (1. 2. 3. 23. hl. s. ř.).

ad II. Účelem řízení přívodního jest přesvědčiti soudce přes negaci odporcovu o pravdě rozhodných faktických okolností, jež strana, jako podklad útoka nebo obrany ve sporu byla tvrdila. Mají tedy sporné strany namáčiti podrobně prostředky přívodní či nabízení se k důkazu (productio probationis eventualis).

Všechné právní úkony sloužící k tomu, aby soudce a těchto stranami namáčených řídel přesvědčovacích přesvědčení své o okolnostech sporných učiniti mohl, včetně jakožto jednotný celek provedením důkazu (Beweisführung) (productio probationis realis). K vyčklení konkrétně nyní je právo naše v řízení řádném nejen aby nabízení se k důkazům spojováno bylo s tvzením rozhodných fakt, nýbrž i aby pokud toho podstata a povaha některého přívodního pro-

vedku do právní, již nejvýše krokem s vypracováním a rozvíjením se faktických podkladů sporných návrhů lze bylo z přívodních prostředků sloužících k doložení dotčených faktických podkladů, jestliže se následkem negace odporcovy spornými staly.

Některé přívodní prostředky nepřipouštějí ani toho, aby současně rozvíjením se řízením pojednávacím čerpano bylo k nich potřebných přívodních výsledků, proces provedení důkazu takovými přívodny, jako jsou svědci a znalci, odloženo býti musí do doby až po vyložování spisů (XI-XII s. ř.).

Řízení důkaz podává se do konce teprve po právoplatném rozsouzení sporu náležením na přísahe závislým.

ad III. Řízení rozhodovací (Erkenntnisverf) má na účel konečné právoplatné rozřešení sporu co do podstaty. V toto období spadá nejen vynešení konečného nálehu soudem processuálním ale i správné prostředky, jimiž sporná strana tak. ona vytká buď nespravedlivé rozřešení sporu nastupující odvoláním resp. dovoláním aneb neplatné či zmatečné rozsouzení sporu neb dokonce neplatnost či zmatečnost jižté čá-

aneb snad dokonce celého procesu, nastupující
řízností zmatečnou. Mimořádným opravným
prostředkem, jímž nastoupeno býti může, když
jště rozsudek nabyl právní moci, jest z ohledu plu-
snosti kaveďené navrácení k právu předléšnému
na příčinou knava nalezených přívodů n. na pří-
činou špatného nastupování (kap. 24. 25. 34. p. 1.)

Ad B. Řízení exekuční (Zwangsvollstreckungs-
verf.) jest nahodilou dobrou právoplatně v nepro-
spěch žalovaného konanou korekce. Účelem
řízení tohoto jest soudní donucovací mocí vynu-
dití plnění neb oprávnění, jež právoplatný roz-
sudek žalovanému ukládá.

Předmětem předpisů p. exekučního jest usta-
novení zák. podmínek, kdy exekuce nastoupeno
býti může, rovněž pak podrobné vyčtení a ome-
zení různých prostředků donucovacích různých
právně dle rozdílnosti povinností konkrétních (31. hl. 15. 17.)

O úkonech processualních všobec.

Přehled čí v této části vyčtených:

A. O činnosti soudu

- 1) Povšechný ráz a podstata její
- 2) Forma (výměry, konkrétny); donucování

soudních vyřesení

3) Účinnky vyřízení a nálehu soudu

B.) O činnosti stran

- 1) Povšechný ráz a podstata její
- 2) forma
- 3) účinnky proc. inkonit stran

C.) Místo a čas inkonit process.

- 1) O stáních
- 2) O lhůtách

D.) Donucovací moc soudu (discipl. moc a
kontinace; restituce pro zneštátní)

E.) Místa sporu

A.) O činnosti soudcově

- 1) O povšechném rázu a podstatě a
- 2) o formě její * (srov. Frühwald: Kamtlung ger. Formw.)

Soudce má spor konkrétní na základě látky sporu
stranami předložené; po skončení sporu svě-
čí se činnost právní konkrétním jeho (funkce
konkrétní).

Rozkazy soudcovy pro tvání sporu vydání
a zákonitý průběh sporu upravující mají ráz
konkrétní vyřízení upravovacího (monitorního)
nedonucující stran k inkonit, o němž zde níže

jen vyhrávkou výmou, která je k neposlušnosti stihne
(§ 31 a 19 s.ř.)

Vyvěstili to jest tím, že tu právě jde jen o práva a ká-
my té strany, která se prohlásiti měla a která, ne-
chce-li tak činiti, arcit tím způsobem nároků svých
nepřímou vzdáti se může. Dostáčí k dosažení účelu
řízení instruktivního tj k rozřešení sporné otázky
(Dv. D. z 16/7 18 19 c 15 79 sbz.), pakli vůbec odporci, pro-
ti němuž jakýs írok nastal, poskytnuta byla
možnost obrany proti íroku (§ 19. 20. 27. 31. 43. 50 s.ř.).

Čečin-li tak, neje poslušen rozkaz vybiřející-
ho k hájení se, vzdává se tím nepřímou obrany,
načím soudce rozhoduje o íroku právě tak, jako
by byl rozhodl, kdyby potkus obrany více se byl
stal, avšak se nevdánil (Dv. D. z 31/10 17 85 c 489 sbz
§ 29. 39 s.ř.).

Důsledkem odvolání rozkazuje nález splnění
rozsudkem uznaného závazku (§ 249 s.ř.).

V řízení exek. ustupuje v pozadí, vázovací čin-
nost soudcova a v popředí stává se vůle soudco-
va, činnost rozkazovací. Rozkazy soudcovy v
tomto stadiu jsou rázu čisté imperativního (3301
s.ř. 29), jako neslouží více kájmim strany, proti
něž vydány byly, nýbrž naopak slouží ká-
jmim odporce vítěze, jenž se splněním roz-

kazem dostati má toho, co mu po právu náležo.

Při exekuci rozkaz nezbytně splněn býti mu-
sí, poněvadž by jinak vůbec nebylo lze dosáti ú-
čelu tohoto stadia procesu tj skutečného realizo-
vání nároku Falobcova rozsudkem právo-
platně uznaného.

Soud vrchní a nejvyšší jsou jen soudy komu-
nijními (Spruchgericht) postřádající přímé moci
domcovací (§ 93. 69. 10. 9. D. N. a 25 Kap. s.ř.)

Soudce povinen jest vůbec v řízení soudním
čebiti nestrannosti, kákonitosti a bedlivosti
(§ 46 s. instr. § 247. s.ř.).

Jestliže soudce některý írokem proces provedl ve
formě zákonem předepsané, což narvědčuje
již tomu írokem presumptione legality, t. pokud
opak dokázán nebyl, pokládáti jest írokem for-
melně správný než za zákonný co do podstaty
své (§ 264 s.ř.).

Co se týče jednotlivosti celého řízení až do rozsou-
zení celého sporu, záležo činnost soudcova v
tom, že průběh a rozvoj celého sporu co do for-
mální stránky řídí a upravuje rozkazy, je
prostředníkem mezi stranami a strážcem zá-
konem předepsaných co do postřkání se stran
forem; soudce vyplechnouti má obě strany, tu-

liž poskytnouti jim musí podmínky toho, aby
mu předložily celou látku sporu jak co do
ústí jak co do obran, má opatřit úsecko, co
vyhledává se v dalším řádném rozvoji ko-
reptu.

vedle péče o setření forem řízení zákonem
předepsaných svědčuje soudce disciplinární
moc a kamenný je znatelnost řízení (§ 191. 192.
s. m. k. § 67. s. m. § 18. 22. bag. ř.; dv. d. z 31. 10. 1785 č 489
lit 0.0.0 svz.)

Soudce tedy každý návrh proces. prokannati
musí 2) co do své příslušnosti
a) " " zák. formy žádosti a
b) " " podstaty procesní (a s tím
pořádání, jak bylo nakládáno).

ad a. Ten-li soudce příslušným, zavrhne-li
žádost hned a limine form (§ 1. 2. ř. 76)

ad b. Jeli však příslušným, považuje dále zá-
konem předepsané formální náležitosti toho-
to podání např. řeč, ve které sepsáno jest ono (§ 13.
dv. d. z 22. čna 1789 č 1023. výslovně prohlášeno, že
u nás landesüblich jest řeč česká a německá.
Vyřízení žádosti sepsané jazykem v zemi
obvyklým necht se stane řízení jazykem (min.
nař. z 19/4 1880 pro Čechy č 14, pro Moravu č 17. 3. 3).

Vyskytne-li se poklesek formální, vraceno buď
toto podání (dv. d. ze 6/10. 1783 č 197 svz. lit a) ku na-
pravení své formální vady.

ad γ. Jestliže konečně žádost jest formálně
správnou, vyřídí ji soudce dle zvl. ohledně vyřio-
kování různých návrhů proces. vydaných
předpisů o přípustnosti (např. § 298 s. ř. ve spo-
jení s dv. dek. ze 7. kv. 1839 č 358 svz. § 2. struě. ř.) a
platnosti řízení.

Všechny rozkazy obráňující dotčená práva
vyřízení, vydány buďtež ve formě výměru (Be-
scheid). Každý ten výměr buďtež vydán písem-
ně (§ 250). Odchylnu obsahuje čl. 13 a 14. novely.

Jediné v říz. bag. stačí pravidelně istní pro-
hlásování rozkazu soud. (Beschluss) stranám
příslušným (§ 69), leč přísluší-li stranám právo
k rekursu neb k exekuci z vyřesení toho. Byla
li žádost; ku které se výměr vztahuje písemně
podána, buď i výměr soudní napsán na rubu
fin dorso); byla-li ale žádost podána proto-
kolárně, ku buď napsán výměr na zvláštní
listinu „per copiam argumenti“.

Rozpoznávají se tedy indorsální výměry a vý-
měry per copiam rubri neb argumenti.

Koncept vyřesení jest tehdy napsán buď

na žádost, může-li ponechána býti při sou-
de (§ 140. 248 s. instr.)

Všechny výměry soudní správeny buď již pod-
pisem ředitele výpravny neb podpisem někte-
rého soud. sekretáře (§ 241. 250 s. instr.)

Řečtělí soudní z pravidla netřeba.

Doložení důvodů, ze kterých výměr žádosti vy-
hovující vydán byl, kinstavuje se svážením
soudcovu a není jich třeba, spočívá-li vyřízení
v jasném znění zákona. (§ 141 s. instr.) Pouze
k výměrům žádost' zavrhujícím důvody dolo-
ženy býti mají. (min. nat. z 24/11 1855 č 203). Zvl. i
stane-li se tak vzhledem k nedostatku formát-
nosti (dv. d. ze 6. 10. 1783. č 197 lit a stz). Výměr žá-
dost' odmítající doručen buď jen žadateli; ji-
naké výměry oběma stranám (dv. d. ze 14. 12.
1787 č 455.)

Jestliže spor již úplně proveden jest, nastává
soudci povinnost rozřešiti jej rozpr. úhem
(Urtheil - Kap. 24. s. 7.)

Soudce podrobuje faktické okolnosti ve spro-
nu vyřčené a po případě (rozřel-li j totiž od-
pírce) dokázané zákonitým předpisem a
dovozuje z této subsumce právní následky
skutku ve sporu dotčených. Avšak nedovo-

— arch. 44. —

ruje dalších konsekvencí nále sích, jichž uk-
volávaly strany petitem žaloby resp. odporuďi.

Soudce rozpr. úhem vlastně odpovídá k otázkám,
které mu předložily obě strany petity svj-
mi. Sententia debet esse libello conformis (§ 8.
248. 258. s. R.).

Jestliže totiž soudce odsuzuje žalovaného, při-
svědčuje tím k otázce žalujícího položené v pe-
titu žaloby (sententia condemnatoria). Jestliže
vsak soudce žalobu zavrhuje, prisvědčuje tím
k otázce položené žalovaným v petitu odpo-
ruďi (sententia liberatoria) (§ 8. 248. 249 s. 7.)

Praxe uznává také nále z osvobozující "pro
sentokrátě" - "für Vermal" (ab instantia), ač zákon
výslovně jeho se nedotýká (Ung. G. 1179. 32 86. 56 39.
6062. 7860. 8212.)

Rozpr. úhem nevěřilý (non liquet mihi) Dle náde-
ho práva se nepřipouští (dv. d. ze 14. 6. 1784 č 306.
lit. c. u § 249 s. 7.)

Rozpr. úhem nemá býti výmínečný. Výmínkou jen
dopouští se rozpr. úhem rozpr. úhem závislé na vykoná-
ní resp. nevykonání přísahy rozhodovací, dopl-
ňovací a scirovací (§ 249. 208. 212. 216. 217 s. 7.)

Jestli soudce rozhodne in merito, uvákovati
musí, zdali nic nevádí meritáhním nálehu,

zplásti zdali tu snad není závady co do příslušnosti, která prorogací stran odstraněna nebyla (§ 48 p. n.) aneb zdali tu není závady co do zákonného zastoupení stran (§ 64 s. r.) a konečně zdáť tu není závady co do souvislosti sporu, který řešen býti má se spory jinými (§ 142 s. inst.). Neví-li ku konečnému řešení věc znáton, avšak jeví-li se potřeba přípustění důkazů svědků neb znalci řádně nabídnutého, buď vydán přísudek. Důkaz řečený přípoústějící. (Beiwtheil) // Dv. D. z 22. 6. 1885. § 42 sb. z. s.)

Jestliže není katové závady, buď vydán rozsudek (§ 247 s. r.) in merito, aneb písemně (§ 250 s. r. § 7 s. m. Rozsudek nebúď ředy stranám ustně sdělen l. s. v říz. bag., avšak i tu ústně prohlášený rozsudek písemně dodán buď stranám jestliže nebyly své přítomny prohlášení (§ 71 s. r. z.)

Rozsudky sepsány býti mají slohem prostým, přehledným a pokud možno stručným (§ 18 s. r.) aneb stručnost nebúď z na úmysl zjednotiti, jmenosti, zkrácením nebúď užito ani konceptu ani v přepisů, pod vědž konceptům příčinu zavdávajů. (§ 197 s. m. inst.). Múžito nebúď nákov-
slaví obecného práva, výběž mluvy zákonné rak. zol. soud. s. dv. d. z 14. 6. 1784 § 306 p.

Co se tkve jazyka, kterým rozsudky mají býti vydány, slušů pro Čechy a Moravu ukázati k předpisům nář. m. n. s. p. a vnitř. z 19. 4. 1880 § 14 z. z. resp. § 17. Nález i důvody vydán buď tím jazykem, kterým spor projednán byl.

Jestliže strany neuzily svého, vydán buď nález s důvody v obou jazycích, leč by strany dohodly se o vydání jeho jazykem jediným.

Výměry o žádostech vyhotoveny buď též jazykem, kterým sepsána žádost nebo protokol. O tom, jak při vchvím soude zachovati se slušů ohledně jazyka m. n. n. k 23. mář. 1886 § 17520.

Rozsudek skládá se z nálehu a důvodů rozhodovacích.

Nález co do podstaty předcháčí ještě volátní úvod, který do sebe tyto kusy zavírá:

a) Svo úvodní formulí, která naznačuje, že se vykonává soudní moc ve státě jménem panovníka (§ 205 s. inst. čl. 1. z. z. st. o soud. moci § 144, par. m. n. s. d. 11. 5. 1868 § 64. z.)

(Ve jménu Jeho Veličenstva)

β) Pojmenování soudu, který rozsudek vynesl a sice zdali rozhodl in iudicione propria, o čimž netřeba výslovné zmínky, či zdali rozhodl in iudicione delegata. V posléz dotčeném případě

200
L. doloženo, který soud byl původně příslušným
dle zákona a který soud následkem delegace pří-
slušným se stal, při němž citován buď deket och-
ního, resp. nejvyššího soudu, jiný delegace byla
nařízena (D. D. z 15. 1. 1825 č. 2065 sbz).

U krajských soudů doloženo buď voláste, pakli
rozhodl u věci senát obchodní aneb horní (S 108 s.
instr.)

Jména soudců při vydání rozsudku spolupri-
sobivších a poměr hlasů při usnášení se sboru
soudců u rozsudku uvedena nebudež, pouze v bag.
k. jmenován buď soudce u rozsudku (S 205. 1. věta s.
instr., pak § 72 úz. bag.) To má důležitost z hledem
k zmatečné stížnosti (S 78 odst. 3, § 87. bag.)

g) Jména sporných stran, nejen příjmení, nýbrž
i křestní, resp. přední jméno, pokud možno také
stav.

Jeli ve sporu několik společností v rozepři, budež
uvedeni všichni zejména. Resoluce ze 14. 6. 1784 č.
306 sbz lit. c.

Při obch. společnostech a výdělových sdruženích
při obchodních práva stací uvedení fir-
my. Pod. při ležáctvu stací položeni jména ležáctva
(čl. 248 sř. čl. 15. 117. 164. 173. 213 obchz, čl. 12 z. o spolč. a pak
§ 19 D. D. by adaptivního patentu pro soudy horní od

11. list. 1781 č. 24 sbz.

207
Rovněž také uvedena budež jména zástupců
stran, ať již spor projednán byl písemně, proto-
kolárně neb jinak (D. D. z 27. 9. 1792 č. 54. § sbz) (Má
význam při restituci ob malam defensionem)

d) Předněs sporu (krátce)

e) Uznáčení toho, zdali rozepře projednána
byla písemně, protokolárně u. dle zásad některého
minim. řízení (D. D. z 9. 9. 1785 č. 464 sbz § 139 s. instr.)

Rovněž, zdali snad rozsudek vydán byl obcou-
maciam (S 398 sř) aneb zdali snad vydán byl o vý-
slovném přiznání se žalovaného k závazku
ob submissionem (D. D. ze 17. 1. 1783 č. 118 sbz)

Podstatu nálezu tvoří řešení sporu in merito.
Dle § 248 sř. se navrívati se sná nález pokud možno
se žádáním stran (S 8 sř). Rozsudek při tzv. zalo-
bách praepjudiciálních záleží v poměru uznání
resp. neuznání jistého právního poměru, aniž
praktické důslednosti k uznání toho plynou-
cí, tedy plnění, sporujení atd. dovozování
jsou. O žalobách s petitern kondemnačním
vedle uznání právního poměru vydaný nález
dovozuje praktické toho důsledky, nařikuje
uचितé plnění neb opominení (D. D. ze 14. 6. 1784
č. 306. c. sbz).

ve věci hlavní tak co se příslušnosti / causa rei, zoh.
 také co do úhrad procesu. Co se týče přisuzování ú-
 roků, stanovisi má nálež určitě procento a také čas,
 pro který úroky zadržány jsou (w.d. z 30.9.1785 č 473.
 sbz). To platí zvláště též o úrocích z úroků, pokud
 materiální právo žádání jich připouští (z. z 14.6.
 1808 č 62 ř. z § 3 lit b).

Ohledně úhrad sporu nálež určitě vyznačovati
 musí určitý (ciferní) obnos úhrad úhrněčný (§ 402. 403
 ř. k.) Za prosbu o přisouzení úhrad pokládá zákon
 také pouhé přiložení seznamu úhrad straně v ko-
 nexpě sblých ke spisům sporným při volubá-
 ní (w.d. z 30.9.1785 č 473 B sbz a § 403 ř. k.)

U nálezu doložen buď čas, do něhož odsouzený záva-
 zek rozsudkem uznání splnití má býv termínus in-
 dicati (§ 299 a 300 ř. k.) (z pravidla lhůta 14 denní) (§ 7 ř. str.)

Konečně také vyznačeny buď též účinky, jakéž
 nastanou, nevyhoví-li odsouzený závazku rozsu-
 dečnickému, tedy pokroženo buď též exekucí (§ 249 ř. k.).

Jestliže rozsudek závislý na účinném byl na vyko-
 nání přísahy, vyvěřena buď rozsudkem lhůta,
 do které strana sporná přihlásiti se má u soudu
 k vykonání přísahy, dále určiti udáno býti mu-
 sí, která strana přísahati má; přitvorných

ovobách buď vyznačeno, která fyzická osoba přísah-
 tu místo nich vykonati má (§ 206. 207. 208 ř. k. § 82 ř. k.)

Dále buď vyznačeno, podle které formule přísaha
 vykonána býti má, konečně buď doloženo, jaké
 následky spojeny jsou s vykonáním resp nevyko-
 náním přísahy (§ 249 ř. k.)

Již, poruch účinných a tímto vzhledem k složitě
 prosbě žalobní podobných (§ 4. 40 ř. k.) rozsudkem rozho-
 dovati musí o všech jednotlivých sporných náro-
 cích. Rozhodování děje se v tomto případě jasně
 tím (§ 143. ř. k. s instr., pak w.d. od 12. září 1837 č 227 sbz)

Mag řízení připouští se rozsudek dělečný (Theil-
 urtheil) l. 16 bag. ř.)

Z onější forma rozsudku upravena ustanoveními
 § 211. 212 instr. Rozsudek má býti datován. má se u
 vyhledává podpisu představeného soudu a říditele
 výpravny aneb nějakého radního sekretáře, kone-
 čně přikládána buď též pečeti soudu.

U některých mimořádných řízeních označuje
 se stranám vyřízení rozepře in merito ve formě
 méně slavnostní s j podobným významem významem
 z nařízení § 247 ř. k.

- 1) In possessorio summar. rozhoduje vždy soude
- 2) U řízení s exekutivním funkce, jestli žalob-

vinný kon řízenímu stání a nedostavil a tudíž ob consumaciam byl odročen aneb jestliže se výstavně podrobil nároku žalobnímu, jestli tedy ob submissionem byl odročen nebo jestli výslovně doznať všechna fakta, ze kterých plyne nárok žalobců a náleží tudíž ob confessionem vydán byl. Ve všech těchto případech ukládá se žalovanému splnění žalobního nároku výměrem (§ 298 str. 2 v. k. a, dv. d. z 7. 5. 1839 č. 358 sbz)

3) Při řízení směnčném a rozkazním nastává vyřízení sporu, tedy přisouzení nároku žalobce výměrem, jestliže k výslovné prosbě žalobce byl vydán platební rozkaz, proti němuž žalovaný v zákonné lhůtě obrany své nepřivedl (§ 57 sm. ř. § 1. 2 mand. ř. z 21. 5. 1855 č. 95 ř. z. § 1. 2. 3. mand. ř. z 18. 7. 1859 č. 130 ř. k.). Škalo-li se ale tak, ačkoliv pak projednávaná bývá musí o těchto námitkách pro provedení líčení rozsudkem rozhodnouti o tom, zdali platební rozkaz první vydaný zcela neb částečně se zrušuje aneb zdali se zachovává v platnosti své.

Ač řešení sporných otázek proces (prohibiti^{von} na sporných otázkách hmotného práva, jichž řešení se žaloba dovolává), pravidelně státi se má výměrem, jž výnimkou žádá zákon, aby nepřiděly její

sporné otázky proces. rozřešeny byly rozsudkem.
 1) Rozsudkem rozhoduje soudce o tom, zda-li obrana soudu nepřístupného (exceptio fori incompetens) v s. aneb obrana korepře již zahájené (exp. litis pendens) v řízení řádném v přiměřené zákonné době uvedená divodnou jest čili nic, rovněž zdali vracení žaloby právem se stalo čili nic, z té příčiny, jelikož věc již platně byla rozsouzena anebo již soudním narovnáním odbyta (exc. rei indicatae et judicialiter transactae) (§ 40 str. dv. d. z 15. led. 1787 č. 621 aa.)

2) zdali ku zvláštní žádosti žalobcově novoty v replice neb ku zvláštní žádosti žalovaného novoty v duplice uvedeny býti mohou (výnimka ze zásady konstruktivací) (§ 48 a 54 str. a dv. d. z 31. 10. 1785 č. 489 y sbz)

3) zdali připustiti sluší navrácení ku právu předstleému propter noviter reperta aneb ob malam defensionem (§ 372 lit b § 373 str.; dv. d. z 11. 9. 1784 č. 335 sbz lit b, dv. d. z 19. 12. 1801 č. 545.)

4) o žádosti na připuštění dikamu k zabránění křivopřisěznictví (probatio pro evitanda perjurio § 231 str. dv. d. z 30. 10. 1788 č. 911 sbz)

5) Které spisovatele mají za to, že také při dikazu listinami poskytuje se případ řešení proces. otázky rozsudkem, totiž jestli při ohledání origina

ku listiny ohledatel žádá, aby listiny předloženy a
 jim, a vadné prohlášení u soudu ponechány by-
 ly až do skončení sporu, čímž však předklada-
 tel listiny se opírá. Spisovatelé, kteří žádají v
 případě soudu rozhodnutí rozsudkem, odvoláva-
 jí se k Dv. D. z 13. 1. 1794 č. 145, avšak Dv. D. tento pouke-
 pro Halič vydán byl. Zdá se, že spíše otázka tato
 použitým výměrem řešena býti má dle Dv. D. z 2. 3.
 1796 č. 283 sbzs, kterýž všeobecně nařizuje, že vůbec
 o kterémkoli projednávání u věcech ohledaných li-
 stin rozhodováno býti má použitým výměrem.

b) O žádosti za vyhostění nájemníka, jestliže
 jemu mimo soudně udělena byla výpověď z
 nájmu vykázkána pouze pouhou konkrétnou
 listinou a pakli on popírá pravost podpisu
 (§ 20 a 91. náj.)

Druhou část rozsudku tvoří příčiny rozhod-
 vací (§ 23 novely, jímž změněn § 251 s. n., pak 144. 197. 250
 s. instr.). Proti odvodněním rozřešení sporu a
 tudíž také logickým základem tohoto řešení.

U spor. soudů také o nich v první řadě pořáda odby-
 váno a hlasováno býti musí (§ 180. s. instr.)

U doktríně svou obvykle příčiny rozhodovací
 deklaratorní části rozsudku. Zvl. nařizeno, aby
 nenastalo smíšení důvodů s nálezem, dále aby

se v nálezu neděla zmínka o soum, kterým při-
 vodím soude místa a výry dal a kterým namít-
 kám příchozí dáti nerohl (Dv. D. z 2. 12. 1797 č. 392 sbzs
 příl. u čl. 249 s. n. § 144 s. instr.) rovněž o soum, jakých
 formálních poklesků signal (Dv. D. z 12. 1. 1798 č. 398)

Důvody obsahovati mají úplné, avšak struč-
 ně uvážování právního poměru sporného. U
 důvodech má býti vylíčen případ v podstatě
 co do faktické stránky. Pak položeno býti
 má, zdali fakta rozhodná náležitými důvo-
 dy prokázána byla, dále vyskvnouti sluší zá-
 konné předpisy, o něž se nález soudců opírá a
 to kratičkým citováním zákona (avšak ni ko-
 li citací soustavné sbírky zákonů; Dv. D. z 15. 7.
 1823 č. 1953 sbzs.)

Konečně pak, v důvodech vypraceno býti má vše,
 co přivesti lze s jistým jakýms důvodem pro opa-
 čné mínění (§ 143 s. instr.)

Sporné strany vědomosti nabývají s rozpozčením
 důvodem rozsudkem; také nález konfirma-
 ční dodán buď oběma stranám (Dv. D. z 31. 10.
 1785 č. 489 sbzs). Straně sporné, která v poklepí pad-
 la, tudíž doručen nález i s důvody rozhodova-
 cimi, ať již jde o rozsudek prvního neb vyššího
 soudu. Jestliže nevítežila žádná strana úpl-

ně, nýbrž vše jen co do části, doručeno buď rozsudek i s důvody oběma stranám (§ 23 nov., první jen pro st. státní, § 34 ř. bag. § 72. 73.)

Jestliže soudce opomíjel straně podle doručení s náležením též důvody, žádati může strana ve lhůtě vyměřené k appellaci resp. revidi za doplnění rozsudku též za doručení důvodů jaksi dodatkem (up. § 26). Vyřazení přepisů zvláštních vol při poradě rozsudku u sborového soudu se vyskytnuvších zakázáno jest § 251 ř. post. věta. Můžeji doručiti se jen náleží bez důvodů, avšak může žádati za nahlédnutí v důvody rozsudku u soudu § 251 ř. § 238 ř. instr. dv. d. z 27. 11. 1855 č 203 ř. z, aneb dokonce ústně přihlásiti se za opis důvodů těchto (dv. dek. z 14. 6. 1784 č 306 d).

Dělování náleží vrchních instancí veděje se doručeníu originálu nálezu vrchního resp. nejvyššího soudu, nýbrž první soud vydá pouze do slovný přepis nálezu vrchních instancí, který avci má stejnou moc s originálem (dv. d. z 13. 2. 1795. § 217 ř. sbz).

Duplikáty ztracených soudních vyřízení a náleží vydány býti mohou výpravou stranám po zvláštním povolení soudu (§ 239 a 255 ř. instr.)

O doručování soudních rozkazů a náleží. (Kap. 36. ř. 7)

Jelikož každý výměr a rozsudek (vyjma bag. řík) stranám písemně sdělen býti má, musí legiace o to péčovati, aby dotčená listina doručena byla tím, jichž se týče, co nejrychleji, co nejbezpečněji a s nákladem co nejmenším.

V místě, kde se soud nachází, doručuje se soudní vykonavatel bezplatně, mimo místo soudu děje se doručování buď tímže orgánem, jenž pak avci náleží za provedení toho jistý poplatek (mílné - Meilengebühr) - buď pošlou avci proti zpátčováníu recepisu (nat. m. z 5/4. 1853 č. 60 ř. z a 22. 9. 1856 č 269 ř. z) anebo představeným obce (§ 213 ř. instr.), při tom pomocí zvláštního zřízence říjiti smí (instr. z 28. 6. 1850 č. 256 ř. z § 18 ř. z)

Zakázáno říjiti pomocí pošty při doručování upomínacích rozkazů (Mahnbefehl) služníkovi (§ 7. ř. up). Důležitá vyřízení buď též soudním vykonavatelem doručena. Soudce z úřední povinnosti péčovati musí o správné doručování (§ 77. 81-83. 213. 216 ř. instr.) Soud sborový v širším obvodu

pro sobě svého požádajz za doručení okr. soud (§ 213. instr. § 11. řn.)

První výměr soudní v každé věci sporné, tedy výměr o žalobě (Klagsbescheid) dodán buď žalovanému do vlastních rukou (insinuatio ad manus) (Zustellg. in eigenen Händen), další vyřízení ve sporu, též rozsudk, doručeny býti (mají) mohou zmocněnci, obec. plnou mocí spakřenému (§ 393 s. ř. a § 1008 obř. z. a. courty), jež si strana zřídila až do odvolání (§ 385. 389. 393 s. ř.)

Jestliže za průběhu sporu ve věci hlavní vznikly některé poststranní poklepě, výměry vydané soudem v těchto vedlejších sporech takéž zmocněnci zřízenému dodány býti mohou (Dv. Dek. z 23. 4. 1802 č. 561.)

Nabydl-li žalobce v místě soudu, pojmenováti má již v žalobě některou osobu v místě soudním bydlící, které další výměry dodány býti mají (To je pouhý příjemce spisů - Schriftkempfänger).

Příjemce spisů v žalobě zachováti se má; máť totiž oznámiti soudu ještě před uplynutím lhůty k podání odpovědi v příslušném úřadě osobu, kterou jako příjemce výměry zřídil (§ 389 s. ř.)

Strana, která nepojmenovala příjemce spisů, sama nésti musí náklady z dodávání výměrů mimo sídlo soudu.

Byla-li podána žaloba o spravení nějakého prozatímního spakření, přece výměr o žalobě té doručen býti musí ad manus žalovaného, neboť výměr o žádosti za prozatímní spakření, který žalobu předcházet, pouze věc spornou připravoval, spor majitelé započal teprve žalobou justifikační a tudíž výměr této žalobě byl. Die erste Verordnung, die in einer Kreissache ergeht" § 385 s. ř., Dv. D. z 23. Dub. 1802 č. 561.

Jestliže strana sporná nezřídila si žádného zmocněnce ku provedení celého sporu, mohou další výměry (tedy všechny výměry mimo žalobní výměry) dodávány také lidem domácím (zletilým Ung. Gl. 7359) strany sporné - insinuatio ad domesticos -; rozsudek však doručen buď ad manus (§ 250 s. ř.; slova übrige Verordnungen" v § 385, Dv. D. z 27. 1. 1783 č. 119 slyš. Dv. D. z 16. 2. 1792 č. 255).

Bylo-li žalováno několik společníků v poklepě, takéž první, tj. žalobní výměr dodán buď všem do vlastních rukou (cis. nař. z 12. 5. 1852 č. 112 ř. z), další výměry proti lidem domácím dodány buď též společnému zmocněnci. Jestliže spoluzalovaní si partnerského nekřídili, další výměry dodávají se tomu, kdo mezi žalovanými nejprve v žalobě položen jest a jestliže tento nepodal odpovědi,

jiný však ze spolužalovaných odpověď podal, tomu kdo vůbec odpověď podal (Dv. D. z 5/3 1847 č 1042).

Právě vyložené zásady ohledně doručování dalších výměr platí také o doručování rozsudků *litis consensum*. (Dv. D. z 23. 8. 1799 č 474 e.)

Výměry, které vydány byly ve sporech právně nezájmových, které na konci postaven jest jmění státnímu, jakož i rozsudky v těch sporech dodány buďtež podacímu protokolu finanční prokuratury (min. n. z 29. 12. 1857 č 22464; § 214 o instr. kat. min. spr. z 8/2. 1887 č 2319)

Žaloby proti obcím, výměry a rozsudky v rakovských sporech, dodávány buďtež starostovi obce (z. o žij. ob. ze 16. 4. 1864 č 55).

Výměry žalobní a rozsudky svědčící obchodníkovi protokolovanému, doručovány buďtež třeba také prokuristovi, žiádil-li si nezájmově (čl. 41. obch. z.; Dv. D. z 9. 4. 1782 č 41 § 11).

Co se týče veřejných a komanditních společností, stačí doručení jedinému k zastupování společnosti oprávněnému společníku (čl. 117. 167. 196 obch. z.), co se týče akciových společností a společenstev svépravných, jedinému k podpisu firmy oprávněnému členu představenstva neb ředitelství těchto, jenž je před soudem zastupuje.

(čl. 144. 172. 205. 244. obch. z. § 50 z. o společ.)

Žaloby a vyřízení ve sporech na konkrusní podstatu dodány buďtež správci podstaty (577. 78. 124. 137. novk. 8).

Výměry a rozsudky proti řádkovnímu platně doručují se správci hor aneb tzv. sichtenislovovi, který řádkovní zpravou o souh podati má (§ 28 pat. z 1. 11. 1781. č 24 sbz).

Žalující udati má v žalobě své bydliště zcela určitě; opomenul-li toho, nebudiž žaloba vyřízena spisovně pravidelným, nýbrž odevzdána výpravě s uložení, aby vybiřla žalobce pochvějí se dotazujícího po vyřízení, k udání bydliště (§ 384 s. 7; Dv. D. z 14. 12. 1787 č 755 sbz).

Udání bydliště arci potřebí není, jestli žalobce v místě soudním vůbec znám (§ 384 s. 7). Tendá-li žalobce v žalobě být žalovaného a to ve větším městě s doložením čtvrti a čísla popisného, nebudiž žaloba vyřízena obyčejným spisovně tj výměrem vybiřtejším k podání odpovědi, nýbrž vrácena žalobci k opravě tj k doložení bytu odporcova (§ 14 s. 7, Dv. D. z 21. 10. 1793 č 131, Dv. D. z 22. 3. 1784 č 266 lit a, Dv. D. ze 16. 5. 1790 č 23. lit a.)

Má-li žalobní výměr doručen býti odporci, jehož místo pobytu známo není, ať již se zdržuje o kuzemsku neb v cizině, ku řízení buďtež k žádosti žalobcově žalovanému evakator ad actum a zároveň vydána buď ediktální citace žalovaného, vyjímaje

jediné případě, že by nepřítomný žalovaný byl zvláště zvláštního v místě soudním zmocněnce (§ 391 s. 7 a § 276 ob. z.). Úhrady této kurately nésti musí nepřítomný.

Soud právní nemá po tom, zdali v skutku místo pobytu odpírceová neznámo. Číslo úředních novin edikt obsahující buď též vstulována. Předstíral-li žalobce, že bydlisko odpírceová vyprávěti nemohl, jest celý řízení soudní zmatečné, jelikož žalovaný zkrácen byl v právu rovného slyšení nebývá řádně k soudu volán.

Žalobce nahraditi musí žalovanému všechnu škodu z toho vzniklou, rovněž zapraviti úhrady kurately a ediktální citace (Dv. D. z 22. 10. 1819 č. 6358).

Strana sporná, která se mezi sporem přestěhuje, oznámí to v čas soudu tj. tedy ještě dříve, než odpírce korelátivní spis sporný k soudu podá (§ 387 s. 1.). Opomene-li toho strana přestěhovavší se, všechna další vyřízení přibíjí se na úřední desce u soudu s tím účinkem, jakooby se doručení řádně bylo stalo. Přílohy vyřízení soudního ponechají však soudní vykonavatel ve svém uschování až do přihlášení se strany, která se byla přestěhovala (§ 387 s. 7.).

Zdá se, že tímto spisovkem naloženo býti má ke

také rozsudkem v případě právě zmíněném (Dv. D. z 16. 2. 1792 č. 255).

Žalující, který bydlí v cizině, zřídí sobě v místě soudním zmocněnce (§ 390); jinak v případě, bydlí-li v Rakousku tj. v zemích, ve kterých platí O. Z., avšak mimo sídlo soudu (§ 389 s. 7.) stěchoval-li se tak, nebudiž o žalobě vydán žalobní výměr pravidelný, nýbrž žaloba jinou vrácena k opravě tj. k pojmenování zmocněnce dodatkem.

Nachází-li se žalovaný v cizině, sluší doporučovat:

1) Jest-li známo místo pobytu jeho, zachováno se buď též právě tak jako stran žalovaných, o nichž nic známo jest, že se v území nacházejí, avšak jejichto místo pobytu známo není.

2) Jeli však známo bydlisko žalovaného v cizině, buď též především učiněn pokus o doručení žalobního výměru do vlastních rukou pomocí příslušného cizozem. soudu; zároveň pak s vypravením dotčeného listu (přípisu, Requisitionsschreiben) k cizímu soudu buď též žalovanému zřízen zde kurator, který žalovaného pak ten čas zastupuje, pokud si tento živého

z mocování nekřídí.

Než dojde-li z ciziny v přiměřeném čase zpráva o dodání žaloby žalovanému, žalobci může žalobce za edikální citaci žalovaného. O tom pak, že se tak po případě stane, buď oznamení učiněno, hned své v přípisu k cizímu soudu, kterýž o doručení žaloby dožadán byl (Dv. D. z 11. 5. 1833 č. 2612 sbz) kterýmž derogováno ustanovení § 392 o. k.).

O doručování soudních vyřízení osobám eskvito-riálním, zvláště ve sporách reálních a služebníckých vyplatců a diplomatického úředníka cizího uv. min. nař. z 20. 8. 1856 č. 18022, Dv. D. z 7. 2. 1834 č. 2641, 15. 3. 1834 č. 2646 při čl. I. úvod. par. k D. N. vyd. Manž)

Doručování rakouským vyplatcům v cizině děje se prostřednictvím ministerstva práv a veřejných záležitostí (nař. min. práv z 22. 10. 1854 č. 19728).

Doručení necht' se stane co nejrychleji, každé vyřízení pokud vůbec možno oběma stranám v též den doručeno býti má a povždy své tomu, proti komu směřuje (Dv. D. z 14. 12. 1787 č. 755 sbz, Dv. D. z 14. 6. 1784 č. 306 k. sbz, Dv. D. z 18. 2. 1826 č. 124).

Výnimkou eskvité výměn, par. výměn o obstarání a prozatímní vazbě doručuje se však teprve při výkonu eskvito, pokud se týče důležitosti, kdežto žalobci se dodá buď po svolení (§ 342 o. k.).

Doručování vyřízení děje se z úřední povinnosti; nebudiž tedy eskvito až do přihlášení se stran u výpravny (§ 395 o. k.); výnimku činí případ § 384 o. k. Strana, kteréž vyřízení dodáno bylo, jest povinna potvrditi doručení listinou, tedy podpisem vlastnoručným buď v tzv. archu doručovacím (§ 213 p. instr.) aneb na zvl. lístku na obdržení, po případě tedy (stalo-li se doručení prostředem) podpisem tzv. zpátečního recepisu. Potvrzení o doručení státi se má tak, že strana, kteréž vyřízení dodáno bylo, také doloží nesc, den a rok, kdy doručení se stalo a to z té příčiny, že z dne toho jsou lhůty vyměřené k různým úkonům procesualním (Dv. D. z 20. 6. 1782 č. 55 b). Nemá-li adresát psáti, povolán buď svědek, aby stvrdil znamení rukou adresáta, připojil datum a pak se spolupodepsal (nař. m. z 2. 4. 1854 č. 5213).

Pakli soudní vykonatel vyřízení doručil již od příci žadatele, poznamenati má na druhém exempláři vyřízení, kterýž dodává žadateli, kterého dne též výměn od příci doručil (§ 395 o. k.; Dv. D. z 28. 5. 1783 č. 139 lit c).

Uždaluje-li se ten, jemuž nějaké soudní vyřízení doručeno býti má, bytu svého, vybiďniž jej soudní vykonatel písemně, aby v určitý den a v určitou hodinu doma vynalezti se dal s tím doložením, že se případě oprávněno vyřízení třeba přibito bude.

(ze nastane insinuatio ad valvas, doručení k dveřím).
 Vstoupkem pak soudní vykonavatel nezastihnuv toho,
 koho byl vyzval, v určitý čas doma, přibíje soud. vyřízení na
 dvíře příbytku neb závodu a soud o tom zprávu
 poda (Dv. D. z 31. 10. 1785 č 489 str. CCC).

Podobně doručují se také soudní výpovědi z nájmů
 a rozkaz o žádosti za vrácení aneb převzetí předmětu
 nájemního, po přivolání dvou svědků, jestliže soud.
 vykonavatel chtěje provést doručení nekastihl v
 bytu resp. na statku pronajatém ani toho, komu
 vyřízení svědků, aniž pak zmocněnce jeho aniž pak
 kohosi, kdož by vůbec dohlížel k bytu neb statku;
 avšak odpadá tu předběžné oko vyzvání, proč
 ačkoliv opět potřebí jest řízení k vrátce tomu, komu
 vyřízení soudní svědků; opakovníku a pak toho dodá
 (čl. 8. 11. z. o ř. ve věc. náj.)

Ustavu, které dle stanov státní správou schválených pro-
 vokují úvěrní obchody pod dohledem státní správy, poží-
 vají dle z. z 28. 10. 1865 č 1107. z. a par. 4 lit. e. co do doručování
 privilegium, že všechna vyřízení ve sporu o zaplacení
 pohledávek hypotekou pojištěné vyjímaje jediné pla-
 tební rozkaz doručována býti mohou, jestliže vlastníel
 statku přítomen není, také správci nebo pachtěři
 statku hyp.; ba dokonce, kdyby bylo osoby přítomny
 nebýly, přibíjí na dvíře obydlí jejich se přítomností

z svědků.
 Ohledně času a místa doručování bližších předpi-
 ní není, leč že po čas soudních prázdnin zcela plat-
 ně provést lze doručování výměn a rozsudků (Dv. D.
 z 14. 6. 1784 č 306 h. h. čl. 376) a že doručení státi se má v by-
 tě toho, komu vynesení soudní svědků (§ 2140. kn. ob. a dv.
 D. z 31. 10. 1785 č 489 ccc), čemuž se zajisté rovná místo závo-
 du (anal. § 58. 26. S. M. § 91 směn. ř. čl. 324 obchz). Výměny a roz-
 sudky cizích soudů v řízení rak. doručeny býti mohou
 jen rak. soudem, nikoli nějakým úřadem advenim.
 na př. postou (Dv. D. z 22. 4. 1843 č 697 str). Doručení pak
 necht provede se ve formách rak. řízení předepsa-
 ných.

Co se týče doručování výměn a rozsudků rak. sou-
 dů v zemích uherských bylo nařízeno m. rak. z 17. 1. 1875
 č 479, m. n. z 10. 6. 1871 č 5323, aby rak. soudové povždy zvl.
 přípisem nepsaným jazykem německým žádali
 přímo příslušný uherský soud na doručení a aby
 nikdy nebylo se pokoušeno o doručení rakouských vy-
 řízení v uhersku pouze prostřednictvím pošty (Harr.
 die Rechtshilfe in dem Airstande 337 sq.) Co se Chorvatska
 týče, viz m. n. z 22. list 1863 č 10443; ohledně Bosny m. n.
 z 8. 8. 1880 č 11319.

Pokud jde o doručování výměn a rozsudků rak.
 soudů v cizozemstev, doporučuji zákonodárství, aby

nav. soudové kolegiální dopisovali si přímo s cizími soudy stejného stupně (§ 202 s. 1. odst.).

K vyřízení soudním, které doručeny byly mají v cizině a resp. jinou jazykem jiným než německým, doložen buď německý svědčný překlad (m. n. z 12. 11. 1861 č 10396.)

Není-li přímo dopisování s cizozemskými soudy připuštěno, může dopravení vyřízení pomocí ministerstva práv předepsáno, předloženy buď spisový které správy (ve formě rukopisy) bezprostředně ministerstvu (n. 25. 1. 1890 č 101).

3) O účincích soudních vyřízení a nálezu.

Nejdůležitější účinek každého vyřízení soud. at' výměru at' nálezu jest, že soud od výměru n. rozsudku vydaného ustoupil a jej odvolati nemůže; vlastně nesmí soud oboustranně ustoupiti od toho, na čem se byl vzešel, třeba usnesení stranám ještě vydáno nebylo (§ 161. 168. 171. s. 1. odst.).

Změna výměru n. nálezu nastati může pouze výšším soudem, totiž v 2. inst. v. v. a v 3. té inst. nejvyšším soudem následkem opravního prostředku (Rechtsmittel). Opravní prostředky z výměru zveřejněných či rekursem; opravní prostředek z rozsudku prvního soudu k v. v. slove od-

volání či appellace, opravní prostředek konečně z rozsudku v. v. k soudu nejvyššímu zveřejněných "dovolání" - revise (§ 252. 260. 267 s. 1.). V našem právu platí zásada, že ze rovnalých vyřízení prvního a v. v. soudu nedopouští se další stížování.

Jen pro patrnou nespravedlnost neb protizákonnost rovnalých vyřízení 1. a v. v. soudu připouští se, pokud jde o výměru, mimořádný rekurs, pokud jde o nálezy, mimořádné dovolání či revise (Ost. o hist. vývoji revise "Právník" 12. ročník; Dr. D. z 11. 2. 1840 č 408, mimoř. revise Dr. D. z 15. 2. 1833 č 2593).

Jen ve věcech nepatrných může soudce změnit nález (výměru), nikoli však nález následkem rozkladu čili představení (Vorstellung), kteréž strana podala aneb také i z dův. povinnosti (čl. 85. z. o k. baq; zdánlivou výjimkou jest § 18. par. 1. k. r. v. n. resp. arcit' platí jiné zásady (§ 9 par. 1. § 268 O. z. § 257 K. o. v. r.).

Formelní právní mocí nějakého vyřízení soudního, at' již výměru, at' již nálezu, rozumíme poněkud takový, že vyřízení, o které jde, již nabyla rázu nezměnitelnosti, jelikož strana, již se týče, neuzila právních prostředků příslušných, neb jsou-li vyčerpány. V tomto případě vhodné jest, zdali strana výslovně vzdala se stížnosti, aneb zdali tak učinila někdy tak, že

Dala vypriseti lhuť ku práv. prostředku vyměření.

W někt. případech výnimkou je vyloučen právní prostředek z výměrů soudových na řá § 4 nov. z 1874.

Neždy však vyloučen je rekurs po právní sporu u prvního soudu, čili právo k rekursu pouze odročeno jest; nemůže si strana více z výměrů ihned stěžovati, avšak vyhradí se jí rekurs tak, že spojili může rekurs z někt. výměrů soud. mezi průběhem sporu vydaného s odvoláním z konečného rozsudku (např. přírady § 19. 21. nov. § 46 ř. str.)

Karoti soudu v říz. řád. a stře. stížnost z rozsudku či nálezu prvního soudu vyloučena není; jen v říz. bag. nelze si stěžovati na nepřávné rozřešení spor. příradu nepřávného prvního soudu k soudu vrchnímu (§ 78 bag) Bag. říz. uprává jen zmat. stížnost z nálezu prvního soudu k vch. soudu pro důležité form. porušení zákonem taxative uvedené (§ 78)

Stížnost mimořádná z výměrů vyloučena jest v říz. řád. v příradě § 16 nov. a vůbec v říz. str. (§ 51); rovněž pak v říz. stře. a všech řízeních mimoř., které se dle vzoru toho upravují výnimkou říz. směn. a říz. s odříkací žalobě stran jednáni na území věřitelů insolventního dlužníka s obnos vyšší 500 kl. Kč vyloučena jest také mimoř. revise z nálezu (rozsudku) spravná-

lých (el 51 ř. směn. el 12 směn. § 47 z 16. 3. 1884 č 36 ř. z) W případech práve dotčených, ve kterých zákon vylučuje mimoř. rekurs a mimoř. revisi, jest povinností soudce prvního, aby stížnost karotou, byla-li proti zákonu u něj podána, prostě vrátil soudu, kdo ji byl podal.

Nezmenitelnost výměrů a nálezu soud. arcí nevadí nijak opravám právních omylek, které se stěhly při spisování n. o spisování karotých vyřízení zvl. co do číslu (§ 175. 206. 210 s. in str. § 83 bag, kniha říz. č 54).

První, než důležitý účinek soud. vyřízení je, že výměry, jestli již nabyl formel. práv. moci, jsou bezpříčným základem dalšího rozvoje celého sporu, rovněž pak, že rozsudky nabývají formel. práv. moci jsou bezpříč. základem uskutečnění nároku rozsudkem uznaného domcovacími prostředky soudu (§ 267. 298 ř. k.) aneb odražení opětného totožného úroku (Dr. D. z 15/1 1787 č 621 bag) Kdežto první dotčený účinek vyřízení soud. (nezmenitelnost) týká se postavení soudu ve sporu, což týče se nyní uvedený účinek postavení stran ve sporu. Aby nastal posléz dotčený účinek, třeba arcí:

- a) aby výměr n. nález řádně byl doručen
  - β) " " " " nabyl již formel. práv. moci.
- Nežli spisovatelé žádají ještě 3^{ti} podmínky:
- γ) aby výměr n. nález byl zákonitým; avšak zajisté

kždému úkonu soude svědčí domněnka legality (§ 263. 267 s.ř.); není tedy třeba důkazu o zákonitosti úkonů soudcových, pokud opak toho odříkem prokázán nebyl stížností vytkající znatek.

B.)

Procesní úkony stran.

1) Povšechný řád a podstata jich.

Obsah a podstata sporu podávají soudu strany činností svou: dovozením fakt ve sporu rozhodných, popisáním okolností odříkem uvedených, důkazu o popřemých okolnostech i proti důkazu a konečně prosbami či peticím, kteréž kladou.

Zahájení celého sporu žalobou je úkonem výhradně závislým na vůli žalobce (§ 1.65. s.ř.) Právo formel. jím výmivněně dohání žalobce k podání žaloby ustanovením lhůty, do které nastoupiti musí a sic:

1) při žalobách spravovacích, at' již jde o spravení ujistovacího prostředku práva hmot. např. praenotace aneb procesního např. obstarávání, proz. vazby.

2) při žalobách vyzvaných

3) v říz. nesp. (§ 2 od. 7., § 125. 126. 251 par.)

Všechny další úkony proces. až do vynešení rozhod-

ku nepou odvolány do libovíle stran, nýbrž dle zásady rovnosti stran obě strany sporné až do skončení sporu provéstí mají vždy nejbližší korelátivní úkon podmivěný předchozím proces. úkonem odříkce. Odpor strany sporné co do provedení korel. úkonu (či neposlušnost její ve smyslu naznačeném) musí býti překážen vyhržením jistými újmami čili škodami, kteréž vezdou jí z toho, že opomene provéstí nejbližší korel. úkon, totiž praktuse úkonů straně neposlušné první zachovaných a nadto fikce úkonů k rozvoji celého sporu nezbytných spisovkem straně neposlušné co nejvíce příznivým.

2) V formě, v jaké se jeví činnost stran ve sporu. Všechny proces. úkony stran jeví se v říz. řád. ve výsledcích písemních; v říz. písem. obsahem jsou ve spisech k soudu podaných, v říz. protokol. a struč. (jakož i minú. dle něho upravených) v protokole při soude sepsaném.

Co se k tomu spisu proces., které se k soudu podávají, sluší lisiti tzv. nigrum libelli (obsah spisu) a rubrum libelli (čj zevnější označení jeho).

Nigrum spisu skládá se dle výstov. nařízení § 14. s.ř. předem z oslovení soudu, parz merikálního před-

nesení či vyložení celého práva. poměru, zakončuje se podpisem strany n. její mandátáře.

Rubrum přivádí

a) předem by adresu tj. pojmenování soudu, u něhož spis podán býti má (někdy vizuál se od toho, jemuž vědci oslovení in nigro, t. při práv. prostředcích: Při sbov. soudech doloženo budiž, zda soud jako senát obch. neb horní či jiným státi se má (§ 14 s. r. § 103 s. instr.).

β) vedle adresy přivádí se in rubro krátce, jakého druhu jest to podání, ač naše právo při žalobách nežadá, aby byl druh žaloby technicky poznamenán byl (např. hypotekární žaloba).

γ) pak následuje by contra tj. pojmenování podatele a odporce a vice dle jména a příjmení, bydliště, ve větších městech doložením čtvrti a čísla pop. (Dv. d. z 21. 10. 1793 č. 131).

Je-li strana zastoupena zástupci zákon. neb zmocněnci, udána budiž jména a bydliště i těchto (§ 14. 384 s. r.). zakázáno bylo Dv. d. z 24. 10. 1791, aby sporné spisy stísněny byly proti advokátům sporných stran a nikoli proti stranám sporných přímo.

δ) Konečně doloženo budiž in rubro krátce naznačení by punctum litis tj. doložení předmětu

sporní, jakž i poznamenání, v kolika exempláři ch podání k soudu se přivádí (simplo, duplo, triplo) a které listiny, zda originálem či opisem přiloženy jsou.

Pokud třeba spolupodpisu advokáta, podepis se advokát in rubro, jestliže stran spis podepsala; v případě správném podpisu se však advokát na nigrum.

Spisy sporné k soudu podávány býti mají na celých arších (Dv. d. z 24. 1. 1818) v úpravě čisté, čitelné (§ 417 s. r.).

Nigrum píše se per extensum, rubrum píše se na pravé polovici archu do délky přeloženého. Spisy sporné dle výsl. nařízení § 13. s. r. sepsány býti mají jazykem obvyklým (Dv. d. z 22. 4. 1789 č. 1023 vydán k appel. soudu v Praze) Dv. d. z 18. 1. 1861 č. 15. Cirkulár appel. soudu z 30. 5. 1848 č. 9535 prohlášený s výsl. schválením min. práv. výnos m. práv z 22. 5. 1848 č. 721., min. spr. (sb. z. pro. na rok 1848 díl 30. str. 261) výslovně prohlašuje, že každému volno jest všechna podání i když dovésti k soudu budiž jazykem českým v německým a dále, že všichni soudcové povinni jsou protokoly o soud. úkonech neb jednáních při soudě psati tím jazykem zemským, jehož strana mocna jest, s kterouž protokol

sepsán býti má. Tož spravuje nyní m. nař. práv a
vnitřní pro Čechy a Moravu z 19. 4. 1880 č. 14 resp. 17. § 1a2.

Co do slohu nebud' též spisy sporu a podání slo-
ženy slohem rozoláčným, nýbrž pokud možno krát-
ce a úsečně, bud'ž se vyhýbáno parázitům, vtipům
a zanecháno zbytečného opakování (§ 13. 56. 417 sř).

Přílohy, kteréž žízení pro jazykem jiným než
v zemi obvyklým, přiloženy bud' též překladem
soudně svědkům (Dv. D. z 22. 12. 1835 č. 109 abs; § 19. 4. 1880 č.
14. z. věst. § 3. § 287-292 pat. § 48 not. §).

Listiny sepsané jazykem hebr. nemají ani platnosti
ani přivodní moci (Dv. D. z 22. 10. 1844 č. 170 b), leč plyne-li
z listiny hebr. jazykem od cizince žízení prospěch Ra-
kúšanovi (Dv. D. z 19. 7. 1816 č. 1266 a republikace z 19. 2.
1846 č. 938).

Všechny spisy sporu a podání bud' též ve 2 exemplářiích,
neboť jeden exemplár vyřízený výměrem soud. dodá se
odpírce a druhý opět domci se o kúže vyřízením
podateli (§ 394 sř).

Žaloby, které podány byly na společníky koxepře,
podány bud' též trojnásobně a nad to ještě podáno býti mu-
sí kolik rubrů, kolik je tu spoluzatovaných (m. nař.
z 12. 5. 1852 č. 112 ř), konněž žaloba podána bud'ž trojnásobně,
jestli žalovníka byla osoba, která nachází v cizině
arch 487

Rad v místě známém (Dv. D. z 11. 5. 1833 č. 2612 sbys při § 392.)
Sř. ř. směn. a rozkazům Každý spoluzatovaný obdrže-
ti musí úplně instrumovaný exemplár žaloby (§ 6. sm.
§ 1 mand. z 1855). — Rekursy nesmějí proti odpírce,
nýbrž proti soudu; bud' též kdy předloženy jen jedi-
ným exemplárem (Dv. D. z 15. 1. 1787 č. 619. g u § 267). Mimo
rekurs; simple podány bud' též prohlášení odpírce
o žádosti za lhůtu (Dv. D. z 7. 3. 1796 č. 281 sbys) žádost za
rozkaz upomínací a odpor proti domro (§ 17 up.)

Ke kteréž žádosti (proti soudu spor. spisům) též
trojnásobně podány býti mají, a jestliže vyřízení takto-
vé dotýká se zájmů osob křesťanů, vlastně tedy žádost
za obstarávkou - § 287 sř. — pod. žádost za exek. odevzdání
pohledávky dlužníkovi (§ 316 sř).

Ke žádosti za exek. dražbu nemovitosti přiloženo
bud' kolik rubrů, aby každý hyp. věřitel s povolením
jejím mohl býti zpraven (§ 462 O. X. Dv. D. ze 6. 5. 1847
č. 1063 sbys).

Co se kúže příloh podání soudních, třeba přiložení
listin in orig; výminkou toho třeba vř. rozk. a směn;
bylo-li žádáno za platebním. zjišťovací rozkaza pak
při exek. žádosti (§ 12. sř, Dv. D. z 15. 1. 1787 č. 621 a a, § 298. sř)
nikoli nutně v žalobě exekutorní (Dv. D. z 13. 2. 1795 č. 217 b);
stačí z pravidla přiložení pouhého a jediného spisu

Který se dovoluje vyřízení soudu kterému odporuje, jen při žalobách na společníky rozepře potřeba dvojitko opisů listin žalobních, poněvadž jeden exemplář žaloby s opisy u soudu se zanechává (§ 394); totiž ani platí-li co do žaloby proti žalovanému, jenž v cizině v místě známém bydlí (D. d. z 11. 5. 1833 č. 2612); v n. rozk. a směr. konečně kolik opisů příloh žaloby, kolik jest spoluzalovaných. Schází-li některá příloha, již se podání dovolává, poznamenajíž to podací protokolista (§ 116 s. instr.).

Podání soudní, při kterých je nebezpečí z prodlení např. žádost za prozat. vazbu, obdržení - in rubro nad tzv. adresou vhodně označeny býti mají poznámkou: periculum in mora; žal. navrhuje záruku, aby podání ve věcech řízené dílky a nájemních na kterých místě označeny byly: in possessione univ. resp. ve věcech nájemních (§ 3 pal. in poss. univ. § 13 ve věcech náj. z 16. 11. 1858)

Co se týče protokol. řízení navrhuje § 246. s. instr., že soudové steskání veřejně označeni mají, ve které dny přijímají budou žaloby a žádání protokolární a u kraj. soudů tak státi se má, ve dny určené k odvolání státi (§ 195 s. instr.). Avšak u obou také mimo ty dny veřejně odvolání žaloby a

jiné žádosti protokolárně přijímány buďtež, pakli hrozí nebezpečí v přistahu.

Opis žaloby protokolárně sepsané a do podacího protokolu zapsané (§ 196 s. instr.) i s opisy všech příloh žalobních dodány buďtež žalovanému (§ 18 s. § 16 str. § 14 bag); originál protokolu ačci zůstane u soudu.

Žalobce předvolán buďtež ke stání o žalobě nařízení pouhou obšírkou. Jestli protokol. žaloba podána byla na několik spoluzalovaných, též opis protokolu i s opisy příloh dodán buďtež tomu, který na prvním místě jako spoluzalovaný uveden byl; všem ostatním spoluzalovaným a žalobci dodána buďtež však pouze obšírka obsahující kratičké označení punctum litellitio (cis. nař. z 12. 5. 1852 č. 112 k. z.). Všechna ostatní process. prohlášení se stran, voláště tedy odpověď, replika a duplika v říz. protokol. sepsují se protokolárně při soude, avšak opisy těchto podléžících protokolů nijak dovoluji a zneu. i povinnosti odporci, § 25 s. i. § 25. str. k.) V řízení stání soudem sro § 188. 190. 247 s. instr.

Protokoly zřízeny buďtež co nejstručněji bez zbytečných „vláček“, avšak pokud možno dle přednesení resp.

Diktátu stran. Protokoly sepsané o pokračování v děje záležitosti buďte dle čarového pořádku řešily (§193 s. instr.) Protokoly podepsány buďtež od stran resp. zástupců jejich po skončení stání. Projednávají se tedy u několika stání, avci všechny jednotlivé protokoly podepsány býti mají. Přičtení protokolu před podpisem pravidelně netřeba, nýbrž jen tehdy, jestli si toho strana výslovně žádá aneb z úřed povinnosti, jestli zavírá protokol do sebe důležitější prohlášení strany např. vkládání přísahy n. prohlášení o tom, že strana přísahu uloženu přijímá (§28 s. § 193 s. instr.)

Teče-li strana protokol podepsati, nevadí okolnost ta platnosti n. pravdivosti jeho, avšak soudce ve zvl. dodatku konstatujž okolnost tuto (ex commissione § 193 s. instr.)

Zavázáno bylo čestným Dr. D., zvl. ze 7. 5. 1795 č. 226 sbz a z 25. 11. 1839 č. 5779, par. § 33 k. str., aby soudové přijímali protokoly mimo soud sepsané a ku spisu soudnímu je kladli, jakoby při soudu sepsány byly; přes to však se to děje

Protokoly sepsány býti mohou jen jazykem v zemi obvyklým (§13-18 k. s.). Zástupcové stran jsou povinni projednávati korepře jazykem svého klienta

(nak. m. z 9. 9. 1860 č. 10340.) Strana sporná, která není mocna jazykem v zemi obvyklých, žiádá sobě právn. zástupce.

Jediná výjimka nastává tehdy, má-li býti vykonána přísaha stranou spornou, která jazykem zem. mocna není; tu buďtež povolán stanný soudce pověřený a protokol o vykonání přísahy sepsán buďtež za přispění stanného soudce, že se žiádá jed. nak. jazykem ústním, jed. nak. jazykem při soudu obvyklým.

Uvádějí-li hlavně protokolu uvádí se předem soud, u něhož protokol zřízen byl, dále den, měsíc a rok, kdy se tak stalo, věc úřední, o kterou jde s číselným úředním záležitosti, dále jména soudce a soud. zapisovatele, jména sporných stran jednáni přítomných, po případě zástupců neb jich zmocněnců (§ 188-247 s. instr. a § 193-185 s. instr.) O povinnosti k zaplacení kolku na protokol rozhoduje, vzejde-li o to spor, soudce stání řídicí (§ 194-247 s. instr.)

O protokolování příj. soud. ve věcech bag. platí zcela zvl. předpisy (§ 17. 23 z. o věc. bag.)

3) Účinky jednotlivých process. úkonů stran.

Účinky proces. úkonů stran nesáhají nikdy přes neze

Konkrétního sporu. Z téhož skutkového základu smí žalobce pozdější žalobou dovolávat se žádání podstatně jiného (§ 21. 49 sř) Strana sporová v jiném pozdějším sporu s tímže soudem odporcem popříti může okolnosti faktické, které v předchozím sporu výslovně neb mlčky byla doznala (§ 107 sř.); rovněž sporová strana nemusí užití přívod. prostředků, jichž užíla k prokázání sporných okolností v předchozím některém sporu, budou-li v pozdějším sporu rozhodny, avšak opět naopak, jestli k důkazu o těchto sporných okolnostech v pozdějším sporu užití nové přívod. prostředků, kterých již v předchozím sporu užíla, opět zcela podrobně provésti musí jiní důkaz a nemůže se dovolati k důkazu v dřívějším sporu již podanému (Dv. D. z 15. 1. 1787 č. 621. a, ohledně listin).

§.

Místo a čas inkonit process.

(Kap. 35. a 2a 3 sř.)

Každý soud má svého orgán. zákony vyčleně, jiný každému soudu přísluší byl určitý obvod územní stát. Z pravidla všechny proces. inkonit provésti jest v místnostech soudu; zvl. zakázáno bylo, aby ty podací protokolista přijímal spisy sporové mimo úřed. místnost (§ 109 sř. nov.) z důvodu mlčnosti

v vhodnosti dopouští zákon, aby některé inkonit proces. nastaly i mimo soud. místnost, jak zvl. soud. shledání věci nemovité a movité, jejíž donezení k soudu spojeno je s obližením (§ 189 sř, vládk. in pros. rum. § 7); slyšení svědků, kteří k soudu dojíti nemohou (§ 168 sř.), konečně vykonání přísahy stranou sporovou nemohou neb v cizině (§ 225. 229. sř.); dle právní odporce strany dokazující shledání listin v říz. písem. státi se může mimo soud (§ 128 sř)

Každý soud přísně dbáti má geografických mezí své působnosti. Jeli kdy třeba provedení inkonit proces. v okrese soudu jiného, dožadán buď tento od soudu proces. za přísazení; zvl. co do výsledku svědků jeoucích mimo okres proces. soudu; jen manželský soud předvolati může svědky jiných okresů (§ 9. 10. 11. m. n. z 19. 1. 1850 č. 10972, § 1. Dv. D. z 23. 8. 1819 č. 1595 sř.).

Říz. soud. obmezeno býti musí ve směru časovém, nemají-li spory svati do nekonečna. Děje se to tím, že v ř. protokol. nařizují se státi k projednání sporu tj. věci se den a hodina, kdy jednání býti má, v říz. pís. part tím že soud věci lhůtu tj. jistou číselně obmezenou řadu dní po sobě jdoucích, do jichž uplynutí podání písem. k soudu dáváno býti musí. Všechny záležitosti na soud vznesené

zvl. pak spory již skončené co nejdříve vyřízeny
býti mají soudem (§ 46 s. instr.), pročiz při kraj. sou-
dech ve lhůtách § 139 s. instr. vytknutých, ale pře-
dou prodlužitelných, referáty přednášeny býti mají.
Stejně veli též zákon (§ 207. 209. 211. 213. 216. 256), aby vyří-
zení soudní z koncepcí co nejdříve spisována a stra-
nám doručena byla.

↳
O stáních či nocích.

Ač celé projednávání sporu v prot. a struě. říz. při
stáních se odvíjí, výnimkou také v pís. říz. někdy
nařízeno býti musí stání, pokud jde o laické úkony,
při nichž osobní intervence stran je nezbytnou např.
stání k vykonání přísahy (§ 220. 223. s. ř.) nebo rozhodou
např. stání k ohledání listin (§ 126 s. ř.) aneb stání ke
složení spisu (§ 240 s. ř.) Onařizování stání platí
základy:

1) Stání vůbec určuje soudce; při tom necht' při-
hlíží k tomu, aby stranám po doručení obvyklou
dopřál čas k potřebné přípravě (§ 186. 247. s. instr.)
Mváživo poměry a nikoli říde se libovůli klad' stání
(Dv. D. ze 6. 10. 1783 č. 197 sbz.)

U případech spěšných nařízeno buď stání co nej-
dříve, zvl. tedy in poss. sum. (§ 6), ve sporech náj. (§ 13);

arch 49)

ve věcech směn. (10. p. 28) a rovněž ve sporech správnacích
prozatímní opatření vazby a obstarávký (§ 281. 290 s. ř.,
§ 139. 186. 247 s. instr.)

2) Stání položeno nebud' na den sváteční vůbec,
vznaný neb na svátek dle vyznání strany (nikoli pou-
hé Dny Rajčné Dv. D. z 11. 1. 1833 č. 2586 sbz) aniž na den soud.
prázdnin (Dv. D. ze 17. 1. 1818 č. 1405, m. n. z 20. 1. 1849 č. 89 č. § 377
s. ř., § 7. ř. str. 388 bag.) (jisté úkony soudní také na den
soud. prázdnin provést lze (§ 381 s. ř., exek. zabavení
vzchviti nebud' však provedeno v neděli a ve svátek
§ 382) Jeli věc neodkladná, stání také na den soud.
ferii ustanoviti lze, avšak buď to zvlášť výřečno
§ 377 s. ř.; ve věcech nucené služby platně stání
nařízeno býti může jak na den soudních ferii, tak
na neděli i největší svátek (§ 3). Ve věcech náj. ve svá-
tek a v neděli projednáváno býti nemá, avšak
platně stání nařizovati lze na den soud. prázdnin
(§ 13 par. ve věc. náj.).

Říjz předpis platí též ve sporech směn. (§ 25), ale
ve svátek dle vyznání strany stání ustanoveno
nebud'.

Počes dnů soud. prázdnin dle soud. ř. co nejvíce
jest omezen čl. 376 s. ř. Soud. ferie jsou doby, v nichž
u soudu jednáno býti nemá od stran sporných (§ 377 s. ř.)

nemají však významu, pokud jde o interní činnost soudcovu (§ 170 s. instr.)

Z příčiny dotčené také podací protokol zavřen není (§ 112 s. instr.) - Ve věcech horních má zákon za soud. ferie jen neděle, svátky a prosebné dny (El. 24 par. z 1/11 1787)

3) Státní nařízena budtež také, aby práce soudu náležitě byla rozdělena (§ 187. 247 instr.), pročez o nařízených státních vol. Denních vedem bud.

Strany sporné volají se ke státním výměřem, jenž přesně určuje den, hodinu, účel státní (§ 19 s. § 16 stn. d. zák. řízení nedostavení se, pokud to s. r. předpisuje (§ 184 s. instr. - při zamítnutí návrhu žalovaného, aby přisemně řízení bylo (Dr. d. z 1. 9. 1786 č. 573 sbz), v. s. r. k. z 7. 5. 1839 č. 358, v. pros. § 6), také místnost, vol. jestliže projednáno býti má mimo místnost soud. např. ve věcech rubené dráhy in loco rei, po případě doloženo budtež také vyzvání, aby strany přinesly listiny k státní, aby přivedly již svědky k líčení (§ 6 rub. dr. § 148. bag. § 184 s. instr.)

Z pravidla soudce pracovatí má o to, aby celá záležitost při jediném státní vyjednána byla (§ 32 s. r. Dr. d. z 11. 9. 1784 č. 335 sbz litg) Občasno bud na stranu předvolanou k projednávání po celou hodinu, na kterou byla obestána (hodina čekací - Wartestunde) Dr. d. z 11. 9. 1784, č. 336 a.

Jednoduchá vyřízení o státních budtež u okr. soudu, pokud možná v přítomnosti stran vyholovena a jim doručena (§ 250 s. instr.)

Z důleř. při čin nastati nižze i odročení státní a to:

1) Odročení nastává z úřed. povinnosti, jestli již uplynuly úřed. hodiny neb jestli strana sporná, ač pokárána byla, přes to nešetřila povinné vážnosti k soudu neb udělala odporce (§ 8 s. r. § 18 bag. § 192 s. instr.), v říz. stn. d. zoldáste i jestliže při státní na jevo vyšla nespisovitost strany státní k soudu (§ 21), rovněž v říz. bag. (§ 21).

2) Odročení nastati nižze rovnalou vůlí stran. Dr. d. z 6. 7. 1787 č. 687, § 22. s. r. stn. d. bylo nařízeno, že strany rovnalou vůlí žádali mohou za odročení, ač u nenašla nepřekonatelná překážka. Žádosti učiněné protokolárně neb podáním bud vyholveno výměřem.

3) Odročení státní k žádosti jedné strany. Tu rozhoduje soud, pokudli odporce formu se protiv. Soud však lišiti, zda taková jednostranná žádost byla podána před, při či po státní:

1) Žádost za odročení došla před státním. Ode nov. § 14 slušit na žeteli milti dvojí alternativou:

a) jestliže žadatel vykáže překážku nepřekonatelnou a žádost podal v sarkový čas, kdy vyřízení žádosti oběma stranám ještě před státním doručeno býti

mohlo, tu může soud, aniž vyslechne odpírce, zvolit k žádosti, prohlásiti tedy, že státní návržení odvíváno nebude a položití nové státní

§ 3) včelostává-li se řečených podmínek, má soudce žádost ponechati při soude a při státní, ka jehož odročení žádáno, předložiti ji odpírce, aby se o ni proto koldně prohlásil. Vyslechnuv odpírce rozhodne o ní. Říj. při státní tomto děje v úplné sak jako sub β)

β) žádost nastala ka odročení při státní § 13 nov. Odprká-li odpírce žádosti této, musí soud o tomto form. spornu ihned výrok vydati. Při soudech okr. rozhoduje o tom soud úředník, který státní řídí, při sbor. soudech sbor 3 soudců zvláště ustanovený k řešení takových nahodilosti (§ 188. 190. 247 p. instk.) jestli za příčinou vážení aneb porady třeba zvlášt. přeměření státní, oznámitž ko soude sporným skonanám a upozornitž je zároveň, že státní jisté není skončeno, že sudiž proti straně své, která by se vzdálila před prohlášením rozhodnutí o žádosti za odročení, nastaly by účinky kontumace.

Rozhodnutí o žádosti odročení budíž stranám hned po této přestávce istně sděleno, zároveň zapsáno v soud. protokol a mimo to u vyřízení protokolu o státní spravného dodáno stranám zvl. výměrem, aby sobě z toho rekursem stěžovali mohly (§ 13 nov.) Výrok soudců o

žádosti buď svoluje k přeložení státní, buď nevoluje; v prot. případě hned dále v rozprá buď pokračováno

jestli strana za odročení s žádostí nevyčkala výroku soudců neb po sdělení nepřiznivého vyřízení dále projednávali nechce, ač k dalšímu jednání vyvrána byla, voluje sám na sebe účinky kontumace, jestli odpírce za to žádá.

Odpírce toho, kdo za odročení žádal, založí v tom případě všechny spisy k soud. rozhodnutí a žádá za vynesení rozsudku ob. kontumaci proti vzdávajícímu se neb vzdávajícímu žadateli za odročení (§ 13 nov.)

žákon dává soudci moc, aby k odročení svolil, po dal-li žadatel při státní výkaz o překážce nepřekonatelné a nepředvídané, která pravdě vadí dalšímu správnému přelícení (§ 31 st. např. vazba, nemoc).

Rekurs z výměrem žádost za odročení vyři kujícího podán buď u 1. soudu ve lhůtce 14 denní podle toho, kdy výměr tento doručen byl; okr. stouč. a dle toho upravených m. k. d. Rekurs z výměrem odprkajícího odročení jest jen zachován (§ 46) tj. spojen býti může s odvoláním z rozsudku. Rekurs ovšem nezastavuje další průběh R., avšak zastavuje vynesení rozsudku ve spornu; stím t. řečká se, až dojde vyřízení rekursu od vsteh. soudu.

Mimor. rekurs na nejvyšší soud zpravnalých vy-

Etzemi žádosti odročovací prvím a vch. soudem na-
 prosto vyloučen jest a vch. soud buď rekurentovi z úřed.
 povinnosti buď prvím soudem (čl 16 nov. stápr. ob-
 konu přiznává se řádný rekurs k nejv. soudu, jestli
 vch. soud následkem rekursu výrok prvího soude
 o žádosti odročovací změnil (§ 16 nov. a. c. ob. s. r.). Potvrdil-li
 vch. soud odřčení odročení (konformitní kápr. ob.) roz-
 hodný pak 1. soude pro dování vyřízení rekursu roz-
 sudkem ob. contumaciam; vyhověl-li ale vch. soud re-
 kuru (reformální přiznání) 1. soude zúsvitv má voku-
 lování spisu, naříditi nové stání týný výměrem,
 jímž sděluje rekurentovi přiznivý výsledek rekursu
 a při tomto novém stání pak spor dále projednán
 buď, nepodal-li odřince rekurs k nejv. soudu.

Jestli odřince žadateliv rekurs na vch. soud vnesl
 z výměrem odročení povolujícího a vch. soud komuho
 rekursu vyhověl, ací rekurent žádá níže, aby
 proki žadatel nastaly vým. tj. po vyřízení rekursu
 kontumacní i činnky, nedovolal-li se žadatel rekur-
 sem k nejv. soudu s výsledkem podáního potvzení
 vyřízení 1. soude. Ací z nálezu kontum. podal
 by v pravém případě přivodní žadatel žádost resti-
 tuční a prví soude důsledkem dřívějšího názoru
 svého a divodnosti přičinný odročovací povolil by resti-
 tuční z kteréhž výměrem odřince tj. přivodní rekurent

stížnost na vch. soud podati by nemohl, ana zákonem
 vyloučena jest (Dr. D. z 19. 2. 1840 č 937).

Útraty stání odročného z úřed. povinnosti neb k souv-
 náti žádosti stran náležejí k útrátám sporu vůbec,
 o kterých soude rozhoduje konečným rozsudkem po
 provedení rozpr. (§ 24 nov. ob. s. r.) útraty stání od-
 ročného k žádosti jedné strany nahraditi musí
 strana, při které nastala přičina k odročení, čast-
 ken, kterou soude výměrem odročovacíím buď
 učí (§ 15 nov.).

Zhoduje se, zda přičina odročení zakládá se v
 zavinení této strany neb v pouhé náhodě. Po při-
 padě pakí odřince strany, která za odročení žádala,
 útraty odročného stání nésti musí např. (§ 21 s. r.,
 Dr. D. z 15. 1. 1787 č 620 b., Dr. D. z 24. 7. 1801 č 535 uč 25 n., § 22 st. m.)

g) byla-li žádost za odročení stání vnesena kprve
 po stání již odřivaném, jest přiblížeti k výsledkům
 navízeného stání a dle toho žádost vyříditi tj.

aa) odřince žadateliv žádal pro nedostavení se ža-
 datele za nález ob. contumaciam; tu sluší poklá-
 dati sproděnou žádost odročovací za žádost resti-
 tuční čí nedostavení se omlouvající a zavěsti buď
 o té žádosti výměrem řízení restitucní (§ 33 s. r.,
 Dr. D. z 29. 4. 1846 č 957 st. r.).

bb) jestli odřince žadateliv prvím nedosta-

viděním užadatelé nedostavení se a sám za odročení stánu žádal (arci na útraty strany se nedostavivší) vyřízena buďž opožděná žádost odročovací výměrem poukazujícím jen k vyřízení protokolu v tomto stánu sepsaného. (§ 29. st. post. v.)

gg) Jestli žádost odročovací přišla sepro promějši, ledy po hodině k stánu vězení, avšak se stánu komu ani od přínce žadateliv se nedostavil, tu sluší mítí žádost' karovou za žádost' o obnovení stánu, jž in suspensu zůstalo a buďž výměrem naříditi opětvé stánu (Dv. d. z 31. 10. 1785 č. 489 n.)

Prkn. 1. v bag. n. jedná o odročování stánu § 27. 28. 85.

2. Svědek, který se k výslechu nedostavil, doháněn buď opětným předvoláním ano i peněžitými pokutami k dostavení se; žalci dohledání věci a podání zdání nedostavivšim se uložena buď náhrada nákladu zmáření soud. konance (§ 160. 193

27) nedostavení se strany sporné k stánu nařízením, aby při něm vykonalá přísahu, k níž dle předoplak. rozpudku se přihlásila, za následek má proti nepřiznivé rozhodnutí spornu (§ 210. 211. st. Dv. d. z 15. 12. 1794 č. 207 st. v.)

2.)

O lhůtách práva process.

Lhůty sy prouřizné; lišne co do základu a účinku.

1) Dle základu lišime lhůty zákonné (dilatationes legales) a protivou k tomu lhůty soudcovské (iudiciales) dle toho, počínají-li běžeti přímo bez zvl. rozkazu soudcova vybízejícího k podání spisu, inkom proc. obsahujícího; na př. lhůta k rekurre, odvolání, dovolání (§ 267. 260. 252), či vyžadují-li k věnnu počinnu kanového rozkazu např. k odpovědi na žalobu, replice duplice, spisů konečnému, odpovědi konečné (čl. 3. nov. a čl. 44. 51. st. v.)

Dle § 5. nov. nemají vyční svátky a neděle a ostatní dnové feriální žádného významu co do počtu a vyřízení lhůty (§ 11. st. v. § 25. st. v. a § 11. 88. bag.)

Jen lhůta, jejíž post. den připadá na neděli u svátek vůbec uznaný končí se sepro nejbližším dnem všedním a to i tehdy, když byl soudce soud. výměrem post. den lhůty dle kalendáře byl vyměřil (§ 57.)

2) Podle účinku dělime lhůty na lhůty propadlé (Fallfrist) a nepropadlé (Nichtfallfrist), prodlužitelné a neprodlužitelné (verstreckbar)

a) Propadlémi zoveme lhůty, při nichž mánné vyřízení lhůty, ledy neprovedení proc. inkom spisem do post. dne lhůty účinek karový jeví, že proveděnný proces inkom již vyločen jest (prokluse) a po případě fiktivně nabývá platnosti, že proveděnný inkom jistým spisobem nedbalé straně co nejvíce

nepříznivým proveden byl.

Nepropadnými lhůty zvané ty, jejichž uplynutí takový účinek nemá, ale v jiném, ve kterém směřu jinou než tou spůsobuje (§ 25. 58 st.).

Dle účelu říz. soudcovské lhůty z pravidla propadnými býti musí (Dv. D. z 8. 4. 1785. č 406), nepropadné lhůty jsou řídkými výjimkami (Dv. D. z 25. 10. 1811 č 960.)

Lhůty propadné dělí naše právo na propadné ipso iure a petende adversario.

a) Ipso iure propadné lhůty jsou ty, při nichž nastává výše naznačený účinek tj praktuse resp fikce pouhým uplynutím lhůty, kteráž soud hleděti musí; takovými jsou: lhůta ku vnesení obžaloby soudu nepříslušného a korepře zahájené (§ 40 s. k.), dále k přihlášení se k dikazim tj k dikazu svědky, znalci a přísahám lhůta ke spisu prvodnímu a odpovědi prvodní (§ 172. 173) a ku provedení stížnosti odvolací a dovolací (nikoli lhůta k ohlášení odvolání neb dovolání v říz. řád), lhůta k odpovědi odvolací a dovolací (Dv. D. z 31. 40. 1785 č 489 m. ma § 255 s. k.), lhůta k petuse (§ 3. m. n. z 28. 8. 1860 č 205 a § 267), lhůta k námítkám z rozkazu platebního a jistovackho v směr. ř. (§ 7 směr. ř. ind. č 14) a rozkazům; pak k námítkám v říz.

řád (§ 6. 11).

β) Lhůty propadné petende adversario jsou ty při nichž výše naznačený účinek praktuse neb fikce nastává pouze, jestli odporce za to žádá. Takové jsou: lhůta k odpovědi, replice, duplice, ku spisu konečnému a odpovědi konečné (Dv. D. z 14. čna 1784 č 306 lit b.)

γ) Lhůty prodlužitelné a neprodlužitelné. Dle nov. § 6. platí zásada, kterou uznávalo proces. právo naše hned původně (Dv. D. z 1785 a poz 8. 4 č 406 s. b. s.) a od které zásady seprve později se ustoupiť (Dv. D. z 13. 1. 1786 č 315 s. b. s.), totiž že soudce není oprávněn prodlužovati lhůty, leč dovoluje-li to zákon výslovně, čili že k pravidla lhůty jsou neprodlužitelné, výjimkou prodlužitelné. Při společenském v korepře prodloužení lhůty, jehož dobyl jeden ze společníků proru, prospívá všem (Dv. D. z 23. 8. 1799 č 474 D).

Dle nov. třeba listiti dvoje skupení lhůt co do prodlužitelnosti:

α) lhůty naprosto neprodlužitelné, jimiž jsou všechny lhůty ipso iure propadné a mimo to lhůta k ohlášení stížnosti odvolací a dovolací (§ 250. 260 st.)

β) lhůty prodlužitelné se svolením v soudce. Soudce prodloužiti může lhůty i přes odpor druhé strany z příčin důležitých a sice lhůtu k odpovědi, repli-

ce, duplice, spisu konečném a odpovědi konečné, ku zodpovězení žaloby vyzývací (také listina k podání žaloby vyzývací), k podání výrok z účtů, k podání žalob spravovacích, zvl. vědy ohledně pravomoci, obstatky a po případě též rekursace (§ 127 par. 1 nesp.) Avšak listina ku správnosti ohledně prozatímní vazby není prodlužitelná soudcem (§ 6 nov. vyhl. z 1874)

Co se týče listin prodlužitelných soudcem sluší zmíniti se o náležitostech žádosti za lhůtu (Frisk. Erstrecker's Ges. § 4 nov.):

1) uveden buď důvod vyhledávaného prodloužení a svědčen buď pokud možná, třeba ku přísného důkazu (Dv. D. z 4. 6. 1787 č. 1252) Stačí tedy nabízení se žalobce ke vlastní přísaze o příčině uvedené a známosti soudu o důvodu. Dostatečným důvodem není přetváření advokáta strany za lhůtu žádající jinými pracemi (Dv. D. z 10. 6. 1795 č. 236). Avšak stačí jako důvod k prodloužení spr. strany za prodloužení žádající s kýmsi kletím, aby jí ve hl. procesu zastoupení poskytl (Dv. D. z 8. 2. 1809 č. 882)

2) Doloženo buď tváním listiny prodloužené vyřazením posl. dne prodloužení listiny dle kalendáře.

3) Uvedeno buď, za kolikátou lhůtu již se žádá, rovněž přiložena buď též povolení listin předchozích např. výměry poručující listiny sarkové hned v žádosti nebo sepse u vyřízení rekursu. Jestliže žádost za lhůtu do náležitosti čís. 2. a 3. n. jinak (např. bez podpisu advokáta (§ 14 n)) jest nedostatečnou, vrátí ji soud žalobci k opravě a opětovnému předložení do 3 dnů, jinak by za to pokládáno bylo, že žádost v čas předložena nebyla, čl. 4. nov. Avšak žádost v řečených ohledech správnou vyřídí soudce nízvě

1) Soudce vyřídí žádost přísnivě bez slyšení odpírce

2) Soudce vyslechne předem odpírce a pak žádost vyřídí

3) Soudce, aniž vyslechne odpírce, hned vrátí žádost jakožto nemístnou.

ad 1.) Soudce přímo svolí k žádosti aniž vyslechne odpírce, pokud

a) jest to žádost první

b) se opírá o důvody dostatečné, zároveň svěd-

čivé y) podána byla aspoň posl. dne listiny původním rozkazem soudce k podání sporného spisu výměně

d) nebylo-li žádáno za prodloužení přirodní lhů-
ty přesahující hranici této (§ 8 nov., činný zrušen § 3707
a dr. d. z 26. 5. 1783 č 138 sl. 3)

ad 2. Soudce vyplechnouti musí první odpírnce o
žádosti v násled. případech:

a) již o první žádosti za lhůtu, není-li tu podmín-
něk pod č. 1. a, b, g, d) (§ 8 nov. ad dr. d. z 13. 1. 1825 č 20 kom. p. kom. p.
vše případech soum dodá soud zvl. výměrem žádost za
lhůtu odpírnci, aby se o žádosti do 3 dnů prohlásil o
výstřahou, že neprohlásí-li se, jako prokládáno bude,
jakooby svolil" dr. d. z 7. 3. 1796 č 284 a. b).

Odpírnce o žádosti této prohlásiti se může rozdí-
lným způsobem a to:

a) svolí-li k žádané lhůtě mlčky neb výslovně.
Svolí-li mlčky neprohlášením se, neb i ba dalšího
soud. výměrem. Svolení výslovné může býti opět
prosté svolení neb obmezené, s dodatkem, že svoluje
se k žádosti žádané lhůtě již naposled. To se
státi může, ačkoli žadatel byl se dovolával keprve
prvního prodloužení lhůty přirodní. O výslov-
ném svolení prostém soud věditi dá žadateli vý-
měrem svolení to ve známost uvádějícím.

Rovněž se případě svolení obmezením, jež však
má důležitý práv. následek, a že soud každou pozděj-

ší žádost za lhůtu jako nemístnou ihned žadatel
vrátiti musí, (§ 9 nov.)

β) Odpírnce nesvolí buď jen ohledně části žádané
lhůty neb vůbec. V případě tom musí soudce o žá-
dosti za lhůtu rozhodnouti výměrem, uváživ jed-
nou závaznost divodů za prodloužení žadatelem
uvedených a námitky odpírncem proti těmto di-
vodům přivedené (§ 9 odst. 2. nov. dr. d. z 4. 6. 1787 č.
1015 lit d)

Vše výměrem lhůtu povolujícímu výslovně vyznačen
buď den, kteréhož dle kalendáře lhůta konce dochá-
zí (§ 9).

Měřitkem při vyměřování lhůty, ku které odpír-
ce nesvolil, bude soudci třeba žadatelem svědče-
ná (dr. d. z 25. 9. 1783 č 179 a § 38 r. k).

Žádost za lhůtu buď podána in duplo. Soudce
pate jedno vyhotovení dodá s výměrem vybízejí-
cím ku prohlášení se do 3 dnů odpírnci, druhé
pate s tímž výměrem žadatel k vědomosti.

Chce-li odpírnce výslovně prohlásiti se o žádosti
ať jistivě neb záporně, podati musí vyjádření
své simple (v jediném vyhotovení) předkládaje
zároveň pate za lhůtu první jenm k prohlášení
se o tom dodané. Soud vyda. vým. výměr buď svo-

lení odporcovu ohlašující buď s odporu odporcově, roz-
hodující žadatel na rubu prohlášení a odporcovu.

Odporci pak výměr tento vydá rub indorsan-
do exempláře žádosti za lhůtu přirovně mu dodaný,
až pak s vyžádáním se opět k soudu předložený
(Dv. D. ze 7. 3. 1796 č. 284 sbz). Útraty, které vzešly od-
porci, pravidelně nahraditi musí žadatel, kdy
žp. útraty svolení naposled uděleného a útraty
záporného prohlášení se, jestliže soud sarkové
za divodné uznal (anal. § 15 nov.)

Jestli však soud záporné prohlášení nepo-
kládal za divodné a přes to žádanou lhůtu po-
volil, nepřisoudí odporci ni žádně útraty onoho
prohlášení (§ 24 a 26 nov. § 401 s. 10)

b) Podobně, jak vyličeno, zachová se má soud
při každé další žádosti za lhůtu, jestliže mu
nenastává povinnost k zavězení žádosti této
ihned jakožto nemístné. Nastává-li tato po-
vinnost soudce, dodá tento žádost' další od-
porci, aby se oní prohlásil a pak nastávají
alternativy výše vylčené.

ad 3. Soudce žádost' za lhůtu hned žadatel
votá jako nemístnou, aniž vylechne odporce,
v násled. případech:

arch 517

a) jestliže odporce k nejposl. před tím žádosti svolil
s dodatkem, že je to posl. lhůta, kterou povoluje.

b) jestliže odporce s předcházející žádostí zcela neb
z části záporně se prohlásil a soud přes tento zápor
přece lhůtu prodlovil.

c) jestliže soud následkem odporu odporcovu proti
předchozí některé žádosti již žádost onu byl zavohl,
anebo jestliže již jinné se byl zachoval, jak právě rubem
b) bylo vyloženo (§ 10. 11. 12 nov.). Dle řeceného soud každé
pozdější žádosti za lhůtu závisí na tom, jak vyřízena
byla žádost' právě předcházející.

Jestliže tedy některá sporná strana několik žádostí za
lhůtu sark rychle podává, že včas, kdy již další žádost' k
soudu podána byla, ještě při soudu známo není,
jak vyřízena bude předcházející, nebudte vyřizeny
další žádosti, aneb až do uplynutí 3 denní lhůty
odporci k tomu příslušící (§ 12 nov. „es ist mit jeder
Erledigg inne zu halten“)

Ve případech pod čís. 3. uvedených mohou stra-
ny společným podáním povolovati ještě další
prodlovit lhůty, neboť jsou pány celého sporu
a soudce dle zákona podporuje jen stranu bedli-
vější, na skončení sporu naléhající. Ustoupí-li
strana bedlivější od naléhání svého, není píčí soudu
starati se o věc tu (§ 10 nov.)

jestliže tedy strany ve případech sub 3 uvedených soudu společnou žádostí (vkládlich právi § 10 nov) oznámily, že se dohodly o další prodloužení lhůty, vyřídí soud tuto společnou žádost výměrem, že na vědomí kře odporcem vyprá opět povolene prodloužení lhůty.

Stěd-li se odporce ku společné žádosti nakloniti, tu nepožvá žadatelé než aby co nejrychleji si přispešil s podáním spisů na soud, ku kterémuž spisů podává lhůtu vyhledával.

Uplynula-li již lhůta posledná ke spisů, přece ještě uniknouti může kontumaci, podá-li spor- ný spis po uplynutí lhůty, avšak o den dříve nežli odporce vnesl na soud žádost za volu- lování spisů ob contumaciam (Dv. D. z 14. 6. 1784 č 316. b.)

Rekurs připadá se z výměrem prvního soude, kterýž tento s žádostí za lhůtu rozhodl at již zavrhli. Rekurs, který podal žadatel z výměrem soudcova nepovolujícího prodloužení následkem odporu odporcova, nemá účinku, stavícího další průběh řízení; tudíž k žádosti odporcově nastane po případě volování spisů ob contumaciam, avci s rozrovením vyčkáno buď až do té doby kdy od vstch. soudu dojde vyřízení rekursu.

Minor. rekurs ze rovnalých vyřízení prvního a vstch.

soudu at již prodloužení lhůty povolujících nebo nepovolujících vykonávan jest a vrácen buď hned pro- vinnu soudcem z úřední povinnosti straně, která jej podala (§ 16 nov).

Čísání lhůt.

Lhůty počítají se visbec civiliter dle dnů (výjimkou co do přihlášení se k přísaze v sm. řízení dle ho- din (§ 12 sm. ř.). Lhůta končí se uplynutím posled- dne, ale avci již posled. úřední hodinou, do které podací protokol soudu je otevřen (§ 114. 115 s. instr.)

Případá-li posled. den lhůty na nedělní svátek končí se lhůta nejbližším úředním dnem (§ 50 odst. nov. § 11 struk. n. § 88 baq.)

Lhůta počíná dnem podání vyřízení soud- cova (výměrem resp rozsudku) podmínujícího nej- bližší kterýsi spis (Dv. D. z 20. 6. 1782. č 55. b) at třeba do- mlučení nestalo se soud. vykonavatelem, nížež po- ston (Dv. D. z 30. 11. 1789 č 1081 a)

Zvl. význam co do počítání lhůt má po prohláše- ní at prádku nastoupení správce podstaty ve sporu úředcem první zahájené (§ 7-10 konkr.) avci ve spor- odporčí. první nekterým věritelem kapobalý (§ 40. z. z. 16. 5. 1884 č 36 ř. z).

Konec lhůty vychází na zero výpočtem dnů lhů-
 sou zahrnutých. Strana nechtě pečuje o to, aby spis
 již k soudu došel nejpozději posl. dne lhůty včetně
 hodinách. Restatů tedy, aby spis sepsal posl. dne
 po poště k dojevení odevzdán byl (Dv. D. z 9. 10.
 1813 č 1071.) Dny kůdiz, po které spisy poštu se
 dopravují, neodpočítávají se ze lhůty; zásada
 tato platí nyní vůbec a také stran rekursu (m.
 nar. z 28. 9. 1860 č 205 k. z § 2, jímž musen byl Dv. D. z 6.
 12. 1486 č 600 sbz).

Výjimkou jen při některých krátkých lhůtách
 stačí i de nynějšího práva dodání spisu před uply-
 nutím lhůty poště a náležitě se tedy dny, po kteréž
 tvořila doprava spisu poštu ze lhůty; tak t. při
 lhůtě k námístkám k plateb. rozkazu a rozkazu zji-
 stovacího ve právu směn (§ 7 sm. k. § 2 z. z 18. 7. 1859 č
 132 k. z) dále při lhůtě k rekursu v říz. rozkazu
 (§ 10. z. z 18. 7. 1859 č 130 k. z), konečně při lhůtách v ří. bag.
 (§ 11 a § 4). Těm. soud. jud. em. č. 64 se rozšiřuje cit. usta-
 novení směn říz. per analogiam také na lhůty
 ku přihlášení se k přísahám v ří. směn. Lhůta,
 která počala již běžeti, běží dále continue až
 do posl. dne prvání nepone nijak přerušena;
 de nov. sluší též čísti neděle a svátky (§ 5) vý-
 jímku máme:

a) v říz. říad. nastává t. zastavení lhůty v běhu
 a k tomu dále ubíhání po zastávce jisté při lhůtě
 k podání tzv spisu primordního při dirkazu svěd-
 ky a znaleci (§ 171. ř. a m. nar. z 16. 12. 1851 č 256 § 3) a pak
 dále

b) v ří. bag. ohledně lhůty ku znatelné stáznosti
 (§ 79 bag. ř.)

Lhůta prodloužená poji se přímo ke lhůtě před-
 cházející (14. 11. 1791 č 281; Dv. D. z 3. 2. 1795 č 217) a de novely
 eo do tvorní věcena býti má doložením posled.
 dne de kalendáře ve výměru soud (nov. § 7 ř. 2. a § 9.)

Ku prodloužení lhůtě poji se též v jistém pří-
 padě nové žadatel k Dobrému jdonci (Gutlage,
 dies utiles), jestli t. soudce žádost za lhůtu ná-
 sledkem záporného se prohlášení odpírce za-
 vohl (případ č 2. a sub β) může žadatel podati k
 soudu spis sporový, ku kterémuž to další lhů-
 ty, avšak již mu nepovolné, vyhledával, jisté po-
 solik dnů jdoncích po doručení výměru další
 lhůtu nepovolujícího. Kolik se jich jisté nedostávalo
 v čas podání této žádosti na lhůtu, kterou před
 tím odpírce žadatel byl popřel aneb soudem
 byl povolil.

Výhoda tako týče se ale jen podání spisu spor-
 ového, nikoli snad nové žádosti za lhůtu, kterou

by musil soudce a linie vrátiti a rovněž výhoda
kato jen tehdy místa má, jestli žádost poslední za
další lhůtu nepřiznivě vyřízena byla následkem
záporného prohlášení se odporce nikoli však, jestli
žádost za další lhůtu hned a linie foxi vrácena
byla jakožto nemístná (§ 9. 10. nov.

Lhůta, která vynášena byla žalovanému na
cházejícím se v cizině, avšak v místě známém,
k podání odpovědi na žalobu počíná běžeti dnem
po doručení žaloby o patrovníku v mužstvu ži-
venému (§ 391. ř. j. č. 50).

D.

Donucovací moc soudní ve všech process.

"Jurisdictio sine modica coercitione esse non
potest."

Donucovací moc soudu jeví se ve směru dvojitým:
jednak totiž vykonává soudce disciplinární
moc, jednak pečuje o určitý pořádek při
sporech tím, že kresce neposlušnost stran ve smě-
ru soudu kontumací; discipl. moc vykonává
soudce nejen naproti stranám, nýbrž i proti zá-
stupcům stran, i proti svědkům a znalcům a
kresce poklesky všech těch osob, kteří se bylo

dotýkáno kevnějšího pořádku soudu buďto důstoj-
napomenutím, vyloučením z osobního projednává-
ní, peněžitou pokutou aneb i vazbou (§ 192 s. inkr.
§ 19. svob. nov. r. 1874, § 8 str. § 18 bag. ř. § 409 s. ř. inkr. z
15. 10. 1852 č. 224 ř. z.). Discipl. moc přísluší soudu i
naproti advokátům, pokud se jedná o zach-
ování kevnějšího pořádku u soudu (§ 409 s. ř. § 33.
adv. ř. § 21. discipl. ř. adv. kap. 38 s. ř.).

Doložití sluší, že soudu obch. resp. soudci ve vě-
cech obch. přísluší discipl. moc i proti obch. do-
hodcům (§ 74. 79 obch. z. resp. republikace zem. z. t.
4. 1875 č. 68 ř. z.).

Mnohem důležitější než moc discipl. jeví donuco-
vací moc přísluší soudci jakožto soudci; pečuje
o zachování určitého pořádku soubě všeobrací
jen proti stranám.

Neposlušnost strany, pokud jde o rozkazy soudce,
jiníž upraven býti má rozsah a postup celého spo-
ru, kresce se kontumacními následky. V těchto
pauz jeví se dotčená donucovací soudní moc.
Kontumací zveně tedy následky škodné, které
jeví neposlušnost stran ve sporu upravenější, po-
kud jde o rozkazy soudní příběh sporu upra-
vující až do právoplatného řešení sporu. Roz-
kazy soudními, jiníž se upravuje příběh

sporu, buďto vyjednávají se sponné strany k ústorním, jejich se nutně a nevyhnutně vyhledává ku skončení celého sporu, úkony obligatorní, aneb k ústorním, kterých k řešení účelu nevyhnutně třeba není, úkony fakultativní.

Dle rozdílu toho účinnky kontumace jsou různé: jde-li o úkon obligatorní, jest účinkem kontumace ztráta práva k ústorní konance (preclusi) a mimo to fikce, že úkon tento ve skutku nastal, ale způsobem takovým, který co nejvíce na škodu jest straně neposlušné např. neprohlásil-li se žalovaný o žalobě v době náležité, pozbývá již práva vůbec odpověď podati a nad to se finguje, že se prohlásil o žalobě jistivě a že doznal celý děj žaloby. Jde-li však o úkon fakultativní, jest účinkem kontum. jen ztráta práva provésti ten úkon; nastává jen preclusi ústorní toho; takovým úkonem jest privátní recepce (č. 7).

Právo naše co do kontum. účinnky vychází z hlediska co nejvíce přiměřeného, že totiž ve sporu jde o nároky soukromopr., jejich se lze vzdáti a uzná-
vá soud, že účinek kontum. nikdy nesmí býti újmu dále sáhající, než jakou by byla bývala výhoda, která by byla ztráta z ústorní, jehož práve opomenuto bylo. Princip ten uznává se arch 52).

zvláště dv. d. z 31. 10. 1785 č. 489. v. o., jenž prohlašuje, že účinkem sponného podrobení žaloby v náležitý čas není proslá a pouhé podrobení se nároku žalobnímu (submitte), nýbrž jen fikce doznání děje žalobního (confessio) a soud, ač prohra sporu, jestli nárok žalobní plyne důsledně z děje žaloby.

Dalším důsledkem výše uvedeného principu jest předpis dv. d. z 13. 10. 1783 č. 199, jímž bylo prohlášeno, že strana, která nepodá odpovědi o žalobě a propter contumaciam odročena byla, dle nádeho práva rozpuštění kontumaceního odvolávali se smítke; jinak dle obec. práva.

Vyložení účinnky kontumace, t. fikce a preclusi, jsou se v obec. právu zvláštěním či speciálním účinnky kontumace a nikoliv se protivou k tomu o všeobecném účinnku kontumacením, který záleží v tom, že strana, která padla ve sporu pro neposlušnost process. neb která neposlušností svou jakési soudní jednání zmařila, zapraviti musí náklady sporu, resp. náklady jí zmařené jednání (§ 24 nov. § 398 s. k. - poena contumaciae generalis)

Podmínky kontumace jsou:

- 1) Výkaz o tom, že rozkaz soudců vybírající k jistě-
nému process. ústorní straně, již se týče, řádně doručen
byl (§ 385 s. k.)

2) Neposlušnost process; jeví se v říz. pís. slov, je strana neprovedla úkon, o který jde, ve lhůtě k tomu vyměřené, v říz. prot. však při stání k tomu nařízeném (terminus ad quem, lhůta; terminus in quo, stání).

3) zavinené proměškání úkonu. Platí však ex lege domněnka, že proměškání nastalo vinou strany, již se týče, a cizí zachovává se jí, aby vyvrátila domněnku výkazem o tom, že proměškání nastalo bez její viny.

4) Contumacia non accusata non nocet tj žádá se z pravidla, aby odporce strany neposlušné za to žádal, aby proti ní nastaly účinky kontum. Děje se to v říz. písem. tzv. žádostí za volubování spisů ob contumaciam (Contumax-ivolubiergesuch) tj žádostí, kterouž odporce strany neposlušné prosí soud o to, aby vzhledem k neposlušnosti druhé strany nařídil stání ku složení všech spisů sporuých ve sporu dosud podaných a aby pak na základě těchto pouze spisů rozhodl (§ 239. 36. 39. 46. 52 o.ř., dr. d. z 30. 11. 1787 č 1084. a. slp.).

Také ještě po uplynutí lhůty straně ku provedení proces. úkonu vyměřené provést lze proces. úkon rozkazem soudcovým nařízeným, pokud

odpírce nepodal ještě svou žádost za volubování spisů.

Byl-li však po uplynutí lhůty k provedení úkonu proces. vyměřené spis sporuý úkon ten obsahující podán v říz. den se žádostí odporce strany neposlušné za volubování spisů, neodvratí již strana dosud neposlušná od sebe účinky kontumace, třeba žádost odporce za volubování dodána byla k soudu pod pozdějším číslem podacím (Dr. D. ze 14. 6. 1784 č 306 b)

Stejná-li strana nedbalá ani po uplynutí lhůty spis sporuý a nežádá-li odporce za složení spisů ob contumaciam, spor v pís. říz. zůstane ve své mltě (in suspensio)

výnimkou při některých lhůtách nastávají kont. účinky ipso facto již pro pouhé uplynutí lhůty, aniž třeba jest zvláštní obžaloby z neposlušnosti se strany odporce. V případech těch výjimečných tj při lhůtách ipso iure propaných, nesmí soud po uplynutí lhůty přijati spis k soudu podaný a určitý úkon process. obsahující, nýbrž srozděný ten spis ihned přímo podatelci opět vrátiti (§ 145. 189 o.ř.).

V říz. protokol. jeví se neposlušnost strany v tom, že strana, již se týče, neprovede úkon, který

provésti měla při stání k tomu účelu nařízeném, ať již vůbec se nedostaví k tomu stání neb dostavivši se opět se vzdá, buď konečně prouc stání přítomna, ižkon přes to neprovede (contumacia in apparenido et responderido) § 13 nov. z 16. 5. 1874. Za nedostavení se odporce sluší pokládati nedostavení se do uplynutí tzv. hodinny čekací (11. 9. 1784 č. 336 a)

Nedostavení se k soudu po uplynutí té hodinny o sobě nepůsobí kontumaci, nýbrž třeba jest, aby odporce strany neposlušné při tom stání přítomný výslovně per protocolum za to žádal, aby stranu neposlušnou stihly účinky kontumace (§ 29 s. k.)

Nedostavil-li se žalobce k nařízenému stání, žalovaný k podání odpovědi se dostavivší arcí žádati může za nález ob contumaciam proti žalobci teprve po popření děje žalobního (§ 11. 29. s. k. Právník 1876 str. 207.)

Nedostavení se k stání neškodí v násled. případech:

1) zastal-li žalovaný k prvnímu o žalobě nařízenému stání přemnou odpověď (dv. d. z 1. 9. 1786 č. 573) Sr. výklady o písemnosti a listnosti řízení.

2) Jelikož žádná stání ustanoveno býti nemá na den, který dle vyzvání strany k stání volané jest dnem svátečním, neškodí nedostavení se k stání proti tomuto předpisu nařízenému (dv. d. z 17. 1. 1818 č. 14057).

Jestliže soudce přes to vydal k žádosti odporcové k stání karlovému se dostavivšího nález ob contumaciam, tu může strana nedostavivší se žádati za zmízení toho nálezu zmatečnou stížností, o které rozhodne vch. soud (dv. d. z 18. 6. 1788 č. 844)

3) Jestli k nařízenému stání nedostavila se ni- žádná strana, nemůže řeči býti o pokračování strany neposlušné, která při stání tom jakýs výkon provésti měla.

V praxi mluví se v karlovém případě o stání, které zůstalo in suspensio; v obecnopr. mluvě: terminus circumscriptus (§ 30. s. k.)

Dle dv. d. z 31. 10. 1785 č. 489. u, soudce v této případnosti oznámí to zvláštním výměrem stranám, dříve snad již sepsané protokoly, v nichž mělo býti pokračováno, odevzdá spisovně a teprve k žádosti té u. své strany opětne stání k pokračování ve věci nařídí; žádost ta je se žádostí za obnovení stání (Reassumierung der Tagfahrt) —

Nápravení účinků konsumacních. Restituce proměskané lhůty nebo stání.

Dovůlka neposlušnosti zavinené vypracována bý-
ti může výkazem o tom, že proměskání lhůty
resp. stání stalo se bez viny strany, které se týče,
soudiž pro náhodou nebo dokonce vis maior. Omlu-
vení takového proměskání dle se má zvláštní
žádostí (Gesuch um Wiedereinsetzung in den vorigen
Stand wegen versäumter Frist, Ausbleibens- Rech-
fertigungsgesuch) vždy písem. vždy písemně, v
súd. protokol. buď písemně a na venkově také pro-
tokolárně, vždy pak u soudu, u něhož již první
spor projednán byl, jehožto soudy rozkazu strana
proměskáním neposlechla. Soud též rozhoduje
o tom, zda omluvu pokládá sluší za dostatečnou
či nic. Žádost tato vnesena buď na soud ve
lhůtě 14 denní z dne toho.

a) Když strana o proměskání lhůty vědomosti
nabyla, soudiž pokud jde o lhůtu propadlou pe-
terle adversario, z dne, kdy straně lhůtu prome-
škavší doručen byl výměr o odpůrcově žádosti
za reintování, písem. ob confirmaciam, a pokud

výminkou nastalo proměskání lhůty ipso facto,
z dne, kdy straně proměskavší lhůtu doručen
byl výměr. oduklající opozdění podání (dv. d. z 11. 9.
1784 č. 335 s., dv. d. z 31. 10. 1785 č. 489 hh.)

β) bylo-li proměskáno stání nějaké z dne
toho, kdy minula překážka, která první vadi-
la dostavení se v čas (č. 33 s. A) Překážka tato
avci musila býti nepřevládající a neodvra-
titelnou.

Jestliže došla žádost (restituce) nařídí
soudce výměrem stání, aby při tomto odpu-
če restituentiv se prohlásil, zároveň pak za-
staví další řízení hlavního rozprky. Při tomto
stání projednává se pouze, zdali dle zákona
míti sluší omluva za dostatečnou, zvláště zda
proměskání skutečně nastalo bez viny žadatele
a zda žádost omlouvající proměskání v čas po-
dána byla. U vyřízení protokolu o projedná-
vání řízení, rozhodne soudce výměrem o tom,
zda omluva za dostatečnou má či nic, soudiž
zda restituci povoluje či nic. Povoluje-li resti-
tuci, s výměrem již vyměří restituentovi
vždy písem. novou lhůtu na místě uplynulé
resp. nařídí v protokol. vždy nové stání na místě

proměškáního

Povždy arci odvoluje žalobce (restitu-
enta) k zaplacení všech útrat řízení restitu-
čního od přísci (Dv. Dek. z 1. 7. 1790 č. 31 sb. z., kteréž
ustanovení nijak změněno nebylo § 24. zák. z
16. 5. 1874.)

Rekurs k vrchnímu soudu z tohoto výměru
přípouští se jen tehdy, nevyhověl-li soude
žádosti za restituci. Z výměru restituci povo-
lujícího rekurs vyložen jest (Dv. D. z 29. dubna
1846 č. 957; Dv. D. z 19. února 1846 č. 937) ačkoliv
žádost restitucní nastavuje další průběh cel-
ho sporu, nekstavuje exekuci, jestliže rozsu-
dek ob contumaciam doznán byl první ří-
z předána byla žádost restitucní na soud
(19. 2. 1846 č. 937)

V řízení střečném projednává se proto ko-
lánně a platí tu celkem vyložené předpisy, avšak
znamenati sluší:

1) lhůta žádosti restitucní pro změškání stá-
ní není 14. denní, nýbrž 8. denní.

2) žádost, která by podána byla na soud po
uplynutí 8. denní lhůty, buď soudem z úřed-
ní povinnosti prámo vrácena žalobci, kdežto

v říz. řád. protokol povždy také o opozděné restituční
žádosti stání k výslednutí od přísci nastřeno býti
musí. (§ 19. R. umm. a cont. 33. s. 1. par. : Der Richter hat
jedesmal den Gegenheit zu vernehmen)

3) V říz. střeč. projednání býti může při stání
o žádosti restituční nastřeno hned také o věci hlavní,
jestli žádost vyhověno bylo; naproti tomu v říz. prot.
Řádném vždy soude teprve výměrem, restituci po-
volujícímu nové stání na místě prvé změškáního
k projednání věci hlavní ustanovuje.

Podobně mají se věci v říz. bag. (§ 29. bag. R.) o mo-
difikaci, kteráž vyplývá z toho, že se v bag. R. z
pravidla hned při stání rozudek ústně pro-
hláduje (§ 71), t. soude může následkem podané
žádosti nedostavení se omlouvající obmeziti povo-
lení exek. dobývání službu na exekuci zjišťovací,
pokli restituent o to prosil, vzhledem ku hrozící
jemu nenabytí škodě.

§

O útracích sporu

(Processkosten, hl. 37. s. 1. § 24. 25 nov)

Literatura: Menger: Grünhuts Zeitschr. VII. díl str. 656

Waldner: Processkosten nach gem. ö. und
öster. Recht 1883.

část v process. právn. věbec, vyznívá se též v říz. na-
 dem zásada: "victus victoriam expensas condem-
 nandus". Platí u advokátů co do útrat zásada
 pojednací, neboť soudce bez zvláštní žádosti ne-
 přisoudí útraty (§ 8 s. 1 a § 403). Za dostatečnou žá-
 dost' má zákon (do. d. z 30. 9. 1785 č. 473 b) i jestliže
 strana sporná za tvánú sporu nejpozději při
 volutování předloží seznam nákladů sporu.

Pravidelně účtuje každá strana útraty ku
 závěrku posled. spisu resp. v říz. protokol. v posled.
 protokol. prohlášení. V žalobě, o které vydán býti
 má plateb. rozkaz, arcit žalobce účtovat již
 musí útraty, poněvadž, jestli odporce námi-
 nek nepodá, k dalšímu řízení vůbec nedojde (jud.
 č. 30). Útraty, jež vzejdou po vyřesení konečného
 rozsudku, sluší účtovat v těch podáních neb
 protokolech, které obsahují process. úkony, jichž
 třeba je seprvé po rozsudku (jud. č. 37) např. útra-
 ty z přihlášení se a vykonání přísahy rozsud-
 kem přiznání neb útraty exek. žádosti a výko-
 nu exekuce. Náklady sporu nejsou jen náklady
 soudní v užš. slova smyslu, zvlášt' kotky, po-
 platky, mílné za doručení, diety soudce a zapi-
 sovatele, platy svědkům a znalcům (§ 167. 193 s. 1)

výběž též mimosoudní náklady, jvl. palmaris § 424
 s. 1), náklady spojené s dostavením se k soudu* neb
 k právnímu příteři (§ 405 s. 1), náklady korespon-
 dence, náklady spojené s vyhledáváním pomů-
 cek ke sporu, opisy a překlady listin, řízení
 nástinnú (§ 72 s. 1)

Také advokát, vedl-li vlastním jménem spor,
 účtovali si může odměnu za práci svou (§ 404 s. 1)

Dle nov. ze 16. 5. 1874 č. 69 k. z, která změnila ustanov-
 ení § 400 s. 1., není náhrada útrat sporu kvestem
 svévoleho vedení pokypě, není oblig. ex delicto, ale
 jest závazkem vycházejícím z partického poměru,
 že kterási strana pustila se v process, sporem
 tím náklady spisovala a process part zbrabila
 (obl. ex var. caus. figuris). Zákon tedy zcela dů-
 sledně uznává právo soudce, aby straně sporné,
 která svévole spor vedla (pars temere litigans)
 mimo náhradu nákladů sporu ještě kvest ulo-
 žil (§ 409 s. 1) Co do podrobností platí pravidla
 tato:

1) Soudce přisoudí straně kvitějnou ve sporu
 náklady, které viděl vynaložit účelně a vhodně,

* Advokát mimo stanovisko své odvolání n. dovolání
 u soudu protokolárně podávající nemůže dle do. d. z 28.
 5. 1894 č. 145 slyž. žádati náhradu cestovního.

buďto domáhaje se jistého nároku neb odnákuje irok činěný, avšak jen tou měrou, pokud jich vynaložiti bylo třeba (§ 24 nov.) Rozdíl při tom učiněn, zdali vítězství ve sporu záviselo na vykonání přísahy, byla-li jen přísaha skutečně vykonána (Dv. D. z 31. 10. 1785 č. 489 22)

Pravidlo vytknuté platí i tehdy, jestli strana vítěznější, co do nepravné části nevítežila, pakli jen bránění se proti této nepravné části odprůkci neuspěšilo zvláštních útrat.

Za právu sporu též může státi, podrobí-li se žalovaný nároku žalobnímu zcela, načež soudce rozhodl ob submissionem vydá a naopak, ustoupí-li žalobce dobrovolně od žaloby (§ 339 a 49 s. k.).

Zastupování strany advokátem přispívá ku správnému vedení celé věci (§ 14 s. k.), pročez mezi náklady sporu přisoudí státi straně vítěznější útraty, které z toho vycházejí; to platí i v mimovol. řízeních, v nichž jde z- a advokáta neb třeba, zvláště tedy v říz. státní a in pass. summar. (z- nález č. 103.)

Co se týče lhůt a odročování státní, náležejí náklady s tím spojené k útratám celého sporu, pročez soudce při konečném rozhodování uvážovati má, zdali jich třeba bylo všech neb jen

některých (§ 24 nov.)

Útraty státní zmařeného kaplatí strana, při které nastala přičina zmaření, vldá se ve případech § 15. nov. a 21. 25. 29 s. k.)

Rozhodnutí o útratách říz. při rozuzlení při divkazu svědky a znalci zřítavens bud' konečným rozhod- ken (formulár přisoudku Dv. D. z 22. 6. 1835 č. 42) rovněž dle § 46 bag. k. výrok o útratách při rozhodování důležitým náležen zachovati lze n dlezu dodatečné- mu.

2) Zvítežila-li každá strana jen z části a z části padla (victoria reciproca), rozdíly soudce náklady sporu poměrně a dle poměru vyhledaného přisudí každé straně náhradou aneb dokonce vyzdvihnúž ú- traty navzájem. Avšak na mysli může státi, co bylo provedeno ohledně právnosti vítěze co do nepravné č- sti (§ 25 nov.)

3) Soudce při rozhodování koneč. procesu výslovně rozhodnutí musí o útratách: buď výslovně je při- souditi, buď prohlásiti, že je nepřisuzuje (§ 4020)

Přisuzuje-li útraty, nepřisudí je cifrou účlova- nou, výbíjí částí zmařenou (§ 403. s. k.) Případ po- kračování ve sporu co do ancilla causae konce- doveděného jen ohledně útrat význí naslytuje se dle § 40 z. výp. ze 10. 3. 84.

4) Zásady tyto platí, necht' je kterkoliv stranou sporu; ve sporch finisk nahrad' odronzený žalovavý finisk. prokuradurě též palnare a útraty způsobené spisováním sporových spisů (dv. d. z 3. 8. 1785 č 393 alps). Arcit' ale navržem přisouditi sluší straně vítěživší proti finisku náklady sporu, které útraty byti musí ze státní pokladny (dv. d. z 27. 12. 1782 č 110 alps).

Rozumí se, že i fondy třeba zastupované firm prokuradurou nahraditi musí útraty sporu odporci vítěživším; uvráno to výslovně dv. d. z 2. 7. 1789 č 1029 alps.

Straně práva chudinského pokívající, náklady sporu přisouditi sluší, vítěžiteli. Mělovali může mezináklady palnare ex offio káskupce (č 16 adv. k) vpraveníku nepřítomného taktéž přisouditi sluší útraty sporu odporcem ztraceného (rep. n. č 60) ale sporch s konk. podnikateli jsou útraty proti této přisouzené druhem podnikateli (§ 29. b, § 131. 133 konk)

5) Zásady vyložené platí též, pokud jde o řízení pro vynesení prvního rozhodnutí, tedy pokud jde o říz. odvolací, dovolací (§ 26 nov) a exekuční. Co do útrat řízení odvolacího a dovolacího rozhoduje výsledek sporu u hlavní věci (jud. č 94) Útraty

reversu a znalečného říz. stížností znalečného vytkaného nahraditi nemuví odporce, ne stížnosti tyto obrací se proti nesprávnému rozhodnutí si soudce (§ 267. 264 a 7) Zákou dopouští, aby stěžovatel účtoval útraty příslušné proti soudci (dv. d. z 11. 9. 1787 č 716, dv. d. ze 14. 11. 1788 č 794).

Zásady vyložené platí i v říz. stn. (§ 7, a § 7 nov), dále v říz. bag. (§ 74), konečně ve všech postbraných sporch, tak tedy, že výsledek incidenčního sporu rozhoduje o provinosti k náhradě útrat tohoto např. ve sporu o vrácení žaloby neb ve sporu o námitce za novoty (jur. Bl. 1880 č 44), konečně ve sporu o ledně žalobní kance.

U jediné jen incidenční rozepři vítěz musí zaplatiti útraty, totiž vítěživší restituent, při restituci sledně zmeškaného stání anebo zmeškané lhůty (§ 33. n. a, dv. d. z 1. 7. 1790 č 31. alps. rep. n. č 79)

Stížnostní předpis tento neplatí při restituci ob noviter reperta, neboť této žalobou buď se domáháno, o což dle dv. d. z 11. 9. 1784 č 335 lit. b. de provedených předpisů říz. soud. projednávati sluší.

Útraty rozbraní (exobulované) spisů sporu jsou nutně akcidence útrat sporu první

projednávaného, tudíž zaplacený buďte tím, kdo
ve hlavní věci a zaplacení úhrad odrazem
byl (Muz. Gl. 5813. 6295. 443 4. Právník 18762 526.)

REV15

ÚK PrF MU

3129S14478